

TILSKIPUN EVRÓPUÞINGSINS OG RÁÐSINS (ESB) 2018/1972

frá 11. desember 2018

um setningu evrópskra reglna um rafræn fjarskipti

(endurútgöfin)

EVROÞUNINGIÐ OG RÁÐ EVRÓPUSAMBANDSINS HAFNA,

með hliðsjón af sáttmálanum um starfshætti Evrópusambandsins, einkum 114. gr.,

með hliðsjón af tillögu framkvæmdastjórnar Evrópusambandsins,

eftir að hafa lagt drög að lagagerð fyrir þjóðþingin,

með hliðsjón af álitum efnahags- og félagsmálanefndar Evrópusambandsins ⁽¹⁾,

með hliðsjón af álitum svæðanefndarinnar ⁽²⁾,

í samræmi við almenna lagasetningarmeðferð ⁽³⁾,

og að teknu tilliti til eftirfarandi:

- 1) Tilskipunum Evrópuþingsins og ráðsins 2002/19/EB ⁽⁴⁾, 2002/20/EB ⁽⁵⁾, 2002/21/EB ⁽⁶⁾ og 2002/22/EB ⁽⁷⁾ hefur verið breytt í veigamiklum atriðum. Þar sem um frekari breytingar verður að ræða er rétt að endurútgefa þær tilskipanir til glöggvunar.
- 2) Framkvæmd tilskipananna fimm sem eru hluti af gildandi regluramma fyrir rafræn fjarskiptanet og -þjónustu, þ.e. tilskipanir 2002/19/EB, 2002/20/EB, 2002/21/EB og 2002/22/EB og tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 2002/58/ESB ⁽⁸⁾ er háð reglubundinni endurskoðun framkvæmdastjórnarinnar, einkum með það í huga að ákvarða þörfina til breytinga í ljósi breytinga á tæknilegum og markaðslegum skilyrðum.
- 3) Í orðsendingu sinni frá 6. maí 2015 þar sem sett var fram „Áætlun um stafrænan innri markað fyrir Evrópu“ skýrði framkvæmdastjórnin frá því að endurskoðun hennar á fjarskiptarammanum myndi beinast að ráðstöfunum sem miða að því að hvetja til fjárfestingar í háhraðabreiðbandsnetum, auka samræmi í nálgun á innri markaðurinn að því er varðar stefnuáætlanir um fjarskiptatíðnirófið og stjórnun þess, skapa skilyrði fyrir raunverulegan innri markað með því að takast á við brotalamir í reglusetningu, tryggja skilvirka neytendavernd, jöfn samkeppnisskilyrði fyrir alla markaðsaðila og samræmda beitingu reglna, sem og að koma á skilvirkari regluramma stofnana.

⁽¹⁾ Stjtið. ESB C 125, 21.4.2017, bls. 56.

⁽²⁾ Stjtið. ESB C 207, 30.6.2017, bls. 87.

⁽³⁾ Afstaða Evrópuþingsins frá 14. nóvember 2018 (hefur enn ekki verið birt í Stjórnartíðindunum) og ákvörðun ráðsins frá 4. desember 2018.

⁽⁴⁾ Tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 2002/19/EB frá 7. mars 2002 um aðgang að rafrænum fjarskiptanetum og samtengingu þeirra og tilheyrandi aðstöðu (tilskipun um aðgang) (Stjtið. EB L 108, 24.4.2002, bls. 7).

⁽⁵⁾ Tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 2002/20/EB frá 7. mars 2002 um heimild fyrir rafrænum fjarskiptanetum og -þjónustu (heimildartilskipun) (Stjtið. EB L 108, 24.4.2002, bls. 21).

⁽⁶⁾ Tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 2002/21/EB frá 7. mars 2002 um sameiginlegan regluramma um rafræn fjarskiptanet og -þjónustu (rammatilskipun) (Stjtið. EB L 108, 24.4.2002, bls. 33).

⁽⁷⁾ Tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 2002/22/EB frá 7. mars 2002 um alþjónustu og réttindi notenda að því er varðar rafræn fjarskiptanet og -þjónustu (tilskipun um alþjónustu) (Stjtið. EB L 108, 24.4.2002, bls. 51).

⁽⁸⁾ Tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 2002/58/EB frá 12. júlí 2002 um vinnslu persónuupplýsinga og um verndun einkalífs á sviði rafrænna fjarskipta (tilskipun um friðhelgi einkalífsins og rafræn fjarskipti) (Stjtið. EB L 201, 31.7.2002, bls. 37).

- 4) Tilskipunin er hluti af framkvæmd „áætlunar um markvissa og skilvirka löggjöf“ (REFIT-gæðaeftirlit), en gildissvið hennar tekur til fjögurra tilskipana, þ.e. 2002/19/EB, 2002/20/EB, 2002/21/EB og 2002/22/EB auk reglugerðar Evrópuþingsins og ráðsins (EB) nr. 1211/2009 ⁽¹⁾. Allar þessar tilskipanir innihalda ráðstafanir sem gilda um veitendur sem bjóða rafræn fjarskiptanet og rafræna fjarskiptaþjónustu, í samræmi við sögu reglusetningar í geiranum þar sem fyrirtæki voru lóðrétt samþætt, þ.e. virk bæði í að bjóða net og þjónustu. Endurskoðunin býður upp á tækifæri til að endurútgæfa tilskipanirnar fjórar til að einfalda núverandi skipulag með það fyrir augum að auka samkvæmni og aðgengileika í tengslum við markmið REFIT-áætlunarinnar. Hún býður líka upp á möguleikann á því að aðlaga skipulagið að nýjum markaðsveruleika þar sem það að veita fjarskiptaþjónustu er ekki lengur nauðsynlega samtengt því að bjóða net. Samkvæmt samstarfssamningi milli stofnana frá 28. nóvember 2001 um skipulega notkun endurútgáfuáðferðarinnar fyrir réttargerðir ⁽²⁾, felst endurútgáfa í því að samþykkja nýja réttargerð sem fellir inn í einn texta bæði efnislegar breytingar sem gerðar eru með henni á eldri gerð og óbreytt ákvæði þeirrar gerðar. Tillagan að endurútgáfunni fjallar um þær efnislegu breytingar sem gerðar eru á eldri gerð og felur einnig í sér kerfisbindingu á óbreyttum ákvæðum eldri gerðarinnar með þessum efnislegu breytingum.
- 5) Með þessari tilskipun er skapaður lagamma til að tryggja frelsi til að bjóða rafræn fjarskiptanet og -þjónustu, aðeins með fyrirvara um skilyrðin sem mælt er fyrir um í þessari tilskipun og takmarkanir í samræmi við 1. mgr. 52. gr. sáttmálans um starfshætti Evrópusambandsins, einkum ráðstafanir varðandi allsherjarreglu, almannaöryggi og lýðheilsu, og í samræmi við 1. mgr. 52. gr. sáttmála Evrópusambandsins um grundvallarréttindi (hér á eftir nefndur „sáttmálinn“).
- 6) Þessi tilskipun hefur ekki áhrif á möguleika hvers aðildarríkis að gera nauðsynlegar ráðstafanir til að tryggja vernd mikilvægra öryggishagsmuna sinna, til að vernda allsherjarreglu og almannaöryggi og til að rannsaka, koma upp um og saksækja fyrir refsiverð brot, með tilliti til þess að kveðið skal á um allar takmarkanir á nýtingu réttinda og frelsis sem viðurkennt er í sáttmálanum, einkum 7., 8. og 11. gr. hans, svo sem takmarkanir á vinnslu gagna, með lögum, þær virði eðli þessara réttinda og frelsis og séu með fyrirvara um meðalhöfsregluna í samræmi við 1. mgr. 52. gr. sáttmálans.
- 7) Samleitni fjarskipta-, fjölmiðla- og upplýsingatæknigeiranna þýðir að öll rafræn fjarskiptanet og -þjónusta ætti að því marki sem mögulegt er að falla undir einn evrópskan kóða um rafræn fjarskipti sem komið er á með einni tilskipun, að undanskildum málum sem betra er að fást við með reglum sem gilda án frekari lögfestingar og settar eru með reglugerðum. Nauðsynlegt er að aðskilja reglusetningu um rafræn fjarskiptanet og -þjónustu frá reglusetningu um efni. Þess vegna tekur þessi tilskipun ekki til efnis þjónustu sem veitt er yfir rafræn fjarskiptanet með notkun rafrænnar fjarskiptaþjónustu, svo sem útsendingar efnis, fjármálaþjónustu og ákveðinnar þjónustu í upplýsingasamfélaginu, og hefur ekki áhrif á ráðstafanir sem gerðar eru á vettvangi Sambandsins eða á landsvísu að því er varðar slíka þjónustu, í samræmi við lög Sambandsins, til að efla fjölbreytni menningar og tungumála og tryggja fjölhyggju fjölmiðla. Sjónvarpsefni fellur undir tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 2010/13/ESB ⁽³⁾. Reglusetning um efni og stefnu á sviði hljóð- og myndmiðlunar miðar að því að ná markmiðum sem varðar almannahagsmuni, svo sem tjáningarfrelsi, fjölhyggju fjölmiðla, óhlutdrægni, fjölbreytni menningar og tungumála, félagslegri aðild, neytendavernd og vernd ólögráða barna. Aðskilnaður reglusetningar um rafræn fjarskipti og reglusetningar um efni hefur ekki áhrif á að tekið sé tillit til tengsla milli þeirra, einkum til að tryggja fjölhyggju fjölmiðla, menningarlega fjölbreytni og neytendavernd. Lögbær yfirvöld skulu, innan valdheimilda sinna stuðla að því að tryggja framkvæmd stefna sem ýta undir þessi markmið.
- 8) Þessi tilskipun hefur ekki áhrif á beitingu tilskipunar Evrópuþingsins og ráðsins 2014/53/ESB ⁽⁴⁾ varðandi þráðlausan fjarskiptaúnað, en tekur til útvarpstækja í bíla, útvarpstækja og stafræns sjónvarpsúnaðar fyrir neytendur.

⁽¹⁾ Reglugerð Evrópuþingsins og ráðsins (EB) nr. 1211/2009 frá 25. nóvember 2009 um að koma á fót evrópskum hópi eftirlitsaðila á sviði rafræna fjarskipta (BEREC) og skrifstofu hans (Stjtið. ESB L 337, 18.12.2009, bls. 1).

⁽²⁾ Stjtið. ESB C 77, 28.3.2002, bls. 1.

⁽³⁾ Tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 2010/13/ESB frá 10. mars 2010 um samræmingu tiltekinna ákvæða í lögum og stjórnsýslufyrirmælum í aðildarríkjunum um hljóð- og myndmiðlunarþjónustu (tilskipun um hljóð- og myndmiðlunarþjónustu) (Stjtið. ESB L 95, 15.4.2010, bls. 1).

⁽⁴⁾ Tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 2014/53/ESB frá 16. apríl 2014 um samræmingu laga aðildarríkjanna um að bjóða þráðlausan fjarskiptaúnað fram á markaði og niðurfellingu á tilskipun 1999/5/EB (Stjtið. ESB L 153, 22.5.2014, bls. 62).

- 9) Til að gera landsbundnum stjórnvöldum og öðrum lögbærum yfirvöldum kleift að ná þeim markmiðum sem sett eru fram í þessari tilskipun, einkum varðandi samvirkni enda á milli, ætti gildissvið tilskipunarinnar að taka til tiltekinna þátta þráðlauss fjarskiptabúnaðar eins og hann er skilgreindur í tilskipun 2014/53/ESB og neytendabúnaðar sem er notaður fyrir stafrænt sjónvarp, til að auðvelda aðgang endanlegra notenda með fötlun. Mikilvægt er fyrir landsbundin stjórnvöld og önnur lögbær yfirvöld að hvetja rekstraraðila netkerfa og framleiðendur búnaðar að vinna saman til að auðvelda aðgengi endanlegra notenda með fötlun að rafrænni fjarskiptaþjónustu. Notkun fjarskiptatíðnirófs án einkaréttinda vegna eigin notkunar þráðlauss endabúnaðar, þótt hún tengist ekki efnahagslegri starfsemi, ætti einnig að falla undir þessa tilskipun, til að tryggja samræmda nálgun að því er varðar fyrirkomulag við leyfisveitinga vegna hennar.
- 10) Tiltækin rafræn fjarskiptaþjónusta samkvæmt þessari tilskipun gæti einnig fallið undir gildissvið skilgreiningarinnar á „þjónustu í upplýsingasamfélaginu“ sem sett er fram í 1. gr. tilskipunar Evrópuþingsins og ráðsins (ESB) 2015/1535 ⁽¹⁾. Ákvæði þeirrar tilskipunar sem gilda um þjónustu í upplýsingasamfélaginu gilda um þá þjónustu í upplýsingasamfélaginu að því marki sem þessi tilskipun eða önnur réttargerð Sambandsins inniheldur ekki sértækari ákvæði sem gilda um rafræna fjarskiptaþjónustu. Rafræn fjarskiptaþjónusta, s.s. talsímaþjónusta, skilaboðaþjónusta og tölvupóstþjónusta fellur hins vegar undir þessa tilskipun. Sama fyrirtæki, t.d. netþjónustuveitandi getur boðið bæði rafræna fjarskiptaþjónustu, eins og aðgang að Netinu, og þjónustu sem ekki fellur undir þessa tilskipun, s.s. framboð á veflægu efni sem er ekki tengt fjarskiptum.
- 11) Sama fyrirtæki, t.d. rekstraraðili kapalnets, getur boðið bæði rafræna fjarskiptaþjónustu, t.d. flutning sjónvarpsmerkja, og þjónustu sem ekki fellur undir þessa tilskipun, t.d. að gera tilboð á hljóðvarps- eða sjónvarpsefnisþjónustu að söluvöru og þar af leiðandi er hægt að leggja viðbótarskyldur á það fyrirtæki með tilliti til starfsemi þess við að veita eða dreifa efni samkvæmt öðrum ákvæðum en þeim sem koma fram í þessari tilskipun, með fyrirvara um skilyrðin sem sett eru fram í viðauka við þessa tilskipun.
- 12) Regluramminn ætti að taka til notkunar allra rafrænna fjarskiptaneta á fjarskiptatíðnirófi, þ.m.t. nýttkominna eigin nota nýrra gerða neta á fjarskiptatíðnirófi sem samanstanda einungis af sjálfstýrðum kerfum sem nota þráðlausan fjarskiptabúnað sem er tengdur með þráðlausum tengingum án miðlægrar stjórnunar eða miðlægs netrekstraraðila og eru ekki nauðsynlega í tengslum við ástundun tiltekinnar efnahagslegrar starfsemi. Í þráðlausa 5G fjarskiptaumhverfinu sem nú er í þróun, er líklegt að slík net þróist einkum utan bygginga og á vegum, fyrir flutninga, orku, rannsóknir og þróun, rafræna heilbrigðisþjónustu, almannavarnir og aðstoð við hamfarir, net hlutanna, tengingu milli véla og tengd ökutæki. Því ætti beiting aðildarríkja, á grundvelli 7. gr. tilskipunar 2014/53/ESB, á frekari landsbundnum kröfum að því er varðar að taka slíkan þráðlausan fjarskiptabúnað í notkun eða þjónustu, eða bæði, í tengslum við virka og skilvirka notkun á fjarskiptatíðnirófi og til að koma í veg fyrir skaðlegar truflanir, að endurspeglar meginreglur innri markaðarins.
- 13) Kröfur varðandi getu rafrænna fjarskiptaneta eru stöðugt að aukast. Á meðan að áður var áherslan aðallega á að auka bandbreidd sem almennt væri tiltæk og fyrir hvern einstakan notanda, eru aðrir þættir eins og biðtími, tiltækileiki og áreiðanleiki stöðugt að verða mikilvægari. Svárið við þessari þörf er sem stendur að færa ljósleiðara nær og nær notandanum, og framtíðarnet með mjög mikla flutningsgetu gera kröfu um frammistöðupætti sem eru jafngildir þeim sem net sem byggir á ljósleiðarabáttum upp að a.m.k. dreifipunkti við þjónustustað getur staðið við. Þegar um er að ræða fastlínutengingu samsvarar þetta netframmistöðu sem er jafngild þeirri sem hægt væri að ná með uppsetningu ljósleiðara upp að fjölbýlishúsi, sem telst vera þjónustustaður. Þegar um er að ræða þráðlausa tengingu samsvarar þetta netframmistöðu sem er jafngild þeirri sem hægt væri að ná með uppsetningu ljósleiðara upp að móðurstöð, sem telst vera þjónustustaður. Ekki ætti að taka tillit til breytilegrar upplifunar endanotenda vegna eðlislægs mismunar á eiginleikum miðilsins sem netið tengist að lokum í gegnum við nettengipunkt, að því er varðar að ákvarða hvort þráðlaust net geti talist bjóða upp á svipaða netframmistöðu.

(1) Tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins (ESB) 2015/1535 frá 9. september 2015 um tilhögun miðlunar upplýsinga um tæknireglugerðir og reglur um þjónustu í upplýsingasamfélaginu (Stjtíð. ESB L 241, 17.9.2015, bls. 1).

Í samræmi við meginregluna um tæknilegt hlutleysi ætti ekki að útiloka aðra tækni og sendingarmiðla ef þeir eru sambærilegir þeirri grunnsviðsmynd með tilliti til getu. Líklegt er að útbreiðsla slíkra neta með mjög mikla flutningsgetu auki enn frekar getu neta og greiði götuna fyrir útbreiðslu komandi kynslóða þráðlausra neta sem byggja á auknum þráðlausum skilflötum og þéttari nethögun.

- 14) Breyta þarf skilgreiningum til að tryggja að þær séu í samræmi við meginregluna um tæknilegt hlutleysi og til að halda í við tækniþróun, þ.m.t. nýjar aðferðir við stjórnun neta, s.s. hugbúnaðarhermun eða hugbúnaðarstýrð net. Tækni- og markaðsþróun hefur orðið til þess að net nota nú tækni sem byggir á IP-samskiptareglum og hefur gert endanotendum kleift að velja á milli ýmissa raddþjónustuveitenda sem eru í samkeppni. Þess vegna ætti hið nýja og tæknilega hlutlausu hugtak „talfjarskiptaþjónusta“ að koma í stað hugtaksins „talsímaþjónusta sem er öllum aðgengileg“ sem er alfarið notað í tilskipun 2002/22/EB og er almennt talið vísa til hefðbundinnar hliðrænnar símaþjónustu. Aðskilja ætti skilyrði fyrir veitingu þjónustu frá eiginlegum skilgreiningarþáttum talfjarskiptaþjónustu, þ.e. rafræn fjarskiptaþjónusta gerð aðgengileg almenningi til að senda og taka við, beint eða óbeint, símtölum sem eru landsbundin eða landsbundin og á milli landa úr og í númer úr landsbundnu eða alþjóðlegu númeraskipulagi, hvort sem sú þjónusta byggist á línu- eða pakkaskiptri tækni. Það er eðli slíkrar þjónustu að vera tvíátta, sem gerir aðilunum kleift að hafa gagnkvæm samskipti. Þjónusta sem uppfyllir ekki öll skilyrðin, svo sem t.d. forrit sem er opnað með því að smella á það á þjónustuvefsíðu viðskiptavina, er ekki slík þjónusta. Talfjarskiptaþjónusta sem er öllum aðgengileg nær einnig til samskiptamáta sem sérstaklega er ætlaður fötludum endanlegum notendum sem nota textasímaþjónustu eða heildarsamtalsþjónustu.
- 15) Þær þjónustur sem notaðar eru til fjarskipta, og tæknilegar miðlunarleiðir þeirra, hafa þróast töluvert. Endanotendur skipta í auknum mæli út hefðbundinni talsíma-, smáskilaboða- og tölvupóstfangsþjónustu fyrir nettengdar þjónustur sem eru jafngildar hvað virkni varðar, eins og Netsíma, skilaboðaþjónustu og veflæga tölvupóstþjónustu. Til að tryggja að endanotendur og réttindi þeirra séu varin með skilvirkum og jöfnum hætti þegar þeir nota þjónustu sem er jafngild hvað virkni varðar, ætti framtíðarmiðuð skilgreining á rafrænni fjarskiptaþjónustu ekki að vera eingöngu byggð á tæknilegum þáttum heldur byggja á nálgun að þeirri virkni sem um er ræða. Gildissvið nauðsynlegrar reglusetningar ætti að vera videigandi til að ná markmiðum hennar um almannahagsmunum. Þótt „merkjaflutningur“ sé áfram mikilvægur þáttur í því að ákvarða hvaða þjónusta fellur undir gildissvið þessarar tilskipunar, ætti skilgreiningin einnig að taka til annarrar þjónustu sem gerir samskipti möguleg. Frá sjónarhorni endanotanda skiptir ekki máli hvort veitandi flytur sjálfur merkin eða hvort samskiptin séu flutt með netaðgangsjónustu. Skilgreiningin á rafrænni fjarskiptaþjónustu ætti því að taka til þriggja gerða af þjónustu sem kunna að skarast að hluta, þ.e.a.s. netaðgangsjónustu eins og hún er skilgreind í 2. lið 2. gr. reglugerðar Evrópuþingsins og ráðsins (ESB) 2015/2120 ⁽¹⁾, fjarskiptaþjónustu milli einstaklinga eins og hún er skilgreind í þessari tilskipun og þjónustu sem samanstendur að hluta eða í heild af flutningi merkja. Skilgreiningin á rafrænni fjarskiptaþjónustu ætti að útrýma tvíræðni sem kom í ljós við framkvæmd skilgreiningarinnar eins og hún var fyrir samþykkt þessarar tilskipunar og gera kvarðaða beitingu mögulega, ákvæði fyrir ákvæði, á sérstökum réttindum og skyldum sem er að finna í rammanum fyrir mismunandi gerðir þjónustu. Vinnsla persónuupplýsinga af hálfu rafrænnar fjarskiptaþjónustu, hvort sem er gegn gjaldi eða með öðrum hætti, ætti að vera í samræmi við reglugerð Evrópuþingsins og ráðsins (ESB) 2016/679 ⁽²⁾.
- 16) Til að falla innan gildissviðs skilgreiningar á rafrænni fjarskiptaþjónustu þarf þjónusta venjulega að vera veitt gegn þóknun. Í stafræna hagkerfinu telja markaðsaðilar í auknum mæli að upplýsingar um notendur hafi peningalegt verðmæti. Rafræn fjarskiptaþjónusta er oft veitt

⁽¹⁾ Reglugerð Evrópuþingsins og ráðsins (ESB) 2015/2120 frá 25. nóvember 2015 um ráðstafanir varðandi opinn netaðgang og um breytingu á tilskipun 2002/22/EB um alþjónustu og réttindi notenda að því er varðar rafræn fjarskiptanet og -þjónustu og reglugerð (ESB) nr. 531/2012 um reiki á almennum farsímanetum innan Sambandsins (Stjtið. ESB L 310, 26.11.2015, bls. 1).

⁽²⁾ Reglugerð Evrópuþingsins og ráðsins (ESB) 2016/679 frá 27. apríl 2016 um vernd einstaklinga í tengslum við vinnslu persónuupplýsinga og um frjálsa miðlun slíkra upplýsinga og niðurfellingu tilskipunar 95/46/EB (almenna persónuverndarreglugerðin) (Stjtið. ESB L 119, 4.5.2016, bls. 1).

endanotanda ekki aðeins í skiptum fyrir peninga heldur í auknum mæli og einkum gegn því að persónuupplýsingar eða önnur gögn séu veitt á móti. Hugtakið þóknun ætti því að taka til aðstæðna þar sem veitandi þjónustu óskar eftir og endanotandi veitir vísitandi persónuupplýsingar í skilningi reglugerðar (ESB) 2016/679 eða önnur gögn beint eða óbeint til veitandans. Það ætti einnig að taka til aðstæðna þar sem endanotandi veitir aðgang að upplýsingum án þess að veita þær með virkum hætti, s.s. persónuupplýsingum, þ.m.t. IP-vistfang, eða öðrum upplýsingum sem verða sjálfkrafa til, eins og upplýsingum sem vafrakökur safna og senda. Í samræmi við dómaframkvæmd dómstóls Evrópusambandsins (hér á eftir nefndur Dómstóllinn) í tengslum við 57. gr. sáttmálans um starfshætti Evrópusambandsins⁽¹⁾, er líka um þóknun að ræða í skilningi sáttmálans um starfshætti Evrópusambandsins ef þriðji aðili borgar þjónustuveitandanum en ekki viðtakandi þjónustunnar. Hugtakið þóknun ætti því einnig að taka til aðstæðna þar sem endanotanda eru sýndar auglýsingar sem skilyrði fyrir aðgangi að þjónustunni, eða aðstæðna þar sem þjónustuveitandi aflar tekna með persónuupplýsingum sem hann hefur safnað í samræmi við reglugerð (ESB) 2016/679.

- 17) Fjarskiptaþjónusta milli einstaklinga er þjónusta sem gerir gagnvirk upplýsingaskipti möguleg milli einstaklinga og tekur til þjónustu eins og hefðbundinna símtala í talsímabjónustu milli tveggja einstaklinga en einnig allra gerða af tölvupóstum, skilaboðaþjónustu eða hópsþjalls. Fjarskiptaþjónusta milli einstaklinga tekur aðeins til fjarskipta milli takmarkaðs, þ.e.a.s. ekki hugsanlega ótakmarkaðs, fjölda einstaklinga sem ákvarðast af sendanda fjarskiptanna. Fjarskipti sem taka til lögaðila ættu að falla innan gildissviðs skilgreiningarinnar þar sem einstaklingar koma fram fyrir hönd lögaðilanna eða eiga þátt í a.m.k. annarri hlið fjarskiptanna. Gagnvirk fjarskipti fela í sér að þjónustan gerir viðtakanda upplýsinganna kleift að svara. Þjónusta sem uppfyllir ekki þessar kröfur, s.s. línulegar útsendingar, pöntunarsjónvarp, vefsetur, samfélagsmiðlar, blogg, eða upplýsingaskipti milli véla ætti ekki að teljast vera fjarskiptaþjónusta milli einstaklinga. Í undantekningartilvikum ætti þjónusta ekki að teljast vera fjarskiptaþjónusta milli einstaklinga ef gagnvirk fjarskipti milli einstaklinga er lítill viðbótarþáttur sem er alfarið viðbót við aðra þjónustu og ekki er hægt að nota hana af hlutlægum, tæknilegum ástæðum án þessarar aðalþjónustu, og samþætting hennar er ekki leið til að fara í kringum reglur sem gilda um rafræna fjarskiptaþjónustu. Þar sem þau eru hluti af undanþágu frá skilgreiningunni, ætti að túlka hugtökin „lítill“ og „alfarið viðbót“ þröngt og frá sjónarhorni hlutlægs endanotanda. Þáttur fyrir fjarskipti milli einstaklinga gæti talist lítill þar sem raunveruleg nytsemi hans fyrir endanotanda er mjög takmörkuð og ef hann er í raun varla notaður af endanotendum. Dæmi um þátt sem gæti talist falla utan gildissviðs skilgreiningarinnar á fjarskiptaþjónustu milli einstaklinga gæti verið samskiptarás í leikjum á Netinu, eftir því hvaða þættir eru hluti af fjarskiptaáðstöðu þjónustunnar.
- 18) Fjarskiptaþjónusta milli einstaklinga sem notar númer í landsbundnu og alþjóðlegu númeraskipulagi tengist númeraforða sem úthlutað er úr opinberlega. Þessi númeratengda fjarskiptaþjónusta milli einstaklinga samanstendur af bæði þjónustu sem númerum endanotenda er úthlutað til svo hægt sé að tryggja tengingu enda á milli og þjónustu sem gerir endanotendum kleift að ná í einstaklinga sem slíkum númerum hefur verið úthlutað til. Notkun númers sem auðkennis ætti ekki ein og sér að teljast jafngild því að nota númer til að tengjast númerum sem úthlutað er opinberlega og ætti því í sjálfu sér ekki að teljast nægileg til að skilgreina þjónustu sem númeratengda fjarskiptaþjónustu milli einstaklinga. Fjarskiptaþjónusta milli einstaklinga sem er óháð númerum ætti aðeins að vera háð skyldum þar sem almannahagsmunir krefjast þess að sérstakar lögbundnar skyldur gildi um allar gerðir fjarskiptaþjónustu milli einstaklinga óháð því hvort þær nota númer til að veita þjónustuna. Réttlætanlegt er að meðhöndla númeratengda fjarskiptaþjónustu milli einstaklinga með öðrum hætti þar sem slík þjónusta er hluti af, og nýtur þannig einnig ávinnings af, samvirkandi vistkerfi sem tryggt er opinberlega.
- 19) Nettengipunktur táknar stjórnsýsluleg mörk, hvað eftirlit varðar, milli reglurammans um rafræn fjarskiptanet og -þjónustu og eftirlits með endabúnaði til fjarskipta. Að skilgreina staðsetningu nettengipunktsins er á ábyrgð landsbundins stjórnvalds

⁽¹⁾ Dómur Evrópuþingdómstólsins frá 26. apríl 1988, Bond van Adverteerders og fl. gegn Hollandi, C-352/85, ECLI: EU:C:1988:196.

. Í ljósi venja landsbundinna stjórnvalda og fjölbreytni í fastri og þráðlausri skipan ætti evrópskur hópur eftirlitsaðila á sviði rafrænna fjarskipta (BEREC-hópurinn) í nánu samstarfi við framkvæmdastjórnina, að samþykkja viðmiðunarreglur um sameiginlega nálgun við auðkenningu nettengipunkta í samræmi við þessa tilskipun við ýmsar raunverulegar aðstæður.

- 20) Tæknipróun gerir aðgang endanotenda að neyðarþjónustu mögulegan ekki aðeins í gegnum símtal í talsímaþjónustu heldur einnig í gegnum aðra fjarskiptaþjónustu milli einstaklinga. Hugtakið neyðarfjarskipti ætti því að ná til allrar fjarskiptaþjónustu milli einstaklinga sem gerir aðgang að slíkri neyðarþjónustu mögulegan. Það byggir á þeim neyðarkerfisþáttum sem þegar hafa verið færðir í lög Sambandsins, þ.e.a.s. neyðarsímsvörunarstöð og neyðarsímsvörunarstöð sem best hentar eins og skilgreint er í reglugerð Evrópuþingsins og ráðsins (ESB) 2015/758 ⁽¹⁾ og á neyðarþjónustu eins og hún er skilgreind í framseldri reglugerð framkvæmdastjórnarinnar (ESB) nr. 305/2013 ⁽²⁾.
- 21) Landsbundin stjórnvöld og önnur lögbær yfirvöld ættu að hafa samræmd markmið og meginreglur til grundvallar vinnu sinni og ættu, ef nauðsyn krefur, að samræma aðgerðir sínar með yfirvöldum annarra aðildarríkja og BEREC-hópnum við framkvæmd verkefna samkvæmt þessum regluramma.
- 22) Verkefni sem falin eru lögbærum yfirvöldum samkvæmt þessari tilskipun stuðla að uppfyllingu víðari stefnumarkmiða á sviðum menningar, atvinnumála, umhverfis, félagslegrar samheldni og borgar- og byggðaskipulags.
- 23) Regluramminn ætti, til viðbótar við hin fyrirliggjandi þrjú meginmarkmið að stuðla að samkeppni, innri markaði og hagsmunum endanotenda, að stefna að því viðbótarmarkmiði að tryggja tengjanleika, sem er útfært með tilliti til niðurstaðna: útbreiddur aðgangur að og uppsetning neta með mjög mikla flutningsgetu fyrir alla borgara og fyrirtæki í Sambandinu á grundvelli hagstæðs verðs og valkosta, skilvirk notkun fjarskiptatíðnirófs, sameiginlegar reglur og fyrirsjáanleg stjórnsýslunálgun á innri markaðinum og nauðsynlegar geirabundnar reglur til að gæta hagsmuna borgara Sambandsins. Fyrir aðildarríkin, landsbundin stjórnvöld og önnur lögbær yfirvöld og hagsmunaaðila merkir þetta markmið um tengjanleika annars vegar að stefna að netum og þjónustu með eins mikla flutningsgetu og er efnahagslega sjálfbær á tilteknu svæði og hins vegar að stuðla að samheldni milli svæða, í þeim skilningi að stuðla að samleitni í þeirri flutningsgetu sem tiltæk er á mismunandi svæðum.
- 24) Framvinda í átt að því að ná almennum markmiðum þessarar tilskipunar ætti að vera studd með traustu símats- og samanburðarviðmiðakerfi framkvæmdastjórnarinnar fyrir aðildarríki að því er varðar tiltækileika neta með mjög mikil flutningsgetu á öllum félagslegum og hagrænum sviðum, s.s. skólum, flutningamiðstöðvum og lykilveitendum opinberrar þjónustu, og fyrirtækjum sem eru að stórum hluta stafræn, tiltækileika óslitinnar 5G-þekju á þéttbýlissvæðum og helstu flutningaleiðum á jörðu niðri, og tiltækileika rafrænna fjarskiptaneta fyrir öll heimili sem geta boðið a.m.k. 100 Mb/s og sem hægt er að uppfæra með skjótum hætti í gígabitahraða. Í því skyni ætti framkvæmdastjórnin að halda áfram að vakta frammistöðu aðildarríkja, þ.m.t. sem dæmi vísitölur sem taka saman viðeigandi mælikvarða um frammistöðu Sambandsins í stafrænum málum og rekja þróun stafrænnar samkeppnishæfni aðildarríkja, s.s. stafræna hag- og félagsvísinn (e. *Digital Economy and Society Index*), og ef nauðsyn krefur, koma á nýjum aðferðum og nýjum hlutlægum, raunhæfum og mælanlegum samanburðarviðmiðum fyrir það hversu skilvirk aðildarríki eru.
- 25) Meginreglan að aðildarríki ættu að beita lögum Sambandsins á tæknilega hlutlausan hátt, þ.e.a.s. að landsbundin stjórnvöld eða önnur lögbær yfirvöld ættu hvorki að fyrirskipa né mismuna þannig að það komi ákveðinni tegund tækni til góða, kemur ekki í veg fyrir að það geri hlutfallsbundnar ráðstafanir til að styðja við tiltekna, sérstaka þjónustu ef slíkt er réttlætjanlegt, til að ná markmiðum reglurammans, t.d. stafrænt sjónvarp sem

⁽¹⁾ Reglugerð Evrópuþingsins og ráðsins (ESB) 2015/758 frá 29. apríl 2015 um gerðarviðurkenningarkröfur að því er varðar að taka í notkun kerfi í ökutæki fyrir neyðarnúmer fyrir öikumenn á vegum (eCall) sem byggist á 112 neyðarnúmeraþjónustunni og um breytingu á tilskipun 2007/46/EB (Stjttíð. ESB L 123, 19.5.2015, bls. 77).

⁽²⁾ Framseld reglugerð framkvæmdastjórnarinnar (ESB) nr. 305/2013 frá 26. nóvember 2012 um viðbætur við tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 2010/40/ESB að því er varðar samræmda veitingu rekstrarsamhæfðs neyðarnúmers fyrir öikumenn á vegum (e. eCall) innan alls Evrópusambandsins (Stjttíð. ESB L 91, 3.4.2013, bls. 1).

stuðlar að því að notkun fjarskiptatíðnirófs verði skilvirkari. Enn fremur kemur sú meginregla ekki í veg fyrir að tekið sé tillit til þess að tilteknir sendingarmiðlar hafi eðliseiginleika og högunarþætti sem geti verið fremri með tilliti til þjónustugæða, flutningsgetu, viðhaldskostnaðar, orkunýtni, sveigjanleika í stjórnun, áreiðanleika, traustleika og skalanleika og að endingu frammistöðu, sem getur endurspeglast í þeim aðgerðum sem gripið er til með það fyrir augum að ná hinum ýmsu stjórnsýslumarkmiðum.

- 26) Hvetja ætti samhliða til bæði hagkvæmrar fjárfestingar og samkeppni til þess að auka hagvöxt, nýsköpun og val neytenda.
- 27) Helst er hægt að örva samkeppni með efnahagslega skilvirku fjárfestingastigi í nýjum og fyrirbyggjandi grunnvirkjum, studdri af regluverki eftir því sem nauðsyn krefur, til þess að ná fram virkri samkeppni í smásölu. Hagkvæm samkeppni byggð á grunnvirkjum er þegar tvöföldun á grunnvirki er næg til að fjárfestar geti vænst sanngjarnrar ávöxtunar samkvæmt raunhæfum væntingum um þróun markaðshlutdeildar.
- 28) Nauðsynlegt er að setja fram viðeigandi hvata til fjárfestinga í nýjum netum með mjög mikla flutningsgetu sem stuðla að nýsköpun í efnisríkri Netþjónustu og styrkja alþjóðlega samkeppnishæfni Sambandsins. Þess háttar net hafa gríðarmikla möguleika til þess að færa neytendum og fyrirtækjum innan Sambandsins ávinning. Því er afar mikilvægt að stuðla að sjálfbærri fjárfestingu í þróun þessara nýju neta ásamt því að standa vörð um samkeppni, þar sem flöskuhálsar og hindranir eru enn til staðar á grunnvirkjastigi, og stuðla að auknu vali neytenda með fyrirsjáanleika og samræmi í stjórnsýslu.
- 29) Þessi tilskipun hefur það markmið að draga smám saman úr sértækum reglum fyrir geirann, sem settar eru fyrir fram, eftir því sem samkeppni þróast á mörkuðum og að endingu að tryggja að rafræn fjarskipti falli eingöngu undir gildissvið samkeppnislaga. Með það í huga að markaðir fyrir rafræn fjarskipti hafa sýnt sterka samkeppnishæfi á nýliðnum árum er mikilvægt að stjórnsýsluskyldur sem lagðar eru á fyrir fram séu aðeins lagðar á ef ekki er til staðar virk og varanleg samkeppni á viðkomandi mörkuðum. Markmiðið með inngrípum með reglusetningu fyrir fram er að skapa ávinning fyrir endanotendur með því að gera smásölumarkaði samkeppnishæfa á sjálfbærum grunni. Leggja ætti á skyldur á heildsölustigi ef líklegt er að á einum eða fleiri smásölumörkuðum myndist ekki skilvirk samkeppni ef slíkar skyldur eru ekki til staðar. Líklegt er að landsbundin stjórnvöld geti smám saman komist að því með markaðsgreiningarferli að samkeppni ríki á smásölumörkuðum jafnvel þótt reglusetning á heildsölustigi sé ekki til staðar, sérstaklega að teknu tilliti til fyrirsjáanlegra umbóta með nýsköpun og samkeppni. Í því tilviki ættu landsbundin stjórnvöld að draga þá ályktun að ekki sé lengur þörf á reglusetningu á heildsölustigi, og meta viðeigandi heildsölumarkað með það fyrir augum að draga til baka reglusetningu fyrir fram. Við það ætti landsbundna stjórnvaldið að taka tillit til vogunaráhrifa á milli heildsölumarkaða og tengdra smásölumarkaða sem gætu krafist þess að aðgangshindranir séu fjarlægðar á grunnvirkjastigi til að tryggja samkeppni til langs tíma á smásölustiginu.
- 30) Rafræn fjarskipti eru að verða ómissandi í sífellt fleiri geirum. Net hlutanna er dæmi um hvernig flutningur þráðlausra merkja sem liggja til grundvallar rafrænum fjarskiptum heldur áfram að þróast og móta samfélagslegan og viðskiptalegan veruleika. Til að þessi þróun skili sem mestum ávinningi, er innleiðing og aðlögun nýrrar þráðlausrar fjarskiptatækni og notkunarsviða nauðsynleg við stjórnun fjarskiptatíðnirófs. Þar sem önnur tækni og notkunarsvið sem reida sig á fjarskiptatíðniróf eru jafn háð vaxandi eftirspurn og hægt er að auka við þau með því að samþætta eða sameina þau rafrænum fjarskiptum, ætti að taka upp nálgun við stjórnun fjarskiptatíðnirófs sem nær þvert á geira til að bæta skilvirka notkun fjarskiptatíðnirófs.
- 31) Stefnumótandi áætlanagerð, samræming og, eftir því sem við á, samhæfing á vettvangi Sambandsins getur tryggt að notendur fjarskiptatíðnirófs njóti fulls ávinnings af innri markaðinum og að hægt sé að verja hagsmuni Sambandsins á alþjóðavettvangi. Í þessu skyni ætti að vera mögulegt að koma á fót stefnuáætlunum til margra ára varðandi fjarskiptatíðniróf, eftir því sem við á. Fyrstu slíku áætluninni var komið á með ákvörðun Evrópuþingsins

og ráðsins nr. 243/2012/ESB ⁽¹⁾, þar sem sett voru fram stefnumið og markmið fyrir stefnumótandi áætlanagerð og samræmingu notkunar fjarskiptatíðnirófs í Sambandinu. Það ætti að vera mögulegt fyrir þessi stefnumið og markmið að vísa til tiltækileika og skilvirkrar notkunar fjarskiptatíðnirófs sem nauðsynleg er til að koma á innri markaði og tryggja starfsemi hans í samræmi við þessa tilskipun.

- 32) Landamæri skipta æ minna máli við að ákvarða bestu mögulegu notkun á fjarskiptatíðnirófi. Óþarfa sundrun í landsbundnum stefnum leiðir til aukins kostnaðar og glataðra markaðstækifæra fyrir notendur fjarskiptatíðnirófsins og hægir á nýsköpun sem skaðar eðlilega starfsemi innri markaðarins, neytendur og hagkerfið í heild.
- 33) Ákvæði um stjórnun fjarskiptatíðnirófs í þessari tilskipun skulu vera í samræmi við starf alþjóðlegra og svæðisbundinna stofnana sem fást við stjórnun fjarskiptatíðnirófs, svo sem Alþjóðafjarskiptasambandsins (ITU) og Samtaka póst- og fjarskiptastjórna í Evrópu (CEPT) í því skyni að tryggja skilvirka stjórnun á og samhæfingu notkunar á fjarskiptatíðnirófi í Sambandinu og á milli aðildarríkja og annarra aðila Alþjóðafjarskiptasambandsins.
- 34) Í samræmi við meginregluna um aðskilnað eftirlits- og rekstrarhlutverks ber aðildarríkjunum að tryggja sjálfstæði landsbundna stjórnvaldsins og annarra lögbærra yfirvalda með það í huga að tryggja að það taki ákvarðanir án hlutdrægni. Þessi krafa um sjálfstæði hefur ekki áhrif á sjálfræði stofnana og stjórnskipulegar skyldur aðildarríkjanna, né á meginregluna um hlutleysi að því er varðar tilhögun eignaréttar í aðildarríkjunum sem mælt er fyrir um í 345. gr. sáttmálans. Rétt er að landsbundin stjórnvöld og önnur lögbær yfirvöld ráði yfir öllu nauðsynlegu starfsliði, sérþekkingu og fjármunum til að þau geti sinnt verkefnum sínum.
- 35) Tiltekin verkefni samkvæmt tilskipuninni svo sem setning markaðsreglna fyrirfram, þ.m.t. aðgangs- og samtengingarskyldur, og lausn deilumála milli fyrirtækja eru verkefni sem einungis landsbundin stjórnvöld ættu að sinna, þ.e. aðilar sem eru óháðir geiranum, utanaðkomandi íhlutunum og þrýstingi frá stjórnmalámönnum. Nema kveðið sé á um annað ættu aðildarríki að geta falið þau eftirlitsverkefni sem kveðið er á um í þessari tilskipun annað hvort landsbundnum stjórnvöldum eða öðrum lögbærum yfirvöldum. Aðildarríki ættu við lögleiðingu að stuðla að stöðugleika í valdheimildum landsbundinna stjórnvalda að því er varðar úthlutun verkefna sem fylgdi lögleiðingu regluramma Sambandsins fyrir rafræn fjarskipti eins og honum var breytt 2009, einkum þeim sem tengjast samkeppni á markaði eða markaðsaðgangi. Þegar verkefnum er úthlutað til annarra lögbærra yfirvalda, ættu þau lögbæru yfirvöld að leitast við að hafa samráð við landsbundnu stjórnvöldin áður en þau taka ákvörðun. Samkvæmt meginreglunni um gott samstarf ættu landsbundin stjórnvöld og önnur lögbær yfirvöld að skiptast á upplýsingum um framkvæmd verkefna sinna.
- 36) Þessi tilskipun inniheldur ekki efnisákvæði um opinn Netaðgang eða reiki og er með fyrirvara um skiptingu valdheimilda til landsbundinna stjórnvalda í reglugerð Evrópuþingsins og ráðsins (ESB) nr. 531/2012 ⁽²⁾ og í reglugerð (ESB) 2015/2120. Hins vegar kveður þessi tilskipun til viðbótar á um að landsbundin stjórnvöld skuli hafa vald til að meta og vakta náð markaðsaðgang og samkeppnismál sem kunna að hafa áhrif á réttindi endanlegra notenda til opins Netaðgangs.
- 37) Sjálfstæði landsbundinna stjórnvalda var eftt við endurskoðun reglurammans um rafræn fjarskipti sem lokið var 2009 í því skyni að tryggja skilvirkari beitingu reglurammans og til að auka vald þeirra og fjárfjárleika ákvarðana þeirra. Í þessu skyni þurfti að setja skýr ákvæði í landslög til að tryggja að landsbundið stjórnvald sé varið, þegar það sinnir verkefnum sínum, fyrir utanaðkomandi íhlutunum eða pólitískum þrýstingi sem er líklegur til þess að stofna í hættu sjálfstæðu mati þess á málum sem lögð eru fyrir það. Þess háttar utanaðkomandi áhrif gera landsbundinn löggjafa illa fallinn til að starfa sem landsbundið stjórnvald samkvæmt reglurammanum. Í því skyni þurfti í upphafi að setja reglur varðandi

⁽¹⁾ Ákvörðun Evrópuþingsins og ráðsins nr. 243/2012/ESB frá 14. mars 2012 um að koma á stefnuáætlun til margra ára varðandi fjarskiptatíðniróf (Stjtið. ESB L 81, 21.3.2012, bls. 7).

⁽²⁾ Reglugerð Evrópuþingsins og ráðsins (ESB) nr. 531/2012 frá 13. júní 2012 um reiki á almennum farsímanetum innan Sambandsins (Stjtið. ESB L 172, 30.6.2012, bls. 10).

ástæður fyrir brottvikningu yfirmanns landsbundins stjórnvalds til þess að eyða öllum vafa um hlutleysi þess aðila og viðnám gagnvart utanaðkomandi þáttum. Til að koma í veg fyrir brottvikningu vegna geðþóttaákvæðana ættu aðilar sem vikið er frá að hafa rétt til að fara fram á að þar til bærir dómstólar staðfesti að gild ástæða sé fyrir brottvikningu á meðal þeirra sem kveðið er á um í þessari tilskipun. Slíkar brottvikningar ættu aðeins að tengjast persónulegri eða faglegri menntun og hæfi yfirmannsins eða aðilans. Það er mikilvægt að landsbundin stjórnvöld hafi eigin fjárhagsáætlun sem geri þeim kleift að ráða fullnægjandi fjölda sérmenntaðs starfsfólks. Til að tryggja gagnsæi skal birta þessa fjárhagsáætlun árlega. Innan marka fjárhagsáætlunarinnar ættu þau að hafa sjálfreði við stjórnun tilfanga sinna, mannauðs og fjármagns. Til að tryggja óhlutdrægni ættu aðildarríki sem viðhalda eignarhaldi eða yferráðum yfir fyrirtækjum sem leggja af mörkum til fjárhagsáætlunar landsbundinna stjórnvalda eða annarra lögbærra yfirvalda í gegnum umsýslugjöld að tryggja að alger aðskilnaður sé á milli starfsemi sem tengist eignarhaldi eða yferráðum og stjórnun fjárhagsáætlunarinnar.

- 38) Þörf er á því að styrkja enn frekar óháði landsbundinna stjórnvalda til að tryggja að yfirmenn þeirra og aðilar hafi viðnám gagnvart utankomandi þrýstingi með því að kveða á um lágmarkskröfur um menntun og hæfi fyrir skipun og lágmarkslengd umboðs þeirra. Enn fremur ættu aðildarríki, til að takast á við hættuna á að hagsmunaöfl nái ítökum hjá eftirlitsaðilum, tryggja samfellu og auka sjálfstæði, að taka til athugunar að takmarka möguleikann á því að endurnýja umboð yfirmanns eða stjórnarmeðlima og koma upp viðeigandi kerfi um tilfærslu í starfi fyrir stjórnina og æðstu stjórnendur. Hægt væri að haga þessu t.d. þannig að tilnefna fyrstu meðlimi ráðsins til mislangs tíma til þess að umboð þeirra, sem og eftirmanna þeirra, renni ekki út á sama tíma.
- 39) Landsbundin stjórnvöld ættu að bera ábyrgð á, og þess krafist að þau gefi skýrslu um, hvernig þau framkvæma verkefni sín. Sú skylda ætti venjulega að vera í formi árlegrar skýrslugjafarskyldu frekar en sérstakra beiðna um skýrslugjöf sem gætu, ef þær eru óhóflegar, takmarkað sjálfstæði þeirra eða hindrað þau við framkvæmd verkefna sinna. Reyndar geta víðtækar kvaðir án skilyrða um skýrslugjöf haft óbein áhrif á sjálfstæði yfirvalds samkvæmt dómaframkvæmd Dómstólsins ⁽¹⁾.
- 40) Aðildarríki ættu að tilkynna framkvæmdastjórninni um hvaða landsbundnu stjórnvöld eða lögbæru yfirvöld er um að ræða. Hvað varðar yfirvöld sem eru til þess bær að veita athafnarétt ætti að vera mögulegt að uppfylla tilkynningarskylduna með tilvísun til miðlægu upplýsingaþjónustunnar sem komið er á fót með tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 2014/61/ESB ⁽²⁾.
- 41) Nota ber kerfi sem er eins lítt íþyngjandi og kostur er til að veita heimildir til að bjóða fram rafræn fjarskiptanet og -þjónustu með það fyrir augum að örva þróun nýrrar fjarskiptaþjónustu og samevrópskra fjarskiptaneta og -þjónustu og að gera þjónustuveitendum og neytendum kleift að nýta sér stærðarhagkvæmni innri markaðarins.
- 42) Ávinningur innri markaðarins fyrir þjónustuveitendur og endanotendur verður best tryggður með almennri heimild fyrir öllum rafrænum fjarskiptanetum og -þjónustu annarri en fjarskiptaþjónustu milli einstaklinga sem er óháð númerum, án þess að krefjast beinnar ákvörðunar eða úrlausn stjórnvalds af hálfu landsbundna stjórnvaldsins og með því að takmarka hvers kyns kröfur um málsmeðferð við tilkynningu. Ef aðildarríkin krefjast tilkynningar frá þeim sem bjóða fram rafræn fjarskiptanet eða -þjónustu þegar starfsemi þeirra hefst ætti slík tilkynning ekki að hafa í för með sér stjórnsýslukostnað fyrir veitendurna og gæti verið gerð aðgengileg í gegnum aðgöngustað á vefsetri lögbærra yfirvalda. Til að styðja við skilvirka samræmingu yfir landamæri, einkum fyrir þvevrópska rekstraraðila, ætti BEREC-hópurinn að koma upp og viðhalda gagnagrunni yfir slíkar tilkynningar. Lögbær yfirvöld ættu aðeins að senda fullfrágengnar tilkynningar til BEREC-hópsins. Aðildarríki ættu ekki að hindra á neinn hátt að net eða þjónusta séu boðin fram, þ.m.t. á grundvelli þess að tilkynning sé ekki fullfrágengin.
- 43) Tilkynningar ættu einungis að fela í sér yfirlýsingu um þá fyrirætlan veitandans að hefja að bjóða fram rafræn fjarskiptanet og -þjónustu. Aðeins ætti að krefjast þess að veitandi bæti við þá yfirlýsingu þeim upplýsingum sem settar eru fram í þessari tilskipun. Aðildarríki ættu ekki að leggja á frekari tilkynningarskyldu eða bæta við tilkynningarskyldu sem fyrir er.

⁽¹⁾ einkum dómur Evrópuðómstólsins frá 16. október 2012 í máli framkvæmdastjórnarinnar gegn Austurríki, C-614/10, ECLI:EU:C:2012:631.

⁽²⁾ Tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 2014/61/ESB frá 15. maí 2014 um ráðstafanir til að lækka kostnað við uppbyggingu á háhraða rafrænum fjarskiptanetum (Stjtið. ESB L 155, 23.5.2014, bls. 1).

- 44) Andstætt við aðra flokka rafrænna fjarskiptaneta og -þjónustu eins þeir eru skilgreindir í þessari tilskipun nýtur fjarskiptaþjónusta milli einstaklinga sem er óháð númerum ekki ávinnings af notkun almenns númeraforða og tekur ekki þátt í samvirkandi vistkerfi sem tryggt er opinberlega. Því er ekki viðeigandi að láta þessa tegund þjónustu falla undir fyrirkomulag almennu heimildarinnar.
- 45) Þegar veittur er réttur til að nota fjarskiptaniróf og númeraforða eða réttur til að koma upp aðstöðu ættu lögbær yfirvöld að upplýsa fyrirtækin, sem þau veita slíkan rétt, um viðkomandi skilyrði. Aðildarríki ættu að geta mælt fyrir um slík skilyrði fyrir notkun fjarskiptanirófs í sérstökum afnotarétti eða í almennu heimildinni.
- 46) Almennar heimildir skulu einungis fela í sér skilyrðin sem eiga sérstaklega við um rafræna fjarskiptageirann. Þær skulu ekki vera háðar skilyrðum sem þegar eru í gildi í krafti annarra landslaga sem eru í gildi, einkum að því er varðar neytendavernd, en eiga ekki sérstaklega við um fjarskiptageirann. Lögbær yfirvöld ættu t.d. að geta upplýst fyrirtæki um gildandi kröfur í umhverfismálum og borgar- og byggðaskipulagi. Skilyrði sem lögð eru á samkvæmt almennu heimildinni hafa ekki áhrif á ákvörðun gildandi laga samkvæmt reglugerð Evrópuþingsins og ráðsins (EB) nr. 593/2008 ⁽¹⁾.
- 47) Skilyrði sem geta fylgt almennum heimildum ættu að ná yfir sérstök skilyrði um aðgengi fyrir endanotendur með fötlun og þörf fyrir samskipti milli opinberra yfirvalda og neyðarþjónustu sín á milli og við allan almenning fyrir, við og eftir meiri háttar hamfarir.
- 48) Nauðsynlegt er að í almennum heimildum komi skýrt fram réttindi og skyldur fyrirtækja í því skyni að tryggja jöfn samkeppnisskilyrði í gervöllu Sambandinu og til að auðvelda samningaviðræður yfir landamæri um samtengingu milli almennra, rafrænna fjarskiptaneta.
- 49) Almennar heimildir veita fyrirtækjum sem bjóða fram rafræn fjarskiptanet og -þjónustu til almennings rétt til að semja um samtengingu samkvæmt skilyrðum þessarar tilskipunar. Fyrirtæki sem bjóða öðrum en almennungi rafræn fjarskiptanet og -þjónustu geta samið um samtengingu á viðskiptagrundvelli.
- 50) Lögbær yfirvöld ættu, þegar þau setja skilyrði við almennar heimildir og leggja á umsýslugjöld, að taka tilhlýðilegt tillit til aðstæðna þar sem einstaklingar bjóða rafrænt fjarskiptanet eða -þjónustu en gera það ekki í hagnaðarskyni. Að því er varðar rafræn fjarskiptanet og -þjónustu, sem ekki er boðin almennungi, er rétt að setja færri og vægari skilyrði en teljast réttmæt þegar um er að ræða rafræn fjarskiptanet og -þjónustu sem boðin er almennungi.
- 51) Sérstakar skyldur sem lagðar eru á fyrirtæki sem bjóða fram rafræn fjarskiptanet og rafræna fjarskiptaþjónustu í samræmi við lög Sambandsins með skírskotun til verulegs markaðsstyrks þeirra eins og skilgreint er í þessari tilskipun ætti að leggja á aðskilið frá almennum réttindum og skyldum samkvæmt almennu heimildinni.
- 52) Mögulegt er að fyrirtæki sem bjóða fram rafræn fjarskiptanet og -þjónustu þarfnist staðfestingar á réttindum sínum samkvæmt almennu heimildinni með tilliti til samtengingar og athafnaréttar, einkum til að greiða fyrir samningaviðræðum við önnur svæðis- eða staðbundin yfirvöld eða við þjónustuveitendur í öðrum aðildarríkjum. Í þessu skyni ber landsbundnu stjórnvaldi að láta fyrirtækjum í té formlega yfirlýsingu annaðhvort að beiðni þeirra eða að öðrum kosti sem sjálfvirk viðbrögð við tilkynningu samkvæmt almennu heimildinni. Slíkar yfirlýsingar skulu ekki fela í sér réttindi sem slíkar né heldur skulu hvers kyns réttindi samkvæmt almennu heimildinni eða afnotaréttur eða nýting slíkra réttinda vera háð yfirlýsingu.

⁽¹⁾ Reglugerð Evrópuþingsins og ráðsins (EB) nr. 593/2008 frá 17. júní 2008 um lög sem gilda um samningsbundnar skyldur (Róm I) (Stjtíð. ESB L 177, 4.7.2008, bls. 6).

- 53) Hægt ætti að vera að leggja umsýslugjöld á fyrirtæki sem veita rafræna fjarskiptaþjónustu í því skyni að fjármagna starfsemi landsbundna stjórnvaldsins eða annars lögbærs yfirvalds við stjórnun kerfis almennra heimilda og veitingu afnotaréttar. Þessi gjöld skulu takmarkast við raunverulegan umsýslukostnað vegna þessarar starfsemi. Í þessu skyni ætti að tryggja að tekjur og útgjöld landsbundins stjórnvalds og annarra lögbærra yfirvalda séu gagnsæ og skal það gert með árlegri skýrslugjöf um heildargjöld, sem innheimt eru, og umsýslukostnað sem stofnað er til, til að gera fyrirtækjum kleift að staðfesta reikningsjöfnuð.
- 54) Kerfi yfir umsýslugjöld skulu ekki raska samkeppni eða skapa hindranir að markaðsaðgangi. Kerfi almennra heimilda gerir ómögulegt að tengja umsýslukostnað, og þar með gjöld, við einstök fyrirtæki nema að því er varðar veitingu réttar til afnota af númeraforða, fjarskiptatíðnirófi og rétt til að koma upp aðstöðu. Hvers kyns viðeigandi umsýslugjöld skulu vera í samræmi við meginreglur um kerfi almennra heimilda. Dæmi um annan valkost við þessar viðmiðanir við tengingu gjalda, sem er sanngjarn, einfaldur og gagnsær, gæti verið veltutengdur dreifingarlykill. Ef umsýslugjöld eru mjög lág gætu fastagjöld eða gjöld, sem sameina fastagjöld og veltutengda þætti, einnig verið við hæfi. Að því marki sem kerfi almennra heimilda tekur til fyrirtækja með afar litla markaðshlutdeild, s.s. netveitenda sem vinna á samfélagslegum forsendum eða þjónustuveitenda með viðskiptalíkan sem skilar afar takmörkuðum tekjum jafnvel ef um er að ræða verulega markaðshlutdeild með tilliti til magns, ættu aðildarríki að meta möguleikann á því að koma á lágmarksþröskuldi fyrir álagningu umsýslugjalda.
- 55) Aðildarríkin gætu þurft að breyta réttindum, skilyrðum, málsmeðferð, kostnaði og gjöldum að því er varðar almennar heimildir og afnotarétt ef slíkt er rökstutt á hlutlægan hátt. Slíkar breytingartillögur ætti að tilkynna öllum hagsmunaaðilum, tímanlega og á viðeigandi hátt þannig að þeir fái næg tækifæri til að láta í ljós skoðanir sínar. Forðast ætti ónauðsynlegar málsmeðferðarreglur ef um er að ræða minni háttar breytingar á gildandi rétti til að koma upp aðstöðu eða afnotarétti af fjarskiptatíðnirófi eða númeraforða þegar slíkar breytingar hafa ekki áhrif á hagsmuni þriðju aðila. Með minni háttar breytingum á réttindum og skyldum er átt við breytingar sem eru fyrst og fremst stjórnunarlegar og breyta ekki til muna almennu heimildunum og sérstökum afnotarétti og geta því ekki veitt öðrum fyrirtækjum samkeppnislega yfirburði.
- 56) Að teknu tilliti til mikilvægis þess að tryggja réttarvissu og til að stuðla að fyrirsjáanlegri stjórnsýslu til að skapa öruggt fjárfestingaumhverfi, einkum fyrir ný þráðlaus breiðbandsfjarskipti, ættu allar takmarkanir eða afturkallanir á fyrirliggjandi afnotarétti af fjarskiptatíðnirófi eða af númeraforða eða rétti til að koma upp aðstöðu að vera með fyrirvara um fyrirsjáanlegan og gagnsæjan rökstuðning og málsmeðferðarreglur. Því gæti strangari kröfum eða tilkynningarkerfi verið komið á einkum þar sem afnotarétti hefur verið úthlutað samkvæmt aðferðum sem byggjast á samkeppni eða samanburði og ef um er að ræða samræmd tíðnibönd fjarskiptatíðnirófs sem á að nota fyrir rafræna fjarskiptaþjónustu um þráðlaust breiðband („þráðlaus breiðbandsþjónusta“). Rökstuðningur sem vísar til virkrar og skilvirkar notkunar fjarskiptatíðnirófs og tækniþróunar gæti stuðst við tæknilegar framkvæmdarráðstafanir sem hafa verið samþykktar skv. ákvörðun Evrópuþingsins og ráðsins nr. 676/2002/EB ⁽¹⁾. Enn fremur, nema þar sem breytingartillögur eru minni háttar, þar sem þarf að takmarka, afturkalla eða breyta almennum heimildum og sérstökum afnotaréttindum af fjarskiptatíðnirófi án samþykkis handhafa réttindanna, getur það átt sér stað að höfðu samráði við hagsmunaaðila. Þar sem takmarkanir eða afturkallanir á almennum heimildum eða réttindum geta haft verulegar afleiðingar fyrir handhafa þeirra, ættu lögbær yfirvöld að gæta sérstaklega að og meta fyrirfram mögulegan skaða sem hlotist getur af slíkum ráðstöfunum áður en að þau samþykkja slíkar ráðstafanir.
- 57) Landsbundin stjórnvöld, önnur lögbær yfirvöld og evrópskur hópur eftirlitsaðila á sviði rafrænna fjarskipta þurfa að safna upplýsingum frá markaðsaðilum til að sinna verkefnum sínum með skilvirkum hætti, þ.m.t. að meta reglufylgni við almenna skilmála og skilyrði í þessari tilskipun án þess að fella niður gildi þessara skilmála og skilyrða meðan á matinu

(1) Ákvörðun Evrópuþingsins og ráðsins nr. 676/2002/EB frá 7. mars 2002 um regluramma um stefnu Evrópubandalagsins varðandi tíðniróf fyrir þráðlausar sendingar (ákvörðun um tíðniróf fyrir þráðlausar sendingar) (Stjttíð. EB L 108, 24.4.2002, bls. 1).

stendur. Í undantekningartilfellum kann einnig að vera nauðsynlegt að safna upplýsingum frá öðrum fyrirtækjum sem eru virk í geirum sem eru nátengdir rafræna fjarskiptabjónustugeiranum, s.s. efnisveitendum, sem búa yfir upplýsingum sem gætu verið nauðsynlegar fyrir þau til að sinna verkefnum sínum samkvæmt Sambandslögum. Einnig kann að vera nauðsynlegt að afla slíkra upplýsinga fyrir hönd framkvæmdastjórnarinnar til að gera henni kleift að uppfylla skyldur sínar samkvæmt Sambandslögum. Beiðnir um upplýsingar skulu vera í réttu hlutfalli við tilganginn og ekki leggja ótilhlýðilega byrði á fyrirtæki. Upplýsingar, sem landsbundin stjórnvöld og önnur lögbær yfirvöld afla, skulu vera aðgengilegar öllum, að svo miklu leyti sem þær eru ekki trúnaðarmál, í samræmi við landsbundnar reglur um almennan aðgang að upplýsingum og með fyrirvara um Sambandslög og landsbundnar reglur um viðskiptaleynd.

- 58) Í því skyni að tryggja að landsbundin stjórnvöld sinni eftirlitsverkefnum sínum með skilvirkum hætti skulu gögnin sem þau safna innihalda bókhaldsgögn um smásölumarkaði sem tengjast heildsölumörkuðum þar sem fyrirtæki telst hafa verulegan markaðsstyrk og heyrir sem slíkt undir eftirlit landsbundins stjórnvalds. Gögnin skulu einnig innihalda gögn sem gera landsbundnum stjórnvöldum kleift að meta reglufylgni við skilyrði tengd afnotarétti, hugsanleg áhrif áætlaðra uppfærslna eða breytinga á netskipan á þróun samkeppni eða á heildsöluvörur sem gerðar eru tiltækar öðrum aðilum. Upplýsingar varðandi reglufylgni við þekjuskyldur sem tengdar eru afnotarétti af fjarskiptatíðnirófi eru lykilatriði til að tryggja heildstæðni landfræðilegra kannana á útbreiðslu neta. Í þessu samhengi ætti lögbæra yfirvaldið að geta krafist þess að upplýsingar séu veittar aðgreindar á staðarvísu og á nægilega fingerðu formi til að hægt sé að framkvæma landfræðilega könnun á netum.
- 59) Til að létta byrðinni við skýrslugjöf og upplýsingagjöf af net- og þjónustuveitendum og viðkomandi lögbæru yfirvaldi, ættu slíkar skyldur því að vera hlutfallsbundnar, rökstuddar á hlutlægan hátt og takmarkaðar við það sem er alveg nauðsynlegt. Einkum ætti að forðast tvíverknað varðandi upplýsingabeiðnir frá lögbærum yfirvöldum og BERIC-hópnum og kerfisbundna og reglulega sönnun á því að öll skilyrði samkvæmt almennri heimild, eða sem eru bundin afnotarétti, séu uppfyllt. Fyrirtæki ættu að vera meðvituð um fyrirhugaða notkun þeirra upplýsinga sem leitast er eftir. Að veita upplýsingar ætti ekki að vera skilyrði fyrir markaðsaðgangi. Vegna hagskýrslugerðar er heimilt að krefjast þess að þeir sem bjóða fram rafræn fjarskiptanet eða -þjónustu tilkynni um það þegar þeir hætta starfsemi.
- 60) Þetta ætti ekki að hafa áhrif á skyldur aðildarríkjana til að veita upplýsingar til að vernda hagsmuni Sambandsins samkvæmt alþjóðasamningum eða skyldur um skýrslugjöf samkvæmt lögum sem eru ekki sérstaklega miðuð við rafræna fjarskiptageirann, svo sem samkeppnislög.
- 61) Það ætti að vera hægt að skiptast á upplýsingum sem lögbært yfirvald telur trúnaðarmál, í samræmi við landsbundnar reglur og reglur Sambandsins um viðskiptaleynd og vernd persónuupplýsinga, við framkvæmdastjórnina, evrópskan hóp eftirlitsaðila á sviði rafrænna fjarskipta og önnur yfirvöld ef slík upplýsingaskipti eru nauðsynleg fyrir beitingu landslaga sem leiða þessa tilskipun í lög. Upplýsingaskiptin skulu takmarkast við það sem er viðeigandi og í réttu hlutfalli við tilgang slíkrar miðlunar.
- 62) Breiðbandsnet fyrir rafræn fjarskipti verða stöðugt fjölbreyttari með tilliti til tækni, skipanar, þeirra miðla sem notaðir eru og eignarhalds. Því verða inngrip með reglusetningu að treysta á ítarlegar upplýsingar varðandi útbreiðslu neta til að vera skilvirk og beinast að þeim svæðum þar sem þeirra er þörf. Þær upplýsingar eru nauðsynlegar í þeim tilgangi að hvetja til fjárfestingar, auka samtengingu í Sambandinu og veita upplýsingar til allra viðkomandi yfirvalda og borgara. Þær ættu að taka til kannana varðandi bæði útbreiðslu neta með mjög mikla flutningsgetu, auk verulegra uppfærslna eða rýmkana á fyrirbyggjandi koparnetum eða öðrum netum sem hafa kannski ekki sömu virknieiginleika og net með mjög mikla flutningsgetu að öllu leyti, s.s. útbreiðslu ljósleiðara að skáp ásamt virkri tækni eins og vigrun. Viðkomandi spár ættu að varða tímabil sem eru allt að þrjú ár. Nákvæmni og landfræðilegur sundurgreinanleiki upplýsinganna sem lögbær yfirvöld ættu að safna ætti að mótast af því tiltekna stjórnsýslumarkmiði sem um er að ræða og ættu að vera fullnægjandi fyrir þau stjórnsýslumarkmið sem þau þjóna. Þess vegna mun stærð landsvæði vera mismunandi milli aðildarríkja með hliðsjón af því hverjar þarfir stjórnsýslunnar eru í tilteknum landsbundnum aðstæðum og af tiltækileika staðbundinna gagna. Ólíklegt er að 3. stig í flokkun hagskýrslusvæða sé nægilega lítið landsvæði í flestum kringumstæðum.

Landsbundin stjórnvöld og önnur lögbær yfirvöld ættu að hafa hliðsjón af viðmiðunarreglum evrópsks hóps eftirlitsaðila á sviði rafrænna fjarskipta um bestu starfsvenjur við að nálgast slíkt verkefni og þær viðmiðunarreglur munu geta tekið mið af fyrirliggjandi reynslu landsbundinna stjórnvalda og/eða annarra lögbærra yfirvalda af að framkvæma landfræðilegar kannanir á útbreiðslu neta. Lögbær yfirvöld ættu, með fyrirvara um kröfur um viðskiptaleynd, þar sem upplýsingarnar eru ekki þegar fáanlegar á markaðinum, að gera gögn aðgengileg á opnu sniði í samræmi við tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 2003/98/EB ⁽¹⁾ og án takmarkana á endurnotkun upplýsinga sem safnað er í slíkum könnunum og ættu að gera tæki tiltæk endanotendum að því er varðar þjónustugæði til að stuðla að aukinni vitund þeirra um fáanlega samtengingjónustu. Við söfnun þessara upplýsinga ættu öll yfirvöld sem um ræðir að virða meginregluna um trúnaðarkvöð og forðast það að raska samkeppnisstöðu hjá nokkru fyrirtæki.

- 63) Nauðsynlegt er að brúa stafrænu gjánna í Sambandinu til að gera öllum borgurum Sambandsins kleift að hafa aðgang að Netinu og stafrænni þjónustu. Í því skyni ættu viðkomandi yfirvöld, ef um er að ræða tiltekin og vel skilgreind svæði, að geta boðið fyrirtækjum og opinberum yfirvöldum að lýsa yfir ætlun sinni að byggja upp net með mjög mikla flutningsgetu á þessum svæðum, og veita þeim nægan tíma til að bregðast við á úthugsaðan hátt. Upplýsingarnar í spánum ættu að endurspegla efnahagshorfur rafræna fjarskiptanetageirans og fjárfestingaráætlanir fyrirtækja á þeim tíma þegar gögnunum er safnað til þess að mögulegt sé að auðkenna þá samtengingu sem tiltæk er á mismunandi svæðum. Ef fyrirtæki eða opinbert yfirvald lýsir yfir ætlun sinni að byggja upp á ákveðnu svæði, ætti landsbundið stjórnvald eða annað lögbært yfirvald að geta gert þá kröfu á önnur fyrirtæki og opinber yfirvöld að þau lýsi því yfir hvort þau hyggjast byggja upp net með mjög mikla flutningsgetu eða ekki, eða uppfæra eða stækka net sín þannig að þau geti flutt a.m.k. 100 mb/s í niðrhali á því svæði. Þessi málsmeðferð mun skapa gagnsæi fyrir fyrirtæki og opinber yfirvöld sem hafa lýst yfir áhuga á að byggja upp á þessu svæði, þannig að þegar þau gera viðskiptaáætlanir sínar geta þau metið þá samkeppni sem þau munu líklega standa frammi fyrir frá öðrum netum. Jákvæð áhrif af slíku gagnsæi byggjast á því að markaðsaðilar svari heiðarlega og í góðri trú.
- 64) Þó að markaðsaðilar geti breytt uppbyggingaráætlunum sínum af ófyrirséðum, hlutlægum og réttlætlanlegum ástæðum, ættu lögbær yfirvöld að grípa inn í, þ.m.t. ef opinber fjármögnun verður fyrir áhrifum af því, og leggja á viðurlög eftir því sem við á, ef þeim hafa verið veittar rangar, misvísandi eða ófullnægjandi upplýsingar af fyrirtæki eða opinberu yfirvaldi af ásetningi eða stórfelldu gáleysi. Að því er varðar viðeigandi ákvæði um viðurlög, ætti stórfellt gáleysi að vísa til ástands þar sem fyrirtæki eða opinbert yfirvald veitir rangar, misvísandi eða ófullnægjandi upplýsingar vegna breyttni eða innra skipulags sem fellur töluvert frá tilhlýðilegri kostgæfni varðandi þær upplýsingar sem veittar eru. Til að teljast stórfellt gáleysi er þess ekki krafist að fyrirtæki eða opinbert yfirvald viti að upplýsingarnar sem veittar eru séu rangar, misvísandi eða ófullnægjandi, heldur að það hefði vitað það hefði það aðhafst eða verið skipulagt af tilhlýðilegri kostgæfni. Mikilvægt er að viðurlögin séu nægilega letjandi í ljósi þess hversu neikvæð áhrif þau hafa á samkeppni og opinberlega fjármögnuð verkefni. Ákvæði um viðurlög ættu ekki að hafa áhrif á réttindi til að krefjast bóta tjóns í samræmi við landslög.
- 65) Í þágu fyrirsjáanlegra aðstæðna til fjárfestinga ættu lögbær yfirvöld að geta deilt upplýsingum með fyrirtækjum og opinberum yfirvöldum sem sýna áhuga á að byggja upp net með mjög mikla flutningsgetu um það hvort aðrar gerðir netuppfærslna, þ.m.t. á netum þar sem hraði í niðrhali er undir 100 mb/s séu til staðar eða fyrirhugaðar á svæðinu sem um er að ræða.
- 66) Mikilvægt er að landsbundið stjórnvald og önnur lögbær yfirvöld hafi samráð við alla hagsmunaaðila um fyrirhugaðar ákvarðanir, gefi þeim nægan tíma miðað við hversu flókið málið er til að setja fram athugasemdir sínar og taki tillit til athugasemda þeirra áður en þau samþykkja endanlega ákvörðun. Í því skyni að tryggja að ákvarðanir á landsvísu hafi ekki skaðleg áhrif á innri markaðinn eða önnur markmið sáttmálans um starfshætti Evrópusambandsins ber landsbundnum stjórnvöldum einnig að tilkynna framkvæmdastjórninni og öðrum landsbundnum stjórnvöldum um drög að tilteknum ákvörðunum til að þau fái tækifæri til að gera athugasemdir. Það er við hæfi að lögbær yfirvöld hafi samráð við hagsmunaaðila í þeim tilvikum sem skilgreind eru í þessari tilskipun um öll drög að ráðstöfunum sem hafa áhrif á viðskipti milli aðildarríkja.

(1) Tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 2003/98/EB frá 17. nóvember 2003 um endurnotkun upplýsinga frá hinu opinbera (Stjtd. ESB L 345, 31.12.2003, bls. 90).

- 67) Í samkeppnisumhverfi ætti að taka tillit til sjónarmiða hagsmunaaðila, þ.m.t. notenda og neytenda. Til þess að koma til móts við hagsmuni borgaranna á viðeigandi hátt, skulu aðildarríkin koma á viðeigandi samráðsfyrirkomulagi. Slíkt fyrirkomulag gæti falið í sér að einhver aðili rannsakaði, óháð landsbundnum stjórnvöldum og þjónustuveitendum, málefni er varða neytendur, svo sem atferli neytenda og það hvernig skipt er um afhendingaraðila, og starfaði á gagnsæjan hátt og legði um leið sitt af mörkum til samráðsfyrirkomulags hagsmunaaðila. Ennfremur væri hægt að koma á fyrirkomulagi til að auðvelda viðeigandi samvinnu um málefni sem tengjast kynningu á löglegu efni. Þó verður ekki hægt að beita verklagsreglum um samvinnu samþykktum samkvæmt slíkri tilhögun við kerfisbundið eftirlit með Netnotkun.
- 68) Málsmeðferð til lausnar deilumála utan dómstóla getur verið hraðvirk og kostnaðarhagkvæm leið fyrir endanotendur til að framfylgja réttindum sínum, einkum fyrir neytendur og örfyrirtæki og lítil fyrirtæki eins og þau eru skilgreind í viðaukanum við tilmæli framkvæmdastjórnarinnar 2003/361/EB ⁽¹⁾. Aðildarríki ættu að gera landsbundnu stjórnvaldi, eða öðru lögbæru yfirvaldi sem ber ábyrgð á réttindum endanotenda, eða a.m.k. einum sjálfstæðum aðila með haldgóða sérþekkingu á að fást við réttindi endanotenda, kleift að starfa sem úrskurðaraðili í deilumálum utan dómstóla. Að því er varðar lausn slíkra deilumála ættu þau stjórnvöld ekki að fá nein fyrirmæli. Þar sem mörg aðildarríki hafa einnig komið á málsmeðferð við lausn deilumála fyrir endanotendur aðra en neytendur sem tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 2013/11/ESB ⁽²⁾ gildir ekki um, er rétt að hafa málsmeðferð við lausn deilumála sem er bundin við geira fyrir bæði neytendur og, þar sem aðildarríki víkka hana út, einnig fyrir aðra endanotendur, einkum örfyrirtæki og lítil fyrirtæki. Í tengslum við lausn deilumála utan dómstóla ættu aðildarríkin að geta viðhaldið eða tekið upp reglur sem ganga lengra en þær sem mælt er fyrir um í tilskipun 2013/11/ESB til að tryggja frekari vernd neytenda.
- 69) Ef upp kemur ágreiningur milli fyrirtækja í sama aðildarríki á sviði sem þessi tilskipun tekur til, t.d. að því er varðar skyldur um aðgang og samtengingu eða með hvaða hætti skuli skiptast á skráum yfir endanotendur, ætti aðili, sem hallað er á og samið hefur í góðri trú en ekki komist að samkomulagi, að geta leitað til landsbundins stjórnvalds um að leysa úr ágreiningnum. Landsbundið stjórnvald á að geta sagt fyrir um lausn fyrir aðilana. Við íhlutun landsbundins stjórnvalds í lausn deilumáls milli fyrirtækja, sem bjóða rafræn fjarskiptanet og þjónustu eða tengda aðstöðu í aðildarríki, ætti að leitast við að tryggja að skyldurnar samkvæmt þessari tilskipun séu uppfylltar.
- 70) Auk þess málskotsréttar, sem kveðið er á um í landslögum og lögum Sambandsins, er þörf á einfaldri málsmeðferð, sem er hafin að beiðni annars hvors deiluaðilans, til að leysa deilur yfir landamæri milli fyrirtækja sem bjóða, eða hafa heimild til að bjóða, rafrænt fjarskiptanet eða -þjónustu í mismunandi aðildarríkjum.
- 71) Evrópskur hópur eftirlitsaðila á sviði rafrænna fjarskipta hefur fengið það mikilvæga verkefni að samþykkja, eftir því sem við á, álit í tengslum við ágreining yfir landamæri. Landsbundin stjórnvöld ættu því að taka fullt tillit til álits evrópsks hóps eftirlitsaðila á sviði rafrænna fjarskipta í ráðstöfunum sínum sem leggja skyldur á fyrirtæki eða sem leysa með öðrum hætti úr ágreiningi í slíkum tilvikum.
- 72) Skortur á samræmingu milli aðildarríkja þegar þau skipuleggja notkun fjarskiptatíðnirófs á yfirráðasvæði sínu getur, ef ekki er leyst úr honum með tvíhliða samningaviðræðum milli aðildarríkja, skapað umfangsmiklar truflanir sem hafa mikil áhrif á þróun stafræna innri markaðarins. Aðildarríki ættu að grípa til allra nauðsynlegra ráðstafana til að forðast skaðlegar truflanir og truflanir yfir landamæri á milli þeirra. Fá ætti Evrópska stefnuhópnum um fjarskiptatíðniróf sem komið er á fót með ákvörðun framkvæmdastjórnarinnar 2002/622/EB ⁽³⁾ það verkefni að veita stuðning við nauðsynlega samræmingu yfir landamæri og vera

⁽¹⁾ Tilmæli framkvæmdastjórnarinnar 2003/361/EB frá 6. maí 2003 um skilgreininguna á örfyrirtækjum, litlum fyrirtækjum og meðalstórum fyrirtækjum (Stjtið. ESB L 124, 20.5.2003, bls. 36).

⁽²⁾ Tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 2013/11/ESB frá 21. maí 2013 um lausn deilumála neytenda utan dómstóla og um breytingu á reglugerð (EB) nr. 2006/2004 og tilskipun 2009/22/EB (tilskipun um lausn deilumála neytenda utan dómstóla (ADR)) (Stjtið. ESB L 165, 18.6.2013, bls. 63).

⁽³⁾ Ákvörðun framkvæmdastjórnarinnar 2002/622/EB frá 26. júlí 2002 um að koma á fót hópi til að marka stefnu varðandi tíðniróf fyrir þráðlausar sendingar (Stjtið. EB L 198, 27.7.2002, bls. 49).

tilgreindur vettvangur fyrir lausn deilumála á milli aðildarríkja í málum sem ná yfir landamæri. Í sumum aðstæðum er krafist framkvæmdarráðstöfunar sem byggir á tillögu hópsins að lausn til að leysa truflanir yfir landamæri með afdráttarlausum hætti eða til að framfylgja samræmdri lausn samkvæmt lögum Sambandsins sem tvö eða fleiri aðildarríki hafa samþykkt í tvíhliða samningaviðræðum. Skortur á samræmingu milli aðildarríkja og landa sem eiga landamæri að Sambandinu getur einnig skapað umfangsmiklar truflanir. Aðildarríki ættu að gera viðeigandi ráðstafanir til að forðast truflanir yfir landamæri og skaðlegar truflanir í löndum sem eiga landamæri að Sambandinu og vinna saman að því markmiði. Sambandið ætti að veita fullan stuðning til aðildarríkja sem verða fyrir truflunum yfir landamæri frá þriðju löndum, óski aðildarríkin þess.

- 73) Hópurinn til að marka stefnu varðandi tíðniróf fyrir þráðlausar sendingar er hópur háttsettra ráðgjafa framkvæmdastjórnarinnar sem var búinn til með ákvörðun 2002/622/EB til að stuðla að þróun innri markaðarins og styðja við þróun stefnuáætlunar varðandi fjarskiptatíðniróf á vettvangi Sambandsins sem tekur tillit til efnahagslegra, pólitískra, skipulagslegra, menningarlegra, heilbrigðis- og félagslegra þátta, auk tæknilegra breyta. Hann ætti að samanstanda af yfirmönnum þeirra aðila sem bera pólitíska heildarábyrgð á stefnuáætlun varðandi fjarskiptatíðniróf. Hann á að aðstoða og ráðleggja framkvæmdastjórninni að því er varðar stefnu í málum tengdum fjarskiptatíðnirófi. Þetta ætti að auka enn frekar á sýnileika stefnuáætlana varðandi fjarskiptatíðniróf í hinum ýmsu málaflokkum Sambandsins og hjálpa að tryggja samkvæmni þvert á geira á landsbundnum vettvangi og vettvangi Sambandsins. Hópurinn ætti einnig að veita Evrópuþinginu og ráðinu ráðgjöf að beiðni þeirra. Ennfremur ætti hópurinn að vera samstarfsvettvangur fyrir samræmingu framkvæmdar aðildarríkja á skuldbindingum sínum sem tengjast fjarskiptatíðnirófi samkvæmt þessari tilskipun og leika lykilhlutverk á sviðum sem eru nauðsynleg fyrir innri markaðinn eins og samræmingu eða stöðlun yfir landamæri. Einnig væri hægt að mynda tæknihópa eða vinnuhópa sérfræðinga til að aðstoða allsherjarfundi þar sem stefnuáætlanir eru mótaðar af háttsettum fulltrúum aðildarríkjanna og framkvæmdastjórnarinnar. Framkvæmdastjórnin hefur lýst yfir þeirri fyrirætla sinni að breyta ákvörðun 2002/622/EB innan sex mánaða frá gildistöku þessarar tilskipunar til að endurspeglar hin nýju verkefni sem falin eru hópnunum með þessari tilskipun.
- 74) Lögbær yfirvöld ættu að hafa eftirlit með og tryggja að farið sé að ákvæðum skilmála og skilyrða almennu heimildarinnar og afnotaréttar, og einkum að tryggja virka og skilvirka notkun fjarskiptatíðnirófs og að skuldbindingar um þekju og gæði þjónustu séu uppfylltar með stjórnsýsluviðurlögum, þ.m.t. fjárhagsleg viðurlög og fyrirmæli og afturköllun afnotaréttar komi til brota á þeim skilmálum og skilyrðum. Fyrirtæki ættu að veita lögbærum yfirvöldum eins nákvæmar og ítarlegar upplýsingar og hægt er til að gera þeim kleift að sinna eftirlitsverkefnum sínum.
- 75) Skilyrðin, sem almenna heimildin og sérstaki afnotarétturinn mega vera bundin, ættu að vera takmörkuð við það sem er alveg nauðsynlegt til að tryggja að kröfur og skyldur samkvæmt landslögum og lögum Sambandsins séu uppfylltar.
- 76) Aðilar sem ákvörðun lögbærs yfirvalds tekur til ættu að hafa rétt til að áfrýja til aðila sem er óháður málsaðilum og utanaðkomandi íhlutunum eða pólitískum þrýstingi sem gæti stefnt í hættu sjálfstæðu mati hans á þeim málum sem lögð eru fyrir hann. Sá aðili getur verið dómstóll. Enn fremur skulu öll fyrirtæki, sem telja að umsóknir þeirra um rétt til að setja upp aðstöðu hafi ekki hlotið meðferð í samræmi við meginreglurnar sem settar eru í þessari tilskipun, eiga rétt á því að áfrýja slíkum ákvörðunum. Þessi málsmeðferð við áfrýjun hefur ekki áhrif á skiptingu valdheimilda innan landsbundinna dómskerfa og réttindi lögaðila eða einstaklinga samkvæmt landslögum. Í öllum tilvikum ættu aðildarríki að tryggja skilvirkt eftirlit dómstóla með slíkum ákvörðunum.
- 77) Til að tryggja réttarvissu fyrir markaðsaðila ættu áfrýjunaraðilar að sinna hlutverkum sínum með skilvirkum hætti. Einkum ætti kærumeðferð ekki að vera óhóflega löng. Aðeins skal veita tímabundnar ráðstafanir sem fella ákvörðun lögbærs yfirvalds tímabundið úr gildi í áriðandi tilvikum í því skyni að koma í veg fyrir að aðilinn sem sækir um ráðstöfunina verði fyrir verulegum og óbætanlegum skaða og ef jafnvægi hagsmuna krefst þess.
- 78) Mikil sundurleitni hefur verið í því með hvaða hætti áfrýjunaraðilar hafa beitt tímabundnum ráðstöfunum til að fella ákvarðanir landsbundinna stjórnvalda eða annarra lögbærra yfirvalda tímabundið úr gildi. Til að ná meira samræmi í nálgun ætti að beita sameiginlegum stöðlum í samræmi við dómaframkvæmd Dómstólsins. Áfrýjunaraðilar skulu einnig hafa rétt á að krefjast tiltækra upplýsinga sem BEREC-hópurinn birtir. Í ljósi þess hve áfrýjanir eru mikilvægar fyrir beitingu reglurammans í heild ætti að koma á fyrirkomulagi við söfnun upplýsinga um áfrýjanir og ákvarðanir um að fella tímabundið úr gildi úrskurði lögbærra yfirvalda í öllum aðildarríkjunum og við skýrslugjöf um þær upplýsingar til framkvæmdastjórnarinnar og evrópsks hóps eftirlitsaðila á sviði rafrænna fjarskipta. Fyrirkomulagið ætti að tryggja að framkvæmdastjórnin eða evrópskur hópur eftirlitsaðila á sviði rafrænna fjarskipta geti fengið frá aðildarríkjum texta ákvarðana og úrskurða með það fyrir augum að þróa gagnagrunn.
- 79) Auka ætti gagnsæi í beitingu fyrirkomulags Sambandsins til að styrkja innri markaðinn fyrir rafræn fjarskipti í þágu borgara og hagsmunaaðila og til að gera hlutaðeigandi aðilum kleift að koma skoðunum sínum á framfæri, þ.m.t. með því að gera þá kröfu að landsbundin stjórnvöld birti drög að ráðstöfunum á sama tíma og þau eru send til

framkvæmdastjórnarinnar, evrópsks hóps eftirlitsaðila á sviði rafrænna fjarskipta og landsbundinna stjórnvalda í aðildarríkjunum. Öll drög að ráðstöfunum ættu að vera rökstudd og ættu að innihalda ítarlega greiningu.

- 80) Framkvæmdastjórnin ætti, að teknu ítrasta tilliti til álits evrópsks hóps eftirlitsaðila á sviði rafrænna fjarskipta, að geta krafist þess að landsbundið stjórnvald afturkalli drög að ráðstöfun ef hún varðar skilgreiningu á viðkomandi mörkuðum eða hvort fyrirtæki með verulegan markaðsstyrk er tilnefnt eða ekki og ef slíkar ákvarðanir gætu leitt til hindrana á innri markaðinum eða samrýmdust ekki lögum Sambandsins, einkum stefnumarkmiðum sem landsbundin stjórnvöld ættu að fylgja. Þessi málsmeðferð hefur ekki áhrif á málsmeðferð um tilkynningu sem kveðið er á um í tilskipun (ESB) 2015/1535, og heimildir framkvæmdastjórnarinnar samkvæmt sáttmálanum um starfshætti Evrópusambandsins að því er varðar brot á lögum Sambandsins.
- 81) Landsbundið samráð hagsmunaaðila ætti að fara fram á undan samráði á vettvangi Sambandsins til að styrkja innri markaðinn fyrir rafræn fjarskipti og í samræmi við verklagsreglur fyrir samræmda beitingu úrræða í því skyni að skoðanir hagsmunaaðila geti endurspeglast í samráði á vettvangi Sambandsins. Þannig er einnig komist hjá þörf fyrir frekara samráð á vettvangi Sambandsins í þeim tilvikum þegar fyrirhuguðum ráðstöfunum er breytt í kjölfar landsbundins samráðs.
- 82) Mikilvægt er að regluramminn sé framkvæmdur með tímanlegum hætti. Þegar framkvæmdastjórnin hefur tekið ákvörðun sem krefst þess að landsbundið stjórnvald dragi til baka áætlaða ráðstöfun ættu landsbundin stjórnvöld að draga ráðstöfunina til baka eða leggja endurskoðaða ráðstöfun fyrir framkvæmdastjórnina. Mæla skal fyrir um frest fyrir tilkynningu um endurskoðaða ráðstöfun til framkvæmdastjórnarinnar í því skyni að gera markaðsaðilum kleift að vita hvað endurskoðun á markaðinum taki langan tíma og í því skyni að auka réttarvissu.
- 83) Sambandsfyrirkomulagið sem gerir framkvæmdastjórninni kleift að krefjast þess að landsbundin stjórnvöld afturkalli fyrirhugaðar ráðstafanir varðandi markaðsskilgreiningu og tilnefningu fyrirtækja með verulegan markaðsstyrk hefur stuðlað með umtalsverðum hætti að samræmdri nálgun við að greina aðstæður þar sem beita má reglusetningu fyrir fram og þar sem fyrirtæki heyra undir slíka reglusetningu. Reynslan af málsmeðferðarreglum skv. 7. gr. og 7. gr. a í tilskipun 2002/21/EB hefur sýnt fram á að ósamræmi í beitingu landsbundinna stjórnvalda á úrræðum, jafnvel við svipaðar markaðsaðstæður, getur grafið undan innri markaðinum með rafræn fjarskipti. Því ættu framkvæmdastjórnin og evrópskur hópur eftirlitsaðila á sviði rafrænna fjarskipta að taka þátt í að tryggja, á ábyrgðarsviði hvors um sig, aukið samræmi í beitingu úrræða með því að samþykkja álit um drög að ráðstöfunum sem landsbundin stjórnvöld leggja til. Að auki ætti framkvæmdastjórnin að geta krafist þess að landsbundið stjórnvald afturkalli drög að ráðstöfun ef um er að ræða drög að ráðstöfun sem varða útvíkkun skylda fram yfir fyrsta samantektar- og dreifipunkt, þar sem það nauðsynlegt til að fást við miklar og varanlegar efnahagslegar eða áþreifanlegar hindranir á tvöföldun, á fyrirtæki óháð því hvort þau hafi verið tilnefnd sem fyrirtæki með verulegan markaðsstyrk, eða stjórnsýslulegri meðferð þátta í nýjum netum með mjög mikla flutningsgetu þar sem BEREC-hópurinn deilir áhyggjum framkvæmdastjórnarinnar. Í því skyni að njóta sérþekkingar landsbundinna stjórnvalda á markaðsgreiningu, skal framkvæmdastjórnin hafa samráð við evrópskan hóp eftirlitsaðila á sviði rafrænna fjarskipta áður en hún samþykkir ákvarðanir eða tilmæli.
- 84) Með hliðsjón af stuttum tímamörkum í samráðsfyrirkomulaginu á vettvangi Sambandsins skal fela framkvæmdastjórninni vald til að samþykkja tilmæli eða viðmiðunarreglur til að einfalda málsmeðferð við miðlun upplýsinga á milli framkvæmdastjórnarinnar og landsbundinna stjórnvalda, t.d. í málum varðandi stöðuga markaði eða sem fela aðeins í sér minniháttar breytingar á áður tilkynntum úrræðum. Einnig skal fela framkvæmdastjórninni vald til þess að innleiða undanþágu frá tilkynningum til þess að einfalda málsmeðferð í tilteknum málum.

- 85) Þess ætti að vera krafist að landsbundin stjórnvöld vinni saman og með framkvæmdastjórninni og BEREC-hópnum á gagnsæjan hátt til að tryggja samkvæmni við beitingu í öllum aðildarríkjunum á ákvæðum þessarar tilskipunar.
- 86) Samræma þarf ákvörðunarrétt landsbundinna stjórnvalda við þróun samræmdra starfsvenja við eftirlit og samræmda beitingu reglurammans í því skyni að stuðla með skilvirkum hætti að þróun og tilkomu innri markaðarins. Landsbundin stjórnvöld ættu þess vegna að styðja starfsemi framkvæmdastjórnarinnar og BEREC-hópsins á innri markaðinum.
- 87) Ráðstafanir, sem gætu haft áhrif á viðskipti milli aðildarríkja, eru ráðstafanir sem kunna að hafa áhrif, beint eða óbeint, raunverulega eða hugsanlega, á viðskiptamynstur milli aðildarríkja á þann hátt sem gæti skapað hindrun á innri markaðnum. Þær samanstanda af ráðstöfunum sem hafa veruleg áhrif á fyrirtæki eða notendur í öðrum aðildarríkjum, sem fela í sér: ráðstafanir, sem hafa áhrif á verð til notenda í öðrum aðildarríkjum, ráðstafanir, sem hafa áhrif á getu fyrirtækis með staðfestu í öðru aðildarríki til að veita rafræna fjarskiptabjónustu, og einkum ráðstafanir, sem hafa áhrif á getuna til að bjóða þjónustu milli landa, og ráðstafanir sem hafa áhrif á gerð markaðar eða aðgang og hafa afleiðingar fyrir fyrirtæki í öðrum aðildarríkjum.
- 88) Auka mætti samleitni í notkun og skilgreiningu þátta í valaðferðum og skilyrða sem fylgja afnotarétti af fjarskiptatiðnirófi sem hafa veruleg áhrif á markaðsskilyrði og samkeppnisstöðu, þ.m.t. setningu á markað og útbreiðslu, með samræmingaraðferð þar sem hópurnin, að ósk landsbundinna stjórnvalda eða annarra lögbærra yfirvalda eða, í sérstökum undantekningartilvikum, að eigin frumkvæði, kallar saman jafningjarýnivettvanginn til að skoða drög að ráðstöfunum áður en afnotaréttur er veittur af tilteknu aðildarríki með það fyrir augum að miðla bestu starfsvenjum. Jafningjarýnivettvangurinn er staður fyrir jafningjafræðslu. Hann ætti að stuðla að betri miðlun á bestu starfsvenjum milli aðildarríkja og auka gagnsæi valaðferða sem byggjast á samanburði og samkeppni. Jafningjarýniferlið ætti ekki að vera formlegt skilyrði fyrir landsbundnum ferlum við leyfisveitingar. Skoðanaskiptin ættu að byggja á upplýsingum frá landsbundnum stjórnvöldum eða öðrum lögbærum yfirvöldum sem óska eftir að jafningjarýnivettvangurinn komi saman og ættu að vera hluti af víðtækari landsráðstöfum sem kann að taka til veitingar, viðskipta og leigu, tímalengdar, endurnýjunar eða breytingar á afnotarétti. Þess vegna ættu landsbundin stjórnvöld eða önnur lögbær yfirvöld einnig að geta veitt upplýsingar um önnur drög að ráðstöfunum eða þeim þáttum þeirra sem tengjast viðkomandi valaðferð til að takmarka afnotarétt af fjarskiptatiðnirófi sem eru ekki hluti af jafningjarýnifyrirkomulaginu. Til að draga úr stjórnsýsluálagi ættu landsbundin stjórnvöld eða önnur lögbær yfirvöld að geta sett fram slíkar upplýsingar á stöðluðu skýrslusniði ef það er fyrir hendi til að senda til meðlima hópsins.
- 89) Ef samið hefur verið um samhæfða úthlutun fjarskiptatiðnirófs til ákveðinna fyrirtækja á vettvangi Sambandsins ættu aðildarríkin að fara í hvívetna eftir slíkum samningum þegar þau veita rétt til afnota af fjarskiptatiðnirófi úr landsbundinni áætlun um skiptingu tíðna.
- 90) Aðildarríki ætti að geta tekið til athugunar sameiginlega veitingu heimilda sem valkost þegar þau gefa út afnotarétt þar sem væntanleg notkun nær til aðstæðna sem ná yfir landamæri.
- 91) Sérhver ákvörðun framkvæmdastjórnarinnar til að tryggja samræmda beitingu þessarar tilskipunar ætti að takmarkast við meginreglur, nálgun og aðferðafræði. Til að taka af allan vafa ætti hún ekki að mæla fyrir um einstök atriði sem endurspeglar venjulega landsbundnar aðstæður, og ekki að koma í veg fyrir annars konar nálgun sem reikna má með að hafi samsvarandi áhrif. Slík ákvörðun skal vera hlutfallsbundin og ekki hafa áhrif á ákvarðanir teknar af landsbundnum eða öðrum lögbærum yfirvöldum sem leiða ekki til hindrana á innri markaðinum.
- 92) Sambandið og aðildarríki þess hafa tekið á sig skuldbindingar með tilliti til staðla og reglurammans um fjarskiptanet og -þjónustu innan Alþjóðaviðskiptastofnunarinnar.

- 93) Stöðlun ætti áfram að vera markaðsknúið ferli að mestu. Hins vegar kunna enn að vera fyrir hendi aðstæður þar sem við á að krefjast samræmis við tiltekna staðla á vettvangi Sambandsins til að bæta samvirkni og valfrelsi fyrir notendur og hvetja til samtengingar á innri markaðinum. Á landsvísu eru aðildarríkin háð ákvæðum tilskipunar (ESB) 2015/1535. Málsmeðferð við stöðlun samkvæmt þessari tilskipun er með fyrirvara um ákvæði tilskipana Evrópuþingsins og ráðsins 2014/30/ESB ⁽¹⁾ og 2014/35/ESB ⁽²⁾ og tilskipunar 2014/53/ESB.
- 94) Veitendum sem bjóða fram almenn, rafræn fjarskiptanet eða rafræna fjarskiptaþjónustu sem er aðgengileg öllum, eða bæði, ætti að vera skylt að gera ráðstafanir til að tryggja öryggi annars vegar neta sinna og hins vegar þjónustu, og koma í veg fyrir eða lágmarka áhrif öryggisatvika. Þær ráðstafanir skulu vera með hliðsjón af nýjustu tækni á því sviði og ættu að tryggja hæfilegt öryggisstig netkerfa og -þjónustu miðað við þá áhættu sem skapast getur. Öryggisráðstafanir ættu a.m.k. að taka tillit til allra viðeigandi þátta eftirfarandi atriða: að því er varðar öryggi kerfa og aðstöðu: raunlægt og umhverfislegt öryggi, afhendingaröryggi, aðgangur að netum og heildstæði neta, að því er varðar meðhöndlun öryggisatvika: verklagsreglur um meðferð atvika, greiningargeta á atvikum, skýrslugjöf og samskipti um öryggisatvik, að því er varðar stjórnun rekstrarsamfellu: reglur og viðbragðsáætlanir um samfellu þjónustu, endurreisnargeta vegna stórafalla og að því er varðar eftirlit, endurskoðun og prófun: reglna um eftirlit og aðgerðaskráningu, æfingar á viðbragðsáætlunum, prófun net- og þjónustukerfa, öryggismat og samræmisefirlit og samræmi við alþjóðlega staðla.
- 95) Vegna vaxandi mikilvægis fjarskiptaþjónustu milli einstaklinga sem er óháð númerum er nauðsynlegt að tryggja að hún falli einnig undir viðeigandi öryggiskröfur í samræmi við sérstakt eðli hennar og efnahagslegt mikilvægi. Veitendur slíkrar þjónustu ættu af þeim sökum einnig að tryggja öryggisstig sem er viðeigandi miðað við þá áhættu sem skapast getur. Vegna þess að veitendur fjarskiptaþjónustu milli einstaklinga sem er óháð númerum hafa venjulega ekki raunverulega stjórn á sendingu merkja á netum, má að sumu leyti telja áhættuna af slíkri þjónustu minni en af hefðbundinni rafræn fjarskiptaþjónustu. Þess vegna ættu ráðstafanir sem gerðar eru af veitendum fjarskiptaþjónustu milli einstaklinga sem er óháð númerum að vera léttvægari þar sem færa má rök fyrir því á grundvelli mats á þeirri öryggisáhættu sem um er að ræða. Sama nálgun ætti að gilda að breyttu breytanda fyrir fjarskiptaþjónustu milli einstaklinga sem notar númer og sem hefur ekki raunverulega stjórn á sendingu merkja.
- 96) Veitendur almennra, rafrænna fjarskiptaneta eða rafrænnar fjarskiptaþjónustu sem er aðgengileg öllum ættu að upplýsa notendur um sérstakar og verulegar öryggisógnir og um ráðstafanir sem þeir geta gripið til til að vernda öryggi fjarskipta sinna, t.d. með því að nota sérstakar gerðir hugbúnaðar eða dulkóðunartækni. Krafa um að upplýsa notendur um slíkar ógnir ætti ekki að leysa þjónustuveitanda undan þeirri skyldu að gera viðeigandi og tafarlaugar ráðstafanir á eigin kostnað til að ráða bót á öryggisógnum og koma aftur á eðlilegu öryggisstigi í þjónustunni. Veiting slíkra upplýsinga um öryggisógnir til notanda ætti að vera án endurgjalds.
- 97) Til að tryggja öryggi neta og þjónustu, og með fyrirvara um heimildir aðildarríkja til að tryggja vernd mikilvægra öryggishagsmuna sinna, til að vernda allsherjarreglu og til að rannsaka, koma upp um og saksækja fyrir refsiverð brot, ætti að hvetja til notkunar dulkóðunar, t.d. enda á milli þar sem við á, og dulkóðun ætti, ef nauðsyn krefur, að vera skyldubundin í samræmi við meginreglur um öryggi og innbyggða og sjálfgefna friðhelgi.
- 98) Lögþær yfirvöld ættu að tryggja að heildstæði og tiltækileika almennra rafrænna fjarskiptaneta sé við haldið. Net- og upplýsingaöryggisstofnun Evrópusambandsins (ENISA) ætti að leggja sitt af mörkum til aukins öryggisstigs rafrænna fjarskipta með því m.a. að leggja fram sérþekkingu og ráðgjöf, og stuðla að miðlun bestu starfsvenja. Lögþær yfirvöld ættu að hafa nauðsynleg úrræði til

(1) Tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 2014/30/ESB frá 26. febrúar 2014 um samhæfingu laga aðildarríkjanna varðandi rafsegulsviðssamhæfi (Stjtið. ESB L 96, 29.3.2014, bls. 79).

(2) Tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 2014/35/ESB frá 26. febrúar 2014 um samræmingu laga aðildarríkjanna um að bjóða rafföng fram á markaði sem notuð eru innan ákvæðinna spennumarka (Stjtið. ESB L 96, 29.3.2014, bls. 357).

að gegna skyldum sínum, þ.m.t. valdheimildir til að afla nægra upplýsinga til að meta öryggisstig net- og upplýsingakerfa. Þau ættu einnig að hafa valdheimild til að óska eftir yfirgripsmiklum og áreiðanlegum gögnum um raunveruleg váatvik sem hafa haft marktæk áhrif á starfsemi neta eða þjónustu. Þau ættu ef nauðsyn krefur að njóta aðstoðar viðbragðsteyma vegna váatvika er varða tölvuöryggi (e. CSIRTs) sem komið er á fót með tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins (ESB) 2016/1148 ⁽¹⁾. Einkum kann þess að vera krafist að viðbragðsteymi vegna váatvika er varða tölvuöryggi veiti lögbærum yfirvöldum upplýsingar um áhættu og öryggisatvik sem hafa áhrif á almenn, rafræn fjarskiptanet og rafræna fjarskiptaþjónustu sem er aðgengileg öllum og mæli með leiðum til að fást við þau.

- 99) Þar sem framboð á rafrænum fjarskiptum er háð opinberum auðlindum þar sem notkunin fellur undir sérstaka heimild ættu aðildarríki að geta veitt lögbæra stjórnvaldinu sem gefur út heimildina rétt til að leggja á gjöld til að tryggja besta notkun á þessum auðlindum í samræmi við málsmeðferðarreglurnar sem gert er ráð fyrir í þessari tilskipun. Í samræmi við dómaframkvæmd Dómstólsins geta aðildarríki ekki lagt á gjöld eða tekið greiðslur í tengslum við að bjóða upp á net og veita rafræna fjarskiptaþjónustu aðrar en þær sem kveðið er á um í þessari tilskipun. Í þessu tilliti ættu aðildarríki að hafa samræmda nálgun að því að koma þessum gjöldum eða greiðslum á til að skapa ekki ótilhlýðilega fjárhagslega byrði í tengslum við almenna veitingu leyfis eða afnotaréttar fyrir veitendur rafrænt fjarskiptaneta og -þjónustu.
- 100) Til að tryggja bestu notkun auðlinda, ættu gjöld að endurspegla efnahagslegar og tæknilegar aðstæður á markaðinum sem um er að ræða auk aðra mikilvæga þætti sem ákvarða virði þeirra. Á sama tíma ættu gjöld að vera ákveðin þannig að þau tryggi skilvirka úthlutun og notkun fjarskiptatíðnirófs. Þessi tilskipun hefur ekki áhrif á tilgang gjaldtöku vegna afnotaréttar eða réttar til að setja upp aðstöðu. Það ætti t.d. að vera hægt að nota slík gjöld til að fjármagna starfsemi landsbundinna stjórnvalda eða annarra lögbærra yfirvalda sem ekki er hægt að láta falla undir umsýslugjöld. Ef gjöldin fyrir rétt til afnota af fjarskiptatíðnirófi, að því er varðar valaðferðir sem byggja á samkeppni eða samanburði, samanstanda eingöngu eða að hluta til af fjárhæð sem leggst á í eitt skipti, skal greiðslutilhögunin tryggja að slík gjöld leiði ekki í raun til vals sem byggist á viðmiðunum sem eru óskyldar því markmiði að tryggja sem besta notkun fjarskiptatíðnirófs. Framkvæmdastjórninni ætti að vera heimilt að birta reglulega viðmiðunarkannanir, og eins og við á, aðra leiðsögn með tilliti til bestu starfsaðferða við úthlutun á fjarskiptatíðnirófi, úthlutun númeraforða eða veitingu athafnaréttar.
- 101) Gjöld sem lögð eru á fyrirtæki fyrir afnotarétt af fjarskiptatíðnirófi geta haft áhrif á ákvarðanir um hvort sóst sé eftir slíkum réttindum og fjarskiptatíðnirófi nýttar. Með það fyrir augum að tryggja bestu notkun fjarskiptatíðnirófs ættu aðildarríki því að setja lágmarksverð þannig að það leiði til skilvirkrar úthlutunar þeirra réttinda, óháð því hvaða valaðferðir eru notaðar. Aðildarríki ættu einnig að taka tillit til mögulegs kostnaðar sem tengist uppfyllingu skilyrða fyrir leyfisveitingu sem sett eru til að ýta undir stefnumarkmið. Við það ætti einnig að líta til samkeppnisaðstæðna á markaðinum sem um er að ræða, þ.m.t. aðra mögulega notkun auðlindanna.
- 102) Besta notkun fjarskiptatíðnirófs veltur á tiltækileika viðeigandi neta og tilheyrandi aðstöðu. Í þessu tilliti ættu aðildarríki að stefna að því að tryggja þegar landsbundin stjórnvöld eða önnur lögbær yfirvöld leggja á gjöld vegna afnotaréttar af fjarskiptatíðnirófi eða réttar til að koma upp aðstöðu taki þau tillit til þarfárinna á að greiða fyrir samfelldri þróun grunnvirkja með það fyrir augum að ná fram sem skilvirkastri notkun auðlinda. Aðildarríki ættu að leitast við að tryggja beitingu, að því marki sem það er hægt, fyrirkomulags fyrir greiðslu gjalda vegna afnotaréttar af fjarskiptatíðnirófi sem tengist raunverulegum tiltækileika auðlindarinnar þannig að það styðji þær fjárfestingar sem nauðsynlegar eru til að hvetja til þróun grunnvirkja og veitingu tengdrar þjónustu. Greiðslufyrirkomulagið ætti að vera tilgreint á hlutlægum, gagnsæjum og hlutfallslegum hátt sem er án mismununar áður en ferli til veitingar réttinda til afnota af fjarskiptatíðnirófi er opnað.
- 103) Tryggja skal að í tæka tíð sé fyrir hendi málsmeðferð um veitingu réttar til að setja upp aðstöðu, sem er tímanleg, án mismununar og gagnsæ, í því skyni að tryggja skilyrðin fyrir sanngjarnri og virkri samkeppni. Þessi tilskipun hefur ekki áhrif á ákvæði landslaga um eignarnám eða notkun eigna, eðlilega nýtingu eignaréttar, eðlilega nýtingu almenningseigna eða meginregluna um hlutleysi að því er varðar reglur um skipan eignaréttar í aðildarríkjunum.

(1) Tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins (ESB) 2016/1148 frá 6. júlí 2016 varðandi ráðstafanir til að ná háu sameiginlegu öryggisstigi í net- og upplýsingakerfum í öllu Sambandinu (Stjtið. ESB L 194, 19.7.2016, bls. 1).

- 104) Leyfi gefin út til veitenda rafrænna fjarskiptaneta og -þjónustu sem veita aðgang að eignum í almenningseigu eða einkaeigu, eru mikilvægur þáttur í stofnun rafrænna fjarskiptaneta og nýrra netþátta. Óþarflaga flókið ferli og tafir á málsmeðferð á veitingu athafnaréttar getur því haft í för með sér mikilvægar hindranir á þróun samkeppni. Af þessum sökum skal einfalda öflun athafnaréttar fyrir viðurkennd fyrirtæki. Lögbær yfirlönd ættu að samræma öflun athafnaréttar, og gera viðkomandi upplýsingar aðgengilegar á vefsetrum sínum.
- 105) Nauðsynlegt er að styrkja heimildir aðildarríkanna hvað varðar handhafa athafnaréttar til að tryggja að stofnun eða útbreiðsla nýs nets fari fram á réttmætan, skilvirkan og umhverfislega ábyrgan hátt og óháð öllum skuldbindingum fyrirtækis með verulegan markaðsstyrk um að veita aðgang að rafrænu fjarskiptaneti sínu. Umbætur á samnýtingu aðstöðu geta lækkað umhverfiskostnað við útbreiðslu rafrænna fjarskiptavirkja og þjónað lýðheilsu, almannaöryggi og uppfyllt markmið borgar- og byggðaskipulag. Lögbær yfirlönd ættu að hafa vald til þess að fara fram á að fyrirtæki sem notið hafa góðs af rétti til að setja upp aðstöðu á, yfir eða undir almenningseign eða eign í einkaeigu samnýti slíka aðstöðu eða eignir, þ.m.t. efnislega hýsingu, að loknu hæfilegu tímibili samráðs við almenning, þar sem allir hagsmunaaðilar fá tækifæri til að koma skoðunum sínum á framfæri, á þeim tilteknu svæðum þar sem almannahagsmunir fyrirskipa slíka samnýtingu. Þetta getur átt við þar sem mikil kerfisöng er í jarðvegsgrunni eða þar sem þarf að komast framhá náttúrulegri hindrun. Lögbær yfirlönd skulu einkum geta fyrirskipað sameiginlega notkun netþátta og tilheyrandi búnaðar, svo sem rása, leiðslna, mastra, mannopa, skápa, loftneta, mastra og annarra stoðmannvirkja, bygginga eða aðkomuleiða að byggingum og betri samhæfingu í mannvirkjagerð af umhverfisástæðum eða öðrum ástæðum sem varða allsherjarreglu. Þvert á móti ætti það að vera landsbundinna stjórnvalda að ákveða reglur um að skipta kostnaði við að samnýta aðstöðu eða eignir og ættu þær að tryggja viðkomandi fyrirtækjum viðeigandi ávinning af áhættu. Í ljósi skuldbindinganna sem lagðar eru á með tilskipun 2014/61/ESB, ættu lögbær yfirlönd, einkum staðaryfirlönd, einnig að koma á viðeigandi málsmeðferðarreglum um samræmingu, í samstarfi við landsbundin stjórnvöld, að því er varðar opinberar framkvæmdir og aðra viðkomandi opinbera aðstöðu eða aðra viðkomandi opinbera eign sem ættu að geta innihaldið málsmeðferðarreglur sem tryggja að hagsmunaaðilar hafi upplýsingar varðandi viðkomandi opinbera aðstöðu eða opinbera eign og yfirstandandi eða fyrirhuguð opinber verkefni, að þeim sé tilkynnt í tíma um slík verk og að samnýting verði gerð eins aðgengileg og kostur er.
- 106) Ef þess er krafist af rekstraraðilum farneta að þeir samnýti möstur eða turna af umhverfisástæðum kann sú samnýting sem fyrirskipuð er, að leiða til þess að dregið verði úr leyfilegu hámarkssendiafli hvers rekstraraðila af ástæðum er varða almannaheilbrigði sem aftur kann að hafa það í för með sér að rekstraraðilar setji upp fleiri sendistöðvar til að tryggja landsbundna útbreiðslu. Lögbær yfirlönd ættu að leitast við að setta þau umhverfis- og lýðheilsusjónarmið sem um er að ræða með tilhlýðilegu tilliti til varúðarnálguninnar sem sett er fram í tilmælum ráðsins 1999/519/EB (1).
- 107) Fjarskiptatíðniróf er takmörkuð opinber auðlind sem hefur mikið almennt gildi og markaðsvirði. Það er grundvallarforsenda fyrir rafrænum fjarskiptanetum og -þjónustu sem byggir á þráðlausum sendingum og ættu landsbundin stjórnvöld eða önnur lögbær yfirlönd, að því marki sem þær tengjast slíkum netum og -þjónustu, að skipta þeim niður og úthluta samkvæmt samhæfðum markmiðum og meginreglum sem gilda um aðgerðir þeirra, sem og viðmiðunum sem eru hlutlægar, gagnsæjar og án mismununar, að teknu tilliti til lýðræðislegra og félagslegra hagsmuna og hagsmuna, er varða tungumál og menningu, sem tengjast notkun fjarskiptatíðnirófs. Ákvörðun nr. 676/2002/EB setur ramma um samræmingu fjarskiptatíðnirófs.
- 108) Stefnunótunaraðgerðir varðandi fjarskiptatíðnirófið í Sambandinu skulu ekki hafa áhrif á ráðstafanir sem gerðar eru á vettvangi Sambandsins eða á landsvísu, í samræmi við lög Sambandsins, til að ná fram markmiðum um almannahagsmuni, einkum að því er varðar almannaöryggis- og varnarnet, reglusetningu um efni og stefnu um hljóð- og myndmiðlun og fjölmiðla, og rétt aðildarríkja til að skipuleggja og nota fjarskiptatíðniróf sitt í þágu allsherjarreglu, almannaöryggis og varnarmála.

(1) Tilmæli ráðsins 1999/519/EB frá 12. júlí 1999 um takmörkun á váhrifum sem almenningur verður fyrir af völdum rafsegulsviðs (0 Hz til 300 GHz) (Stjtið. ESB L 199, 30.7.1999, bls. 59).

- 109) Mikilvægt er að tryggja almenna tengingu í sérhverju aðildarríki fyrir efnahagslega og félagsleg þróun, þátttöku í opinberu lífi og samheldni milli svæða. Eftir því sem tengjanleiki og notkun rafræna fjarskipta verður óaðskiljanlegur þáttur af evrópsku samfélagi og velferð ættu aðildarríki að leitast við að tryggja útbreiðslu þráðlauss breiðbands í öllu Sambandinu. Ná ætti slíkri útbreiðslu með því að reiða sig á að aðildarríki setji viðeigandi kröfur um útbreiðslu sem ætti að laga að hverju svæði sem þjónustan nær til og takmörkuð við hlutfallslegar byrðar til þess að hindra ekki útbreiðslu þjónustuveitenda. Vegna hins veigamikla hlutverks sem kerfi eins og þráðlaus staðarnet (RLAN) leika við að veita þráðlausa háhraðabreiðbandstengingu innandyra, ættu ráðstafanir að miða að því að opna nægjanlegt fjarskiptatíðniróf á tíðniböndum sem eru einkar verðmæt fyrir kostnaðarhagkvæma útbreiðslu þráðlausra neta með alþekju, einkum innandyra. Enn fremur ættu samfelldar og samræmdar ráðstafanir sem eru gerðar fyrir hágæða þráðlausa útbreiðslu á jörðu niðri alls staðar í Sambandinu, sem byggja á grunni bestu innlendu starfsvenja sem varða skilyrði fyrir leyfum rekstraraðila, að miða að því að uppfylla það markmið stefnuáætlunarinnar til margra ára um fjarskiptatíðniróf að allir borgarar alls staðar í Sambandinu ættu að hafa fengið aðgengi, innan- sem utandyra, að hraðasta breiðbandshraðanum sem er ekki minni en 30 megabitar á sekúndu eigi síðar en árið 2020, og ættu að miða að því að ná fram metnaðargjarnri sýn fyrir gígabitasamfélag í Sambandinu. Slíkar ráðstafanir munu efla nýskapandi stafræna þjónustu og tryggja langtíma félagslegan og hagrænan ávinning. Óslitin útbreiðsla á svæðinu og tengjanleiki milli aðildarríkja ætti að vera sem mestur og áreiðanlegastur með það fyrir augum að efla þjónustu innan landamæra og yfir landamæri og notkunarsvið eins og tengd ökutæki og rafræna heilbrigðisþjónustu.
- 110) Brýnt er að tryggja að borgarar séu ekki berskjaldaðir fyrir rafsegulsviðum sem eru hættuleg lýðheilsu. Aðildarríki ættu að stefna að samkvæmni í Sambandinu til að takast á við þetta vandamál með sérstakri hliðsjón af varúðarnálguninni sem er að finna í tilmælum 1999/519/EB til að vinna að því að tryggja meiri samkvæmni í útbreiðsluskilyrðum. Aðildarríki ættu að beita málsmeðferðinni sem sett er fram í tilskipun (ESB) 2015/1535 þar sem við á, einnig til að skapa gagnsæi fyrir hagsmunaaðila og til að gefa öðrum aðildarríkjum og framkvæmdastjórninni færi á að bregðast við.
- 111) Samhæfing og samræming fjarskiptatíðnirófs og reglusetning um búnað sem studd er með stöðlun myndar heild og þarf að vera ítarlega samræmd til að uppfylla sameiginleg markmið með skilvirkum hætti, með stuðningi Evrópsks stefnuhóps um fjarskiptatíðniróf. Samræming innihalds og tímasetninga umbodá til Samtaka póst- og fjarskiptastjórna í Evrópu samkvæmt ákvörðun nr. 676/2002/EB og beiðna um stöðlun til staðlastofnana, s.s. Fjarskiptastaðlastofnunar Evrópu, þ.m.t. að því er varðar breytur móttökutækja fyrir þráðlaus fjarskipti, ætti að greiða fyrir innleiðingu framtíðarkerfa, styðja tækifæri til að deila fjarskiptatíðnirófi og tryggja skilvirka stjórnun fjarskiptatíðnirófs.
- 112) Eftirspurnin eftir samræmdu fjarskiptatíðnirófi er ekki sú sama í öllum hlutum Sambandsins. Ef skortur er á eftirspurn á öllu eða hluta af samræmdu tíðnibandi á svæðis- eða landsvísu gætu aðildarríki í undantekningartilvikum heimilað aðra notkun á tíðnibandinu, t.d. til að bæta fyrir skort á framboði á markaði fyrir tiltekna notkun, svo lengi sem slíkur skortur á eftirspurn varir og að því tilskildu að önnur notkun skaði ekki samræmda notkun annarra aðildarríkja á tíðnibandinu og henni verði hætt þegar eftirspurn eftir samræmdri notkun myndast.
- 113) Auka ætti sveigjanleika í stjórnun fjarskiptatíðnirófs og bæta aðgang að fjarskiptatíðnirófi með tækni- og þjónustuhlutlausum heimildum til að gera notendum fjarskiptatíðnirófs kleift að velja bestu tækni og þjónustu til að nota á tíðniböndum fjarskiptatíðnirófsins sem lýst hefur verið yfir að séu tiltæk fyrir rafræna fjarskiptaþjónustu í landbundnum áætlunum um skiptingu tíðna í samræmi við lög Sambandsins („meginreglur um tækni- og þjónustuhlutleysi“). Stjórnsýsluákvörðun um tækni og þjónustu ætti aðeins að eiga við ef markmið um almannahagsmuni eru í húfi og ætti að vera rökstudd með skýrum hætti og sæta reglubundinni endurskoðun.
- 114) Takmarkanir á meginreglunni um tæknihlutleysi ættu að vera viðeigandi og rökstuddar með nauðsyn þess að forðast skaðlegar truflanir, t.d. með því að gera kröfu um útgeislunarsíur og mörk að því er varðar afl til þess að tryggja verndun lýðheilsu með því að takmarka váhrif almennings af völdum rafsegulsviða, til að tryggja eðlilega þjónustu með

viðunandi tæknilegum gæðum þjónustu, án þess að útiloka þurfi að hægt sé að nota fleiri en eina tegund þjónustu á sama fjarskiptatíðnirófi, til þess að tryggja viðeigandi samnýtingu fjarskiptatíðnirófs, einkum þar sem notkun þess er aðeins háð almennum heimildum, til að tryggja skilvirka notkun fjarskiptatíðnirófs, eða til að uppfylla markmið um almannahagsmuni í samræmi við lög Sambandsins.

- 115) Notendur fjarskiptatíðnirófs ættu að hafa frjálst val um hvaða þjónustu þeir bjóða á fjarskiptatíðnirófinu. Hins vegar skal heimila ráðstafanir sem gera kröfu um að tiltekin þjónusta sé veitt til þess að ná megi skýrt afmörkuðum markmiðum í almannabágu, t.d. þar sem öryggi mannlífa er í húfi, efla þarf félagslega samheldni og samheldni milli svæða, eða, þar sem það er nauðsynlegt og hlutfallsbundið, koma í veg fyrir að óskilvirk notkun fjarskiptatíðnirófs sé leyfð. Þau markmið skulu fela í sér eflingu menningarlegrar fjölbreytni, margbreytileika tungumála og fjölhyggju fjölmiðla samkvæmt skilgreiningu aðildarríkjanna í samræmi við lög Sambandsins. Undantekningar skulu ekki, nema nauðsyn krefji til að vernda öryggi mannlífa eða, í undantekningartilvikum, til að uppfylla önnur almenn markmið í almannabágu, samkvæmt skilgreiningu aðildarríkjanna í samræmi við lög Sambandsins, hafa í för með sér einkantiltekin þjónustu, heldur veita forgang þannig að annars konar þjónusta eða tækni geti verið á sama fjarskiptatíðnirófi, að svo miklu leyti sem mögulegt er. Það fellur undir valdheimildir aðildarríkjanna að skilgreina eðli og umfang sérhverrar undantekningar varðandi eflingu menningarlegrar fjölbreytni, margbreytileika tungumála og fjölhyggju fjölmiðla.
- 116) Þar sem úthlutun fjarskiptatíðnirófs til tiltekinna tækni eða þjónustu er undantekning frá meginreglum um tækni- og þjónustuhlutleysi og skerðir frelsi til að velja hvaða þjónusta er veitt eða tækni notuð, skal sérhver tillaga um úthlutun vera gagnsæ og háð samráði við almenning.
- 117) Ef aðildarríki ákveða í undantekningartilvikum að takmarka frelsi til að bjóða rafræn fjarskiptanet og -þjónustu á grundvelli allsherjarreglu, almannaöryggis eða lýðheilsu, ættu aðildarríkin að útskýra ástæðurnar fyrir slíkri takmörkun.
- 118) Stjórna ætti fjarskiptatíðnirófi þannig að komið sé í veg fyrir skaðlegar truflanir. Því skal skilgreina grunnhugtakið skaðlegar truflanir skilmerkilega til að tryggja að inngrip með reglusetningu séu takmörkuð við það sem þurfa þykir til að hindra slíkar truflanir, einnig með hliðsjón af þörfinni á að taka tillit til þróaðra aðferða til að vernda gegn skaðlegum truflunum með það að markmiði að beita þeirri tækni og aðferðum við að stjórna fjarskiptatíðnirófi til að forðast, að því marki sem hægt er, beitingu meginreglunnar um þjónustu án truflana og óvarið. Mikilvægir þættir flutningastarfsemi ná yfir landamæri og stafvæðing hennar hefur í för með sér áskoranir. Ökutæki (s.s. neðanjarðarlestir, strætisvagnar, bílar, vörubifreiðar, lestar) verða sífellt sjálfstýrðari og tengdari. Ökutæki ferðast yfir landamæri með auðveldari hætti á innri markaðinum. Áreiðanleg samskipti, og að forðast skaðlegar truflanir, skiptir lykilmáli fyrir örugga og góða starfrækslu ökutækja og samskiptakerfa þeirra um borð.
- 119) Með vaxandi eftirspurn eftir fjarskiptatíðnirófi og nýjum breytilegum nýtingarleiðum og tækni sem krefst sveigjanlegrar aðgangs og notkunar fjarskiptatíðnirófs, ættu aðildarríki að hvetja til sameiginlegrar notkunar fjarskiptatíðnirófs með því að ákvarða viðeigandi fyrirkomulag leyfisveitinga fyrir hverja sviðsmynd og með því að setja viðeigandi og gagnsæjar reglur og skilyrði þar að lútandi. Sameiginleg notkun á fjarskiptatíðnirófi tryggir í auknum mæli virka og skilvirka notkun þess með því að gera mörgum sjálfstæðum notendum eða tækjum kleift að hafa aðgang að sama tíðnibandi fjarskiptatíðnirófsins samkvæmt ýmsum gerðum lagaregla, til þess að gera meira fjarskiptatíðniróf tiltækt, auka skilvirkni í notkun og greiða fyrir aðgangi nýrra notenda að fjarskiptatíðnirófi. Sameiginleg notkun getur verið byggð á almennri heimild eða notkun sem er undanþegin leyfi og gerir nokkrum notendum kleift, samkvæmt sérstökum skilyrðum um sameiginlega notkun, að hafa aðgang að og nota sama fjarskiptatíðniróf á mismunandi landsvæðum eða á mismunandi tímum. Hún getur líka verið byggð á sérstökum afnotarétti samkvæmt fyrirkomulagi eins og sameiginlegum aðgangi með leyfi þar sem allir notendur (þar sem notandi er fyrir og með nýjum notendum) samþykkja skilmála og skilyrði fyrir sameiginlegum aðgangi undir eftirliti lögbærra yfirvalda þannig að lágmarksgæði útvarpsþendinga séu tryggð. Þegar aðildarríki heimila sameiginlega notkun samkvæmt mismunandi fyrirkomulagi leyfisveitinga ættu þau ekki að setja mjög mismunandi tímalengdir fyrir slíka notkun samkvæmt mismunandi fyrirkomulagi leyfisveitinga.

- 120) Almennar heimildir fyrir notkun fjarskiptatíðnirófs kunna að greiða fyrir skilvirkri notkun fjarskiptatíðnirófs og ýta undir nýsköpun í einhverjum tilvikum og eru samkeppnishvetjandi, en hins vegar kunna sérstök afnotaréttindi af fjarskiptatíðnirófi í öðrum tilvikum að vera það fyrirkomulag leyfisveitinga sem er mest viðeigandi við tilteknar aðstæður. Sérstök afnotaréttindi ætti t.d. að íhuga þegar hagstæðir útbreiðslueiginleikar fjarskiptatíðnirófsins eða fyrirhugaður sendistyrkur gefur til kynna að almennar heimildir geti ekki tekið á áhyggjuefnum tengdum truflunum í ljósi þeirra þjónustugæða sem krafist er. Tæknilegar ráðstafanir eins og lausnir til að bæta viðnámsþol móttökubúnaðar gætu gert notkun almennrar heimildar mögulega eða sameiginlega notkun fjarskiptatíðnirófs, og mögulega komið í veg fyrir að grípa verði kerfisbundið til meginreglunnar um þjónustu án truflana og óvarið.
- 121) Til að tryggja fyrirsjáanleika og varðveita réttarvissu og fjárfestingarstöðugleika ættu aðildarríki að setja viðeigandi viðmiðanir fyrirfram til að ákvarða hvort markmiðið um skilvirka notkun fjarskiptatíðnirófs sé uppfyllt af handhöfum réttindanna við framkvæmd skilyrðanna sem fylgja sérstökum afnotaréttindum og almennum heimildum. Hagsmunaaðilar ættu að koma að skilgreiningu slíkra skilyrða og vera upplýstir á gagnsæjan hátt um hvernig metið verður hvort þeir uppfylli skyldur sínar.
- 122) Til að koma í veg fyrir að hindranir myndist sem standa í vegi fyrir markaðsaðgangi, nánar tiltekið vegna samkeppnishamlandi hömstrunar, ætti framfylgd skilyrða sem tengd eru réttindum til afnota af fjarskiptatíðnirófi sem aðildarríki veita að vera skilvirk og lögbær yfirvöld að taka þátt í henni ef nauðsyn krefur. Framfylgdarskilyrði ættu að innihalda ákvæði um að ónýttur réttur tapist. Til að tryggja réttaröryggi að því er varðar hættu á að verða látinn sæta viðurlögum fyrir vanrækslu á því að nota fjarskiptatíðniróf, ættu notkunarþröskuldar, þ.m.t. að því er varðar tíma, magn eða aukenni fjarskiptatíðnirófs að vera ákveðnir fyrir fram. Viðskipti með fjarskiptatíðniróf og leiga þess ætti að tryggja skilvirka notkun af hálfu upphaflegs handhafa réttindanna.
- 123) Þegar samræmd skilyrði fyrir tíðniband fjarskiptatíðnirófs eru sett samkvæmt ákvörðun nr. 676/2002/EB eiga lögbær yfirvöld að ákveða hvaða fyrirkomulag leyfisveitinga henti best til að beita á því tíðnibandi eða hlutum þess. Ef líklegt er að öll aðildarríki standi frammi fyrir svipuðum vandamálum þar sem mismunandi lausnir gætu valdið sundurleitni á innri markaðinum fyrir búnað og seinka þannig útbreiðslu 5G kerfa, kann að vera nauðsynlegt fyrir framkvæmdastjórnina, að teknu ítrasta tilliti til álits evrópska stefnuhópsins um fjarskiptatíðniróf, að mæla með sameiginlegum lausnum, en hafa í huga tæknilegar samhæfingarráðstafanir sem í gildi eru. Þetta gæti myndað sameiginlegan verkfærakassa fyrir aðildarríki sem þau gætu tekið tillit til þegar þau tilgreina viðeigandi samræmt fyrirkomulag við leyfisveitingu til að beita á tíðnibandi eða hluta tíðnibands, með hliðsjón af þáttum eins og þéttleika byggðar, útbreiðslueiginleikum tíðnibandanna, frávika í notkun í þéttbýli og dreifbýli, hugsanlegrar þarfar á að vernda þjónustu sem fyrir er og hvaða áhrif af þessu hljóta fyrir stærðarhagkvæmni í framleiðslu.
- 124) Sameiginleg notkun netgrunnvirkja og í sumum tilvikum fjarskiptatíðnirófs, getur gert virkari og skilvirkari notkun fjarskiptatíðnirófs mögulega og tryggt hraða útbreiðslu neta, sérstaklega á minna þéttbýlum svæðum. Þegar þau setja skilyrði sem fylgja afnotarétti af fjarskiptatíðnirófi ættu lögbær yfirvöld einnig að taka til athugunar að heimila sameiginlega notkun eða samræmingu milli fyrirtækja með það fyrir augum að tryggja virka og skilvirka notkun fjarskiptatíðnirófs eða reglufylgni við þekjuskyldur í samræmi við meginreglur samkeppnislaga.
- 125) Krafan um virða meginreglur um þjónustu- og tæknihlutleysi þegar veittur er afnotaréttur, ásamt auknum möguleikum á að yfirfæra réttindi milli fyrirtækja, ætti að liggja til grundvallar frelsi og úrræðum til að veita almenningi rafræna fjarskiptaþjónustu og auðvelda þar með að markmiðum í þágu almannahagsmuna verði náð. Þessi tilskipun hefur ekki áhrif á það hvort fjarskiptatíðnirófi sé úthlutað beint til þeirra sem bjóða fram rafræn fjarskiptanet eða -þjónustu eða til aðila sem nota þessi net eða þjónustu. Slíkir aðilar kunna að vera þeir sem bjóða fram efni fyrir hljóðvarp eða sjónvarp. Ábyrgðin á því að skilyrðin, sem réttur til afnota af fjarskiptatíðnirófi er bundinn, og viðkomandi skilyrði, sem almenna heimildin er bundin, séu uppfyllt skal í öllum tilvikum vera hjá fyrirtækinu sem fengið hefur rétt til afnota af fjarskiptatíðnirófi. Tilteknar skyldur sem lagðar eru á útvarpsrekendur vegna afhendingar hljóð- og myndmiðlunarþjónustu kunna að kalla á notkun tiltekinna viðmiðana og málsmeðferðarreglna um veitingu afnotaréttar af fjarskiptatíðnirófi til að ná tilteknu markmiði í þágu almannahagsmuna sem sett hefur verið fram af aðildarríkjum í samræmi við lög Sambandsins. Málsmeðferðin við veitingu slíkra réttinda ætti hins vegar í öllum tilvikum að vera hlutlæg, gagnsæ, án mismununar og hófleg.

- 126) Í dómaframkvæmd Dómstólsins er gerð sú krafa að landsbundnar takmarkanir á þeim réttindum sem tryggð eru með 56. gr. sáttmálans um starfshætti Evrópusambandsins séu rökstuddar á hlutlægan hátt og séu hóflegar og að þær ættu ekki að ganga lengra en nauðsynlegt er til að ná settum markmiðum. Ennfremur ætti ekki að nota fjarskiptatíðniróf sem er úthlutað í kjölfar almenns útboðs í öðrum tilgangi en þeim sem samræmist markmiði í þágu almannahagsmuna sem þau voru veitt fyrir. Í slíku tilviki ætti að gefa hagsmunaaðilum tækifæri til að gera athugasemdir innan hæfilegs tíma. Aðildarríkin ættu, sem hluta af málsmeðferðinni við umsókn þegar veittur er réttur, að sannprófa hvort umsækjandi geti uppfyllt skilyrðin sem slíkum rétti eru bundin. Þessi skilyrði ættu að endurspeglast í hæfisviðmiðunum sem sett eru fram með skilyrðum sem eru hlutlæg, gagnsæ, hófleg og án mismununar áður er ráðist er í valferli sem byggir á samkeppni. Í því skyni að beita slíkum viðmiðunum er hægt að krefjast þess af umsækjanda að hann leggi fram nauðsynlegar upplýsingar til að sanna getu sína til að uppfylla þessi skilyrði. Ef slíkar upplýsingar eru ekki veittar er hægt að hafna umsókninni um rétt til afnota af fjarskiptatíðnirófi.
- 127) Aðildarríki ættu, áður en þau veita réttindin, aðeins að koma á sannprófun þátta sem umsækjandi sem sýnir af sér eðlilega varkárni getur sýnt fram á með góðu móti, að teknu tilhlýðilegu tilliti til mikilvægs almenns virðis og markaðsvirðis fjarskiptatíðnirófs sem takmarkaðrar opinberrar auðlindar. Þetta er með fyrirvara um möguleika á síðari sannprófun á uppfyllingu hæfisviðmiðana, t.d. í áföngum, þar sem ekki var hægt að uppfylla viðmiðanir með góðu móti í byrjun. Til að varðveita virka og skilvirka notkun fjarskiptatíðnirófs ættu aðildarríki ekki að veita réttindi ef endurskoðun þeirra gefur til kynna að umsækjendur hafi ekki burði til að fara að skilyrðunum, með fyrirvara um möguleikann á því að heimila tímabundna notkun í tilraunaskyni. Nægilega langur tími fyrir heimildir til notkunar fjarskiptatíðnirófs ætti að auka fyrirsjáanleika í fjárfestingum og stuðla að hraðari útbreiðslu neta og betri þjónustu, auk stöðugleika til að styðja við viðskipti með fjarskiptatíðniróf og leigu þess. Nema að notkun fjarskiptatíðnirófs sé leyfð í ótakmarkaðan tíma, ætti tímallengdin bæði að taka til greina sett markmið og vera nægjanleg til að auðvelda endurheimt þeirra fjárfestinga sem gerðar hafa verið. Á meðan að lengri tími getur tryggt fyrirsjáanleika í fjárfestingum, munu ráðstafanir til að tryggja virka og skilvirka notkun fjarskiptatíðnirófs, s.s. valdheimildir lögbæra yfirvaldsins til að breyta eða afturkalla réttindin í því tilviki að ekki er farið að skilyrðunum sem fylgja afnotaréttinum eða að greiða fyrir viðskiptum og leigu fjarskiptatíðnirófs, koma í veg fyrir óviðeigandi söfnun fjarskiptatíðnirófs og styðja við meiri sveigjanleika í dreifingu fjarskiptatíðnirófs. Að grípa í auknum mæli til árlegra gjalda er einnig leið til að tryggja símat á notkun fjarskiptatíðnirófsins af hálfu réttthafa.
- 128) Aðildarríkin ættu, að teknu tilliti til mikilvægis tækninýjunga, að geta kveðið á um notkun fjarskiptatíðnirófs í tilraunaskyni, með sérstökum takmörkunum og skilyrðum sem eru réttlætlanleg vegna þess að heimildirnar eru eingöngu veittar til tilrauna.
- 129) Þegar landsbundin stjórnvöld ákveða hvort endurnýja eigi afnotarétt sem þegar hefur verið veittur af samræmdu fjarskiptatíðnirófi ættu þau að taka tillit til þess að hvaða marki endurnýjun myndi stuðla að því að ná markmiðum reglurammans og annarra markmiða samkvæmt landslögum og lögum Sambandsins. Slík ákvörðun ættu að vera háð opinni og gagnsæri málsmeðferð sem er án mismununar og byggja á endurskoðun á því hvernig skilyrðin sem fylgja réttindunum hafa verið uppfyllt. Þegar aðildarríki meta þörfina á endurnýjun afnotaréttar ættu þau að veita samkeppnisáhrif þess að endurnýja úthlutað réttindi á móti því að stuðla að skilvirkari nýtingu eða nýjungum í notkun sem gætu komið til ef tíðnibandið væri opnað fyrir nýjum notendum. Lögbær yfirvöld ættu að geta gengið frá ákvörðun sinni að því er þetta varðar með því að gefa aðeins takmarkaðan tíma til að endurnýja til að koma í veg fyrir alvarlegar truflanir á þeirri notkun sem þegar fer fram. Þótt ákvarðanir um hvort endurnýja eigi réttindi sem úthlutað var áður en þessi tilskipun öðlast gildi ættu að virða allar reglur sem þegar gilda, ættu aðildarríki einnig að tryggja að þau hafi ekki áhrif á markmið þessarar tilskipunar.
- 130) Þegar aðildarríki endurnýja fyrirliggjandi afnotaréttindi af samræmdu fjarskiptatíðnirófi ættu þau, ásamt matinu á þörfinni til að endurnýja réttindin, að endurskoða gjöld sem þeim fylgja með það fyrir augum að tryggja að þessi gjöld haldi áfram að stuðla að bestu notkun, með tilliti til m.a. markaðs- og tækniþróunar. Með skírskotun til réttarvissu þykir rétt að breytingar á fyrirliggjandi gjöldum séu byggðar á sömu meginreglum og þeim sem gilda um úthlutun nýrra afnotaréttinda.

- 131) Hægt er að tryggja skilvirka stjórnun fjarskiptatíðnirófs með því að greiða fyrir áframhaldandi skilvirkri notkun fjarskiptatíðnirófs sem þegar hefur verið úthlutað. Til að tryggja réttarvissu fyrir handhafa réttindanna, ætti möguleikinn á endurnýjun réttinda til afnota að vera tekinn til athugunar innan hæfilegs tíma áður en viðkomandi réttindi falla úr gildi, t.d. ef réttindum hefur verið úthlutað til 15 ára eða meira, a.m.k. tveimur árum áður en réttindin falla úr gildi, nema að möguleikinn á endurnýjun hafi verið útilokaður með skýrum hætti þegar réttindunum var úthlutað. Í þágu samfellu í auðlindastjórnun ættu lögbær stjórnvöld að geta tekið slíkt til athugunar að eigin frumkvæði eða að fenginni beiðni frá aðilanum sem úthlutað var til. Afnotarétt ætti ekki að endurnýja gegn vilja aðilans sem úthlutað var til.
- 132) Framsal afnotaréttar af fjarskiptatíðnirófi getur verið skilvirk leið til að auka skilvirka notkun fjarskiptatíðnirófs. Í þágu sveigjanleika og skilvirkni og til að leyfa markaðinum að meta virði fjarskiptatíðnirófs, ættu aðildarríki sjálfkrafa að leyfa notendum fjarskiptatíðnirófs að flytja eða leigja afnotaréttindi sín af fjarskiptatíðnirófi til þriðju aðila með því að fylgja einfaldri málsmeðferð og að uppfylltum þeim skilyrðum sem fylgja slíkum réttindum auk samkeppnisreglna, og undir eftirliti landsbundnu stjórnvaldanna sem ábyrgð bera. Til að auðvelda slíkan flutning eða leigu, að því tilskildu að tæknilegar framkvæmdarráðstafanir sem hafa verið samþykktar samkvæmt ákvörðun nr. 676/2002/EB séu virtar, ættu aðildarríki einnig að taka til athugunar beiðnir um að réttindum til afnota af fjarskiptatíðnirófi sé skipt eða þau aðgreind og notkunarskilyrði endurskoðuð.
- 133) Ráðstafanir sem gerðar eru sérstaklega til að stuðla að samkeppni þegar afnotaréttur af fjarskiptatíðnirófi er veittur eða endurnýjaður ættu að vera ákveðnar af landsbundnum stjórnvöldum eða öðrum lögbærum yfirvöldum sem búa yfir nauðsynlegri efnahags-, tækni- og markaðspekkingu. Skilyrði við úthlutun fjarskiptatíðnirófs geta haft áhrif á samkeppnisaðstæður á mörkuðum með rafræn fjarskipti og aðgangsskilyrði að þeim. Takmarkaður aðgangur að fjarskiptatíðnirófi, einkum þegar fjarskiptatíðniróf er takmarkað, getur skapað aðgangshindranir eða hamlad fjárfestingu, útbreiðslu neta, framboði þjónustu eða notkunarsviða, nýsköpun og samkeppni. Ný afnotaréttindi, þ.m.t. þau sem eru fengin með flutningi eða leigu, og innleiðing nýrra sveigjanlegra viðmiðana fyrir notkun fjarskiptatíðnirófs, geta einnig haft áhrif á ríkjandi samkeppni. Tiltækin skilyrði sem notuð eru til að hvetja til samkeppni geta, ef þeim er beitt óhóflega, haft önnur áhrif, t.d. geta fjarskiptatíðnirófsþök og frátektir skapað gerviskort, heildsöluaðgangsskyldur geta lagt óhóflega hömlur á viðskiptalíkön þegar markaðsstyrkur er ekki fyrir hendi, og takmarkanir á flutningi geta staðið í vegi fyrir þróun eftirmarkaða. Þess vegna er hlutlægt, samræmt samkeppnispróf nauðsynlegt til að leggja slík skilyrði á og því ætti að beita með samræmdum hætti. Notkun slíkra ráðstafana ætti því að vera byggð á ítarlegu og hlutlægu mati landsbundinna stjórnvalda og annarra lögbærra yfirvalda á markaðs- og samkeppnisskilyrðum. Lögbær landsyfirvöld ættu hins vegar alltaf að tryggja virka og skilvirka notkun fjarskiptatíðnirófs og forðast röskun á samkeppni með samkeppnishamlandi hömstrun.
- 134) Byggt á álitum frá evrópska stefnuhópnum um fjarskiptatíðniróf getur samþykkt sameiginlegs frests til að heimila notkun tíðnibands fjarskiptatíðnirófs sem hefur verið samræmt samkvæmt ákvörðun nr. 676/2002/EB verið nauðsynleg til að forðast truflanir yfir landamæri og til að tryggja að allur ávinningur sé í boði af tengdum tæknilegum samhæfingarráðstöfunum fyrir markaði með búnað og útbreiðslu neta og þjónustu með mjög mikla flutningsgetu. Að heimila notkun tíðnibands fjarskiptatíðnirófs felur í sér að úthluta fjarskiptatíðnirófi samkvæmt almennri heimild eða sérstökum afnotaréttindum til að leyfa notkun fjarskiptatíðnirófs um leið og úthlutunarferlinu er lokið. Til að úthluta tíðnibandi fjarskiptatíðnirófs kann að vera nauðsynlegt að opna tíðniband sem aðrir notendur eru á og bæta þeim það upp. Framkvæmd sameiginlegs frests til að heimila notkun samræmdra tíðnibanda fyrir rafræna fjarskiptaþjónustu, þ.m.t. fyrir 5G, gæti hins vegar orðið fyrir áhrifum í tilteknum aðildarríkjum af vandamálum sem tengjast óleystum samræmingarmálum yfir landamæri milli aðildarríkja eða við þriðju lönd, af flækjunni við að tryggja tæknileg umskipti fyrirbyggjandi notenda tíðnibands, takmörkun á notkun tíðnibandsins sem byggir á markmiðum um almannahagsmuni, vernd þjóðaröryggis og landvarnir eða óviðráðanlegum atvikum. Í öllu tilvikum ættu aðildarríki að gera allar ráðstafanir til að draga úr töfum á því lágmarki sem þarf með tilliti til landfræðilegrar útbreiðslu, tímasetningar og fjarskiptatíðnirófs sviðs. Ennfremur ættu aðildarríki að geta, eftir því sem við á í ljósi

mats þeirra á viðkomandi aðstæðum, óskað eftir því að Sambandið veiti lagalegan, pólitískan og tæknilegan stuðning til að leysa úr vandamálum tengdum samræmingu fjarskiptatíðnirófs í löndum sem eiga landamæri að Sambandinu, þ.m.t. umsóknarlönd og inngöngulönd, þannig að viðkomandi aðildarríki geti virt skuldbindingar sínar samkvæmt lögum Sambandsins.

- 135) Til að tryggja aukinn samræmdan tiltækileika fjarskiptatíðnirófs fyrir 2020 til að koma upp föstum og þráðlausum netum sem hafa mjög mikinn hraða í tengslum við 5G hafa 3,4-3,8 GHz og 24,25-27,5 GHz tíðniböndin verið tilgreind af hópnum sem forgangstíðnibönd sem henta til að uppfylla markmið 5G aðgerðaáætlunarinnar fyrir 2020. Tíðniböndin 40,5-43,5 GHz og 66-71 GHz hafa einnig verið tilgreind til frekari rannsókna. Því er nauðsynlegt að tryggja að eigi síðar en 31. desember 2020 séu 3,4-3,8 GHz og 24,25-27,5 GHz tíðniböndin eða hlutar þeirra tiltæk fyrir kerfi á jörðu niðri sem eru fær um að veita þráðlausa breiðbandsþjónustu samkvæmt samræmdum skilyrðum sem komið er á með tæknilegum framkvæmdarráðstöfunum sem samþykktar eru í samræmi við 4. gr. ákvörðunar nr. 676/2002/EB, sem kemur til viðbótar ákvörðun Evrópuþingsins og ráðsins (ESB) 2017/899 ⁽¹⁾, þar sem þessi tíðnibönd búa yfir tilteknum eiginleikum með tilliti til þekju og gagnagetu sem gerir kleift að sameina þau með viðeigandi hætti til að uppfylla kröfur fyrir 5G. Aðildarríki gætu hins vegar orðið fyrir truflunum sem líklegt er að komi frá þriðju löndum sem hafa auðkennt þau tíðnibönd fyrir aðra þjónustu en alþjóðleg farsímafjarskipti í samræmi við fjarskiptareglur Alþjóðafjarskiptasambandsins. Þetta gæti haft áhrif á skuldbindinguna að standast kröfur um sameiginlega framkvæmdardagsetningu. Líklegt er að framtíðarnotkun 26 GHz tíðnibandsins fyrir þráðlausa 5G þjónustu á jörðu niðri muni m.a. beinast að þéttbýlissvæðum og tengireitasvæðum í úthverfum á meðan sjá má einhverja útbreiðslu fyrir meðfram aðalvegum og járnbrautarteinum á dreifbýlissvæðum. Þetta gefur tækifæri á því að nota 26 GHz tíðnibandið fyrir þjónustu aðra en þráðlaust 5G utan þessara landsvæða, t.d. í fjarskipti sem eingöngu eru ætluð atvinnulífinu, eða notkun innanhúss, og gerir því aðildarríkjum kleift að tilgreina og gera það tíðniband aðgengilegt án einkaleyfis.
- 136) Þar sem eftirspurn eftir tíðnibandi fjarskiptatíðnirófs er meiri en það sem tiltækt er og aðildarríki kemst þess vegna að því að afnotarétt af fjarskiptatíðnirófi þurfi að takmarka, ættu viðeigandi og gagnsæjar málsmeðferðarreglur að gilda um veitingu slíkra réttinda til að koma í veg fyrir mismunun og nýta takmörkuðu auðlindina sem best. Slík takmörkun ætti að vera réttlætunleg, hófleg og byggð á ítarlegu mati á markaðsaðstæðum og gefa heildarábata fyrir notendur og landsbundin markmið og markmið innri markaðarins jafnt vægi. Markmiðin sem liggja að baki öllu ferli sem miðar að takmörkun ættu að vera sett fram með skýrum hætti fyrir fram. Þegar aðildarríki íhuga hvaða valferli hentar best og í samræmi við samræmingaraðgerðir sem gerðar hafa verið á vettvangi Sambandsins, ættu þau að hafa samráð á tímanlegan og gagnsæjan hátt við alla hagsmunaaðila um réttlætningu, markmið og skilyrði fyrir ferlinu. Aðildarríkjum ætti m.a. að vera heimilt að nota valferli sem byggjast á samkeppni eða samanburði til að úthluta fjarskiptatíðnirófi, sem og númeraforða sem hefur sérstakt fjárhagslegt gildi. Við stjórn slíkra aðferða ættu lögbær yfirvöld að taka tillit til ákvæða þessarar tilskipunar. Ef aðildarríki kemst að því að hægt er að gera frekari réttindi fáanleg á tíðnibandi, ætti það að hefja ferli þar að lútandi.
- 137) Gríðarlegur vöxtur í eftirspurn eftir fjarskiptatíðnirófi og eftirspurn endanotenda eftir þráðlausri breiðbandsflutningsgetu, kallar á staðgöngukosti sem koma til fyllingar og nýta bandvidd með skilvirkum hætti, þ.m.t. þráðlaus lágaflsaðgangskerfi með lítið drægi, s.s. þráðlaus staðarnet og net lítilla lágaflsaðgangspunkta. Slík þráðlaus aðgangskerfi, sem koma til viðbótar öðrum, einkum aðgangsstaðir sem nota þráðlaust staðarnet, auka aðgang endanotenda að Netinu og minnka umferð á farsímakerfi fyrir farsímafyrirtæki. Þráðlaus staðarnet nota samræmt fjarskiptatíðniróf án þess að þarfnast sérstakrar heimildar eða afnotaréttar af fjarskiptatíðnirófi. Enn sem komið er eru flestir aðgangsstaðir sem nota þráðlaust staðarnet notaðir af einkanotendum sem staðbundin þráðlaus framlenging á föstum breiðbandstengingum. Ekki ætti að koma í veg fyrir að endanotendur, innan þeirra marka sem Netáskrift þeirra segir til um, deili aðgangi að þráðlausu staðarneti með öðrum, til að auka fjölda tiltækra aðgangspunkta, einkum á þéttbýlum svæðum, hámarka þráðlausa gagnaflutningsgetu með endurnotkun fjarskiptatíðnirófs og skapa kostnaðarhagkvæmt þráðlaust viðbótarbreiðbandsgrunnvirki sem er aðgengileg öðrum endanotendum. Þess vegna ætti einnig að fjarlægja ónauðsynlegar takmarkanir á útbreiðslu og innbyrðis tengingu þráðlausra staðarneta.

⁽¹⁾ Ákvörðun Evrópuþingsins og ráðsins (ESB) 2017/899 frá 17. maí 2017 um notkun tíðnisviðsins 470-790 MHz í Sambandinu (Stjtið. ESB L 138, 27.5.2017, bls. 131).

- 138) Opinber yfirvöld eða opinberir þjónustuveitendur sem nota þráðlaus staðarnet á athafnasvæðum sínum fyrir starfsfólk, gesti eða viðskiptavinum, t.d. til að auðvelda aðgang að rafrænni stjórnsýslu eða vegna upplýsinga um almenningssamgöngur eða umferðarstjórnunar, gætu einnig veitt aðgang að slíkum aðgangspunktum til almennrar notkunar af hálfu borgara sem viðbótarþjónustu við þjónustu sem þeir bjóða almenningi á slíkum athafnasvæðum, að því marki sem það er heimilt samkvæmt samkeppnisreglum og reglum um opinber innkaup. Þar að auki getur veitandi slíks staðbundins aðgangs að rafrænum fjarskiptanetum á eða í kringum eign í einkaeigu eða takmörkuðu opinberu svæði á grundvelli sem ekki er viðskiptalegur, eða sem viðbótarþjónustu við aðra starfsemi sem ekki er háð slíkum aðgangi, s.s. tengisvæði fyrir þráðlaust staðarnet sem gerð eru aðgengileg viðskiptavinum annarrar viðskiptastarfsemi eða almenningi á því svæði, verið háður því að þurfa að fara að almennum heimildum fyrir afnotarétti af fjarskiptatíðnirófi en ætti ekki að vera háður skilyrðum eða kröfum sem fylgja almennum heimildum sem gilda um veitendur almennra, rafrænna fjarskiptaneta eða þjónustu eða skuldbindingum varðandi endanotendur eða samtengingu. Slíkur veitandi ætti þó áfram að lúta reglunum um bótaábyrgð sem settar eru fram í tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 2000/31/EB ⁽¹⁾. Ný tækni eins og LiFi er að koma fram og mun koma til viðbótar núverandi flutningsgetu fjarskiptatíðnirófsins í gegnum þráðlaus staðarnet og þráðlaus aðgangspunkta með því að bæta við ljósfræðilegum aðgangspunktum sem byggja á sýnilegu ljósi og leiða til blandaðra staðarneta sem gera ljósfræðileg þráðlaus fjarskipti möguleg.
- 139) Þar sem þráðlausir lágaflsaðgangspunktar með lítið drægi, s.s. femtósellur, pikósellur, metrósellur eða míkrosellur geta verið mjög litlar og notað búnað sem lítið fer fyrir og svipar til beina fyrir þráðlaus staðarnet til heimilisnota, sem þurfa ekki nein leyfi umfram þau sem nauðsynleg eru fyrir notkun fjarskiptatíðnirófs, og að teknu tilliti til þeirra jákvæðu áhrifa sem slíkir aðgangspunktar hafa á notkun fjarskiptatíðnirófs og þróun þráðlausra fjarskipta, ætti að lágmarka allar takmarkanir á útbreiðslu þeirra eins mikið og hægt er. Þar af leiðandi, til að greiða fyrir útbreiðslu þráðlausra aðgangspunkta með lítið drægi og með fyrirvara um allar gildandi kröfur um stjórnun fjarskiptatíðnirófs, ættu aðildarríki ekki að setja fyrirvara um sérstök leyfi um útbreiðslu slíkra tækja á byggingum sem njóta ekki opinberrar verndar sem hluti af tilgreindu umhverfi eða vegna sérstaks byggingarlistarlegs eða sögulegs gildis þeirra, nema af ástæðum er varðar almannaöryggi. Í þessu skyni ætti að tilgreina eiginleika þeirra, s.s. hámarksstærð, þyngd og útgeislunareiginleika, á vettvangi Sambandsins á hátt sem er hlutfallslegur fyrir staðbundna útbreiðslu og til að tryggja víðtæka vernd fyrir lýðheilsu, eins og mælt er fyrir um í tilmælum 1999/519/EB. Fyrir starfrækslu þráðlausra lágaflsaðgangspunkta með lítið drægi, ætti 7. gr. tilskipunar 2014/53/ESB að gilda. Þetta er með fyrirvara um einkaeignarrétt sem settur er fram í landslögum eða lögum Sambandsins. Málsmeðferð við að taka leyfisumsóknir til athugunar ætti að einfalda og vera með fyrirvara um viðskiptasamninga og öll umsýslugjöld sem henni fylgja ætti að takmarka við umsýslukostnað sem tengist vinnslu umsóknarinnar. Ferlið við að meta beiðni um leyfi ætti að taka eins stuttan tíma og mögulegt er, og að meginreglu til ekki lengur en fjóra mánuði.
- 140) Opinberar byggingar og önnur opinber grunnvirki eru heimsótt og notuð á hverjum degi af umtalsverðum fjölda endanotenda sem þurfa tengingu til að notað rafræna stjórnsýslu, rafræna flutningaþjónustu og aðra þjónustu. Önnur opinber grunnvirki, s.s. götuljós og umferðarljós, eru verðmætir staðir til að koma fyrir smásellum, t.d. vegna þéttleika þeirra. Með fyrirvara um möguleikann fyrir lögbær yfirvöld að gera útbreiðslu þráðlausra aðgangspunkta með lítið drægi háða sérstöku leyfi sem veitt er fyrir fram, ættu rekstraraðilar að hafa rétt til aðgangs að þessum opinberu stöðum í þeim tilgangi að mæta eftirspurn með fullnægjandi hætti. Aðildarríki ættu því að tryggja að slíkar opinberar byggingar og önnur opinber grunnvirki séu gerð tiltæk með sanngjörnum skilyrðum fyrir útbreiðslu smásella með það fyrir augum að bæta við tilskipun 2014/61/ESB og með fyrirvara um meginreglurnar sem settar eru fram í þessari tilskipun. Í tilskipun 2014/61/ESB er fylgt hagkvæmnissjónarmiði og aðgangsskyldur að efnislegum grunnvirkjum aðeins lagðar á þegar þau eru hluti af neti og aðeins ef þau eru eign eða eru notuð af rekstraraðila netkerfis, en það skilur margar byggingar sem eru eign eða eru notaðar af opinberum yfirvöldum eftir utan gildissviðs hennar. Þvert á móti er sértæk skylda ekki nauðsynleg fyrir efnisleg grunnvirki, s.s. stokka og staura, sem notuð eru fyrir skynvædd flutningakerfi sem eru í eigu rekstraraðila netkerfa (veitendur flutningaþjónustu eða veitendur almennra, rafrænna fjarskiptaneta) og hýsa hluta nets, og falla því innan gildissviðs tilskipun 2014/61/ESB.
- 141) Ákvæði þessarar tilskipunar sem varða aðgang og samtengingu gilda um almenn, rafræn fjarskiptanet. Samkvæmt þessari tilskipun gilda engar aðgangs- eða samtengingarskyldur um veitendur rafrænna fjarskiptaneta sem ekki eru almenn nema þau njóti góðs af aðgangi að almennum netum en þá kunna þau að vera háð skilyrðum sem aðildarríkin mæla fyrir um.

⁽¹⁾ Tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 2000/31/EB frá 8. júní 2000 um tiltekna lagalega þætti þjónustu, einkum rafrænna viðskipta, í tengslum við upplýsingasamfélagið á innri markaðnum (tilskipun um rafræn viðskipti) (Stjtið. EB L 178, 17.7.2000, bls. 1).

- 142) Hugtakið „aðgangur“ hefur viðtækt merkingarsvið og því er nauðsynlegt að skilgreina nákvæmlega hvernig það hugtak er notað í þessari tilskipun án þess að það hafi áhrif á hvernig það er notað í öðrum ráðstöfunum Sambandsins. Rekstraraðili getur átt netið eða aðstöðuna sem er til grundvallar eða leigt að hluta til eða öllu leyti.
- 143) Á frjálsum samkeppnismarkaði ættu ekki að vera neinar takmarkanir sem koma í veg fyrir að fyrirtæki geri samninga sín á milli um aðgangs- og samtengingarfyrikomulag, einkum samninga yfir landamæri með fyrirvara um samkeppnisreglur sem mælt er fyrir um í sáttmálanum um starfshætti Evrópusambandsins. Með það fyrir augum að ná fram skilvirkari, samevrópskum markaði í raun, með virkri samkeppni, meira vali og samkeppnishæfri þjónustu við endanotendur, ætti það að vera meginregla fyrirtækja, sem fá beiðnir um aðgang eða samtengingu frá öðrum fyrirtækjum sem falla undir almennu heimildina til að bjóða almenningi rafræn fjarskiptanet eða -þjónustu, að gera slíka samninga á viðskiptagrundvelli og í góðri trú.
- 144) Á mörkuðum þar sem enn er mikill munur á samningsstöðu fyrirtækja og þar sem fyrirtæki reiða sig á grunnvirki annarra til að afhenda þjónustu sína er rétt að setja upp regluramma til að tryggja að starfsemi markaðarins sé með skilvirkum hætti. Landsbundin stjórnvöld skulu, ef viðskiptaviðræður bera ekki árangur, hafa vald til að tryggja fullnægjandi aðgang og samtengingu og rekstrarsamhæfi þjónustu til hagsbóta fyrir endanlega notendur. Því er einkum heimilt að tryggja tengingu enda á milli með því að leggja hlutfallsbundnar skyldur á fyrirtæki sem falla undir almennu heimildina og stjórna aðgangi endanlegra notenda. Að stjórna aðgangi getur falið í sér eignarhald eða yfirráð yfir efnislegum hluta rauntengingar við endanlega notandann (um föst net eða farnet) eða möguleika á að breyta eða afturkalla eitt eða fleiri innlend númer sem þarf til að fá aðgang að nettengipunkti endanlega notandans. Sú væri t.d. raunin ef rekstraraðilar neta myndu takmarka með óeðlilegum hætti val endanlegra notenda á aðgangi að Netgáttum og -þjónustu.
- 145) Í ljósi meginreglunnar um bann við mismunun, ættu landsbundin stjórnvöld að tryggja að öll fyrirtæki, óháð stærð og viðskiptalíkani, hvort sem þau eru samþætt lóðrétt eða aðskilin, geti fengið samtengingu með sanngjörnum skilmálum og skilyrðum með það fyrir augum að veita tengingu enda á milli og aðgang að Netinu.
- 146) Landsbundnar laga- eða stjórnsluráðstafanir, sem fela í sér að skilmálar og skilyrði fyrir aðgangi eða samtengingu eru tengdir við starfsemi aðilans sem leitar eftir samtengingu og einkum umfangi fjárfestingar hans í netgrunnvirkjum en ekki samtengingar- eða aðgangsjónustunni sem er veitt, geta valdið röskun á markaðnum og eru því hugsanlega ekki í samræmi við samkeppnisreglur.
- 147) Rekstraraðilar neta, sem stjórna aðgangi að eigin viðskiptavinum, gera það með einstæðum númerum eða vistföngum úr númera- eða vistfangaröð sem birt hefur verið. Aðrir rekstraraðilar neta þurfa að geta veitt umferð til þessara viðskiptavina og því þurfa rekstraraðilarnir að geta tengst saman með beinum eða óbeinum hætti. Því er viðeigandi að mæla fyrir um réttindi og skyldur þegar samið er um samtengingu.
- 148) Samvirkni er til hagsbóta fyrir endanlega notendur og er mikilvægt markmið þessa regluramma. Eitt af markmiðum landsbundins stjórnvalds eða annars lögbærs yfirvalds er að hvetja til samvirkni eins og sett er fram í þeim ramma. Ramminn kveður einnig á um að framkvæmdastjórnin skuli birta skrá yfir staðla eða forskriftir, sem ná til veitingu þjónustu, tæknilegra skilflata og/eða netaðgerða, sem grundvöll til að hvetja til samhæfingar rafrænna fjarskipta. Aðildarríkjunum ber að hvetja til notkunar á birtum stöðlum eða forskriftum að því marki sem er alveg nauðsynlegt til að tryggja samvirkni þjónustu og auka valfrelsi notenda.
- 149) Sem stendur byggir bæði tenging enda á milli og aðgangur að neyðarþjónustu á því að endanotendur noti númeratengda fjarskiptaþjónustu milli einstaklinga. Tækniþróun í framtíðinni eða aukin notkun fjarskiptaþjónustu milli einstaklinga sem er óháð númerum gæti haft í för með sér skort á nægjanlegri samvirkni milli fjarskiptaþjónusta. Vegna þessa gætu orðið til hindranir að markaðsaðgangi og hindranir í vegi frekari nýsköpunar og ógnað með skýrum hætti skilvirkri tengingu enda á milli fyrir endanotendur.

- 150) Þar sem slík samvirknivandamál koma upp ætti framkvæmdastjórnin að geta óskað eftir skýrslu frá evrópskum hópi eftirlitsaðila á sviði rafrænna fjarskipta sem ætti að gefa staðreyndarlegt mat á markaðsaðstæðum á vettvangi Sambandsins og aðildarríkja. Að teknu ítrasta tilliti til skýrslu evrópsks hóps eftirlitsaðila á sviði rafrænna fjarskipta og annarra tiltækra gagna, og að teknu tilliti til áhrifa á innri markaðinn, ætti framkvæmdastjórnin að ákveða hvort þörf er á inngripum með reglusetningu af hálfu landsbundinna stjórnvalda eða annarra lögbærra yfirvalda. Ef framkvæmdastjórnin telur að landsbundin stjórnvöld eða önnur lögbær yfirvöld ættu að íhuga inngrip með reglusetningu, ætti hún að geta samþykkt framkvæmdarráðstafanir sem tilgreina eðli og umfang möglegra inngripa með reglusetningu af hálfu landsbundinna stjórnvalda eða annarra lögbærra yfirvalda, þ.m.t. einkum skuldbindingar um að birta og heimila yfirvöldum og öðrum veitendum að nota, breyta og endurdreifa viðkomandi upplýsingum og ráðstafanir um að krefjast skyldubundinnar notkun staðla eða forskrifta af hálfu allra eða tiltekinna veitenda.
- 151) Landsbundin stjórnvöld eða önnur lögbær yfirvöld ættu að meta, í ljósi tiltekinna landsbundinna aðstæðna, hvort inngrip séu nauðsynleg og réttlætunleg til að tryggja tengingu enda á milli, og ef svo er, leggja hóflegar skyldur, í samræmi við framkvæmdarráðstafanir framkvæmdastjórnarinnar, á veitendur fjarskiptaþjónustu milli einstaklinga sem er óháð númerum sem hafa umtalsverða útbreiðslu og notendafjölda. Hugtakið umtalsverður ætti að túlka í þeim skilningi að landfræðileg útbreiðsla og fjöldi endanotenda viðkomandi veitanda nái markfjölda með það fyrir augum að ná markmiðinu að tryggja tengingu enda á milli fyrir endanotendur. Veitendur með takmarkaðan fjölda endanotenda eða takmarkaða landfræðilega útbreiðslu sem myndu aðeins leggja lítið fram til þess að ná þessu markmiði ættu venjulega ekki að vera háðir slíkum samvirkniskyldum.
- 152) Við aðstæður þar sem fyrirtæki eru svipt aðgangi að raunhæfum staðgöngukostum við leiðslur, kapla og tilheyrandi aðstöðu inni í byggingum eða upp að fyrsta samatektar- og dreifipunkti sem ekki er hægt að endurgera, og til að hvetja til samkeppnishæfra niðurstaðna í þágu endanotenda, ættu landsbundin stjórnvöld að hafa vald til að leggja aðgangsskyldur á öll fyrirtæki, óháð því hvort þau teljist hafa verulegan markaðsstyrk. Í þessu tilliti ættu landsbundin stjórnvöld að taka tillit til allra tæknilegra og efnahagslegra hindrana í vegi endurgerðar á netum í framtíðinni. Samt sem áður, þar sem slíkar skyldur geta í ákveðnum tilvikum verið uppþrengjandi, grafið undan fjárfestingarhvötum, og haft þau áhrif að styrkja stöðu aðila með yfirburðastöðu, ætti aðeins að leggja þær á þegar það er réttlætunlegt og hóflegt til að skapa sjálfbæra samkeppni á viðkomandi mörkuðum. Þá staðreynd eina og sér að til staðar séu fleiri en eitt slíkt grunnvirki ætti ekki endilega að túlka þannig að það sýni að hægt sé að endurgera eignir þess. Fyrirtæki ættu einnig að geta treyst á skyldur um að veita aðgang að efnislegum grunnvirkjum á grundvelli tilskipunar 2014/61/ESB, ef það er nauðsynlegt ásamt slíkum aðgangsskyldum. Allar skyldur sem landsbundin stjórnvöld leggja á samkvæmt þessari tilskipun og ákvörðunum sem teknar eru af öðrum lögbærum yfirvöldum samkvæmt tilskipun 2014/61/ESB til að tryggja aðgang efnislegum grunnvirkjum í byggingum eða að efnislegum grunnvirkjum upp að aðgangspunkti ættu að vera í samræmi við hver aðra.
- 153) Landsbundin stjórnvöld ættu að geta, eftir því sem þurfa þykir, lagt skyldur á fyrirtæki að veita aðgang að þeirri aðstöðu sem um getur í viðauka við þessa tilskipun, nánar tiltekið forritaskilum (API) og rafrænum dagskrárvísunum (EPG), ekki aðeins til að tryggja aðgengi endanotenda að að stafrænni útvarps- og sjónvarpsútsendingaþjónustu heldur einnig að tengdri viðbótarþjónustu. Slík viðbótarþjónusta ætti að geta tekið til dagskrártengdrar þjónustu sem er sérstaklega hönnuð til að bæta aðgengi endanlegra notenda með fötlun og tengdrar sjónvarpsþjónustu sem er dagskrártengd.
- 154) Mikilvægt er að þegar landsbundin stjórnvöld meta samantektar- eða dreifipunkt sem þau hyggjast leggja á skyldu um aðgang að, að þau velji punkt í samræmi við viðmiðunarreglur evrópsks hóps eftirlitsaðila á sviði rafrænna fjarskipta. Að velja punkt nær endanotendum er betra fyrir samkeppni í grunnvirkjum og útbreiðslu neta með mjög mikla flutningsgetu. Þannig ættu landsbundin stjórnvöld fyrst að íhuga að velja punkt í byggingu eða rétt fyrir utan byggingu. Réttlæta mætti að vikka út aðgangsskyldur til víra og kapla sem ná fram yfir fyrsta samantektar- og dreifipunkt en halda slíkum skyldum jafnframt við punkta sem eru eins nálægt endanotendum sem geta hýst nægilegan fjölda endanotenda og mögulegt er, þar sem sýnt hefur verið fram á miklar og varanlegar efnahagslegar eða áþreifanlegar hindranir á tvöföldun sem leiðir til mikilvægra samkeppnisvandamála eða markaðsbrests á smásölustigi sem skaðar endanotendur. Mat á því hvort hægt sé að tvöfalda netþætti krefst endurskoðunar á markaðinum sem er ólík greiningu sem metur verulegan markaðsstyrk og því þarf landsbundna stjórnvaldið ekki að

sýna fram á verulegan markaðsstyrk til að leggja þessar skyldur á. Á hinn bóginn krefst slík endurskoðun fullnægjandi efnahagslegs mats á markaðsaðstæðum til að staðfesta að viðmiðanirnar sem nauðsynlegar eru til að leggja á skyldur fram yfir fyrsta samantektar- eða dreifipunkt séu uppfylltar. Líklegra er að slíkar útvíkkaðar aðgangsskyldur séu nauðsynlegar á landsvæðum þar sem viðskiptatækifæri í annars konar útbreiðslu grunnvirkja eru áhættusamari, t.d. vegna strjálbýlis eða vegna lítils fjölda fjölbýlishúsa. Öfugt við þetta gæti mikill fjöldi heimila gefið til kynna að það sé ónauðsynlegt að setja á slíkar skyldur. Landsbundin stjórnvöld ættu einnig að íhuga hvort slíkar skyldur geti styrkt stöðu fyrirtækja sem hafa verulegan markaðsstyrk. Landsbundin stjórnvöld ættu að geta lagt á skyldu um aðgang að virkum netþáttum eða sýndarnetþáttum sem notaðir eru til að veita þjónustu í slíkum grunnvirkjum ef aðgangur að óvirkum þáttum myndi vera efnahagslega óhagstæður eða efnislega ógerlegur og ef landsbundna stjórnvaldið metur það svo að komi ekki til slíkra inngrípa sé farið í kringum tilganginn með aðgangsskyldunni. Til að bæta samræmdar eftirlitsvenjur í Sambandinu ætti framkvæmdastjórnin að geta krafist þess að landsbundið stjórnvald afturkalli drög að ráðstöfunum sem víkka út aðgangsskyldur fram yfir fyrsta samantektar- og dreifipunkt, ef evrópskur hópur eftirlitsaðila á sviði rafræna fjarskipta deilir alvarlegum efasemdum framkvæmdastjórnarinnar um það hvort ráðstafanadrögin séu í samræmi við lög Sambandsins og einkum eftirlitsmarkmið þessarar tilskipunar.

- 155) Í slíkum tilvikum, til að fylgja meðalhöfsreglunni, getur verið viðeigandi fyrir landsbundin stjórnvöld að undanþiggja tiltekna flokka eigenda eða fyrirtækja, eða bæði, frá skyldum fram yfir fyrsta samantektar- og dreifipunkt, sem ætti að vera ákvarðaður af landsbundnum stjórnvöldum, af þeirri ástæðu að aðgangsskylda sem byggir ekki á því að fyrirtæki teljist hafa verulegan markaðsstyrk myndi stofna í hættu viðskiptarökum þeirra fyrir nýlegri útbreiðslu netstaka, einkum þeirri sem hefur orðið í litlum staðbundnum verkefnum. Fyrirtæki sem aðeins starfa í heildsölu ættu ekki að vera háð slíkum aðgangsskuldbindingum ef þau bjóða skilvirkan staðgönguáðgangskost á viðskiptagrundvelli að neti með mjög mikla flutningsgetu með skilmálum og skilyrðum sem eru réttlátir, án mismununar og sanngjarnir, þ.m.t. að því er varðar verð. Mögulegt ætti að vera að víkka út undanþáguna til annarra veitenda með sömu skilmálum. Verið getur að undanþágan sé ekki viðeigandi fyrir veitendur sem fá opinbera fjármögnun.
- 156) Sameiginleg notkun óvirkra grunnvirkja sem notuð eru til að veita þráðlausa rafræna fjarskiptaþjónustu í samræmi við meginreglur samkeppnislaga getur verið sérstaklega gagnleg til að hámarka tengjanleika með mjög mikla flutningsgetu í Sambandinu, einkum á minna þéttbýlum svæðum þar sem endurgerð er ógerleg og hætt er við að endanotendur séu sviptir slíkum tengjanleika. Landbundin stjórnvöld eða önnur lögbær yfirvöld ættu í undantekningartilfellum að geta komið á slíkri sameiginlegri notkun eða staðbundnum reikjaðgangi, í samræmi við lög Sambandsins, ef sá möguleiki var fyrir hendi með skýrum hætti í upphaflegu skilyrðunum fyrir veitingu afnotaréttar og þau sýna fram á ávinninginn af slíkri sameiginlegri notkun með tilliti til þess að komast yfir óyffirstíganlegar efnahagslegar eða efnislegar hindranir og aðgangi að netum eða þjónustu er vegna þessa alvarlega ábótavant eða hann ekki til staðar, og að teknu tilliti til ýmissa þátta, þ.m.t. einkum þarfarinnar á útbreiðslu meðfram helstu flutningaleiðum, valkosta og meiri þjónustugæða fyrir endanotendur auk þarfarinnar á því að viðhalda hvötum fyrir útbreiðslu grunnvirkja. Við aðstæður þar sem endanotendur hafa engan aðgang, og sameiginleg notkun óvirkra grunnvirkja nægir ekki til að takast á við stöðuna, ættu landsbundin stjórnvöld að geta komið á skyldu um sameiginlega notkun virkra grunnvirkja. Þannig viðhalda landsbundin stjórnvöld eða önnur lögbær yfirvöld sveigjanleika til að velja þá skyldu um sameiginlega notkun eða aðgang sem er hófleg og réttlætlanleg byggt á eðli þess vanda sem auðkenndur hefur verið.
- 157) Enda þótt rétt þyki í vissum tilvikum að landsbundið stjórnvald eða annað lögbært yfirvald leggi skyldur á fyrirtæki, óháð því hvort þau hafa verulegan markaðsstyrk, í því skyni að ná markmiðum eins og tengingu enda á milli og samvirkni þjónustu, er samt sem áður nauðsynlegt að tryggja að slíkar skyldur séu lagðar á í samræmi við reglurammann, einkum málsmeðferð við tilkynningu. Slíkar skyldur ætti aðeins að leggja á þar sem það er réttlætlanlegt til að tryggja markmið þessarar tilskipunar, og þar sem þær eru hlutlægt réttlætlanlegar, gagnsæjar, hóflegar og án mismununar, í þeim tilgangi að stuðla að skilvirkni, sjálfbærri samkeppni, hagkvæmum fjárfestingum og nýsköpun og að þær séu til sem mestra hagsbóta fyrir endanotendur og lagðar á í samræmi við viðeigandi málsmeðferð við tilkynningu.
- 158) Til þess að komast yfir óyffirstíganlegar efnahagslegar eða efnislegar hindranir í vegi þess að veita endanotendum þjónustu eða net sem nota fjarskiptatíðniróf og þar sem göt eru í farsímabekju, kann lokun þeirra að krefjast aðgangs að og sameiginlegri notkun óvirkra grunnvirkja, eða þar sem þetta dugir ekki til, sameiginlegri notkun virkra grunnvirkja eða

staðbundinna samninga um reikjaðgang. Með fyrirvara um skyldur um sameiginlega notkun sem fylgja afnotarétti á grunni annarra ákvæða þessarar tilskipunar, og einkum ráðstafanir til að hvetja til samkeppni, kunna landsbundin stjórnvöld eða önnur lögbær yfirlönd ef þau hyggjast gera ráðstafanir til að leggja á skyldur um sameiginlega notkun óvirkra grunnvirkja, eða þegar aðgangur að og sameiginleg notkun óvirkra grunnvirkja er ekki nóg, sameiginlega notkun virkra grunnvirkja og staðbundinna samninga um reikjaðgang, einnig að vera krafín um að íhuga mögulega áhættu fyrir markaðsaðila á svæðum sem standa höllum fæti.

- 159) Ekki er víst að samkeppnisreglur einar og sér nægi alltaf til að tryggja menningarlega fjölbreytni og margbreytileika fjölmíðla á sviði stafræns sjónvarps. Tækni- og markaðsþróun hefur í för með sér að nauðsynlegt er fyrir aðildarríki að endurskoða reglulega skyldur til að veita skilyrtan aðgang með skilmálum sem eru réttlátir, sanngjarnir og án mismununar fyrir sinn landsbundna markað, einkum til að ákvarða hvort réttlætlanlegt sé að víkka skyldur út til rafrænna dagskrárvísa og forritaskila eftir því sem þurfa þykir til að tryggja aðgang endanlegra notenda að tilgreindri stafrænni hljóð- og sjónvarpsþjónustu. Aðildarríkjum ætti að vera heimilt að tilgreina þá stafrænu hljóð- og sjónvarpsþjónustu sem tryggja verður aðgang endanlegra notenda að með hvers kyns laga- eða stjórnsýsluaðgerðum sem þau telja nauðsynlegar.
- 160) Aðildarríkin ættu einnig að geta leyft landsbundnu stjórnvaldi að endurskoða skyldur, að því er varðar skilyrtan aðgang að stafrænni hljóð- og sjónvarpsþjónustu, í því skyni að meta með markaðsgreiningu hvort afturkalla eigi eða breyta skilyrðum sem sett eru fyrirtækjum sem ekki hafa verulegan markaðsstyrk á viðkomandi markaði. Slík afturköllun eða breyting skal ekki hafa neikvæð áhrif á aðgang endanlegra notenda að slíkri þjónustu eða framtíðarhorfur fyrir virka samkeppni.
- 161) Við ákveðnar aðstæður er þörf á að leggja á skyldur fyrir fram í því skyni að tryggja þróun samkeppnismarkaðar, þar sem skilyrði styðja útbreiðslu og upptöku neta með mjög mikla flutningsgetu og háværkun á ávinningi endanotenda. Skilgreiningin á verulegum markaðsstyrk sem notuð er í þessari tilskipun er jafngild hugtakinu um yfirburði eins og það er skilgreint í dómaframkvæmd Dómstólsins.
- 162) Tvö eða fleiri fyrirtæki geta talist njóta sameiginlegrar yfirburðarstöðu, ekki einungis þegar til staðar eru skipulagsleg eða önnur tengsl á milli þeirra heldur einnig þegar skipulag viðkomandi markaðar stuðlar að samræmdum áhrifum, þ.e. hvetur til samhliða eða samræmds, samkeppnishamlandi hátternis á markaðnum.
- 163) Grundvallaratriði er að eftirlitsskyldur, sem lagðar eru á fyrir fram, skuli einungis leggja á á heildsölumarkaði þar sem eitt eða fleiri fyrirtæki hafa verulegan markaðsstyrk með það fyrir augum að tryggja sjálfbæra samkeppni og þar sem úrræði landsbundinnar samkeppnislöggjafar og samkeppnislöggjafar Sambandsins eru ekki nægileg til að ráða bót á vandamálinu. Því er nauðsynlegt að framkvæmdastjórnin semji viðmiðunarreglur á vettvangi Sambandsins í samræmi við meginreglur samkeppnislöggjafar sem landsbundin stjórnvöld fara eftir við mat á því hvort samkeppnin er virk á tilteknum markaði og við mat á verulegum markaðsstyrk. Landsbundin stjórnvöld skulu greina hvort samkeppni á tilteknum vörueða þjónustumarkaði sé virk á tilteknu landsvæði, sem getur verið allt yfirráðasvæði aðildarríkisins sem um er að ræða, eða hluti þess, eða nærliggjandi hlutar yfirráðasvæða aðildarríkjanna sem litið er á sem heild. Greining á því hvort samkeppni sé virk ætti að innihalda greiningu á því hvort horfur séu á því að markaðurinn verði samkeppnismarkaður og þar með hvort skortur á virkri samkeppni sé varanlegur. Þessar viðmiðunarreglur munu einnig fjalla um málefni nýrra markaða þar sem í raun er líklegt að forystuhafi á markaði hafi umtalsverða markaðshlutdeild en þar skulu ekki lagðar á skyldur sem eiga ekki við. Framkvæmdastjórnin skal endurskoða þessar viðmiðunarreglur reglulega, einkum þegar gildandi lög eru endurskoðuð, með tilliti til dómaframkvæmdar Dómstólsins, hugsunar í efnahagsmálum og raunverulegrar markaðsreynslu með það fyrir augum að tryggja að þær eigi við um markaði í örrí þróun. Landsbundin stjórnvöld þurfa að vinna saman innbyrðis ef viðkomandi markaður telst vera millilandamarkaður.
- 164) Landsbundin stjórnvöld skulu ákvarða hvort fyrirtæki teljist hafa verulegan markaðsstyrk á tilteknum markaði í samræmi við lög Sambandsins og taka ýtrasta tillit til viðmiðunarreglna framkvæmdastjórnarinnar um markaðsgreiningu og mat á verulegum markaðsstyrk.

- 165) Landsbundin stjórnvöld ættu að skilgreina viðeigandi landfræðilega markaði á yfirráðasvæði sínu að teknu ítrasta tilliti til tilmæla framkvæmdastjórnarinnar um viðkomandi vöru- og þjónustumarkaði („tilmælin“) sem samþykkt eru samkvæmt þessari tilskipun og að teknu tilliti til lands- og staðbundinna aðstæðna. Þess vegna ættu landsbundin stjórnvöld a.m.k. að greina þá markaði sem er finna í tilmælunum, þ.m.t. þá markaði sem eru taldir upp en er ekki lengur undir opinberu eftirliti í því lands- eða staðbundna samhengi sem um er að ræða. Landsbundin stjórnvöld ættu einnig að greina markaði sem er ekki að finna í tilmælunum, en sem eru undir opinberu eftirliti á yfirráðasvæði innan lögsögu þeirri á á grundvelli eldri markaðsgreiningar, eða aðra markaði ef þau hafa nægjanlega ástæðu til að telja að þeir uppfylli viðmiðanirnar þrjár sem kveðið er á um í þessari tilskipun.
- 166) Markaði sem ná milli landa er hægt að skilgreina þegar það er réttlætjanlegt út frá skilgreiningunni á landfræðilega markaðinum, að teknu tilliti til allra þátta á bæði framboðs- og eftirspurnarhliðinni í samræmi við meginreglur samkeppnislaga. Evrópskur hópur eftirlitsaðila á sviði rafrænna fjarskipta er mest viðeigandi aðilinn til að framkvæma slíka greiningu, þar sem hann nýtur góðs af umfangsmikilli sameiginlegri reynslu landsbundinna stjórnvalda þegar kemur að því að skilgreina markaði á landsvísu. Taka ætti tilliti til landsbundinna aðstæðna þegar greining er framkvæmd á mörkuðum sem hugsanlega ná á milli landa. Ef markaðir sem ná á milli landa eru skilgreindir og tilefni er til inngripa með reglusetningu, ættu viðkomandi landsbundin stjórnvöld að vinna saman að því að auðkenna viðeigandi stjórnsýslulegt viðbragð, þ.m.t. í ferlinu við að senda tilkynningu til framkvæmdastjórnarinnar. Þau geta einnig átt samstarf með sama hætti ef markaðir sem ná á milli landa hafa ekki verið auðkenndir en markaðsskilyrði á yfirráðasvæðum þeirra eru nægjanlega einsleit til að njóta góðs af samræmdri stjórnsýslunálgun, eins og t.d. með tilliti til svipaðs kostnaðar, markaðsuppyggingar og rekstraraðila, eða ef um er að ræða eftirspurn frá endanotendum sem nær milli landa eða er sambærileg.
- 167) Við sumar aðstæður eru landfræðilegir markaðir skilgreindir sem landsbundnir eða svæðisbundnir, t.d. vegna lands- eða svæðisbundinna einkenna á útbreiðslu neta sem ákvarðar mörk mögulegs markaðsstyrks fyrirtækja að því er varðar heildsöluframboð, þótt enn sé til staðar umtalsverð fjölbjódleg eftirspurn frá einum eða fleiri flokkum endanotenda. Þetta getur einkum átt við eftirspurn frá fyrirtækjaendanotendum sem eru með starfsstöðvar á mörgum stöðum í mismunandi aðildarríkjum. Ef birgjar ná ekki að uppfylla þessa fjölbjódlegu eftirspurn með fullnægjandi hætti, t.d. ef þeir skiptast niður eftir landamærum eða svæðum, verða mögulega til hindranir á innri markaðinum. Því ætti evrópskur hópur eftirlitsaðila á sviði rafrænna fjarskipta að hafa umboð til að leggja fram viðmiðunarreglur fyrir landsbundin stjórnvöld um sameiginlega stjórnsýslunálgun til að tryggja að hægt sé að mæta fjölbjódlegri eftirspurn með fullnægjandi hætti, skapa grunn fyrir samvirkni heildsöluáðgangsvara í Sambandinu, og skilvirkni og stærðarhagkvæmni þrátt fyrir að framboðshliðin sé brotkennd. Viðmiðunarreglur evrópsks hóps eftirlitsaðila á sviði rafrænna fjarskipta ættu að móta valkosti landsbundinna stjórnvalda þegar þau leggja stjórnsýsluskilyrdur á fyrirtæki með verulegan markaðsstyrk á landsbundnum vettvangi og veita leiðbeiningar fyrir samræmingu tækniforskrifta fyrir heildsöluáðgangsvörur sem geta mætt slíkri auðkenndri fjölbjódlegri eftirspurn í þágu innri markaðsins.
- 168) Markmiðið með reglusetningu fyrir fram er að skapa ávinning fyrir endanotendur að því er tekur til verðs, gæða og vals með því að gera smásölumarkaði samkeppnishæfa á sjálfbærum grunni. Líklegt er að landsbundin stjórnvöld muni smám saman komist að því að samkeppni ríki á mörgum smásölumörkuðum jafnvel þótt reglusetning á heildsölustigi sé ekki til staðar, sérstaklega að teknu tilliti til fyrrisjæanlegra umbóta með nýsköpun og samkeppni.
- 169) Upphafspunktur fyrir landsbundin stjórnvöld til að auðkenna heildsölumarkaði sem til álita kemur að setja reglur um fyrir fram er greiningu á viðkomandi smásölumörkuðum. Greining á því hvort samkeppni sé virk á smásölu- og heildsölustigi er gerð frá framtíðarmiðuðu sjónarhorni á tilgreindu tímabili, og miðast við samkeppnislög, þ.m.t. eftir því sem við á, viðkomandi dómaframkvæmd Dómstólsins. Ef komist er að þeirri niðurstöðu að smásölumarkaður myndi vera samkeppnishæfur þótt ekki væru settar reglur fyrir fram um viðeigandi markaði, ætti það að leiða landsbundin stjórnvöld að þeirri niðurstöðu að ekki sé lengur þörf á reglusetningu á viðkomandi heildsölustigi.
- 170) Á meðan að á umskiptunum yfir í markaði sem eru ekki undir opinberu eftirliti stendur, verða viðskiptasamningar, þ.m.t. um sameiginlega fjárfestingu og aðgang milli rekstraraðila, smám saman algengari og ef þeir eru sjálfbærir og bæta samkeppnishæfi geta þeir verið framlag til þeirra niðurstöðu að ekki sé þörf á reglusetningu fyrir fram á tilteknum heildsölumarkaði. Svipuð rök myndi gilda í hina áttina, um ófyrirséða uppsögn viðskiptasamninga á

markaði sem er ekki undir opinberu eftirliti. Greining á slíkum samningum ætti að taka tillit til þess að séu horfur á reglusetningu getur það verið hvati fyrir eigendur neta að hefja viðskiptaviðræður. Með það fyrir augum að tryggja að tilhlýðilegt tillit sé tekið til áhrifa af reglusetningu sem lögð er á tengda markaði þegar ákvarðað er hvort tilefni sé til reglusetningar fyrir fram á tilteknum markaði, ættu landsbundin stjórnvöld að tryggja að markaðir séu greindir með samræmdum hætti og, þar sem því verður við komið, á sama tíma eða eins nálægt hverjum öðrum í tíma og hægt er.

- 171) Þegar landsbundin stjórnvöld meta reglusetningu á heilðsölustigi til að leysa vandamál á smásölustiginu, ættu þau að taka tillit til þess að nokkrir heilðsölumarkaðir geta boðið aðliggjandi aðföng til tiltekins smásölumarkaðar, og á hinn bóginn, að stakur heilðsölumarkaður getur boðið aðliggjandi heilðsöluaðföng til ýmissa smásölumarkaða. Ennfremur getur samkeppnishæfi á tilteknum markaði orðið fyrir áhrifum frá mörkuðum sem eru aðliggjandi en eru ekki í lóðréttum tengslum eins getur verið tilfellið á milli tiltekinnna fastlínu- og farnetsmarkaða. Landsbundin stjórnvöld ættu að framkvæma þetta mat fyrir hvern einstakan heilðsölumarkað sem reglusetning kemur til greina á, og byrja á úrræðum sem veita aðgang að byggingarverkfræðilegum grunnvirkjum, þar sem slík úrræði stuðla venjulega að sjálfbærari samkeppni, þ.m.t. samkeppni í grunnvirkjum, og greina eftir það þá heilðsölumarkaði sem til álita kemur að setja reglur fyrir fram á, í þeirri röð sem þeir teljast henta til að fást við þau samkeppnisvandamál sem auðkennd hafa verið á smásölustigi. Þegar landsbundin stjórnvöld ákveða hvaða sértæku úrræði á að leggja á, ættu þau að meta tæknilegan gerleika þeirra og framkvæma kostnaðar- og ábatagreiningu með hliðsjón af því hversu vel þau henta til að fást við þau samkeppnisvandamál sem auðkennd hafa verið á smásölustigi, og gera samkeppni mögulega byggt á aðgreiningu og hlutleysi í tæknilegu tilliti. Landsbundin stjórnvöld ættu að íhuga afleiðingar þess að koma á sértæku úrræði sem, ef það er aðeins gerlegt í tiltekinni netskipan, gæti talist letjandi fyrir útbreiðslu neta með mjög mikla flutningsgetu í þágu endanotenda.
- 172) Með fyrirvara um meginregluna um hlutleysi í tæknilegu tilliti, ættu landsbundin stjórnvöld að skapa hvata með þeim úrræðum sem lögð eru á, og ef það er hægt, áður en bygging grunnvirkja á sér stað, fyrir þróun sveigjanlegrar og opinna nethögunar, sem myndi að endingu draga úr þeirri byrði og flækju sem fylgir úrræðum sem lögð eru á á seinni stigum. Á öllum stigum matsins, áður en landsbundna stjórnvaldið ákvarðar hvort kveða ætti á um frekari, meira íþyngjandi úrræði fyrir fyrirtækið með verulegan markaðsstyrk, ætti það að leitast við að ákvarða hvort skilvirk samkeppni myndi ríkja á smásölumarkaðinum sem um er að ræða, einnig að teknu tilliti til viðkomandi viðskiptafyrirkomulags eða annarra aðstæðna á heilðsölumarkaði, þ.m.t. aðrar gerðir reglna sem þegar gilda, eins og t.d. almennar aðgangsskyldur að eignum sem ekki er hægt að endurgera eða skuldbindingar sem lagðar eru á samkvæmt tilskipun 2014/61/ESB og reglna sem landsbundna stjórnvaldið telur þegar vera viðeigandi fyrir fyrirtæki með verulegan markaðsstyrk. Slíkt mat, sem miðar að því að tryggja að aðeins mest viðeigandi úrræðin sem nauðsynleg eru til að fást með skilvirkum hætti við þau vandamál sem auðkennd eru í markaðsgreiningunni séu lögð á, útilokar ekki að landsbundið stjórnvald komist að þeirri niðurstöðu að blanda af slíkum úrræðum, jafnvel þótt þau séu mishörð, í samræmi við meðalhófsregluna, séu sú leið sem veldur minnstri röskun við lausn vandamálsins. Jafnvel þótt slíkur munur leiði ekki til skilgreiningar sérstakra landfræðilegra markaða, ætti hann að geta réttlætt aðgreiningu viðeigandi úrræða sem lögð eru á í ljósi þess hversu mishart samkeppnislegt aðhald er.
- 173) Reglusetning fyrir fram sem lögð er á á heilðsölustigi, sem gengur að jafnaði ekki eins langt og reglusetning á smásölustigi, er talin nægja til að takast á við möguleg samkeppnisvandamál á tengdum fráliggjandi smásölumarkaði eða -mörkuðum. Afnáam reglna smám saman á smásölumörkuðum í Sambandinu síðan reglurammanum fyrir rafræn fjarskipti var komið á sýnir fram á þær framfarir sem orðið hafa í virkni samkeppni. Ennfremur ættu reglur sem tengjast álagningu úrræða fyrir fram á fyrirtæki með verulegan markaðsstyrk, þar sem því verður við komið, að vera einfaldaðar og gerðar fyrir sjáanlegri. Þess vegna ætti að ganga framfarir að kveða á um opinbert eftirlit með fyrirtækjum með verulegan markaðsstyrk á heilðsölumörkuðum.
- 174) Þegar landsbundin stjórnvöld afturkalla reglusetningu á heilðsölustigi ættu þau að skilgreina viðeigandi frest til að tryggja sjálfbær umskipti yfir á markað sem er ekki undir opinberu eftirliti. Þegar landsbundin stjórnvöld skilgreina slíkan fyrirvara

ættu þau að taka tillit til fyrirbyggjandi samninga á milli aðgangssveitenda og umsækjenda um aðgang sem hafa verið gerðir á grundvelli þeirra stjórnsýsluskylda sem lagðar hafa verið á. Slíkir samningar geta einkum veitt samningbundna réttarvernd fyrir umsækjendur um aðgang í tilgreindan tíma. Landsbundið stjórnvald ætti einnig að taka tillit til þess raunverulega möguleika að markaðsaðilar taki tilboðum um heilðsöluáðgang í viðskiptatilgangi eða sameiginlega fjárfestingu sem kunna að vera til staðar á markaðinum og nauðsynjar þess að forðast langt tímabili þar sem eftirlitshögnun er við lýði. Í umbreytingarfyrirkomulagi sem landsbundin stjórnvöld koma á ætti að taka tillit til umfangs og tímasetningar lögboðins eftirlits með fyrirbyggjandi samningum eftir að fresturinn tekur gildi.

- 175) Nauðsynlegt er að endurskoða markaðinn með vissu millibili til þess að skapa markaðsaðilum öryggi um reglur. Mikilvægt er að markaðsgreining fari fram reglulega og innan hæfilegra og viðeigandi tímamarka. Sú áhætta er til staðar að ef landsbundið stjórnvald framkvæmi ekki markaðsgreiningu innan tiltekins tíma hafi það neikvæð áhrif á innri markaðinn, og venjuleg málsmeðferð vegna brota hafi ekki í för með sér æskileg áhrif á réttum tíma. Til vara skal viðkomandi landsbundið stjórnvald geta farið fram á aðstoð frá BERIC-hópnum við að ljúka markaðsgreiningunni. Aðstoðin gæti t.d. verið í formi sérstaks starfshóps sem í sætu fulltrúar annarra landsbundinna stjórnvalda.
- 176) Vegna mikilla tækninýjunga og mjög framsækinnna markaða á rafræna fjarskiptasviðinu er þörf á að aðlaga reglugerðir fljótt á samhæðan og samræmdan hátt innan Sambandsins, þar sem reynslan hefur sýnt að sundurleitni landsbundinna stjórnvalda við framkvæmd reglurammans getur skapað hindrun á innri markaðinum.
- 177) Samt sem áður ætti, í þágu meiri stöðugleika og fyrirsjáanleika í stjórnvaldsráðstöfunum, að framlengja hámarkstímamann á milli markaðsgreininga úr þremur árum í fimm, að því gefnu að markaðsbreytingar á tímabilinu skapí ekki þörf á nýrri greiningu. Við ákvörðun þess hvort landsbundið stjórnvald hafi uppfyllt skylduna um að greina markaði og tilkynnt samsvarandi drög að ráðstöfunum á a.m.k. fimm ára fresti, telst aðeins tilkynning sem inniheldur nýtt mat á markaðsskilgreiningunni og verulegum markaðsstyrk markaða upphafið að nýju fimm ára markaðsskeiði. Tilkynning ein og sér um ný eða breytt stjórnsýsluúrræði sem lögð eru á á grundvelli eldri og óendurskoðaðrar markaðsgreiningar telst ekki uppfylla þá skyldu. Þó að landsbundið stjórnvald uppfylli ekki skylduna um að láta fara fram markaðsgreiningu með reglulegu millibili sem mælt er fyrir um í þessari tilskipun, ætti það í sjálfu sér ekki að teljast ástæða til að líta svo á að fyrirbyggjandi skyldur sem landsbundna stjórnvaldið hefur lagt á á markaðinum sem um er að ræða séu ógildar eða eigi ekki við.
- 178) Að leggja sérstaka skyldu á fyrirtæki, sem hefur verulegan markaðsstyrk, útheimtir ekki viðbótarmarkaðsgreiningu heldur rökstuðning fyrir því að skyldan, sem um er að ræða, sé viðeigandi og í réttu hlutfalli við vandamálið sem skilgreint hefur verið á viðkomandi markaði og tengdum smásölumarkaði.
- 179) Við mat á því hvort meðalhófs sé gætt í skuldbindingum og skilyrðum sem setja á, skulu landsbundin stjórnvöld taka tillit til mismunandi samkeppnisskilyrða á mismunandi svæðum innan aðildarríkjanna, einkum að teknu tilliti til niðurstaðna úr landfræðilegu könnuninni sem framkvæmd er í samræmi við þessa tilskipun.
- 180) Þegar landsbundin stjórnvöld skoða hvort úrræðum til að stýra verðlagi skuli beitt, skulu þau leitast við að gera ráð fyrir sanngjörnum arði fjárfesta af tilteknu nýju fjárfestingarverkefni. Einkum getur áhætta fylgt fjárfestingarverkefnum í tengslum við ný aðgangsnét, sem styðja vörur sem óviss eftirspurn er eftir á þeim tíma sem fjárfest er.
- 181) Endurskoðun skyldna sem lagðar eru á fyrirtæki með verulegan markaðsstyrk meðan á markaðsgreiningu stendur ætti að leyfa landsbundnum stjórnvöldum að taka tillit til áhrifa nýrrar þróunar á samkeppnisskilyrði, t.d. nýgerðra frjálsra samninga milli fyrirtækja, s.s. aðgangssamninga og samninga um sameiginlega fjárfestingu, og veita þannig þann sveigjanleika sem er sérstaklega nauðsynlegur í tengslum við lengri reglusetningartímabil. Svipuð rök ættu að gilda ef um er að ræða ófyrirsjáanlegt rof eða uppsögn viðskiptasamnings, eða ef slíkur samningur hefur önnur áhrif en markaðsgreiningin

sagði til um. Ef uppsögn gildandi samnings á sér stað á markaði sem er ekki undir opinberu eftirliti, er mögulegt að þörf sé á nýrri markaðsgreiningu. Ef ekki hefur orðið stök mikilvæg breyting á markaðinum, en ef um er að ræða framsækna markaði, kann að vera nauðsynlegt að framkvæma markaðsgreininu oftár en á fimm ára fresti, t.d. á þriggja ára fresti eins og var tilfellið fram að þeim degi sem þessi tilskipun kemur til framkvæmda. Markaðir ættu að teljast framsækni ef mynstur tæknipróunar og eftirspurnar frá endanotendum er líklegt til að þróast þannig að það geri niðurstöður greiningarinnar úreltar til meðallangs tíma fyrir umtalsverðan hóp landsvæða eða endanotenda á landfræðilega markaðinum eða vörumarkaðinum sem skilgreindur er af landsbundna stjórnvaldinu.

- 182) Gagnsæi skilmála og skilyrða fyrir aðgangi og samtengingu, þ.m.t. verð, þjónar þeim tilgangi að flýta fyrir samningaviðræðum, koma í veg fyrir ágreining og stuðla að tiltrú markaðsaðila á því að ekki sé um að ræða mismunun við veitingu þjónustunnar. Það að tæknilegir skilfletir séu opnir og gagnsæir getur verið sérstaklega mikilvægt til að tryggja rekstrarsamhæfi. Ef landsbundið stjórnvald leggur á skyldur um að gera upplýsingar aðgengilegar almenningi ætti því einnig að vera heimilt að tilgreina með hvaða hætti skuli gera upplýsingarnar aðgengilegar, og hvort þær séu án endurgjalds eða ekki, að teknu tilliti til eðlis og tilgangs upplýsinganna sem um er að ræða.
- 183) Í ljósi þeirrar fjölbreytilegu nethögunar, aðgangsvara og markaðsaðstæðna sem orðið hafa til síðan 2002 verður markmiðum II. viðauka við tilskipun 2002/19/EB, varðandi sundurgreindan aðgang að heimaug, og aðgangsvörur fyrir veitendur stafrænnar sjónvarps- og útvarpsþjónustu, betur náð og með sveigjanlegri hætti með því að leggja fram viðmiðunarreglur um lágmarksviðmiðanir fyrir viðmiðunartilboð sem verða þróaðar og uppfærðar reglulega af evrópskum hópi eftirlitsaðila á sviði rafrænna fjarskipta því ætti að fella þann viðauka brott.
- 184) Meginreglan um bann við mismunun tryggir að fyrirtæki með verulegan markaðsstyrk raski ekki samkeppni, einkum ef um er að ræða lóðrétt, samþætt fyrirtæki sem veita fyrirtækjum þjónustu sem þau eru í samkeppni við á fráliggjandi mörkuðum.
- 185) Til að takast á við og koma í veg fyrir mismunun sem ekki tengist verðlagningu er aðfangajafnræðiskvöð að meginreglu til öruggasta leiðin til að öðlast öfluga vernd frá mismunun. Hins vegar eru reglufest heildsöluaðföng á grundvelli aðfangajafnræðiskvaðar líklegri til að leiða til hærri kostnaðar við reglufylgni en aðrar gerðir skuldbindinga um bann við mismunun. Bera ætti þennan hærri kostnað við reglufylgni saman við ávinninginn af virkari samkeppni á fráliggjandi mörkuðum, og hversu miklu máli trygging gegn mismunun skiptir í aðstæðum þar sem fyrirtæki með verulegan markaðsstyrk er ekki háð beinu verðlagseftirliti. Einkum kunna landsbundin stjórnvöld að telja að framboð heildsöluaðfanga á nýjum kerfum á grundvelli aðfangajafnræðiskvaðar sé líklegra til að skapa heildarávinning og vera þannig hóflegt vegna þess að viðbótarkostnaður við reglufylgni til að tryggja að nýleg kerfi samrýmist aðfangajafnræðiskvöð er hlutfallslegar lágur. Á hinn bóginn ættu landsbundin stjórnvöld einnig að íhuga hvort skyldur séu hóflegar fyrir þau fyrirtæki sem þær ná til, t.d. með því að taka tillit til kostnaðar við framkvæmd og mats á mögulegum neikvæðum hvötum að útbreiðslu nýrrar kerfa samanborið við uppfærslur í áföngum, ef hið fyrrnefnda myndi falla undir meira takmarkandi stjórnsýsluskyldur. Í aðildarríkjum með mikinn fjölda fyrirtækja sem eru smá í sniðum en með verulegan markaðsstyrk, getur beiting aðfangajafnræðiskvaðar á hvert þessara fyrirtækja vera óhófleg.
- 186) Aðskilið bókhald gerir kleift að gera millifærslur á innra verði sýnilegar og landsbundnum stjórnvöldum að hafa eftirlit með skyldum um bann við mismunun eftir því sem við á. Að því er varðar gaf framkvæmdastjórnin út tilmæli 2005/698/EB (1).
- 187) Byggingarverkfræðilegar eignir sem geta hýst rafrænt fjarskiptanet eru mikilvægar fyrir upptöku nýrra neta vegna hins mikla kostnaðar við að endurgera þær og hins verulega sparnaðar sem hægt er að ná þegar hægt er að endurnýta þær. Þess vegna er þörf, til viðbótar við reglurnar um efnisleg grunnvirki sem mælt er fyrir um í tilskipun 2014/61/ESB, á sértæku úrræði í þeim tilvikum þar sem byggingarverkfræðilegar eignir eru í eigu fyrirtækis með verulegan markaðsstyrk. Þar sem byggingarverkfræðilegar eignir eru til staðar og eru endurnýtanlegar, eru jákvæð

(1) Tilmæli framkvæmdastjórnarinnar 2005/698/EB frá 19. september 2005 um aðgreint bókhald og rekstrarbókhaldskerfi innan reglurammans um rafræn fjarskipti (Stjútíð. ESB L 266, 11.10.2005, bls. 64).

áhrif af því að ná skilvirkum aðgangi að þeim við upptöku samkeppnisgrunnvirkja mjög mikil, og því er nauðsynlegt að tryggja að aðgangur að slíkum eignum geti verið notaður sem sjálfstætt úrræði til að bæta samkeppnis- og útbreiðsluáðstæður á fráliggjandi markaði, sem skal hafa í huga áður en þörfin er metin á því að leggja á önnur möguleg úrræði, og þá ekki aðeins sem viðbótarúrræði fyrir aðrar heildsöluvörur eða -þjónustu eða sem úrræði sem takmarkast við fyrirtæki sem nýta sér slíkar heildsöluvörur eða -þjónustu. Landsbundin stjórnvöld ættu að meta virði endurnýtanlegra byggingarverkfræðilegra eigna sem eru fornúnaður á grundvelli bókfærðs verðs að frádregnum uppsöfnuðum afskriftum þegar útreikningurinn er gerður, og binda það viðeigandi verðvísitölu, s.s. vísitölu fyrir smásölu, og undanskilja þær eignir sem hafa verið afskrifaðar að fullu, á tímabili sem er ekki styttra en 40 ár, en eru enn í notkun.

- 188) Landsbundin stjórnvöld skulu, þegar þau leggja á skyldur um aðgang að nýjum og endurbættum grunnvirkjum, tryggja að aðgangsskilyrði endurspegli aðstæður að baki fjárfestingarákvörðuninni, þar sem m.a. er tekið tillit til kostnaðar við útbreiðslu, þess hve hratt er reiknað með að nýjar vörur og þjónusta festi sig í sessi og áætlaðs smásöluverðs. Ennfremur skulu landsbundin stjórnvöld geta sett, eftir því sem við á, skilmála og skilyrði fyrir aðgangi sem eru stöðug yfir viðeigandi endurskoðunartímabil, til þess að skapa vissu í skipulagningu fjárfesta. Ef verðlagseftirlit er talið viðeigandi, geta slíkir skilmálar og skilyrði tekið til tillögunar við verðlagningu sem ræðst af umfangi eða gildistíma samnings samkvæmt Sambandslögum og að því tilskildu að hún hafi ekki mismunur í för með sér. Með öllum aðgangsskilyrðum sem sett verða skal virða þörfina fyrir að standa vörð um virka samkeppni í þjónustu við neytendur og fyrirtæki.
- 189) Skylduna um að veita aðgang að netgrunnvirki er hægt að réttlæta með þeim hætti að um sé að ræða leið til að auka samkeppni, en innlent stjórnvald þarf að jafna út rétt grunnvirkiseiganda til að nýta sér eigið grunnvirki í eigin þágu og rétt annarra þjónustuveitanda til aðgangs að búnaði sem er nauðsynlegur til að veita samkeppni í þjónustu.
- 190) Á mörkuðum þar sem búast má við auknum fjölda aðgangsneta á framtíðargrundvelli er líklegra að endanotendur njóti góðs af úrbótum á gæðum neta vegna samkeppni í grunnvirkjum, samanborið við markaði þar sem aðeins eitt net er ráðandi. Hvort samkeppni sé fullnægjandi hvað varðar aðra þætti, s.s. verð og úrval, veltur líklega á lands- og svæðisbundnum samkeppnisaðstæðum. Þegar landsbundin stjórnvöld meta hvort samkeppni sé fullnægjandi í slíkum þáttum og þörfina á inngripum með reglusetningu ættu þau einnig að taka tillit til þess hvort heildsöluáðgangur standi öllum fyrirtækjum sem áhuga hafa til boða á sanngjörnum viðskiptaskilmálum sem gera sjálfbærar samkeppnishæfar niðurstöður fyrir endanotendur á smásölumarkaði mögulegar. Beiting almennra samkeppnisreglna á mörkuðum sem einkennast af sjálfbærri og skilvirkri samkeppni í grunnvirkjum ætti að vera nægjanleg.
- 191) Ef skyldur eru lagðar á fyrirtæki sem skylda þau til að verða við réttmætum beiðnum um aðgang að og notkun neteininga og tilheyrandi aðstöðu skal slíkum beiðnum einungis synjað á grundvelli hlutlægra viðmiðana, svo sem hvort þær séu framkvæmanlegar í tæknilegu tilliti eða nauðsyn þess að viðhalda heildstæði neta. Ef aðgangi er hafnað getur sá málsaðili er hefur verið gert rangt til, vísað málinu í málsmeðferð til lausnar deilumála samkvæmt þessari tilskipun. Ekki er hægt að krefjast þess að fyrirtæki sem er skylt að veita aðgang, veiti tegund aðgangs sem ekki er á valdi þess að veita. Skyldur um aðgang sem landsbundið stjórnvöld leggja á og auka samkeppni til skamms tíma, ættu ekki að draga úr hvötum samkeppnisaðila að fjárfesta í annarri aðstöðu sem getur tryggt sjálfbærari samkeppni eða betri frammistöðu og ávinning fyrir endanotendur þegar til lengri tíma er litið. Þegar þau velja inngrip með reglusetningu sem valda sem minnstum röskunum og í samræmi við meðalhófsregluna gætu landsbundin stjórnvöld t.d. ákveðið að endurskoða skyldurnar sem lagðar eru á fyrirtæki með verulegan markaðsstyrk og breytt fyrri ákvörðunum, þ.m.t. með því að draga skyldur til baka, setja á nýjar aðgangsskyldur eða ekki, ef það er í þágu notenda og sjálfbærrar samkeppni í þjónustu. Landsbundin stjórnvöld ættu að geta sett þeim sem veita aðgang eða rétt höfum aðgangs, sem fyrirskipaður hefur verið, tæknileg eða rekstrarleg skilyrði í samræmi við lög Sambandsins. Setning tæknistaðla skal einkum vera í samræmi við tilskipun (ESB) 2015/1535.
- 192) Verðlagseftirlit kann að vera nauðsynlegt ef markaðsgreining á ákveðnum markaði leiðir í ljós að samkeppni er ekki skilvirk. Einkum ættu þau fyrirtæki, sem hafa verulegan markaðsstyrk, að forðast verðþjöppun þar sem

munurinn á smásöluverði þeirra og samtengingar- eða aðgangsverði þeirra til samkeppnisaðila, sem veita svipaða smásöluþjónustu, er ekki nægilegur til að tryggja sjálfbæra samkeppni. Þegar innlent stjórnvald reiknar út kostnaðinn við að koma á fót þjónustu sem er skyldubundin samkvæmt þessari tilskipun er rétt að gera ráð fyrir sanngjörnum hagnaðarhlut af því fjármagni sem fjárfest hefur verið, þ.m.t. launa- og byggingarkostnaður, þar sem virði fjármagnsins er endurmetið, ef þörf krefur, til að endurspeglar gildandi mat á eignum og skilvirkni rekstrarins. Aðferðin við endurheimt kostnaðar ætti að vera viðeigandi fyrir aðstæðurnar með tilliti til þarfarinnar á því að stuðla að skilvirkri, sjálfbærri samkeppni og útbreiðslu neta með mjög mikla flutningsgetu og hámarka þannig ávinning fyrir endanotendur og ætti að taka tillit til þarfarinnar á að hafa fyrirsjáanlegt og stöðugt heildsöluverð í þágu allra rekstraraðila sem leitast við að breiða út ný og aukin net í samræmi við tilmæli framkvæmdastjórnarinnar 2013/466/ESB (1).

- 193) Vegna óvissu um hversu hratt eftirspurn eftir framboð breiðbandsþjónustu af næstu kynslóð mun myndast er mikilvægt, til að stuðla að skilvirkri fjárfestingu og nýsköpun, að veita þeim rekstraraðilum sem fjárfesta í nýjum eða uppfærðum netum ákveðinn sveigjanleika í verðlagningu. Landsbundin stjórnvöld ættu að geta ákveðið að viðhalda eða leggja ekki á stýrt heildsöluáðgangsverð á næstu kynslóð neta ef nægilegar verndarráðstafanir varðandi samkeppni eru fyrir hendi. Nánar tiltekið til að koma í veg fyrir óhófleg verð á mörkuðum þar sem fyrirtæki með verulegan markaðsstyrk starfa, ætti viðbótarvernd til að standa vörð um samkeppni og hagsmuni endanotenda að fylgja sveigjanleika í verðlagningu, s.s. strangar skyldur um bann við mismunun, ráðstafanir til að tryggja að hægt sé í tæknilegu og efnahagslegu tilliti að líkja eftir vörum á frálíggjandi mörkuðum og sýnilegar takmarkanir á smásöluverði vegna samkeppni í grunnvirkjum eða verðakkeri sem leiðir af öðrum stýrðum aðgangsvörum eða bæði. Þessar verndarráðstafanir varðandi samkeppni hafa ekki áhrif á auðkenningu landsbundinna stjórnvalda á öðrum aðstæðum þar sem ekki væri viðeigandi að leggja á stýrt aðgangsverð fyrir tiltekin heildsöluáðföng, s.s. þar sem mikil verðteygni í eftirspurn endanotenda gerir það óhagkvæmt fyrir fyrirtæki með verulegan markaðsstyrk að leggja á verð sem eru töluvert yfir samkeppnisstigi eða þar sem minni þéttleiki byggðar dregur úr hvötum fyrir þróun neta með mjög mikla flutningsgetu og landsbundið stjórnvald sýnir fram á að skilvirkur aðgangur án mismununar sé tryggður með skuldbindingum sem lagðar eru á í samræmi við þessa tilskipun.
- 194) Ef landsbundið stjórnvald leggur á skyldur um að halda kostnaðarbókhald í því skyni að styðja við verðlagseftirlit ætti því sjálfu að vera heimilt að framkvæma árlega endurskoðun til að tryggja samræmi við kostnaðarbókhaldið að því tilskildu að það hafi yfir að ráða sérmenntuðu starfsfólki, eða að krefjast þess að annar aðili, sem er til þess hæfur og óháður hlutaðeigandi fyrirtæki, framkvæmi endurskoðunina.
- 195) Gjaldkerfið í Sambandinu fyrir lúkningu símtala í heildsölu byggir á kerfi þar sem net hringjanda borgar. Greining á staðgönguþæfni framboðs og eftirspurnar sýnir að sem stendur eða í fyrirsjáanlegri framtíð er ekkert á heildsölustigi sem gæti hamlað því að gjald sé lagt á fyrir lúkningu í tilteknu neti. Að teknu tilliti til þess að eðli aðgangs að mörkuðum fyrir lúkningu er tvíátta, felast frekari möguleg samkeppnisvandamál í vixlniðurgreiðslum milli rekstraraðila. Þessi hugsanlegu samkeppnisvandamál eru sameiginleg mörkuðum fyrir lúkningu bæði far- og fastlínusímtala. Þar af leiðandi, í ljósi getu og hvata rekstraraðila lúkningarmarkaða til að hækka verð umtalsvert yfir kostnað, er kostnaðartenging talin vera mest viðeigandi inngrípið til að fást við þetta vandamál til miðlungslangs tíma. Markaðspróun í framtíðinni kann að breyta virkni þessara markaða að því marki að reglusetning yrði ekki lengur nauðsynleg.
- 196) Til að draga úr stjórnsýslubyrði af að fást við samkeppnisvandamál sem tengjast heildsölu á lúkning símtala í talsímaþjónustu með samræmdum hætti í Sambandinu, ætti framkvæmdastjórnin að ákveða með framseldri gerð eitt hámarksverð fyrir lúkningu símtala í farstöðvaþjónustu og eitt hámarksverð fyrir lúkningu símtala í fastaþjónustu sem gilda í öllu Sambandinu.

(1) Tilmæli framkvæmdastjórnarinnar 2013/466/ESB frá 11. september 2013 um samræmdar skyldur varðandi bann við mismunun og aðferðir við kostnaðarútreikninga til að stuðla að samkeppni og bæta fjárfestingarumhverfi að því er varðar háhraðatengingar (OJ L 251, 21.9.2013, p. 13).

- 197) Þessi tilskipun ætti að mæla fyrir um ítarlegar viðmiðanir og þætti sem verð fyrir lúkningu símtala er ákvarðað út frá. Verð fyrir lúkningu símtala í Sambandinu hefur lækkað samfellt og búist er við að það muni halda áfram að gera það. Þegar framkvæmdastjórnin ákvarðar hámarksverð fyrir lúkningu símtala í fyrstu afleiddu gerðinni sem hún samþykkir samkvæmt þessari tilskipun ætti hún að líta fram hjá tilhæfulausum, óvenjulegum landsbundnum frávikum frá þeirri þróun.
- 198) Vegna óvissu um hversu hratt eftirspurn eftir breiðbandsþjónustu með mjög mikla flutningsgetu mun myndast, auk almennrar stærðarhagkvæmni og þéttleika, bjóða samningar um sameiginlega fjárfestingu upp á töluverðan ávinning að því er varðar að deila kostnaði og áhættu, sem gerir minni fyrirtækjum kleift að fjárfesta með efnahagslega skynsamlegum skilmálum og hvetja þannig til sjálfbærrar samkeppni til langs tíma, þ.m.t. á svæðum þar sem samkeppni í grunnvirkjum kann að vera óskilvirk. Sameiginleg fjárfesting af þessu tagi getur verið af ýmsum toga, þ.m.t. sameiginlegt eignarhald á neteignum eða áhættuskipting til langs tíma með sameiginlegri fjármögnun eða með kaupsamningum. Í því samhengi fela kaupsamningar sem eru sameiginleg fjárfesting í sér að tiltekinn flutningsgeturéttinda er aflað sem hafa kerfislega eiginleika og fela í sér ákveðna sameiginlega ákvarðanatöku og gera meðfjárfestum kleift að stunda samkeppni með skilvirkum og sjálfbærum hætti til langs tíma á fráliggjandi mörkuðum þar sem fyrirtækið með verulegan markaðsstyrk er virkt. Á hinn bóginn veita aðgengissamningar í viðskiptatilgangi sem takmarkast við leigu á flutningsgetu ekki slík réttindi og ættu því ekki að teljast sameiginlegar fjárfestingar.
- 199) Ef fyrirtæki með verulegan markaðsstyrk gerir tilboð um sameiginlega fjárfestingu, með skilmálum sem eru réttlátir, sanngjarnir og án mismununar, í netum með mjög mikla flutningsgetu sem samanstanda af ljósleiðaraþáttum upp að húsnæði endanotanda eða móðurstöð, sem gefa fyrirtækjum af mismunandi stærð og fjárhagslegri getu færi á að verða meðfjárfestar í grunnvirkjum, ættu landsbundin stjórnvöld að geta komist hjá því að leggja á skyldur samkvæmt þessari tilskipun á ný net með mjög mikla flutningsgetu ef a.m.k. einn hugsanlegur meðfjárfestir hefur gert samning um sameiginlega fjárfestingu við það fyrirtæki. Ef landsbundin stjórnvöld ákveður að gera tilboð um sameiginleg fjárfestingu sem hefur ekki leitt til samnings bindandi og ákveður að leggja ekki á frekari stjórnsýsluskyldur, getur það gert það, að uppfylltu því skilyrði að slíkur samningur skuli gerður áður en ráðstöfunin um afnám reglna tekur gildi. Þar sem það er tæknilega ómögulegt að breiða út ljósleiðaraþætti upp að húsnæði endanotanda, ættu net með mjög mikla flutningsgetu sem samanstanda af ljósleiðaraþáttum sem liggja mjög nálægt, eða rétt fyrir utan, slíkt húsnæði einnig að geta notið góðs af sömu stjórnsýslulegu meðferð.
- 200) Þegar landsbundin stjórnvöld ákveður að leggja ekki á skyldur ætti það að taka slík skref eftir að hafa gengið úr skugga um að tilboðin um sameiginleg fjárfestingu uppfylli nauðsynlegar viðmiðanir og séu gerð í góðri trú. Mismunur á stjórnsýslulegri meðferð nýrra neta með mjög mikla flutningsgetu ætti að vera háður endurskoðun í síðari markaðsgreiningum sem kann að gera aðlaganir á stjórnsýslulegri meðferð nauðsynlegar, einkum að nokkrum tíma liðnum. Í tilhlýðilega rökstuddum tilvikum ættu landsbundin stjórnvöld að geta lagt skyldur á slík netstök þegar þau hafa komist að því að ákveðnir markaðir myndu standa frammi fyrir verulegum samkeppnisvandamálum ef ekki kæmi til inngripa með reglusetningu. Einkum þegar um er að ræða marga fráliggjandi markaði sem hafa ekki náð sama samkeppnisstigi, gætu landsbundin stjórnvöld krafist sérstakra ósamhverfra úrræða til að stuðla að skilvirkri samkeppni, t.d. en ekki eingöngu, í smásölumarkaðskimimum, s.s. rafrænum fjarskiptavörum ætluðum fyrirtækjandanotendum. Til að viðhalda samkeppnishæfni á mörkuðum ættu landsbundin stjórnvöld einnig að vernda réttindi umsækjenda um aðgang sem eru ekki þátttakendur í tiltekinni sameiginlegri fjárfestingu. Þessu ætti að ná fram með viðhaldi fyrirbyggjandi aðgangsvara, eða þar sem fornbúnaðarnetstök eru lögð niður í fyllingu tímans, með því að kveða á um aðgangsvörur með a.m.k. sambærilega virkni og gæði og þær sem áður voru fáanlegar í fornbúnaðargrunnvirkjunum, í báðum tilvikum með fyrirvara um viðeigandi fyrirkomulag sem hægt er að aðlaga og fullgilt er af landsbundna stjórnvaldinu og grefur ekki undan hvötum fyrir meðfjárfesta.
- 201) Til að bæta samræmdar eftirlitsvenjur í Sambandinu ætti framkvæmdastjórnin, ef landsbundin stjórnvöld komast að þeirri niðurstöðu að skilyrðin fyrir tilboðinu um sameiginlega fjárfestingu séu uppfyllt, að geta krafist þess að landsbundin stjórnvöld afturkalli drög að ráðstöfunum um að leggja annað hvort ekki á skyldur eða að

grípa inn í með stjórnisýsluskyldum til að takast á við veruleg samkeppnisvandamál, ef evrópskur hópur eftirlitsaðila á sviði rafræna fjarskipta deilir alvarlegum efasemdum framkvæmdastjórnarinnar um það hvort ráðstafanadrögin séu í samræmi við lög Sambandsins og einkum eftirlitsmarkmið þessarar tilskipunar. Í þágu skilvirkni ætti landsbundið stjórnvald að geta lagt eina tilkynningu fyrir framkvæmdastjórnina um drög að ráðstöfun sem tengist áætlun um sameiginlega fjárfestingu sem uppfyllir viðeigandi skilyrði. Ef framkvæmdastjórnin beitir ekki valdi sínu til að krefjast þess að drögin að ráðstöfununum séu afturkölluð, væri það úr hófi fyrir síðari einfaldaðar tilkynningar um einstök drög að ráðstöfunum frá landsbundna stjórnvaldinu á grunni sömu áætlunar, þ.m.t. að auki sannanir fyrir því að samningur hafi verið gerður við a.m.k. einn meðfjárfesti, að vera háðar ákvörðun sem krefst afturköllunar, ef ekki hafa orðið breytingar á aðstæðum. Ennfremur gilda áfram skyldur sem lagðar eru á fyrirtæki, óháð því hvort þau teljist hafa verulegan markaðsstyrk, samkvæmt þessari tilskipun eða tilskipun 2014/61/ESB. Skyldur í tengslum við samninga um sameiginlega fjárfestingu eru með fyrirvara um beitingu laga Sambandsins.

- 202) Tilgangurinn með aðskilnaði starfsemi, þar sem þess er krafist að lóðrétt samþætt fyrirtæki stofni sérstakar starfseiningar, er að tryggja öllum rekstraraðilum á fráliggjandi mörkuðum framboð á fullkomlega jafngildum aðgangsnæmum, þ.m.t. lóðrétt samþættar deildir rekstraraðilans sjálfs á fráliggjandi mörkuðum. Aðskilin starfsemi getur bætt samkeppni á ýmsum mikilvægum mörkuðum með því að draga umtalsvert úr hvata til mismununar og með því að gera auðveldara að sannreyna og fylgja því eftir að farið sé að skuldbindingum um bann við mismunun. Í undantekningartilvikum ætti að vera mögulegt að aðskilin starfsemi eigi rétt á sér ef ítrekað hefur mistekist að tryggja bann við mismunun á ýmsum viðkomandi mörkuðum, og lítið sem ekkert útlit er fyrir samkeppni í grunnvirkjum innan hæfilegs frests eftir að gripið hefur verið til eins eða fleiri úrræða sem hafa verið talin viðeigandi áður. Þó er afar mikilvægt að tryggja að það að gera slíka kröfu dragi ekki úr hvatningu fyrir viðkomandi fyrirtæki til að fjárfesta í neti sínu og hafi ekki í för með sér líkur á neikvæðum áhrifum á velferð neytenda. Hún krefst samræmdrar greiningar á mismunandi viðkomandi mörkuðum sem varða aðgangsnæmið, í samræmi við málsmeðferðina við markaðsgreiningu. Við markaðsgreininguna og útfærslu einstakra atriða úrræðisins skulu landsbundin stjórnvöld veita vörumum, sem sérstakar starfseiningar stýra, sérstaka athygli með tilliti til útbreiðslu netsins og tækniframfara, sem getur haft áhrif á möguleikann á því að föst þjónusta og þráðlaus þjónusta geti komið hvor í stað annarrar. Til að komast hjá röskun á samkeppni á innri markaði skulu tillögur um aðskilda starfsemi vera samþykktar fyrirfram af framkvæmdastjórninni.
- 203) Framkvæmd aðskilinnar starfsemi skal ekki hindra viðeigandi samræmingaraðferðir milli mismunandi sérstakra starfseininga svo tryggja megi að staðinn sé vörður um rétt móðurfélagsins til að hafa efnahagslega og stjórnumarlega yfirumsjón.
- 204) Ef lóðrétt samþætt fyrirtæki velur að yfirfæra umtalsverðan hluta eða allar eignir staðaraðgangsnets síns til aðskilins lögaðila sem lýtur eignarhaldi annarra eða stofna aðskilda rekstrareiningu til að sjá um ýmsar gerðir aðgangsneta, skal landsbundið stjórnvald meta áhrif fyrirhugaðrar millifærslu, þ.m.t. skuldbindingar um aðgang sem fyrirtækið býður, á allar fyrirliggjandi eftirlitsskyldur sem lagðar eru á lóðrétt samþætta fyrirtækið til þess að tryggja samrýmanleika sérhvers nýs fyrirkomulags við þessa tilskipun. Landsbundna stjórnvaldið sem um ræðir skal framkvæma nýja greiningu á mörkuðum þar sem aðgreinda einingin starfar, og leggja á, viðhalda, breyta eða afturkalla skyldur samkvæmt því. Í þessu skyni skal landsbundið stjórnvald geta farið fram á upplýsingar frá fyrirtækinu.
- 205) Þegar í dag er mögulegt á sumum mörkuðum að fyrirtæki með verulegan markaðsstyrk geti, sem hluta af markaðsgreiningunni, boðið skuldbindingar sem miða að því að takast á við samkeppnisvandamál sem landsbundna stjórnvaldið hefur auðkennt og sem landsbundna stjórnvaldið tekur svo tillit til við ákvörðun viðeigandi stjórnisýsluskylda. Taka ætti tillit til nýrrar markaðsþróunar sem orðið hefur þegar ákvörðun er tekin um hvaða úrræði henta best. Hins vegar, og með fyrirvara um ákvæði um stjórnisýslulega meðferð sameiginlegra fjárfestinga, takmarkar eðli skuldbindinganna sem boðnar eru sem slíkt ekki ákvörðunarréttinn sem landsbundna stjórnvaldið hefur til að kveða á um úrræði sem beinast að fyrirtækjum sem hafa verulegan markaðsstyrk. Til að auka gagnsæi og skapa réttarvissu í Sambandinu, ætti í þessari tilskipun að kveða á um verklagsreglu fyrir fyrirtæki til að bjóða

skuldbindingar og fyrir landsbundin stjórnvöld til að meta þær, að teknu tilliti til álits markaðsaðila sem fengið er með markaðsprófun, og ef við á gera hana bindandi fyrir fyrirtækið sem býður skuldbindinguna og framfylgjanlega fyrir landsbundna stjórnvaldið. Nema að landsbundna stjórnvaldið hafi gert skuldbindingar um sameiginlega fjárfestingu bindandi og ákveðið að leggja ekki á skyldur, er sú verklagsregla með fyrirvara um beitingu málsmeðferðarinnar við markaðsgreiningu og skylduna að kveða um á viðeigandi og hófleg úrræði til að fást við þann markaðsbrest sem auðkenndur hefur verið.

- 206) Landsbundin stjórnvöld ættu að geta gert skuldbindingarnar bindandi, að hluta eða í heild, í tiltekinn tíma sem ætti ekki að vera lengri en tíminn sem þær eru í boði, eftir að hafa framkvæmt markaðsprófun í gegnum opinbert samráð við hagsmunaaðila. Ef skuldbindingarnar hafa verið gerðar bindandi, ætti landsbundna stjórnvaldið að taka tillit til afleiðinganna af þessari ákvörðun í markaðsgreiningu sinni og við val á þeim stjórnvaldsráðstöfunum sem best eiga við. Landsbundin stjórnvöld ættu að íhuga skuldbindingarnar sem gerðar eru frá framtíðarmiðuðu sjálfbærnisjónarhorni, einkum þegar þau velja tímabilið sem þær skulu vera bindandi og ættu að taka tillit til þess virðis sem hagsmunaaðilar leggja á stöðugar og fyrirsjáanlegar markaðsaðstæður í samráði við almenning. Bindandi skuldbindingar sem tengjast aðgreiningu lóðrétt samþætts fyrirtækis að eigin frumkvæði sem hefur verulegan markaðsstyrk á einum eða fleiri viðeigandi mörkuðum geta aukið fyrirsjáanleika og gagnsæi í ferlinu með því að setja fram ferlið við framkvæmd fyrirhuguðu aðgreiningarinnar, t.d. með því að gefa út vegvísi um framkvæmdina með skýrum áföngum og fyrirsjáanlegum afleiðingum ef tilteknum áföngum er ekki náð.
- 207) Skuldbindingarnar geta falið í sér tilnefningu eftirlitsaðila, og ætti landsbundna stjórnvaldið að samþykkja tilnefningu og umboð hans, og skuldbindingu fyrir fyrirtækið sem býður hann fram að skila reglulegum framkvæmdarskýrslum.
- 208) Eigendur neta með viðskiptalíkan sem takmarkast við veitingu heiltsölupjónustu til annarra geta komið til góðs við myndun gróskumikils heiltsölumarkaðar með jákvæðum áhrifum á samkeppni í smásölu á síðari stigum. Ennfremur getur viðskiptalíkan þeirra verið aðlaðandi fyrir hugsanlega fjárfesta í stöðugri grunnvirkjæignum og með sjónarhorn til langs tíma í útbreiðslu neta með mjög mikla flutningsgetu. Samt sem áður leiðir tilvist fyrirtækis sem aðeins starfar í heiltsölu ekki endilega til smásölumarkaða með virkri samkeppni og fyrirtæki sem aðeins starfa í heiltsölu geta talist hafa verulegan markaðsstyrk á ákveðnum vörumörkuðum og landfræðilegum mörkuðum. Tiltekin samkeppnisáætla sem kemur til af hegðun fyrirtækja sem fylgja viðskiptalíkani sem byggir aðeins á heiltsölu kann að vera minni en fyrir lóðrétt samþætt fyrirtæki að því gefnu að heiltsölulíkanið sé ekta og enginn hvati sé til staðar til að mismuna veitendum á fráliggjandi mörkuðum. Inngrip með reglusetningu ætti því ekki að ganga jafn langt en ætti einkum að varðveita möguleikann á því að innleiða skyldur að því er varðar réttláta og sanngjarna verðlagningu. Á hinn bóginn ættu landsbundin stjórnvöld að geta gripið inn í ef samkeppnisvandamál hafa orðið til í óhag endanotenda. Fyrirtæki sem er virkt á heiltsölumarkaði sem veitir smásölupjónustu eingöngu til fyrirtækja sem eru stærri en lítil og meðalstór fyrirtæki ætti að teljast fyrirtæki sem eingöngu starfar á heiltsölumarkaði.
- 209) Til að greiða fyrir flutningi úr fornbúnaðarkoparnetum til næstu kynslóðar netkerfa, sem er í þágu endanotenda, ættu landsbundin stjórnvöld að geta haft eftirlit með eigin framtaksverkefnum rekstraraðila netkerfa hvað þetta varðar og að setja skilyrði, ef nauðsyn krefur, um viðeigandi flutningsferli, t.d. fyrirframtilkynningu, gagnsæi og tiltækileika annarra aðgangsvara af a.m.k. sambærilegum gæðum, þegar eigandi netkerfisins hefur sýnt fram á ásetning og vilja til að skipta yfir í upp færð netkerfi. Til að forðast ótilhlýðilegar tafir á flutningi, ættu landsbundin stjórnvöld að hafa vald til að afturkalla aðgangsskyldur sem tengjast koparnetinu þegar fullnægjandi flutningsferli hefur verið komið á og tryggt hefur verið að skilyrðum og ferli við flutning úr fornbúnaðargrunnvirkjum sé fylgt. Hins vegar ættu eigendur neta að geta lagt niður fornbúnaðarkerfi. Umsækjendur um aðgang sem eru að flytja úr aðgangsvöru sem byggir á fornbúnaðar

grunnvirkjum og í aðgangsvöru sem byggir á þróaðri tækni eða miðli ættu að geta uppfært aðgang sinn í vöru sem reglur hafa verið settar um og býr yfir meiri getu, en ættu ekki að þurfa að gera það. Ef um er að ræða uppfærslu, ættu umsækjendur um aðgang að fylgja skilyrðunum fyrir aðgangi að vörunni með meiri getu eins og þau voru ákvörðuð af landsbundnu stjórnvöldunum í markaðsgreiningu sinni.

- 210) Aukið frelsi á fjarskiptasviðinu og aukin samkeppni og aukið úrval á fjarskiptaþjónustu styður við samhliða aðgerðir sem miða að því að setja samræmdan regluramma sem tryggir að alþjónusta sé veitt. Alþjónustuhugtakið ætti að þróast þannig að það endurspegli tækniframfarir, þróun markaðarins og breyttar kröfur notenda.
- 211) Samkvæmt 169. gr. sáttmálans um starfshætti Evrópusambandsins skal Sambandið stuðla að neytendavernd.
- 212) Alþjónusta er öryggisnet til að tryggja að ákveðin lágmarksþjónusta sé tiltæk öllum endanotendum, og á viðráðanlegu verði fyrir neytendur, þar sem hættu á félagslegri útilokun vegna skorts á slíkum aðgangi kemur í veg fyrir fulla félagslega og efnahagslega þátttöku borgaranna í samfélaginu.
- 213) Grunnbreiðbandsaðgangur að Netinu er tiltækur svo að segja alls staðar í Sambandinu og er víða notaður fyrir ýmsa starfsemi. Heildarupptaka er þó minni en tiltækileiki þar sem þeir eru enn til sem eru ekki tengdir af ástæðum sem tengjast vitund, kostnaði, færni og vegna þess að þeir kjósa það. Viðunandi breiðbandsaðgangur að netinu á viðráðanlegu verði er orðinn mjög mikilvægur samfélaginu og hagkerfinu í heild. Hann skapar grunninn að þátttöku í hinu stafræna hagkerfi og samfélagi í gegnum nauðsynlega tengda Netþjónustu.
- 214) Sú grundvallarkrafa er gerð til alþjónustu að hún tryggi öllum neytendum aðgang á viðráðanlegu verði að tiltækum viðunandi breiðbandsaðgangi að netinu og talfjarskiptaþjónustu á föstum stað. Aðildarríki ætti einnig að hafa þann möguleika að tryggja viðráðanlegt verð fyrir viðunandi breiðbandsaðgang að netinu og talfjarskiptaþjónustu sem er ekki á föstum stað fyrir borgara sem eru á ferðinni þar sem þau telja það nauðsynlegt til að tryggja fulla félagslega og efnahagslega þátttöku í samfélaginu fyrir neytendur. Sérstaka athygli skal í því samhengi gefa að því að tryggja að endanlegir notendur með fötlun hafi jafngildan aðgang. Engar takmarkanir skulu vera á tæknilegri útfærslu þess með hvaða hætti er séð fyrir tengingu og má beita hvort heldur er tækni með fastri tengingu eða þráðlausri tækni, né heldur skulu vera takmarkanir á því hvaða flokkar veitenda uppfylla skyldur til að veita alþjónustu að hluta til eða í heild.
- 215) Hraði netaðgangs, eins og notandi verður var við hann, ræðst af nokkrum þáttum, þ.m.t. því hver það er sem veitir nettenginguna, sem og til hvers tengingin er notuð. Það er aðildarríkjanna, að teknu tilliti til skýrslu evrópsks hóps efiirlitsaðila á sviði rafræna fjarskipta um bestu starfsvenjur, að skilgreina viðunandi breiðbandsaðgang að netinu í ljósi landsbundinna aðstæðna og þeirrar lágmarksbandbreiddar sem meirihluti neytenda nýtur á yferráðasvæði aðildarríkis til að gera fullnægjandi félagslega aðild og þátttöku í stafræna hagkerfinu og samfélaginu á yferráðasvæði þeirra mögulega. Viðunandi breiðbandsaðgangur að netþjónustu á viðráðanlegu verði ætti að hafa nægilega bandbreidd til að styðja aðgang að og notkun a.m.k. grunnþjónustu sem endurspeglar þá þjónustu sem meirihluti endanotenda notar. Í þessu skyni ætti framkvæmdastjórnin að fylgjast með þróun í notkun netsins til að auðkenna þá nettengdu þjónustu sem meirihluti endanotenda í Sambandinu notar og er nauðsynleg fyrir fulla félagslega og efnahagslega þátttöku í samfélaginu og uppfæra skrána í samræmi við það. Kröfur í lögum Sambandsins um opin netaðgang, einkum í reglugerð (ESB) 2015/2120, ættu að gilda um allan viðunandi breiðbandsaðgang að netþjónustu.
- 216) Neytendur ættu ekki að vera skyldaðir til að hafa aðgang að þjónustu sem þeir vilja ekki og því ætti að vera mögulegt fyrir aðstoðarhæfa neytendur að óska eftir því að takmarka alþjónustu á viðráðanlegu verði við talfjarskiptaþjónustu.

- 217) Aðildarríki ættu að geta rýmkað gildissvið ráðstafana sem tengjast því að vera á viðráðanlegu verði og ráðstafana sem tengjast útgjaldastjórnun til örfyrirtækja og lítilla og meðalstórra fyrirtækja og stofnana sem ekki eru reknar í hagnaðarskyni að því tilskildu að þau uppfylli viðeigandi skilyrði.
- 218) Landsbundin stjórnvöld ættu, í samvinnu við önnur lögbær yfirvöld, að geta fylgst með þróun og stigi smásölugjaldskrár vegna þjónustu sem fellur undir alþjónustuskyldur. Slíkt eftirlit ætti að vera með þeim hætti að það skapi hvorki landsbundnum stjórnvöldum og öðrum lögbærum yfirvöldum eða veitendum slíkrar þjónustu óhóflega stjórnsýslubyrði.
- 219) Viðráðanlegt verð er verð sem skilgreint er af aðildarríkjum á landsbundnum vettvangi í ljósi sértækra landsbundinna aðstæðna. Ef aðildarríki staðreyna að smásöluverð fyrir viðunandi breiðbandsaðgang að netinu og talfjarskiptaþjónustu sé ekki viðráðanlegt fyrir neytendur sem eru tekjulágir eða með félagslegar sérþarfir, þ.m.t. eldra fólk, endanlega notendur með fötlun og neytendur sem búa á dreifbýlum eða landfræðilega einangruðum svæðum, ættu þau að grípa til viðeigandi ráðstafana. Í þessu skyni gætu aðildarríki veitt þessum neytendum beinan stuðning vegna fjarskipta, sem gæti verið hluti af félagslegri greiðslu eða inneignarmiðum, eða verið beinar greiðslur, til þessara neytenda. Þetta getur verið viðeigandi staðgöngukostur með hliðsjón af þörfinni á að lágmarka markaðsröskun. Sem annan kost, eða til viðbótar, gætu aðildarríki krafist þess af veitendum slíkrar þjónustu að þeir bjóði þessum neytendum grunngjaldskrármöguleika eða -pakka.
- 220) Að tryggja viðráðanlegt verð kann að fela í sér sérstaka gjaldskrármöguleika eða -pakka til að uppfylla þarfir neytenda með lágar tekjur eða félagslegar sérþarfir. Slíkt tilboð ætti að bjóða með grunneiginleikum til að forðast röskun á virkni markaðarins. Hvort verð er viðráðanlegt fyrir einstaka neytendur ætti að byggja á rétti þeirri að gera samning við veitanda, tiltækileika númers, áframhaldandi tengingu við þjónustu og hvort þeim er gert kleift að fylgjast með og stjórna útgjöldum sínum.
- 221) Ef aðildarríki krefjast þess af veitendum að þeir bjóði neytendum með lágar tekjur eða sérstakar félagslegar þarfir gjaldskrármöguleika eða -pakka sem eru ólíkir þeim sem boðnir eru samkvæmt eðlilegum viðskiptaskilyrðum, ættu allir veitendur netaðgangs- og talfjarskiptaþjónustu að bjóða þá gjaldskrármöguleika eða -pakka. Í samræmi við meðalhófsregluna ætti það að krefjast þess að allir veitendur netaðgangs- og talfjarskiptaþjónustu bjóði gjaldskrármöguleika eða -pakka ekki að leiða til óhóflegrar stjórnsýslulegrar eða fjárhagslegrar byrði fyrir þessa veitendur eða aðildarríki. Ef aðildarríki sýnir fram á slíka óhóflega stjórnsýslu- eða fjárhagsbyrði út frá hlutlægi mati gæti það ákveðið í sérstökum undantekningartilvikum að leggja skylduna að bjóða þessa tilteknu gjaldskrármöguleika eða -pakka aðeins á tilnefnda veitendur. Hlutlæga matið ætti einnig að skoða þann ávinning sem val á milli veitenda skapar fyrir neytendur með lágar tekjur eða sérstakar félagslegar þarfir og ávinninginn sem skapast fyrir alla veitendur sem geta notið góðs af að vera alþjónustuveitendur. Ef aðildarríki ákveður í sérstökum undantekningartilvikum að leggja þá skyldu að bjóða tiltekna gjaldskrármöguleika og -pakka aðeins á tilnefnda veitendur, ætti það að tryggja að neytendur með lágar tekjur eða sérstakar þarfir hafi val á milli veitenda sem bjóða sérstök gjöld sem eru greidd niður af félagslegum ástæðum. Samt sem áður kann að vera við tiltekna aðstæður að aðildarríki geti ekki ábyrgt val á milli veitenda, t.d. þar sem aðeins eitt fyrirtæki veitir þjónustu á búsetusvæði haghafans, eða ef það að bjóða val myndi hafa í för með sér óhóflega skipulagslega og fjárhagslega byrði fyrir aðildarríkið.
- 222) Verð ætti ekki lengur að vera hindrun í vegi þess að neytendur hafi aðgang að lágmarkstengiþjónustu. Réttur til að gera samning við veitanda ætti að merkja að neytendur sem gætu átt á hættu að vera hafnað, einkum þeir sem eru tekjulágir eða hafa sérstakar félagslegar þarfir, ættu að hafa möguleika á að gera samning um útvegum viðunandi breiðbandsaðgangs að netinu og talfjarskiptaþjónustu á viðráðanlegu verði a.m.k. á föstum stað við hvað veitanda slíkrar þjónustu sem er á þeim stað, eða tilnefndan veitanda, ef aðildarríki hefur ákveðið í sérstökum undantekningartilvikum að tilnefna einn eða fleiri veitanda til að bjóða þá gjaldskrármöguleika eða -pakka. Til að takmarka fjárhagsleg áhættu, s.s. vanskil á reikningum, ætti veitendum að vera frjálst að bjóða samninginn með fyrirframgreiðsluskilmálum á grundvelli stakra fyrirframgreiddra eininga.

- 223) Til að tryggja að hægt sé að ná í borgara í gegnum talfjarskiptaþjónustu, ættu aðildarríki að tryggja að númer séu tiltæk í sanngjarnan tíma, einnig á tímabilum þegar talfjarskiptaþjónusta er ekki notuð. Veitendur ættu að geta komið upp fyrirkomulagi til að kanna hvort áhugi sé hjá neytanda að hafa númer áfram tiltækt.
- 224) Jöfnunargreiðslur til veitenda við slíkar aðstæður þurfa ekki að leiða til röskunar á samkeppni, að því tilskildu að tilnefndum fyrirtækjum sé bættur sérstakur, hreinn kostnaður við hana og að því tilskildu að sú kostnaðarbyrði sé endurheimt á hlutlausan hátt með tilliti til samkeppni.
- 225) Til að meta þörfina á ráðstöfunum sem tengjast viðráðanlegu verði ættu landsbundin stjórnvöld í samvinnu við önnur lögbær yfirvöld að geta fylgst með þróun og inntaki tilboða um gjaldskrármöguleika og -pakka til neytenda sem eru tekjulágir eða hafa sérstakar félagslegar þarfir.
- 226) Aðildarríkin ættu að innleiða ráðstafanir til að stuðla að sköpun markaðar fyrir vörur og þjónustu á viðráðanlegu verði sem býr yfir virkni fyrir fatlaða neytendur, þ.m.t. aðlagður tæknibúnaður. Því marki má ná m.a. með því að vísa til Evrópustaðla, eða með því að styðja framkvæmd krafna samkvæmt lögum Sambandsins um samræmingu aðgengiskrafna fyrir vörur og þjónustu. Aðildarríki ættu að innleiða viðeigandi ráðstafanir í samræmi við landsbundnar aðstæður sem veita aðildarríkjum sveigjanleika til að gera sértækar ráðstafanir, t.d. ef markaðurinn útvegar ekki vörur og þjónustu á viðráðanlegu verði sem býr yfir virkni fyrir fatlaða neytendur við eðlileg efnahagsskilyrði. Þessar ráðstafanir gætu tekið til beins fjárstuðnings við endanotendur. Kostnaður neytenda með fötlun af textasímaþjónustu ætti að vera jafngildur meðalkostnaði við talfjarskiptaþjónustu.
- 227) Textasímaþjónusta er þjónusta sem gerir gagnkvæm samskipti möguleg á milli endanotenda mismunandi samskiptamáta sem ekki eru á sama stað (t.d. texta, tákna, tals) með því að bjóða upp á umbreytingu á milli þessara samskiptamáta sem venjulega er framkvæmd af manneskju. Rauntímatexti er skilgreindur í samræmi við lög Sambandsins um samræmingu aðgengiskrafna fyrir vörur og þjónustu og vísar til ákveðinnar gerðar textasamtals á milli tveggja punkta eða margpunkta ráðstefnusamtals, þar sem textinn sem færður er inn er sendur með þeim hætti að notandinn skynjar samskiptin sem samfelld frá rittákni til rittákns.
- 228) Fyrir gagnaflutninga á gagnasendingahraða sem er nægilegur til að gera viðunandi breiðbandsaðgang að Netinu mögulegan eru fastlínutengingar aðgengilegar næstum alls staðar og notaðar af meirihluta borgara Sambandsins. Stöðluð útbreiðsla tiltæks breiðbands um fastlínu náði til 97% heimila 2015 með meðalnotkunarlutfall upp á 72% og þjónusta sem byggir á þráðlausri tækni er jafnvel enn útbreiddari. Hins vegar er mismunur á milli aðildarríkja að því er varðar tiltækileika breiðbands um fastlínu og hversu viðráðanlegt verð þess er yfir þéttbýlis- og dreifbýlissvæði.
- 229) Markaðurinn hefur lykilhlotverki að gegna þegar kemur að því að tryggja tiltækileika breiðbandsaðgangs að Netinu með stöðugt vaxandi flutningsgetu. Á svæðum þar sem markaðurinn nægir ekki, virðast önnur opinber stjórn tæki til að styðja við tiltækileika viðunandi breiðbandsaðgangs að netinu, að jafnaði kostnaðarhagkvæmari og valda minni markaðsröskun en alþjónustuskilyldur, t.d. að grípa til fjármögnunarleiða eins og þeirra sem aðgengilegar eru í Evrópusjóði fyrir stefnumiðaðar fjárfestingar og Sjóði fyrir samtengda Evrópu, notkun opinbers fjármagns úr uppbyggingar- og fjárfestingarsjóðum Evrópu, að festa útbreiðsluskilyldur á afnotarétt af fjarskiptatíðnirófi til að styðja við útbreiðslu breiðbandsneta á dreifbýlli svæðum og fjárfestingar opinberra aðila í samræmi við reglur Sambandsins um ríkisaðstoð.
- 230) Ef sýnt er fram á, eftir að tilhlýðilegt mat hefur verið framkvæmt, að teknu tilliti til landfræðilegrar könnunar á útbreiðslu neta sem lögbært yfirvald hefur framkvæmt, eða nýjustu upplýsinga sem tiltækar eru aðildarríkjunum áður en niðurstöður úr fyrstu landfræðilegu könnuninni eru fáanlegar, að hvorki markaðurinn né opinbert íhlutunarfyrirkomulag séu líkleg til að útvega endanotendum á tilteknum svæðum tengingu sem veitir viðunandi breiðbandsaðgang að Netþjónustu eins og skilgreint er af aðildarríkjum, og talfjarskiptaþjónustu á föstum

stað, ættu aðildarríkin í undantekningartilvikum að geta tilnefnt aðra veitendur eða hópa veitenda þessarar þjónustu á hinum ólíku viðkomandi hlutum landsbundna yferráðasvæðisins. Til viðbótar við landfræðilegu könnunina, ættu aðildarríki að geta notað, ef nauðsyn krefur, viðbótarsannanir til að ákvarða að hvaða marki viðunandi breiðbandsaðgangur að Netinu og talfjarskiptaþjónustu er tiltækur á föstum stað. Þessar viðbótarsannanir geta verið gögn sem tiltæk eru landsbundnu stjórnvöldunum í gegnum markaðsgreiningarferlið og gögn sem safnað er frá notendum. Aðildarríki ættu að geta takmarkað alþjónustuskilyldur til stuðnings þess að viðunandi breiðbandsaðgangur að Netþjónustu sé fáanlegur við aðalstaðsetningu eða búsetustað endanotandans. Engar hömlur skulu vera á tæknilegri útfærslu þess með hvaða hætti er séð fyrir viðunandi breiðbandsaðgangi að Netinu og talfjarskiptum á föstum stað og má beita hvort heldur er tækni með fastri tengingu eða þráðlausri tækni, né heldur skulu vera hömlur á því hvaða fyrirtæki uppfylla skyldur til að veita alþjónustu að hluta til eða í heild.

- 231) Í samræmi við dreifræðisregluna ber aðildarríkjunum að ákveða á grundvelli hlutlægra viðmiðana hvaða fyrirtæki eru tilnefnd sem veitendur alþjónustu, eftir því sem við á að teknu tilliti til getu og vilja fyrirtækja til þess að samþykkja að öllu leyti eða að hluta til alþjónustuskilyldur. Það útilokar ekki að aðildarríkjum sé heimilt að bæta við sérstökum skilyrðum í tilnefningarferlinu, sem réttlætanagerleg eru á grundvelli skilvirkni, þ.m.t. að sameina landsvæði eða hluta eða ákvarða lágmarkstilnefningartímabil.
- 232) Kostnaðinn við að tryggja tiltækileika tengingar sem getur afhent viðunandi breiðbandsaðgang að Netinu eins og skilgreint er í samræmi við þessa tilskipun og talfjarskiptaþjónustu á föstum stað á viðráðanlegu verði innan alþjónustuskilyldna, ætti að meta, einkum með því að meta væntanlega fjárhagslega byrði fyrir veitendur og notendur í rafræna fjarskiptageiranum.
- 233) Fyrir fram kröfur til að tryggja svæðisþekju á landsvísi sem lagðar eru á í tilnefningarferlinu eru líklegar til að útiloka eða letja ákveðin fyrirtæki frá því að sækja um tilnefningu sem alþjónustuveitendur. Tilnefning veitenda sem leggur á þá alþjónustuskilyldur í óþarflega langan eða óákveðinn tíma gæti einnig leitt til þess að ákveðnir veitendur séu útilokaðir fyrir fram. Þar sem aðildarríki ákveður að tilnefna einn eða fleiri veitendur í þeim tilgangi að tryggja viðráðanlegt verð ætti að vera mögulegt að þeir veitendur séu aðrir en þeir sem tilnefndir eru til að tryggja tiltækileika alþjónustu.
- 234) Kjósi veitandi sem hefur í undantekningartilfelli verið tilnefndur til að bjóða mismunandi gjald eða pakka sem víkja frá því sem veitt er við eðlileg viðskiptaskilyrði, eins og tilgreint er í samræmi við þessa tilskipun, eða til að tryggja tiltækileika viðunandi breiðbandsaðgangs að Netinu eða talfjarskiptaþjónustu á föstum stað, eins og tilgreint er í samræmi við þessa tilskipun, að losa sig við umtalsverðan hluta, miðað við alþjónustuskilyldur sínar, eða allar eignir staðaraðgangsnettsins á landsbundnu yferráðasvæði, til tiltekins lögaðila í annarri eiginlegri eigu, skal landsbundið stjórnvald meta áhrif viðskiptanna til þess að tryggja áframhald alþjónustuskilyldna á öllu landsbundna yferráðasvæðinu eða hluta þess. Í þessu skyni skal veitandinn upplýsa lögbæra yfirvaldið, sem lagði alþjónustuskilyldna á, um ráðstöfunina fyrirfram. Mat lögbæra yfirvaldsins ætti ekki hafa áhrif á lok viðskiptanna.
- 235) Til að tryggja stöðugleika og styðja við umskipti sem verða smám saman, ættu aðildarríki að geta haldið áfram að tryggja veitingu alþjónustu á yferráðasvæði þeirra, annarrar en viðunandi breiðbandsaðgangi að Netþjónustu og talfjarskiptaþjónustu á föstum stað, sem fellur undir gildissvið alþjónustuskilyldna þeirra á grunni tilskipunar 2002/22/EB, á gildistökudegi þessarar tilskipunar, svo framarlega sem þjónustan eða sambærileg þjónusta sé ekki fáanleg við eðlileg viðskiptaskilyrði. Að leyfa áframhaldandi framböð opinberra símasjálfsala sem almenningur hefur aðgang að og nota mynt, kredit- eða debetkort, eða fyrirframgreidd símakort, þ.m.t. kort sem nota á með innsláttarkóða, símaskráa og upplýsingaþjónustu símaskrár, samkvæmt alþjónustufyrirkomulagi svo lengi sem sýnt er fram á þörfina á því, myndi gefa aðildarríkjum þann sveigjanleika sem nauðsynlegur er til að taka tillit

til mismunandi landsbundinna aðstæðna. Þetta getur tekið til þess að sjá fyrir almenningssímum á helstu komustöðum inn í landið, s.s. flugvöllum eða lestar- og samgöngumiðstöðvum, auk staða sem fólk notar í neyðartilvikum, s.s. sjúkrahúsum, lögreglustöðvum og neyðarsvæðum á vegum, til að mæta eðlilegum þörfum endanotenda, þ.m.t. einkum endanlegra notenda með fötlun.

- 236) Aðildarríkin skulu fylgjast með stöðu neytenda með tilliti til notkunar þeirra á viðunandi breiðbandsaðgangi að Netinu og talsímaþjónustu og einkum með tilliti til þess að hún sé á viðráðanlegu verði. Viðráðanlegt verð á viðunandi breiðbandsaðgangi að Netinu og talsímaþjónustu er háð upplýsingum sem notendur fá um notkunarkostnað og hlutfallslegan kostnað við notkun, borið saman við aðra þjónustu, og er einnig tengt því að þeir geti stjórnað útgjöldum sínum. Viðráðanlegt verð felur því í sér að neytendur fá vald með þeim skyldum sem eru lagðar á veitendur. Þessar skyldur fela í sér ákveðið stig í sundurliðun reikninga, möguleika fyrir neytendur að velja úr og læsa fyrir tiltekin símtöl, svo sem símtöl á yfirverði í símatorgsþjónustu, að stjórna útgjöldum með fyrirframgreiðslum og að vega á móti fyrirframgreiddum stofngjöldum. Nauðsynlegt kann að vera að endurskoða og breyta slíkum ráðstöfunum í ljósi markaðsþróunar. Sundurliðaðir reikningar yfir notkun Netaðgangs ættu aðeins að sýna klukkan hvað, hversu lengi og hversu mikið var notað í hverri notkunarlothu en ekki hvaða vefsetur eða Netendapunkta var tengst við í slíkri notkunarlothu.
- 237) Neytendur skulu, nema í tilvikum þegar um endurtekinn drátt á greiðslu reikninga er að ræða eða vangreiðslu, njóta verndar gegn því að tenging þeirra við netið verði rofin fyrirvaralaust vegna ógreidds reiknings og skulu, einkum þegar deilt er um háa reikninga fyrir þjónustu á hækkuðu verði, hafa áfram aðgang að nauðsynlegri talsímaþjónustu og lágmarksaðgang að Netþjónustu sem skilgreind er af aðildarríkjum. Aðildarríkin ættu að geta ákveðið að slíkur aðgangur verði einungis veittur áfram ef áskrifandinn heldur áfram að greiða leigugjöld fyrir línu eða grunngjöld fyrir Netaðgang.
- 238) Hafi framboð breiðbandsaðgangs að netþjónustu og talfjarskiptaþjónustu eða framboð annarrar þjónustu í samræmi við þessa tilskipun í för með sér óeðlilega þunga byrði fyrir fyrirtæki, að teknu fyllsta tilliti til kostnaðar og tekna, auk óefnislegra hlunninda sem fylgja framboði viðkomandi þjónustu, er heimilt að taka þessa byrði með í hvers kyns útreikningi á hreinum kostnaði við alþjónustuskyldur.
- 239) Aðildarríkin skulu, ef nauðsyn krefur, koma upp kerfi við að fjármagna hreinan kostnað við skyldur til að veita alþjónustu þar sem sýnt hefur verið fram á að einungis sé hægt að uppfylla skyldurnar með tapi eða með hreinum kostnaði sem er meiri en eðlilegt getur talist í viðskiptum. Mikilvægt er að tryggja að hreinn kostnaður við alþjónustuskyldur sé rétt reiknaður og að öll fjármögnun fari fram með sem minnsti röskun á markaðnum og hjá fyrirtækjum og að hann samræmist 107. og 108. gr. sáttmálans um starfshætti Evrópusambandsins.
- 240) Við allan útreikning á hreinum kostnaði við alþjónustuskyldur ber að taka fyllsta tillit til kostnaðar og tekna, auk óefnislegra hlunninda sem fylgja þeirri skyldu að veita alþjónustu, en sá útreikningur má ekki hindra það almenna markmið að tryggja að verðlagningarkerfi endurspegli kostnað. Reikna skal hreinan kostnað við alþjónustuskyldur með gagnsæjum aðferðum.
- 241) Að taka tillit til óefnislegra hlunninda merkir að áætlun í peningum á óbeinum hlunnindum, sem fyrirtæki nýtur vegna stöðu sinnar sem veitandi alþjónustu, skuli dregin frá hreinum kostnaði við alþjónustuskyldur í því skyni að ákvarða heildarkostnaðarbyrðina.
- 242) Þegar alþjónustuskylda er óeðlilega þung byrði fyrir veitanda er rétt að aðildarríkin hafi heimild til að koma á fyrirkomulagi til að endurheimta hreina kostnaðinn með skilvirkum hætti. Opinber framlög eru ein leið til að endurheimta hreinan kostnað við alþjónustuskyldur. Að skipta hreinum kostnaði við alþjónustuskyldur milli þeirra sem bjóða fram rafræn fjarskiptanet og -þjónustu er önnur aðferð.

Aðildarríkjunum skal vera kleift að fjármagna hreina kostnaðinn við mismunandi þætti alþjónustu með mismunandi kerfum eða fjármagna hreina kostnaðinn við suma eða alla þætti með annarri hvorri aðferðinni eða báðum. Fullnægjandi breiðbandsaðgangur að Netinu hefur ekki aðeins í för með sér ávinning fyrir rafræna fjarskiptageirann, heldur einnig stafræna hagkerfið og samfélagið í heild. Framboð á tengingu sem styður breiðbandshraða til aukins fjölda endanotenda gerir þeim kleift að nota nettengda þjónustu og taka þannig virkan þátt í stafrænu samfélagi. Að tryggja slíkar tengingar á grundvelli alþjónustuskuldna þjónar bæði almannahagsmunum og hagsmunum veitenda rafrænna fjarskipta. Aðildarríki ættu að taka tillit til þessara staðreyndar þegar þau velja og hanna fyrirkomulag til að endurheimta hreinan kostnað.

- 243) Ef um er að ræða að kostnaður sé endurheimtur með því að deila hreinum kostnaði við alþjónustuskuldur á milli þeirra sem bjóða rafræn fjarskiptanet og þjónustu ættu aðildarríkin að tryggja að aðferðin, sem notuð er við að skipta þeim á milli þeirra, sé byggð á viðmiðunum sem eru hlutlægar, án mismununar og í samræmi við meðalhófsregluna. Þessi meginregla kemur ekki í veg fyrir að aðildarríki geti veitt nýjum aðilum, sem hafa ekki náð umtalsverðri markaðshlutdeild, undanþágu. Fjármögnunarkerfi ættu að tryggja að markaðsaðilarnir taki aðeins þátt í fjármögnun alþjónustuskuldna en ekki annarri starfsemi sem ekki tengist beint alþjónustuskuldum. Aðferðir við að endurheimta kostnað ættu að rúmast innan ramma meginreglna Sambandslaga og einkum meginreglunnar um bann við mismunun og meðalhófsreglunnar ef um er að ræða fyrirkomulag við að skipta kostnaði. Fjármögnunarkerfi ætti að tryggja að notendur í einu aðildarríki taki ekki þátt í kostnaði við að veita alþjónustu í öðru aðildarríki. Það ætti að vera mögulegt að deila hreinum kostnaði við alþjónustuskuldur á milli allra eða ákveðinna flokka veitenda. Aðildarríkin ættu að tryggja að fyrirkomulagið við að skipta kostnaði rúmist innan ramma meginreglna um gagnsæi, minnstu markaðsröskun, bann við mismunun og innan ramma meðalhófsreglunnar. Minnsta markaðsröskun merkir að framlög skulu endurheimt með þeim hætti sem, eftir því sem við verður komið, dregur úr áhrifum þeirrar fjárhagsbyrði sem fellur á notendur, t.d. með því að dreifa framlögunum eins mikið og kostur er.
- 244) Veitendur sem njóta styrkja úr alþjónustusjóðum ættu að láta landsbundnum stjórnvöldum í té upplýsingar um einstaka þætti sem þurfa styrki sem eru nægilega nákvæmar til þess að réttlæta beiðni þeirra. Senda ætti framkvæmdastjórninni kerfi aðildarríkjanna um kostnaðarútreikninga og fjármögnun alþjónustuskuldna til þess að hún geti sannprófað hvort það samræmist ákvæðum sáttmálans um starfshætti Evrópusambandsins. Aðildarríki ættu að tryggja skilvirkt gagnsæi og eftirlit með þeim fjárupphæðum sem innheimtar eru til að fjármagna alþjónustuskuldur. Útreikningur á hreinum kostnaði við veitingu alþjónustu ætti að vera byggður á hlutlægi og gagnsærri aðferðafræði til að tryggja að alþjónusta sé veitt með sem kostnaðarhagkvæmum hætti og til að stuðla að jöfnum samkeppnisskilyrðum fyrir markaðsaðila. Að gera aðferðafræðina þekkta fyrir fram sem nota á til að reikna út hreinan kostnað við einstaka alþjónustuþætti áður en útreikningurinn fer fram gæti hjálpað til við að ná fram auknu gagnsæi.
- 245) Aðildarríkjunum er ekki heimilt að krefjast fjárframlaga af markaðsaðilum í tengslum við ráðstafanir sem eru ekki hluti af alþjónustuskuldum. Einstökum aðildarríkjum er frjálst að fyrirskipa sérstakar ráðstafanir (utan umfangs alþjónustuskuldna) og fjármagna þær í samræmi við lög Sambandsins en ekki með framlögum frá markaðsaðilum.
- 246) Til þess að styðja á skilvirkan hátt við frjálsa vöruflutninga, frjálsa þjónustustarfsemi og frjálsa för fólks í Sambandinu ætti að vera mögulegt að nota ákveðinn landsbundinn númeraforða, einkum ákveðin ósvæðisbundin númer utan landsvæða, þ.e.a.s. utan landsvæðis aðildarríkisins sem úthlutaði númerinu. Í ljósi þess að töluverð hætta er á svikum þegar kemur að fjarskiptum milli einstaklinga, ætti aðeins leyfa slíka notkun utan landsvæðis til að veita rafræna fjarskiptaþjónustu aðra en fjarskiptaþjónustu milli einstaklinga. Framfylgd viðkomandi landslaga, einkum regla um neytendavernd og annarra regla sem tengjast notkun númeraforða ætti að vera tryggð af aðildarríkjum óháð því hvar afnotaréttindin voru veitt og hvar númeraforðinn er notaður innan Sambandsins. Aðildarríki eru áfram lögbær til að beita landslögum varðandi númeraforða sem notaður er á fyrrráðasvæði þeirra, þ.m.t. þar sem réttindi hafa verið veitt í öðru aðildarríki.

- 247) Landsbundin stjórnvöld eða önnur lögbær yfirvöld aðildarríkjanna þar sem númeraforði frá öðru aðildarríki er notaður hafa ekki yfirráð yfir þeim númeraforða. Því er nauðsynlegt að landsbundin stjórnvöld eða önnur lögbær yfirvöld aðildarríkjanna sem veita rétt til afnota utan yfirráðasvæðis tryggji einnig haldgóða vernd endanotandi í aðildarríkjunum þar sem þau númer eru notuð. Til að tryggja haldgóða vernd ættu landsbundin stjórnvöld eða önnur lögbær yfirvöld sem veita rétt til afnota utan yfirráðasvæðis að binda hann skilyrðum í samræmi við þessa tilskipun um að veitendur virði reglur um neytendavernd og aðrar reglur sem tengjast notkun númeraforða í þeim aðildarríkjum þar sem forðinn verður notaður.
- 248) Landsbundin stjórnvöld eða önnur lögbært yfirvöld þeirra aðildarríkjanna þar sem númeraforðinn verður notaður ættu að geta óskað eftir stuðningi landsbundnu stjórnvaldanna eða lögbæru yfirvaldanna sem veittu réttinn til afnota af númeraforðanum við að framfylgja reglum sínum. Framfylgdarráðstafanir landsbundnu stjórnvaldanna eða lögbæru yfirvaldanna sem veittu afnotaréttinn ættu að hafa að geyma viðurlög sem hafa varnaðaráhrif einkum, ef um er að ræða alvarlegt brot, afturköllun á réttindum til notkunar utan yfirráðasvæða á númeraforðanum sem úthlutað var til viðkomandi fyrirtækis. Kröfur um notkun utan yfirráðasvæðis ættu ekki að hafa áhrif á völd aðildarríkjanna til að loka í hverju tilviki fyrir sig fyrir aðgang að númerum eða þjónustu þar sem það er réttlætjanlegt vegna svíksamlegs athæfis eða misnotkunar. Notkun númeraforða utan yfirráðasvæðis ætti að vera með fyrirvara um reglur Sambandsins sem tengjast því að veita reikiþjónustu, þ.m.t. þær sem beinast að óvanalegri notkun eða misnotkun á reikiþjónustu sem fellur undir smásöluverðstýringu og sem nýtur góðs af reikigjöldum í heildsölu sem reglur hafa verið settar um. Aðildarríki ættu áfram að geta gert sértæka samninga um notkun á númeraforða utan yfirráðasvæðis við þriðju lönd.
- 249) Aðildarríki ættu að hvetja til þráðlausrar úthlutunar úr númeraforða til að greiða fyrir skiptum á milli veitenda rafrænna fjarskipta. Þráðlaus úthlutun úr númeraforða gerir mögulegt að endurforrita auðkenni fjarskiptabúnaðar án efnislegs aðgangs að tækjunum sem um er að ræða. Þessi þáttur er sérstaklega mikilvægur fyrir þjónustu milli véla, þ.e.a.s. þjónustu sem felur í sér sjálfvirkan flutning gagna og upplýsinga á milli tækja eða hugbúnaðar þar sem takmörkuð eða engin mannleg samskipti eiga sér stað. Veitendur slíkrar þjónustu milli véla hafa kannski ekki efnislegan aðgang að búnaði sínum vegna fjarnotkunar, eða vegna þess hve mikill fjöldi tækja er í notkun eða vegna notkunarmynsturs þeirra. Í ljósi nýtilkomins markaðar fyrir þjónustu milli véla og nýrrar tækni ættu aðildarríki að leitast við að tryggja hlutleysi í tæknilegu tilliti þegar þau hvetja til þráðlausrar úthlutunar.
- 250) Aðgangur að númeraforða á grundvelli viðmiðana, sem eru gagnsæjar, hlutlægar og án mismununar, er nauðsynlegur fyrir fyrirtæki til að geta tekið þátt í samkeppni á rafræna fjarskiptasviðinu. Aðildarríki ættu að geta veitt rétt til afnota af númeraforða til fyrirtækja annarra en veitenda rafrænna fjarskiptaneta eða -þjónustu í ljósi aukins mikilvægis númera fyrir þjónustu tengda neti hlutanna. Öllum þáttum landsbundins númeraskipulags ætti að vera stjórnað af landsbundnu stjórnvaldi eða öðru lögbæru yfirvaldi, þ.m.t. kóðum sem notaðir eru við netáritun. Ef þörf er á samræmingu númeraforða í Sambandinu til að styðja við þróun samevrópskrar þjónustu eða þjónustu yfir landamæri, einkum nýrrar þjónustu milli véla, eins og tengdra ökutækja, og ekki er hægt að mæta eftirspurninni á grundvelli fyrirliggjandi númeraforða, getur framkvæmdastjórnin gripið til framkvæmdarráðstafana með aðstoð evrópsks hóps eftirlitsaðila á sviði rafrænna fjarskipta.
- 251) Mögulegt ætti að vera að uppfylla kröfuna um að birta ákvarðanir um veitingu afnotaréttar af númeraforða með því að gera þær aðgengilegar almenningi á vefsetri.

- 252) Að teknu tilliti til einstakra þátta sem tengjast því að tilkynna týnd börn ættu aðildarríki að halda sig við skuldbindinguna um að tryggja að vel starfhæf tilkynningaþjónusta um týnd börn sé í raun tiltæk á yfirráðasvæðum þeirra undir númerinu „116000“. Aðildarríki ættu að gera viðeigandi ráðstafanir til að tryggja að nægileg þjónustugæði náist í rekstri „116000“-númersins.
- 253) Samhliða ábendingarnúmerinu 116000 fyrir týnd börn tryggja mörg aðildarríki einnig að börn hafi aðgang að barnvænni þjónustu sem starfrækir hjálparlínu sem aðstoðar börn sem þarfnast umönnunar og hjálpar gegnum númerið 116111. Þessi aðildarríki og framkvæmdastjórnin ættu að tryggja vitundaraukningu meðal borgaranna, og einkum meðal barna og landsbundinna barnaverndaryfirvalda, um tilvist hjálparlínunnar 116111.
- 254) Innri markaður gefur til kynna að endanlegir notendur hafi aðgang að öllum númerum í landsbundnu númeraskipulagi annarra aðildarríkja og aðgang að þjónustu sem notar ósvæðisbundin númer, þ.m.t. frínúmer og símatorgsnúmer innan Sambandsins nema þar sem endanotandi hefur kosið af viðskiptalegum ástæðum að takmarka aðgang frá tilteknum landsvæðum. Endanlegir notendur skulu einnig hafa aðgang að númerum í almenna alþjóðlega frínúmerakerfinu (UIFN). Aðgangur yfir landamæri að númeraforða og tengdri þjónustu skal vera óhindraður, nema í tilvikum sem eru rökstudd á hlutlægan hátt, t.d. til að berjast gegn svikum eða misnotkun (t.d. í tengslum við tiltekna gjaldþjónustu), þegar númerið er skilgreint sem landsbundið númer eingöngu (t.d. stuttúmer) eða þegar það er fjárhagslega óhagkvæmt. Gjaldskrár, sem gilda fyrir aðila, sem hringja til aðildarríkisins sem um er að ræða, þurfa ekki að vera þær sömu og fyrir aðila sem hringir frá þessu aðildarríki. Notendur skulu vera skýrt og fyllilega upplýstir fyrirfram um allar breytingar á gjöldum sem snerta gjaldfrjáls númer, svo sem gjald fyrir millilandasímtöl í númer sem eru aðgengileg um stöðluð landsnúmer. Ef veitendur rafrænnar fjarskiptaþjónustu halda eftir tekjum af samtengingum eða annarri þjónustu vegna sviksamlegs athæfis eða misnotkunar, ættu aðildarríki að tryggja að þjónustutekjurnar sem haldið er eftir séu endurgreiddar til þeirra endanotenda sem verða fyrir áhrifum af sviksamlega athæfinu eða misnotkuninni þar sem unnt er.
- 255) Í samræmi við meðalhöfsregluna ættu tiltekin ákvæði um réttindi endanotenda í þessari tilskipun ekki að gilda um örfyrirtæki sem veita aðeins fjarskiptaþjónustu milli einstaklinga sem er óháð númerum. Samkvæmt dómaframkvæmd Dómstólsins ber að túlka skilgreininguna á litlum og meðalstórum fyrirtækjum, sem tekur til örfyrirtækja, þröngt. Til þess að aðeins sé tekið tillit til fyrirtækja sem eru raunverulega sjálfstæð örfyrirtæki er nauðsynlegt að skoða uppbyggingu örfyrirtækja sem mynda samstæðu sem hefur meira áhrifavald en örfyrirtæki ein og sér, og tryggja að ekki sé farið í kringum skilgreininguna á örfyrirtæki með alfarið formlegum hætti.
- 256) Til að koma á innri markaði fyrir rafræn fjarskipti þarf að fjarlægja hindranir sem standa í vegi þess að endanotendur geti haft aðgang yfir landamæri að rafrænni fjarskiptaþjónustu í Sambandinu. Veitendur rafrænna fjarskipta til almennings ættu ekki að neita eða takmarka aðgang eða mismuna endanotendum á grundvelli þjóðernis eða búsetuaðildarríkis eða staðfestustaðar. Aðgreining ætti hins vegar að vera möguleg á grundvelli mismunar á kostnaði og áhættu sem hægt er að rökstyðja með hlutlægum hætti og takmarkast ekki við ráðstafanirnar sem kveðið er á um í reglugerð (ESB) nr. 531/2012 að því er varðar misnotkun eða óvanalega notkun smásölureiðisþjónustu sem reglur hafa verið settar um.
- 257) Sundurleitni í framkvæmd regla um vernd endanotenda hefur skapað umtalsverðar hindranir á innri markaðinum sem hafa áhrif á bæði veitendur rafrænnar fjarskiptaþjónustu og endanotendur. Draga ætti úr þessum hindrunum með því að tryggja að hægt sé að beita sömu reglum til að tryggja öfluga sameiginlega vernd í öllu Sambandinu. Fínstillt full samræming á réttindum endanotenda sem falla undir þessa tilskipun ætti að auka réttarvissu umtalsvert fyrir bæði endanotendur og veitendur rafrænnar fjarskiptaþjónustu og draga töluvert úr aðgangshindrunum og ónauðsynlegu álagi við reglufylgni sem leiðir af sundurleysi reglnanna. Full samræming hjálpar til

við að vinna bug á hindrunum á starfsemi innri markaðarins sem verða til vegna slíkra landsbundinna ákvæða varðandi réttindi endanotenda sem vernda á sama tíma landsbundna veitendur gegn samkeppni frá öðrum aðildarríkjum. Til að ná fram öflugri sameiginlegri vernd ætti að auka hæfilega við nokkur ákvæði varðandi réttindi endanotenda í þessari tilskipun í ljósi bestu starfsvenja í aðildarríkjum. Full samræming á réttindum þeirra eykur traust endanotenda á innri markaðinum þar sem þeir njóta góðs af jafnöflugri vernd þegar þeir nota rafræna fjarskiptaþjónustu ekki aðeins í sínu aðildarríki heldur einnig meðan þeir búa, starfa eða ferðast í öðrum aðildarríkjum. Full samræming ætti aðeins að taka til þeirra viðfangsefna sem falla undir ákvæði um réttindi endanotenda í þessari tilskipun. Þess vegna ætti hún ekki að hafa áhrif á landslög að því er varðar þá þætti verndar fyrir endanotendur sem falla ekki undir þau ákvæði, þ.m.t. suma þætti ráðstafana til gagnsæis. Ráðstafanir sem tengjast gagnsæisskyldum sem falla ekki undir þessa tilskipun ættu t.d. að teljast samrýmast meginreglunni um fulla samræmingu en hins vegar ættu viðbótarkröfur varðandi málefni tengd gagnsæi sem falla undir þessa tilskipun, eins og birting upplýsinga, ekki að teljast samrýmast henni. Ennfremur ættu aðildarríki að geta viðhaldið eða innleitt landsbundin ákvæði um málefni sem ekki er fjallað um með beinum hætti í þessari tilskipun, einkum til að fjalla um nýtilkomin málefni.

- 258) Samningar eru mikilvægt tæki fyrir endanotendur til að tryggja gagnsæi upplýsinga og réttarvissu. Flestir þjónustuveitendur í samkeppnisumhverfi gera samninga við viðskiptavini sína vegna þess að það er æskilegt í viðskiptalegu tilliti. Til viðbótar við þessa tilskipun gilda kröfur í gildandi löggjöf Sambandsins um neytendavernd varðandi samninga, einkum tilskipun ráðsins 93/13/EBE ⁽¹⁾ og tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 2011/83/ESB ⁽²⁾ um viðskipti neytenda að því er varða rafræn fjarskiptanet og -þjónustu. Það að fella upplýsingakröfur inn í þessa tilskipun sem einnig kann að vera krafist samkvæmt tilskipun 2011/83/ESB ætti ekki að leiða til tvítekingu upplýsinga sem veittar eru áður en samningur er gerður og samningsupplýsinga. Viðkomandi upplýsingar sem veittar eru með vísan til þessarar tilskipunar, þ.m.t. frekari forskriftir og ítarlegri upplýsingakröfur, ættu að teljast uppfylla samsvarandi kröfur samkvæmt tilskipun 2011/83/ESB.
- 259) Sum af þessum ákvæðum um vernd fyrir endanotendur sem fyrir fram gilda aðeins um neytendur, þ.e.a.s. þau sem fjalla um samningsupplýsingar, hámarkslengd samninga og pakka, ættu ekki aðeins að gilda fyrir neytendur heldur einnig um örfyrirtæki og lítil fyrirtæki og stofnanir sem ekki eru reknar í hagnaðarskyni eins og þau eru skilgreind í landslögum. Samningsstaða þessara flokka fyrirtækja og stofnana er sambærileg við stöðu neytenda og þau ættu því að njóta góðs af sams konar vernd nema þau afsali sér þessum réttindum með skýrum hætti. Skuldbindingar um samningsupplýsingar í þessari tilskipun, þ.m.t. þær í tilskipun 2011/83/ESB sem um getur í þessari tilskipun, ættu að gilda óháð því hvort greiðsla er innt af hendi og hver fjárhæð greiðslunnar er sem neytandi á að greiða. Skuldbindingar um samningsupplýsingar í þessari tilskipun, þ.m.t. þær í tilskipun 2011/83/ESB, ættu að gilda sjálfkrafa um örfyrirtæki, lítil fyrirtæki og stofnanir sem ekki eru reknar í hagnaðarskyni nema þau kjósi að semja um sérstaka samningsskilmála við veitendur rafrænnar fjarskiptaþjónustu. Andstætt örfyrirtækjum, litlum fyrirtækjum og stofnunum sem ekki eru reknar í hagnaðarskyni, hafa stærri fyrirtæki venjulega sterkari samningsstöðu og reiða sig því ekki í sama mæli á kröfur um samningsupplýsingar og neytendur. Önnur ákvæði, s.s. um númeraflutning, sem eru einnig mikilvæg fyrir stærri fyrirtæki ættu að gilda áfram um alla endanotendur. Stofnanir sem ekki eru reknar í hagnaðarskyni eru lögaðilar sem skila eigendur sínum eða aðilum ekki hagnaði. Stofnanir sem ekki eru reknar í hagnaðarskyni eru venjulega góðgerðarstofnanir eða aðrar gerðir stofnana sem starfa í þágu almannahagsmuna. Því er réttlætjanlegt, í ljósi þess að aðstæður eru sambærilegar, að meðhöndla slíkar stofnanir með sama hætti og örfyrirtæki eða lítil fyrirtæki að því er varðar réttindi endanotenda.

⁽¹⁾ Tilskipun ráðsins 93/13/EBE frá 5. apríl 1993 um óréttmæta skilmála í neytendasamningum (Stjtið. EB L 95, 21.4.1993, bls. 29).

⁽²⁾ Tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 2011/83/ESB frá 25. október 2011 um réttindi neytenda, um breytingu á tilskipun ráðsins 93/13/EBE og tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 1999/44/EB og um niðurfellingu tilskipunar ráðsins 85/577/EBE og tilskipunar Evrópuþingsins og ráðsins 97/7/EB (Stjtið. ESB L 304, 22.11.2011, bls. 64).

- 260) Sérhæfni rafræna fjarskiptageirans krefst, fram yfir láréttar samningsreglur, takmarkaðs fjölda viðbótarákvæða um vernd endanotenda. Endanotendur ættu að vera upplýstir, m.a. um þau gæðastig þjónustu sem í boði eru, skilyrði fyrir kynningum og uppsögn samninga, gildandi gjaldskrár og gjaldskrár fyrir þjónustu sem fellur undir ákveðna verðskilmála. Þær upplýsingar skipta máli fyrir veitendur almennrar rafrænnar fjarskiptaþjónustu annarrar en flutningsþjónustu sem er notuð til að veita þjónustu milli véla. Með fyrirvara um gildandi reglur um vernd persónuupplýsinga ætti veitandi almennrar rafrænnar fjarskiptaþjónustu ekki að falla undir skuldbindingar um upplýsingakröfur vegna samninga, ef sá veitandi, eða tengd fyrirtæki eða aðilar, fá ekki greitt gjald sem tengt er veitingu rafrænnar fjarskiptaþjónustu beint eða óbeint, eins og þar sem háskóli veitir gestum gjaldfrjálsan aðgang að þráðlausu neti á háskólasvæði án þess að taka fyrir það gjald, hvort sem er með greiðslu frá notendum eða í gegnum auglýsingatekjur.
- 261) Til að gera endanotendum kleift að taka vel upplýstar ákvarðanir er nauðsynlegt að viðkomandi upplýsingar sem krafist er séu veittar áður en samningur er gerður og á skýru og skiljanlegu máli og á varanlegum miðli, eða ef það er ekki framkvæmanlegt og með fyrirvara um skilgreininguna á varanlegum miðli sem sett er fram í tilskipun 2011/83/ESB, í skjali sem veitandinn gefur út og tilkynnir notandanum um, sem er auðvelt að hala niður, opna og skoða á tækjum sem algengt er að neytendur noti. Til að auðvelda val ættu veitendur einnig að setja fram samantekt á mikilvægustu samningsskilmálunum. Til að auðvelda samanburð og til að draga úr kostnaði við reglufylgni ætti framkvæmdastjórnin, að höfðu samráði við evrópskan hóp eftirlitsaðila á sviði rafrænna fjarskipta, að samþykkja sniðmát fyrir slíkar samningssamantektir. Upplýsingarnar sem veittar eru áður en samningur er gerður og sniðmátið með samningssamantektinni ættu að vera óaðskiljanlegur hluti endanlega samningsins. Samningssamantektin ætti að vera skýr og auðlæsileg, helst ekki lengri en sem nemur einni, einhliða A4-síðu, eða þar sem fleiri en einni mismunandi þjónustu er steypt saman í einn samning, sem nemur þremur einhliða A4-síðum.
- 262) Í kjölfar þess að reglugerð (ESB) 2015/2120 var samþykkt urðu ákvæðin í þessari tilskipun varðandi upplýsingar um skilyrði sem takmarka aðgang að eða notkun þjónustu og hugbúnaðar, auk upplýsinga um mótun umferðar, úrelt og ætti að fella þau úr gildi.
- 263) Að því er varðar endabúnað, skal samningur viðskiptavinar tiltaka takmarkanir settar af veitandanum um notkun búnaðarins, svo sem með því að „SIM-læsa“ fartækjum, ef slíkar takmarkanir eru ekki bannaðar samkvæmt landslögum, og gjöld sem kunna að gjaldfalla við uppsögn samningsins, hvort sem er fyrir eða við lok samþykks gildistíma, þ.m.t. gjald fyrir að halda tækjabúnaðinum. Þar sem endanotandi kys að halda endabúnaði úr pakka við samningslok, skulu bætur sem ber að greiða ekki vera meiri en virðið í réttu hlutfalli við tímalengd eins og reiknað er við samningslok, eða það sem eftir stendur af þjónustugjaldinu til loka samningsins, eftir því hvor upphæðin er lægri. Aðildarríki ættu að geta valið aðrar aðferðir við að reikna bótahlutfall ef hlutfallið sem er reiknað er jafnhátt eða lægra en bæturnar. Aflétta ætti öllum takmörkunum á notkun endabúnaðar á öðrum netum án endurgjalds af veitanda í síðasta lagi við greiðslu slíkra bóta.
- 264) Með fyrirvara um efnislegar skuldbindingar veitanda í tengslum við öryggi samkvæmt þessari tilskipun ætti samningurinn að tilgreina hvaða aðgerða veitandinn gæti gripið til í þeim tilvikum þegar um er að ræða öryggisatvik, ógnir eða veikleika. Til viðbótar ætti samningurinn einnig að tilgreina fyrirkomulag bóta og endurgreiðslna sem í boði eru ef veitandi bregst með ófullnægjandi hætti við öryggisatviki, þ.m.t. ef öryggisatvik sem tilkynnt er til veitandans á sér stað vegna þekktra veikleika í hugbúnaði eða vélbúnaði, sem bætur hafa verið gefnar út fyrir af framleiðanda eða hönnuði en þjónustuveitandi hefur ekki beitt eða gripið til annarra viðeigandi gagnráðstafana.
- 265) Aðgengi að gagnsæjum, uppfærðum og sambærilegum upplýsingum um tilboð og þjónustu er lykilatriði fyrir neytendur á samkeppnismörkuðum þar sem margir veitendur bjóða fram þjónustu. Endanotendur ættu að geta borið auðveldlega saman verð á ýmiss konar þjónustu, sem er í boði á markaðnum, á grundvelli upplýsinga sem birtar eru á aðgengilegu

formi. Til þess að auðvelda verð- og þjónustusamanburð ættu lögbær yfirvöld, í samvinnu við landsbundin stjórnvöld ef við á, að geta krafist frá veitendum netaðgangspjónustu eða fjarskiptapjónustu milli einstaklinga sem er aðgengileg öllum, aukins gagnsæis að því er varðar upplýsingar, þ.m.t. um gjaldskrár, gæði þjónustu, skilyrði tengd endabúnaði sem útvegaður er og aðra viðkomandi tölfræði. Slíkar kröfur ættu að taka taka tilhlýðilegt tillit til einkenna þessara kerfa eða þjónustu. Þær ættu einnig að tryggja að þriðju aðilar hafi rétt á að nota, án endurgjalds, almennt aðgengilegar upplýsingar sem slík fyrirtæki birta með það fyrir augum að bjóða upp á samaburðartæki.

- 266) Endanotendur eru oft ekki meðvitaðir um kostnaðinn við neysluhegðun sína eða eiga í erfiðleikum með að meta tíma- eða gagnanotkun sína þegar þeir nota rafræna fjarskiptapjónustu. Til að auka gagnsæi og gera endanotendum kleift að hafa betri stjórn á ráðstöfunarfé sínu til fjarskipta er mikilvægt að bjóða þeim upp á þjónustu sem gerir þeim kleift að fylgjast með notkun sinni á tímanlegan hátt. Að auki ættu aðildarríki að geta viðhaldið eða innleitt ákvæði um notkunartakmörk til að vernda endanotendur fyrir „reikningsáföllum“, þ.m.t. í tengslum við þjónustu á hækkuðu verði og aðra þjónustu sem háð er sérstökum verðlagningarskilyrðum. Þetta gerir lögbærum yfirvöldum kleift að krefjast þess að upplýsingar um verð séu gefnar áður en þjónustan er veitt og kemur ekki í veg fyrir möguleika aðildarríkja til að viðhalda eða innleiða almennar skuldbindingar varðandi þjónustu á hækkuðu verði til að tryggja öfluga vernd fyrir endanotendur.
- 267) Óháð samburðartæki, s.s. vefsetur, eru skilvirk leið fyrir endanotendur til að meta kosti mismunandi veitenda netaðgangspjónustu og fjarskiptapjónustu milli einstaklinga þar sem hún er veitt gegn endurteknum eða notkunartengdum beingreiðslum og til að afla hlutlausra upplýsinga, einkum með því að bera saman verð, gjaldskrár og gæðapætti á einum stað. Slík tæki ættu að vera rekstrarlega óháð þjónustuveitendum og enginn þjónustuveitandi ætti að fá hagstæðari meðferð en annar í leitarniðurstöðum. Slík tæki ættu að miða að því að veita upplýsingar sem eru bæði skýrar og gagnorðar og tæmandi og alhliða. Þau ættu einnig að miða að því að taka til eins margbreytilegra tilboða og mögulegt er, til að veita dæmigert yfirlit og taka til verulegs hluta markaðarins. Upplýsingarnar sem gefnar eru með slíkum tækjum ættu að vera áreiðanlegar, óhlutdrægar og gagnsæjar. Upplýsa ætti endanotendur um að slík tæki séu til staðar. Aðildarríki ættu að tryggja að endanotendur hafi frjálstan aðgang að einu slíku tæki hið minnsta, hver á sínu svæði. Ef aðeins eitt tæki er í aðildarríki og það hættir starfsemi eða hættir að fara að gæðaviðmiðum ætti aðildarríkið að tryggja að endanotendur hafi, innan hæfilegs frests, aðgang að öðru samburðartæki á landsvísu.
- 268) Óháð samburðartæki geta verið rekið af einkafyrirtækjum eða af hálfu lögbærra yfirvalda, en slík tæki ætti þó að starfrækja í samræmi við tilgreind gæðaviðmið, þ.m.t. kröfurnar um að veita upplýsingar um eigendur þeirra, veita nákvæmar og uppfærðar upplýsingar, tilgreina hvenær þau voru síðast uppfærð, setja fram skýr og hlutlæg viðmið sem samburðurinn byggist á og taka til margra mismunandi tilboða sem ná yfir verulegan hluta markaðarins. Aðildarríki ættu að geta ákveðið hve oft samburðartæki eiga að endurskoða og uppfæra upplýsingarnar sem þau láta endanlegum notendum í té, með tilliti til þess hve oft veitendur netaðgangspjónustu og fjarskiptapjónustu milli einstaklinga sem er aðgengileg öllum uppfæra venjulega gjaldskrár- og gæðaupplýsingar sínar.
- 269) Til að takast á við málefni sem snerta hagsmuni almennings m.t.t. notkunar netaðgangspjónustu og númeratengdrar fjarskiptapjónustu milli einstaklinga sem er aðgengileg öllum og til að ýta undir verndun réttinda og frelsis annarra, ættu aðildarríki að geta samið og látið dreifa, með aðstoð veitenda slíkrar þjónustu, upplýsingum um almannahagsmuni í tengslum við notkun slíkrar þjónustu. Slíkar upplýsingar ættu að geta tekið til upplýsinga sem varða almannahagsmuni varðandi algengustu brot og lögfylgjur

þeirra, t.d. varðandi brot á höfundarrétti, annars konar ólöglega notkun og miðlun skaðlegs efnis, og ráðgjöf og varnaraðgerðir gegn áhættu sem getur ógnað persónulegu öryggi, sem getur t.d. stafað af birtingu persónuupplýsinga við tilteknar aðstæður, ásamt áhættu fyrir einkalíf og persónuupplýsingar, og aðgengi að hugbúnaði sem er auðvelt að nota og breyta eða að hugbúnaðarkostum sem veita börnum eða berskjölduðum einstaklingum vernd. Upplýsingarnar væri hægt að samræma samkvæmt verklagsreglum um samvinnu sem komið er á í þessari tilskipun. Slíkar upplýsingar um almannahagsmuni skal uppfæra hvenær sem nauðsyn ber til og skal setja fram á aðgengilegan hátt og auðskiljanlegu prentuðu og rafrænu formi, eftir því sem hvert aðildarríki ákvarðar, og á vefsíðum opinbers landsyfirvalds Aðildarríki ættu að geta skyldað veitendur netaðgangspjónustu og númeratengdrar fjarskiptaþjónustu milli einstaklinga sem er aðgengileg öllum til að miðla þessum stöðluðu upplýsingum til allra viðskiptavina sinna á þann hátt sem lögbær yfirvöld telja viðeigandi. Miðlun slíkra upplýsinga skal þó ekki hafa í för með sér óhóflega byrði á veitendur. Ef hún gerir það, ættu aðildarríki að krefjast þess að dreifingin fari fram eftir leiðum sem veitendur nota í samskiptum við endanotendur í reglubundinni starfsemi.

- 270) Ef ekki eru fyrir hendi viðeigandi reglur í lögum Sambandsins, telst efni, hugbúnaður og þjónusta lögleg eða skaðleg í samræmi við landsbundin lög, efnislega eða að því er varðar málsmeðferð. Það er verkefni fyrir aðildarríkin, ekki veitendur rafrænna fjarskiptaneta eða -þjónustu, að ákveða, í samræmi við viðeigandi ferli, hvort efni, hugbúnaður eða þjónusta er lögleg eða skaðleg. Þessi tilskipun og tilskipun 2002/58/EB eru með fyrirvara um tilskipun 2000/31/EB, sem inniheldur m.a. reglu um „hreina áframmiðlun“ þjónustuveitenda sem eru milliliðir, eins og skilgreint er þar.
- 271) Fela ætti landsbundnum stjórnvöldum í samvinnu við önnur lögbær yfirvöld, eða ef við á, öðrum lögbærum yfirvöldum í samvinnu við landsbundin stjórnvöld, vald til að vakta þjónustugæði og safna kerfisbundið upplýsingum um gæði þjónustu sem boðin er af veitendum Netaðgangspjónustu og almennrar fjarskiptaþjónustu milli einstaklinga, að því marki sem hinir síðarnefndu geta boðið upp á lágmarksstig þjónustugæða annað hvort með stjórnun á a.m.k. einhverjum þáttum netsins eða vegna þjónustusamnings í þeim tilgangi, þ.m.t. gæði sem tengjast veitingu þjónustu til endanlegra notenda með fötlun. Þeim upplýsingum ætti að safna á grundvelli viðmiðana sem gera samanburð mögulegan milli þjónustuveitenda og milli aðildarríkja. Veitendur slíkrar rafrænnar fjarskiptaþjónustu sem starfa í samkeppnisumhverfi eru líklegir til að gera fullnægjandi og uppfærðar upplýsingar um þjónustu sína aðgengilegar öllum í þeim tilgangi að ná viðskiptalegum ávinningi. Landsbundin stjórnvöld í samvinnu við önnur lögbær yfirvöld, eða ef við á, önnur lögbær yfirvöld í samvinnu við landsbundin stjórnvöld, ættu samt sem áður að geta krafist þess að slíkar upplýsingar séu birtar ef sýnt er fram á að slíkar upplýsingar séu ekki aðgengilegar almenningi á skilvirkan hátt. Þar sem þjónustugæði almennrar fjarskiptaþjónustu milli einstaklinga eru háð ytri þáttum, s.s. stjórn merkjasendinga eða tengjanleika netkerfisins, ættu landsbundin stjórnvöld í samvinnu við önnur lögbær yfirvöld að geta krafist þess að veitendur slíkrar þjónustu upplýsi neytendur sína til samræmis við það.
- 272) Landsbundin stjórnvöld í samvinnu við önnur lögbær yfirvöld ættu einnig að setja fram mæliaðferðir sem þjónustuveitendur skulu beita til að bæta samanburðarhæfi þeirra gagna sem veitt eru. Til að auðvelda samanburð í Sambandinu og til að draga úr kostnaði við reglufylgni ætti evrópskur hópur eftirlitsaðila á sviði rafrænna fjarskipta (BEREC) að samþykkja viðmiðunarreglur um viðeigandi þjónustugæðapætti sem landsbundin stjórnvöld í samvinnu við önnur lögbær yfirvöld ættu að taka ítrasta tillit til.
- 273) Til þess að nýta samkeppnisumhverfið að fullu, ættu neytendur að geta tekið upplýstar ákvarðanir og skipt um veitendur þegar það er í þágu bestu hagsmuna þeirra. Nauðsynlegt er að tryggja að þeir geti gert það án hindrana sem lúta að framkvæmd, lögum eða tækni, þ.m.t. samningsskilyrði, málsmeðferð og gjöld. Það útilokar ekki að veitendur setji hæfilegan lágmarkssamningstíma sem er allt að 24 mánuðum í neytendasamninga. Samt sem áður ættu aðildarríki að hafa möguleika á því að viðhalda eða innleiða ákvæði um styttri hámarks lengd og heimila neytendum að skipta um gjaldskrá eða segja upp samningnum á

samningstímanum án þess að stofna til viðbótarkostnaðar með tilliti til aðstæðna í hverju aðildarríki, s.s. samkeppnisstigs og stöðugleika fjárfestinga í netkerfum. Óháð samningnum um rafræna fjarskiptaþjónustu gætu neytendur kosið og notið góðs af lengra endurgreiðslutímabili fyrir efnislegar tengingar. Slíkar neytendaskuldbindingar geta verið mikilvægur þáttur í að greiða fyrir útbreiðslu neta með mjög mikla flutningsgetu upp að eða mjög nálægt húsnæði endanotanda, þ.m.t. með áætlunum um samsafnaða eftirspurn sem gerir fjárfestum í netum kleift að lækka byrjunaráhættu við upptöku. Samt sem áður ættu réttindi neytenda til að skipta á milli veitenda rafrænnar fjarskiptaþjónustu, eins og komið er á með þessari tilskipun, ekki að vera takmörkuð með slíkum endurgreiðslutímabilum í samningnum um efnislegar tengingar og slíkir samningar ættu ekki að taka til endabúnaðar eða Netaðgangsbúnaðar, t.d. handtóla, beina eða mótalda. Aðildarríki ættu að tryggja jafna meðferð aðila, þ.m.t. rekstraraðila, sem fjármagna lagningu efnislegra tenginga með mjög mikla flutningsgetu að húsnæði endanotanda, þ.m.t. þar sem slík fjármögnun er með uppsetningarsamningi.

- 274) Sjálfvirk framlenging samninga um rafræna fjarskiptaþjónustu er einnig möguleg. Í þeim tilvikum ættu endanotendur að geta sagt upp samningi sínum án þess að stofna til kostnaðar eftir að samningstímanum lýkur.
- 275) Breytingar á samningsskilyrðum sem lagðar eru til af veitanda almennrar rafrænnar fjarskiptaþjónustu annarrar en fjarskiptaþjónustu milli einstaklinga sem er óháð númerum, sem hafa ekki í för með sér ávinning fyrir endanotanda, t.d. í tengslum við gjöld, gjaldskrá, takmarkanir á gagnamagni, gagnahraða, þekju eða vinnslu persónuupplýsinga, ættu að kalla fram rétt endanotanda til að segja upp samningnum án þess að stofna til kostnaðar, jafnvel þó að þær séu settar saman við breytingar sem hafa í för með sér ávinning. Breyting á samningsskilyrðum af hálfu veitanda ætti því að veita endanotanda rétt til að segja upp samningnum nema breytingin sé í sjálfu sér endanotandanum til hagsbóta, eða breytingarnar séu einungis af stjórnsýslulegum toga, s.s. breyting á heimilisfangi veitanda, og hafi engin neikvæð áhrif á endanotandann, eða mælt sé fyrir um breytingarnar með breytingum á lögum eða reglusetningu, eins og t.d. nýjar upplýsingakröfur vegna samninga sem lagðar eru á af Sambandinu eða með landslögum. Hvort breyting sé endanotanda einungis til hagsbóta ætti að meta á grundvelli hlutlægra viðmiðana. Réttur endanotanda til að segja upp samningi ætti ekki að eiga við ef veitandinn getur sýnt fram á að allar samningsbreytingar séu einungis til hagsbóta fyrir endanotandann eða séu einungis af stjórnsýslulegum toga og hafi ekki neikvæð áhrif á endanotandann.
- 276) Tilkynna ætti endanotendum um breytingar á samningsskilyrðum á varanlegum miðli. Endanotendur aðrir en neytendur, örfyrirtæki eða lítil fyrirtæki, eða samtök sem ekki eru rekin í hagnaðarskyni, ættu ekki að njóta uppsagnarréttar ef um er að ræða samningsbreytingar, sem varða flutningsþjónustu sem notuð er til að veita þjónustu milli véla. Aðildarríki ættu að geta kveðið á um sértæka vernd fyrir endanotendur varðandi uppsögn samnings þar sem endanotendur skipta um búsetustað. Ákvæði um uppsögn samnings ættu að vera með fyrirvara um önnur ákvæði í lögum Sambandsins eða landslögum varðandi ástæður fyrir uppsögn samninga eða breytingu á skilmálum og skilyrðum samnings af hálfu þjónustuveitanda eða endanotanda.
- 277) Möguleikinn á að skipta á milli veitenda er lykilatriði í skilvirkri samkeppni í samkeppnisumhverfi. Aðgengi að gagnsæjum, nákvæmum og tímanlegum upplýsingum um skipti ætti að auka tiltrú endanotendur á skiptum og gera þá viljugri til að taka virkan þátt í samkeppnisferlinu. Þjónustuveitendur ættu að tryggja samfellu í þjónustu þannig að endanotendur geti skipt um veitanda án þess að eiga á hættu að tapa þjónustu og, þar sem það er tæknilega unnt, gera skipti möguleg á þeim degi sem endanotendur óska eftir.
- 278) Númeraflutningur er ein helsta leiðin til að auðvelda val neytenda og virka samkeppni á rafrænum fjarskiptamörkuðum. Endanotendum sem þess óska ætti að vera gert kleift að halda númerum sínum óháð

þjónustuveitanda og í takmarkaðan tíma á milli þess sem skipt er um þjónustuveitendur. Þessi tilskipun tekur ekki til framboðs á þessari aðstöðu milli tenginga við almenna talsímanetið á föstum stöðum og óstaðbundið. Aðildarríkjunum ætti hins vegar að vera heimilt að beita ákvæðum um flutning númera milli kerfa sem veita þjónustu á föstum stað og farsímakerfa.

- 279) Áhrif númeraflutnings aukast verulega ef til staðar eru gagnsæjar gjaldskrárupplýsingar, bæði fyrir endanotendur sem flytja númer sín og einnig fyrir endanotendur sem hringja í þá sem hafa látið flytja númer sín. Landsbundin stjórnvöld ættu, þar sem það er gerlegt, að greiða fyrir því að viðeigandi gangsæi gjaldskrár sé liður í því að koma númeraflutningum í framkvæmd.
- 280) Þegar landsbundin stjórnvöld tryggja að verð fyrir samtengingu, sem tengist því að veita númeraflutning, sé kostnaðartengt ætti þeim einnig að vera heimilt að taka tillit til verðs sem í boði er á sambærilegum mörkuðum.
- 281) Númeraflutningur er ein helsta leiðin til að auðvelda val neytenda og virka samkeppni á rafrænum fjarskiptamörkuðum og ætti að framkvæma með sem minnstum töfum þannig að númerið sé virkjað innan eins virks dags og endanotandi verði ekki fyrir þjónustutapi sem varir lengur en í einn virkan dag frá þeim degi sem samið er um. Rétturinn til að flytja númer ætti að vera eignaður endanotanda sem er handhafi viðeigandi fyrirfram- eða eftirágreiðslusamnings við veitandann. Til að greiða fyrir afgreiðslu á einum stað sem gerir hnökralaus skipti möguleg fyrir endanotendur, ætti flutningsferlið að vera í höndum þess veitanda rafrænna fjarskipta til almennings sem notandinn flyst til. Landsbundin stjórnvöld, eða ef við á, önnur lögbær yfirvöld ættu að geta mælt fyrir um allsherjarferli við skipti og númeraflutning, að teknu tilliti til landsákvæða um samninga og tækniþróun. Þetta skal taka til, þar sem því verður við komið, kröfu um að flutningurinn verði framkvæmdur þráðlaust nema endalegur notandi óski eftir öðru. Reynslan hefur sýnt í tilteknum aðildarríkjum að það er hættu á því að endanotendur séu færðir til annars veitanda án þess að hafa gefið samþykki sitt. Þótt það sé mál sem ætti aðallega að vera fyrir löggæsluyfirvöld að fást við, ættu aðildarríki að geta beitt hóflegum ráðstöfunum varðandi skiptiferlið, þ.m.t. viðeigandi viðurlögum, sem þykja nauðsynlegar til að draga úr hættu á slíku og til að tryggja að endanotendur séu verndaðir meðan á flutningsferlinu stendur án þess að gera ferlið minna aðlaðandi fyrir þá. Réttinn til að flytja númer ætti ekki að takmarka með samningsskilyrðum.
- 282) Til að tryggja að að skipti og númeraflutningur eigi sér stað innan þeirra tímamarka sem kveðið er á um í þessari tilskipun, ættu aðildarríki að kveða á um bætur frá veitendum til endanotenda á auðveldan og tímanlega hátt þar sem samningur milli veitanda og endanotanda er ekki virtur. Slíkar ráðstafanir ættu að vera í réttu hlutfalli við lengd tafarinnar sem verður á því að uppfylla samninginn. Endanotendum ættu a.m.k. að vera bættar tafir umfram einn virkan dag við virkjun þjónustu, flutning númera, eða þjónustutap, og þegar veitendur standa ekki við þjónustu- og uppsetningartíma. Frekari bætur gætu einnig verið í formi sjálfvirkra lækkunar á gjöldum þar sem veitandanum sem flutt er frá ber að halda áfram að veita þjónustu sína þar til þjónusta veitandans sem flutt er til er virkuð.
- 283) Þjónustupakkar sem samanstanda af a.m.k. netaðgangþjónustu eða almennri númeratengdri fjarskiptaþjónustu milli einstaklinga, auk annarrar þjónustu, s.s. almennrar fjarskiptaþjónustu milli einstaklinga sem er óháð númerum, línulegum útsendingum og þjónustu milli véla eða endabúnaði, hafa orðið útbreiddari og eru mikilvægur þáttur í samkeppni. Að því er varðar þessa tilskipun skal líta svo á að um pakka sé að ræða í aðstæðum þar sem boðið er upp á hluta pakkans eða þeir seldir af sama veitanda samkvæmt sama eða nátengdum samningi. Þó að þökkum fylgi oft ávinningur fyrir neytendur geta þeir gert skipti erfiðari eða dýrari og auka hættuna á að festast í samningi. Þar sem mismunandi þjónusta og endabúnaður í pakka falla undir mismunandi reglur um samningssuppsögn og skipti eða samningsskuldbindingar varðandi kaup á endabúnaði, eru réttindi neytenda skv. þessari tilskipun til að skipta yfir í samkeppnishæf tilboð fyrir pakkann í heild eða hluta hans

í reynd heft. Tiltekin mikilvæg ákvæði í þessari tilskipun varðandi samantekt samningsupplýsinga, gagnsæi, lengd og uppsögn samnings, og þjónustuskripti ættu þess vegna að gilda um alla hluta í pakka, þ.m.t. endabúnað, aðra þjónustu, s.s. stafrænt efni eða stafræna þjónustu, og rafræna fjarskiptaþjónustu sem fellur ekki beint undir gildissvið þessara ákvæða. Allar skuldbindingar endanotenda gagnvart tiltekinni rafrænni fjarskiptaþjónustu sem gilda skv. þessari tilskipun þegar hún er veitt eða seld sem stök þjónusta ættu einnig að gilda þegar hún er hluti af pakka sem inniheldur a.m.k. netaðgang eða almenna númeratengda fjarskiptaþjónustu milli einstaklinga. Önnur samningsatriði, eins og þau úrræði sem við eiga ef ekki er staðið við samninginn, ættu að falla undir þær reglur sem gilda um viðkomandi hluta pakkans, t.d. reglur um samninga um sölu vara eða afhendingu stafræns efnis. Hins vegar ætti réttur til að segja upp einhverjum hluta pakka sem samanstendur af a.m.k. netaðgangsþjónustu eða almennri númeratengdri fjarskiptaþjónustu milli einstaklinga áður en samþykktum samningstíma lýkur vegna þess að ekki er staðið við samninginn eða afhending fer ekki fram að veita neytanda rétt til að segja upp öllum hlutum pakkans. Til að viðhalda getu neytenda til að skipta með auðveldum hætti um veitendur, ætti enn fremur ekki að binda þá við veitendur með framlengingu í reynd á upphaflega samningstímanum.

- 284) Veitendum númeratengdrar fjarskiptaþjónustu milli einstaklinga ber skylda til að veita aðgang að neyðarþjónustu í gegnum neyðarfjarskipti. Í undantekningartilvikum, þ.e. vegna þess að það er ekki tæknilega gerlegt, kann að vera að þeir geti ekki veitt aðgang að neyðarþjónustu eða staðsetningu innhringjanda, eða bæði. Í slíkum tilvikum ættu þeir að upplýsa viðskiptavinum sína með fullnægjandi hætti í samningnum. Slíkir veitendur ættu að gefa viðskiptavinum sínum skýrar og gagnsæjar upplýsingar í upphaflega samningnum og uppfæra þær ef breyting verður á veitingu aðgangs að neyðarþjónustu, t.d. á reikningum. Þær upplýsingar ættu að innihalda allar takmarkanir á því svæði sem þjónustan nær yfir, út frá áætluðum tæknilegum rekstrarþáttum fjarskiptaþjónustunnar og þeim grunnvirkjum sem tiltæk eru. Þar sem þjónustan er ekki veitt í gegnum tengingu sem er stjórnað þannig að hún veiti tiltekin þjónustugæði ættu upplýsingarnar líka að taka til þess hversu áreiðanlegur aðgangurinn og staðsetning innhringjanda er samanborið við þjónustu sem er veitt í gegnum slíka tengingu að teknu tilliti til núverandi tækni- og gæðastaðla auk þjónustugæðapátta sem tilgreindir eru samkvæmt þessari tilskipun.
- 285) Endanotendur ættu að hafa aðgang að neyðarþjónustu í gegnum neyðarfjarskipti án endurgjalds, og án þess að þurfa að nota greiðslumiðil, úr öllum tækjum sem bjóða upp á númeratengda fjarskiptaþjónustu milli einstaklinga, þ.m.t. þegar reikiþjónusta er notuð í aðildarríki. Neyðarfjarskipti eru samskiptaleið sem tekur ekki aðeins til talfjarskiptaþjónustu heldur einnig smáskilaboða, skeytaskipta, myndfjarskipta eða annarra tegunda fjarskipta, t.d. rauntímatextaskilaboða, heildarsamtalsþjónustu og textasímaþjónustu. Aðildarríki, að teknu tilliti til getu og tæknibúnaðar neyðarsímsvörunarstöðva, ættu að geta ákvarðað hvaða númeratengda fjarskiptaþjónusta milli einstaklinga hentar fyrir neyðarþjónustu, þ.m.t. sá möguleiki að takmarka þá valkosti við talfjarskiptaþjónustu og jafngildi hennar fyrir endanlega notendur með fötlun eða að bæta við viðbótarkostum í samráði við landsbundnar neyðarsímsvörunarstöðvar. Neyðarfjarskipti er hægt að virkja fyrir hönd einstaklings með neyðarsím tali úr ökutæki (eCall) eins og það er skilgreint í reglugerð (ESB) 2015/758.
- 286) Aðildarríki ættu að tryggja að veitendur númeratengdrar fjarskiptaþjónustu milli einstaklinga veiti áreiðanlegan og réttan aðgang að neyðarþjónustu að teknu tilliti til landsbundinna forskrifta og viðmiðana og getu landsbundinna neyðarsímsvörunarstöðva. Aðildarríki ættu að íhuga getu neyðarsímsvörunarstöðvarinnar til að meðhöndla neyðarfjarskipti á fleiri en einu tungumáli. Þar sem númeratengda fjarskiptaþjónustan milli einstaklinga er ekki veitt í gegnum tengingu sem stjórnað þannig að hún veiti tiltekin þjónustugæði, kann þjónustuveitandinn ekki að geta tryggt að neyðarsím tölum sem gerð eru í gegnum þjónustu þeirra sé beint til þeirrar neyðarsímsvörunarstöðvar sem við á með sama áreiðanleika. Ekki er alltaf tæknilega mögulegt fyrir slíka netóháða veitendur, þ.e. veitendur sem eru ekki samþættir við veitendur almennra, rafrænna fjarskiptaneta, að gefa upplýsingar um staðsetningu innhringjanda. Aðildarríki ættu að tryggja að staðlar sem tryggja rétta og áreiðanlega beiningu og

tengingu við neyðarþjónustu komi til framkvæmda eins og fljótt og mögulegt er til að gera netóháðum veitendum númeratengdrar fjarskiptaþjónustu milli einstaklinga kleift að uppfylla skuldbindingar sem tengjast aðgangi að neyðarþjónustu og veita upplýsingar um staðsetningu innhringjanda á stigi sem er sambærilegt við það sem krafist er af öðrum veitendum slíkrar fjarskiptaþjónustu. Þar sem slíkir staðlar og tengd neyðarsímsvörunarstöðvarkerfi eru ekki komin til framkvæmda, ætti þess ekki að vera krafist að netóháðir veitendur númeratengdrar fjarskiptaþjónustu milli einstaklinga veiti aðgang að neyðarþjónustu nema á hátt sem er tæknilega mögulegur eða fjárhagslega hagkvæmur. Þetta kann t.d. að fela í sér að aðildarríki tilnefni eina miðlæga neyðarsímsvörunarstöð til að taka á móti neyðarfjarskiptum. Engu að síður ættu slíkir veitendur að upplýsa endanotendur um það þegar aðgangur að samevrópska neyðarnúmerinu „112“ eða að upplýsingum um staðsetningu innhringjanda er ekki studdur.

- 287) Til að bæta upplýsingagjöf og frammistöðumælingar aðildarríkja að því er varðar svörun og meðhöndlun neyðarsímtala, ætti framkvæmdastjórnin að leggja skýrslu fyrir Evrópuþingið og ráðið um skilvirkni framkvæmdar samevrópska neyðarnúmersins „112“ á tveggja ára fresti.
- 288) Aðildarríki ættu að gripa til sértækra ráðstafana til að tryggja að neyðarþjónusta, þ.m.t. samevrópska neyðarnúmerið „112“, séu jafnaðgengileg endanlegum notendum með fötlun, einkum heyrnarlausum, heyrnarskertum, málhömluðum og dauflindum endanotendum og í samræmi við lög Sambandsins um samræmingu aðgengiskrafna fyrir vörur og þjónustu. Þetta gæti falið í sér að útvega endanlegum notendum með fötlun sérstakan endabúnað þegar aðrar samskiptaleiðir henta þeim ekki.
- 289) Mikilvægt er að auka vitund um samevrópska neyðarnúmerið „112“ til að bæta vernd og öryggi borgara sem ferðast í Sambandinu. Í þeim tilgangi ætti að gera borgurum ljóst með afgerandi hætti þegar þeir ferðast í einhverju aðildarríkjana, einkum með því að veita upplýsingar í alþjóðlegum samgöngumiðstöðvum, lestarstöðvum, höfnum eða flugvöllum og í símaskrá, notendaupplýsingum og innheimtuefni, að hægt sé að nota samevrópska neyðarnúmerið „112“ sem neyðarnúmer hvarvetna í Sambandinu. Þetta er einkum á ábyrgð aðildarríkja en framkvæmdastjórnin ætti að halda áfram að bæði styrkja og styðja framtaksverkefni aðildarríkjana til að auka vitund um samevrópska neyðarnúmerið „112“ og meta reglulega almenningsvitund um það.
- 290) Upplýsingar um staðsetningu innhringjanda, sem gilda um öll neyðarfjarskipti, bæta vernd og öryggi endanotenda og aðstoðar neyðarþjónustur við að sinna skyldustörfum sínum, að því tilskildu að flutningur neyðarfjarskipta og tengdra gagna til neyðarþjónustunnar sem um er að ræða sé tryggður af landsbundnu kerfi neyðarsímsvörunarstöðva. Móttaka og notkun upplýsinga um staðsetningu innhringjanda, sem tekur bæði til upplýsinga um staðsetningu úr netkerfum og, ef þær eru tiltækar, aukinna upplýsinga um staðsetningu þess sem hringir úr handtólum, ættu að uppfylla viðeigandi lög Sambandsins um vinnsla persónuupplýsinga og öryggisráðstafanir. Fyrirtæki sem gefa upp staðsetningu úr netkerfi ættu að gera upplýsingar um staðsetningu innhringjanda tiltækar neyðarþjónustu um leið og símtalið berst þjónustunni, óháð þeirri tækni sem notuð er. Samt sem áður hefur staðsetningartækni í handtólum reynst vera töluvert nákvæmari og kostnaðarhagkvæmari vegna aðgengileika gagna frá evrópska, víðfeðma leiðréttingakerfinu (EGNOS) og evrópska leiðsögukerfinu um gervihnött (Galileo) og öðrum hnattrænum gervihnattaleiðsögukerfum og gögnum úr þráðlausum netum. Þess vegna ættu upplýsingar frá handtólum um staðsetningu innhringjanda að bæta upp staðsetningarupplýsingar úr netkerfum jafnvel þótt upplýsingar frá handtólum verði aðeins aðgengilegar eftir að neyðarfjarskiptum er komið á. Aðildarríki ættu að tryggja að staðsetningarupplýsingar innhringjanda úr handtólum séu, þar sem þær eru tiltækar, gerðar aðgengilegar þeirri neyðarsímsvörunarstöð sem hentar best. Þetta kann ekki alltaf að gera mögulegt, t.d. þegar staðsetningin er ekki aðgengileg í handtölinu eða í gegnum þá fjarskiptaþjónustu milli einstaklinga sem notuð er, eða þegar það er ekki tæknilega mögulegt að afla upplýsinganna. Enn fremur ættu aðildarríki að tryggja að neyðarsímsvörunarstöðvar geti tekið á móti og meðhöndlað þær upplýsingar um staðsetningu innhringjanda sem tiltækar eru þegar því er viðkomið. Ákvörðun og sending upplýsinga um staðsetningu innhringjanda

ætti að vera án endurgjalds fyrir bæði endanotanda og yfirvaldið sem meðhöndlar neyðarfjarskiptin óháð því hvernig ákvörðunin fer fram, t.d. í gegnum handtöl eða netkerfi, eða hver sendingaraðferðin er, t.d. með talrás, smáskilaboðum eða IP-samskiptareglum.

- 291) Til að bregðast við tæknipróun að því er varðar nákvæmar staðsetningarupplýsingar um innhringjanda, jafngildan aðgang fyrir endanlega notendur með fötlun og beiningu símtala til neyðarsímsvörunarstöðvar sem best hentar, ætti að fela framkvæmdastjórninni vald til að samþykkja ráðstafanir með framseldri gerð sem nauðsynlegar eru til að tryggja samhæfi, samvirkni, gæði, áreiðanleika og samfellu í neyðarfjarskiptum í Sambandinu, s.s. ákvæði um starfssvið sem ákvarða hlutverk hinna ýmsu aðila í samskiptakeðjunni, t.d. veitendur númeratengdrar fjarskiptaþjónustu milli einstaklinga, rekstraraðila netkerfa og neyðarsímsvörunarstöðva, auk tæknilegra ákvæða til að ákvarða tæknilegar leiðir til að uppfylla ákvæði um starfssvið. Slíkar ráðstafanir skulu ekki hafa áhrif á skipulag neyðarþjónustu í aðildarríkjum.
- 292) Ríkisborgari í einu aðildarríki sem þarf að hafa samband við neyðarþjónustu í öðru aðildarríki getur ekki gert það vegna þess að neyðarþjónustur hafa hugsanlega ekki upplýsingar um tengilið fyrir neyðarþjónustur í öðrum aðildarríkjum. Því ætti að koma á fót öruggum gagnagrunni með númerum í öllu Sambandinu fyrir leiðandi neyðarþjónustu í hverju landi. Í þeim tilgangi ætti BEREC-hópurinn að halda öruggan gagnagrunn fyrir E.164-númer neyðarþjónusta í aðildarríkjum ef önnur stofnun viðrheldur ekki slíkum gagnagrunni til að tryggja að neyðarþjónusta í einu aðildarríki geti haft samband við neyðarþjónustu í öðru aðildarríki.
- 293) Landslög hafa þróast í ólíkar áttir að því er varðar sendingar viðvarana til almennings í gegnum rafrænar fjarskiptaþjónustur fyrir yfirvofandi eða yfirstandandi meiri háttar neyðarástand og hamfarir. Til þess að samræma lög á því sviði, ætti þessi tilskipun þess vegna að kveða á um að þegar almannaviðvörðunarkerfi eru til staðar ættu viðvaranir til almennings að vera sendar af veitendum númeratengdrar farfjarskiptaþjónustu milli einstaklinga til allra viðkomandi endanotenda. Viðkomandi endanotendur ættu að vera þeir sem eru staddir á landsvæðum sem verða hugsanlega fyrir áhrifum af yfirvofandi eða yfirstandandi meiri háttar neyðarástandi og hamförum meðan á viðviðvörðunartímabilinu stendur sem lögbær yfirvöld ákvarða.
- 294) Þar sem tryggt er að náist með skilvirkum hætti í alla viðkomandi endanotendur og hæsta stig gagnaöryggis er uppfyllt, óháð búsetustað eða -aðildarríki, ættu aðildarríki að geta mælt fyrir um sendingu viðvarana til almennings með almennri rafrænni fjarskiptaþjónustu annari en númeratengdri farfjarskiptaskiptaþjónustu milli einstaklinga og annari en flutningsþjónustu sem notuð er til útsendinga eða með smáforriti fyrir snjalltæki sem sendir í gegnum Netaðgangspjónustu. Til að upplýsa endanotendur sem koma inn í aðildarríki um að slíkt almannaviðvörðunarkerfi sé til staðar, ætti það aðildarríki að tryggja að þessir endanotendur fái sjálfkrafa smáskilaboð án ástæðulausrar tafar og endurgjaldslauslaust með auðskildum upplýsingum um hvernig taka eigi á móti viðvörðunum til almennings, þ.m.t. með farendabúnaði sem ekki hefur verið virkjaður fyrir Netaðgangspjónustu. Viðvaranir til almennings aðrar en þær sem treysta á númeratengda farfjarskiptaþjónustu milli einstaklinga ættu að vera sendar til endanotenda eftir leiðum sem auðvelt er að taka á móti. Þar sem almannaviðvörðunarkerfi treystir á smáforrit ætti það ekki að gera kröfu um endanotendur skrái sig inn eða skrái sig hjá stjórnvöldum eða þeim sem býður smáforritið. Staðsetningargögn endanotenda ættu að vera notuð í samræmi við tilskipun 2002/58/EB. Sending viðvarana til almennings ætti að vera án endurgjalds fyrir endanotendur. Framkvæmdastjórnin gæti einnig í endurskoðun sinni á framkvæmd þessarar tilskipunar metið hvort mögulegt sé í samræmi við lög Sambandsins og framkvæmanlegt að koma á einu almannaviðvörðunarkerfi í öllu Sambandinu til að vara almenning við yfirvofandi eða yfirstandandi meiri háttar neyðarástandi sem nær til fleiri en eins aðildarríkis.
- 295) Aðildarríki ættu að geta ákvarðað hvort tillögur að öðrum kerfum en þeim sem eru í gegnum númeratengda farfjarskiptaþjónustu milli einstaklinga séu í raun jafngildar slíkri þjónustu, að teknu ítrasta tilliti til viðmiðunarreglna BEREC-hópsins. Slíkar viðmiðunarreglur ætti að þróa að höfðu samráði við landsbundin yfirvöld sem bera ábyrgð

á neyðarsímsvörunarstöðvum til að tryggja að sérfræðingar í neyðarþjónustu komi að þróun þeirra og að það sé sameiginlegur skilningur á milli yfirvalda í aðildarríkjum um hvað sé nauðsynlegt til að tryggja að slíkum almannaviðvörunarkerfum sé komið á að fullu innan aðildarríkjanna á meðan jafnframt er tryggt að ríkisborgarar Sambandsins séu verndaðir með skilvirkum hætti meðan þeir ferðast í öðru aðildarríki.

- 296) Í samræmi við markmið sáttmálans og skuldbindingarnar sem settar eru fram í samningi Sameinuðu þjóðanna um réttindi fatlaðs fólks ætti regluramminn að tryggja að allir notendur, þ.m.t. endanlegir notendur með fötlun, aldraðir og notendur með félagslegar sérþarfir hafi auðveldan og jafngildan aðgang að hágæðaþjónustu á viðráðanlegu verði óháð búsetustað þeirra innan Sambandsins. Í yfirlýsingu 22 sem fylgir lokagerð Amsterdam-sáttmálans er kveðið á um að stofnanir Sambandsins skuli taka tillit til fólks með fötlun þegar gerðar eru ráðstafanir skv. 114. gr. sáttmálans.
- 297) Til að tryggja að endanlegir notendur með fötlun njóti góðs af samkeppni og því vali á milli þjónustuveitenda sem flestir endanotendur njóta, ættu lögbær yfirvöld að tilgreina, eftir því sem við á og í ljósi aðstæðna í hverju aðildarríki, og að höfðu samráði við endanlega notendur með fötlun, kröfur um neytendavernd fyrir endanlega notendur með fötlun sem veitendur almennrar rafrænnar fjarskiptaþjónustu þurfa að uppfylla. Slíkar kröfur geta einkum falið í sér að að veitendur tryggi að endanlegir notendur með fötlun geti nýtt sér þjónustu þeirra á jafnræðisgrundvelli og með sömu skilyrðum, þ.m.t. verð, gjaldskrá og gæði, og boðin eru öðrum endanotendum, óháð viðbótarkostnaði sem það kann að fela í sér fyrir þessa veitendur. Aðrar kröfur kunna að tengjast heilðsölufyrirkomulagi milli veitenda. Til þess að forðast það að skapa óhóflegt álag fyrir þjónustuveitendur ættu lögbær yfirvöld að sannreyna hvort hægt sé að ná markmiðum um jafngildan aðgang og val án slíkra ráðstafana.
- 298) Til viðbótar við lög Sambandsins um samræmingu aðgengiskrafna fyrir vörur og þjónustu, eru í þessari tilskipun settar fram nýjar og bættar kröfur um viðráðanlegt verð og tiltækileika tengds endabúnaðar og sérstaks búnaðar og sérstakrar þjónustu fyrir endanlega notendur með fötlun. Því er samsvarandi skuldbinding í tilskipun 2002/22/EB þar sem gerð var sú krafa að aðildarríki hvettu til þess að endabúnaður væri tiltækur fyrir endanlega notendur með fötlun orðin úrelt og ætti að fella niður.
- 299) Virk samkeppni hefur þróast í veitingu númeraupplýsingaþjónustu og símaskráa m.a. skv. 5. gr. tilskipunar framkvæmdastjórnarinnar 2002/77/EB⁽¹⁾. Til að viðhalda þessari virku samkeppni ætti öllum veitendum númeratengdrar fjarskiptaþjónustu milli einstaklinga sem úthluta númerum úr númeraskipulagi til endanotenda sinna áfram að vera skylt að láta í té viðeigandi upplýsingar á hátt sem er sanngjarn, kostnaðartengdur og án mismununar.
- 300) Endanotendur ættu að vera upplýstir um rétt sinn til að ákveða hvort þeir vilji vera með í skrá. Veitendur númeratengdrar fjarskiptaþjónustu milli einstaklinga ættu að virða ákvörðun endanotenda þegar þeir gera gögn tiltæk veitendum símaskrárþjónustu. Ákvæði 12. gr. tilskipunar 2002/58/EB tryggja rétt endanotenda til friðhelgi einkalífs að því er varðar það hvort persónuupplýsingar þeirra séu skráðar í almenna símaskrá.
- 301) Ráðstafanir á heilðsölustigi sem tryggja skráningu gagna endanotenda í gagnasöfn ættu að uppfylla verndarráðstafanir til verndar persónuupplýsingum skv. reglugerð (ESB) 2016/679 og 12. gr. tilskipunar 2002/58/EB. Innleiða skal kostnaðartengt framboð á þeim gögnum fyrir þjónustuveitendur þar sem aðildarríki fá tækifæri til að koma á miðlægu fyrirkomulagi til afhendingar á yfirgrípsmiklum samanteknum upplýsingum til veitenda símaskrár, og útvegum netaðgangs með sanngjörnum og gagnsæjum skilyrðum, til þess að tryggja, að endanlegir notendur

(1) Tilskipun framkvæmdastjórnarinnar 2002/77/EB frá 16. september 2002 um samkeppni á mörkuðum fyrir rafræn fjarskiptanet og -þjónustu (Stjtið. EB L 249, 17.9.2002, bls. 21).

geti haft fullt gagn af samkeppni, með það að lokamarkmiði að leggja megi niður reglusetningu um smásölu varðandi þjónustuna og bjóða símaskrárþjónustu á sanngjörnum og gagnsæjum kjörum.

- 302) Í kjölfar afnáms alþjónustuskyldu fyrir símaskrárþjónustu og með tilliti til þess að til staðar er virkur markaður fyrir slíka þjónustu, er ekki lengur þörf á rétti til aðgangs að upplýsingaþjónustu. Landsbundin stjórnvöld ættu þó enn að geta lagt skyldur og skilyrði á fyrirtæki sem stýra aðgangi endanotenda til að viðhalda aðgengi og samkeppni á þeim markaði.
- 303) Endanotendur ættu að hafa tryggingu fyrir samvirkni að því er varðar allan búnað sem seldur er í Sambandinu til móttöku útvarps í nýjum ökutækjum í flokki M og stafræns sjónvarps. Aðildarríkin ættu að geta krafist lágmarks samhæfðra staðla að því er varðar slíkan búnað. Hægt væri að aðlaga slíka staðla af og til í ljósi tækni- og markaðsþróunar.
- 304) Ef aðildarríki ákveða að samþykkja ráðstafanir í samræmi við tilskipun (ESB) 2015/1535 fyrir samvirkni útvarpstækja fyrir neytendur ættu þau að geta tekið á móti og flutt útvarpsþjónustu sem veitt er með stafrænum jarðbundnum útvarpsendingum eða yfir IP-net, til að tryggja að samvirkni sé viðhaldið. Þetta kann líka að auka almannaoðryggi með því að gera notendum kleift að reiða sig á breiðara svið tækni til að hafa aðgang að og taka á móti neyðarupplýsingum í aðildarríkjunum.
- 305) Æskilegt er að neytendur fái bestu mögulegu tengingu við stafræn sjónvarpstæki. Samvirkni er hugtak sem er í þróun á framsæknum mörkuðum. Staðlastofnanir skulu gera sitt ýtrasta til að tryggja að viðeigandi staðlar þróist samhliða tækninni sem um er að ræða. Einnig er mikilvægt að tryggja að tenglar séu til staðar á stafrænum sjónvarpstækjum sem geta hleypt í gegn nauðsynlegum þáttum stafræns merkis, þ.m.t. hljóð- og myndstraum, upplýsingum um skilyrtan aðgang, þjónustuupplýsingum, upplýsingum um skilflöt fyrir notkunarforrit og upplýsingum um afritunarvörn. Þessi tilskipun ætti því að tryggja að rekstraraðilar neta, þjónustuveitendur eða framleiðendur búnaðar setji virkni sem tengist eða sem framkvæmd er í tengjum ekki takmörk og að hún haldi áfram að þróast í samræmi við tækniþróun. Með tilliti til birtingar og framsetningar tengdrar sjónvarpsþjónustu verður það að teljast til hagsbóta fyrir neytendur að settur verði sameiginlegur staðall á grundvelli þarfa markaðarins. Aðildarríkin og framkvæmdastjórnin geta haft stefnufrumkvæði sem samræmast sáttmálunum að því að hvetja til þessarar þróunar.
- 306) Ákvæðin um samvirkni útvarps- og sjónvarpsbúnaðar fyrir neytendur koma ekki í veg fyrir að útvarpstæki í nýjum ökutækjum í flokki M geti tekið á móti og flutt útvarpsþjónustu sem veitt er með hliðrænum jarðbundnum útvarpsendingum og þau ákvæði koma ekki í veg fyrir að aðildarríki leggi á skyldur til að tryggja að stafræn útvarpsviðtæki geti tekið á móti og flutt hliðrænar jarðbundnar útvarpsendingar.
- 307) Með fyrirvara um lög Sambandsins kemur þessi tilskipun ekki í veg fyrir að aðildarríki samþykki tæknilegar reglur sem tengjast stafrænum sjónvarpsbúnaði fyrir jarðstöðvakerfi til að undirbúa flutning neytenda yfir í nýja staðla fyrir jarðbundnar útsendingar og til að koma í veg fyrir framboð af búnaði sem myndi ekki uppfylla þá staðla sem eftir á að innleiða.
- 308) Aðildarríki ættu að geta mælt fyrir um hóflegar sendingarskyldur á fyrirtæki í lögsögu sinni í þágu lögmætra sjónarmiða er varða allsherjarreglu en slíkar skyldur ætti einungis leggja á ef þær eru nauðsynlegar til að uppfylla markmið er varða almannahagsmunum sem aðildarríkin skilgreina með skýrum hætti í samræmi við lög Sambandsins og ættu að vera hóflegar og gagnsæjar. Það ætti að vera mögulegt að beita sendingarskyldum á tiltekna útvarps- og sjónvarpsútsendingarrásir og viðbótarþjónustu sem veitt er af tiltekinni fjölmiðlaveitu. Skyldur sem aðildarríki leggja á ættu að vera réttmætar, þ.e. þær ættu að vera hóflegar og gagnsæjar í ljósi skýrt skilgreindra markmiða er varða almannahagsmunum. Aðildarríki ættu að gefa hlutlægan

rökstuðning fyrir sendingarskyldum sem þau leggja á í landslögum sínum til að tryggja að slíkar skyldur séu gagnsæjar, hlutfallslegar og skýrt skilgreindar. Skyldurnar ættu að vera hannaðar þannig að þær skapi nægjanlega hvata til skilvirkrar fjárfestingar í innviðum.

- 309) Sendingarskyldur ætti að endurskoða reglulega, a.m.k. á fimm ára fresti, til þess að þær séu uppfærðar m.t.t. tækni- og markaðsþróunar og til að tryggja að þær séu áfram í réttu hlutfalli við markmiðin sem á að ná. Slíkar skyldur ættu eftir því sem við á, að fella í sér ákvæði um hlutfallslega þóknun sem ætti að setja fram í landslögum. Ef sú er raunin ætti einnig að ákvarða í landslögum viðeigandi aðferðafræði til að reikna út viðeigandi þóknun. Aðferðafræðin ætti að forðast ósamræmi við aðgangsurðæði sem landsbundin stjórnvöld kunna að leggja á veitendur flutningsþjónustu sem notuð er til útsendinga sem teljast hafa verulegan markaðsstyrk. Þegar að tímabundinn samningur undirritaður fyrir 20. desember 2018 kveður á um aðra aðferðafræði ætti hins vegar að vera hægt að halda áfram að beita þeirri aðferðafræði meðan að samningurinn er í gildi. Á meðan að ekki eru fyrir hendi landsákvæði um þóknun, ættu veitendur útvarps- eða sjónvarpsútsendingarása og veitendur rafrænna fjarskiptaneta sem notuð eru til að senda út þessar útvarps- og sjónvarpsútsendingarrásir að geta gert samninga um hlutfallslega þóknun.
- 310) Til rafrænna fjarskiptaneta og -þjónustu sem notuð er til dreifingar útvarps- eða sjónvarpsútsendinga til almennings teljast m.a. kapall, netsjónvarp, gervihnatta- og jarðbundin útsendingarkerfi. Til þeirra gætu einnig talist önnur net að því marki sem umtalsverður fjöldi endanotenda notar slík net sem meginleið til að taka á móti útvarps- og sjónvarpsútsendingum. Sendingarskyldur í tengslum við hliðrænar sjónvarpsútsendingar ættu aðeins að koma til greina þar sem skortur á slíkri skyldu myndi valda verulegri truflun fyrir umtalsverðan fjölda endanotenda eða þar sem ekki eru til staðar aðrar sendingaraðferðir fyrir tilgreindar sjónvarpsútsendingarrásir. Sendingarskyldur geta tekið til sendingar á þjónustu sem sérstaklega er hönnuð til að gera jafngildan aðgang mögulegan fyrir endanlega notendur með fötlun. Til samræmis við það tekur viðbótarþjónusta til þjónustu sem er hönnuð til að bæta aðgengi endanlegra notenda með fötlun eins og t.d. myndtexta, texta fyrir endanotendur sem eru heyrnarlausir eða heyrnarskertir, hljóðlýsingar, lesna texta og táknmálstúlkun og gæti tekið til aðgangs að frumgögnum ef nauðsyn krefur. Í ljósi aukins framboðs og móttöku tengdrar sjónvarpsþjónustu og áframhaldandi mikilvægis rafrænna dagskrárvísa fyrir val endanotenda, má fella sendingu dagskrártengdra gagna sem nauðsynleg eru til að styðja virkni tengdrar sjónvarpsþjónustu og rafrænna dagskrárvísa undir sendingarskyldur. Mögulegt ætti að vera fyrir slík dagskrártengd gögn að innihalda upplýsingar um dagskrárefnið og hvernig fá má aðgang að því en ekki dagskrárefnið sjálft.
- 311) Númerabirting er aðstaða sem oftast er fyrir hendi í nútímalegum símstöðvum og er því í auknum mæli hægt að veita með litlum eða engum kostnaði. Ekki er krafist af aðildarríkjunum að þau leggi á skyldur um að veita þessa aðstöðu þegar hún er þegar til staðar. Tilskipun 2002/58/EB tryggir verndun einkalífs notenda þegar um sundurlíðaða reikninga er að ræða með því að gefa þeim færi á að verja rétt sinn til einkalífs þegar númerabirting er notuð. Þróun á þessari þjónustu á samevrópskum grunni væri til hagsbóta fyrir neytendur og er hvatt til hennar með þessari tilskipun. Algengt er meðal veitenda Netaðgangsjónustu að gefa viðskiptavinum tölvupóstfang með verslunarheiti eða vörumerki sínu. Til að tryggja að endanotendur verði ekki fyrir sjálfhelduáhrifum í tengslum við áhættuna á að tapa aðgangi að tölvupóstum þegar þeir skipta um Netaðgangsjónustu, ættu aðildarríki að geta lagt þá skyldu á veitendur slíkrar þjónustu að veita annað hvort aðgang að tölvupóstinum eða fletta tölvupósta sem sendir eru á viðkomandi tölvupóstreikning eða -reikninga, sé þess óskað. Aðstöðuna ætti að veita án endurgjalds og í þann tíma sem talinn er viðeigandi af landsbundnu stjórnvaldi.
- 312) Birting upplýsinga af hálfu aðildarríkjanna mun tryggja að markaðsaðilar og hugsanlegir nýir aðilar á markaðnum skilji réttindi sín og skyldur og viti hvernig eigi að finna nákvæmar, viðkomandi upplýsingar. Birting í lögbirtingarblaði gerir hagsmunaaðilum í öðrum aðildarríkjum hægara um vik að finna viðkomandi upplýsingar.

- 313) Í því skyni að tryggja að samevrópskur markaður rafræna fjarskipta sé virkur og skilvirkur ber framkvæmdastjórninni að fylgjast með og birta upplýsingar um gjöld sem eiga þátt í því að ákvarða verð til endanotenda.
- 314) Í því skyni að ákvarða rétta beitingu laga Sambandsins þarf framkvæmdastjórnin að vita hvaða fyrirtæki teljast hafa verulegan markaðsstyrk og hvaða skyldur landsbundin stjórnvöld hafa lagt á markaðsaðila. Því er nauðsynlegt að aðildarríkin sendi framkvæmdastjórninni þessar upplýsingar auk þess að birta þær á landsbundnum vettvangi. Þegar þess er krafist að aðildarríkin sendi framkvæmdastjórninni upplýsingar mega þær vera á rafrænu sniði með fyrirvara um að viðeigandi málsmeðferð við sannvottun hafi verið samþykkt.
- 315) Til að taka til greina markaðs-, félags- og tækniþróun, þ.m.t. þróun tæknistaðla, til að stýra þeirri áhættu sem stöðjar að kerfum og þjónustu og til að tryggja skilvirkan aðgang að neyðarþjónustu í gegnum neyðarfjarskipti ætti að fela framkvæmdastjórninni vald til að samþykkja gerðir í samræmi við 290. gr. sáttmálans um starfshætti Evrópusambandsins að því er varðar að ákveða eitt hámarksverð fyrir lúkningu samtala á farneta- og fastlínumörkuðum í Sambandinu; samþykkja ráðstafanir sem tengjast neyðarfjarskiptum í Sambandinu og aðlaga viðaukana við þessa tilskipun. Einkum er mikilvægt að framkvæmdastjórnin efni til viðeigandi samráðs meðan á undirbúningsvinnu hennar stendur, þ.m.t. við sérfræðinga, og að þetta samráð fari fram í samræmi við meginreglurnar sem mælt er fyrir um í stofnanasamstarfssamningnum frá 13. apríl 2016 um betri lagasetningu ⁽¹⁾. Til að tryggja jafna þátttöku við undirbúning framseldra gerða ættu Evrópuþingið og ráðið m.a. að taka við öllum skjölum á sama tíma og sérfræðingar aðildarríkja og sérfræðingar þeirra að hafa kerfisbundinn aðgang að fundum sérfræðingahópa framkvæmdastjórnarinnar sem vinna að undirbúningi framseldra gerða.
- 316) Til að tryggja samræmd skilyrði fyrir framkvæmd þessarar tilskipunar ætti að veita framkvæmdastjórninni framkvæmdarvald til að samþykkja ákvarðanir til leysa úr málum varðandi skaðlegar truflanir milli aðildarríkja; auðkenna samhæðar eða samræmdar aðferðir vegna ósamkvæmni í framkvæmd landsbundinna stjórnvalda á almennum aðferðum við reglusetningu varðandi rafræna fjarskiptamarkaði, auk númeraskipulags, þ.m.t. númeraraðir, flutningur á númerum og auðkennum, kerfi fyrir númera- og vistfangafærslur og aðgangur að neyðarþjónustu í gegnum samevrópska neyðarnúmerið „112“; gera beitingu staðla eða forskrifta skyldubundna, eða fjarlæga staðla eða forskriftir úr hlutanum fyrir skyldubundna staðla í skránni yfir staðla; samþykkja tæknilegar ráðstafanir og skipulagsráðstafanir til að stýra með viðeigandi hætti þeirri áhættu sem stafar að öryggi neta og þjónustu, og málavöxtum, sniði og málsmeðferðarreglum sem eiga við um tilkynningarskyldu öryggisatvika; tilgreina viðeigandi upplýsingar sem tengjast sérstökum réttindum sem eru seljanleg og tiltæk opinberlega á stöðluðu rafrænu formi þegar afnotaréttur af fjarskiptatíðnirófi er búinn til til að tilgreina eðlisfræðilega og tæknilega eiginleika þráðlausra aðgangspunkta með lítið drægi; heimila eða koma í veg fyrir að landsbundin stjórnvald leggi á fyrirtæki sem teljast vera með verulegan markaðsstyrk aðrar skyldur varðandi aðgang eða samtengingu; samræma tiltekin númer eða númeraraðir til að mæta óuppfylltri samevrópskri eftirspurn eftir númeraforða eða slíkri eftirspurn yfir landamæri, og tilgreina sniðmát fyrir samantekt samninga sem neytendum er veitt. Þessu valdi ætti beita í samræmi við reglugerð Evrópuþingsins og ráðsins (ESB) nr. 182/2011 ⁽²⁾.
- 317) Að lokum ætti framkvæmdastjórnin að geta, eins og þörf krefur, samþykkt tilmæli að teknu fyllsta tilliti til álits BEREC-hópsins, í tengslum við auðkenningu viðkomandi vöru- og þjónustumarkaða, tilkynningar samkvæmt málsmeðferðinni til að styrkja innri markaðinn og samræmda beitingu ákvæða reglurammans.
- 318) Framkvæmdastjórnin ætti að endurskoða framkvæmd þessarar tilskipunar, einkum með það í huga að ákvarða þörfina til breytinga í ljósi breytinga á tæknilegum og markaðslegum skilyrðum.

⁽¹⁾ Stjtið. ESB L 123, 12.5.2016, bls. 1.

⁽²⁾ Reglugerð Evrópuþingsins og ráðsins (ESB) nr. 182/2011 frá 16. febrúar 2011 um reglur og almennar meginreglur varðandi tilhögun eftirlits aðildarríkjana með framkvæmdastjórninni þegar hún beitir framkvæmdarvaldi sínu (Stjtið. ESB L 55, 28.2.2011, bls. 13).

- 319) Þegar að framkvæmdastjórnin endurskoðar framkvæmd þessarar tilskipunar ætti hún að meta hvort, í ljósi markaðsþróunar og með tilliti til bæði samkeppni og neytendaverndar, enn sé þörf á ákvæðum um geirabundna reglusetningu fyrirfram eða hvort breyta ætti þeim ákvæðum eða fella þau niður. Þar sem þessi tilskipun innleiðir nýja aðferðir við reglusetningu í rafrænum fjarskiptageirum, eins og möguleikann á því að víkka beitingu samhverfra skylda fram yfir fyrsta samantektar- eða dreifipunkt og stjórnsýslulega meðferð sameiginlegra fjárfestinga, ætti að veita mati á virkni þeirra sérstaka athygli.
- 320) Tækni- og markaðsþróun í framtíðinni, einkum breytingar á notkun mismunandi rafrænnar fjarskiptaþjónustu og geta hennar til að tryggja skilvirkan aðgang að neyðarþjónustu, gæti teft því í tvísýnu að markmið þessarar tilskipunar náist hvað varðar réttindi endanotenda. Evrópskur hópur eftirlitsaðila á sviði rafrænna fjarskipta ætti því að að fylgjast með þessari þróun í aðildarríkjum og birta reglulega álit sem inniheldur mat á áhrifum þessarar þróunar á beitingu ákvæða þessarar tilskipunar í raun að því er varðar endanotendur. Framkvæmdastjórnin ætti að birta skýrslu og leggja fram tillögu að nýrri löggjöf þar sem hún telur það nauðsynlegt til að tryggja að markmið þessarar tilskipunar náist, að teknu ítrasta tilliti til álits evrópsks hóps eftirlitsaðila á sviði rafrænna fjarskipta.
- 321) Fella ætta tilskipanir 2002/19/EB, 2002/20/EB, 2002/21/EB, 2002/22/EB og 5. gr. ákvörðunar nr. 243/2012/ESB úr gildi.
- 322) Framkvæmdastjórnin skal fylgjast með umskiptunum frá gildandi ramma yfir í nýja rammann.
- 323) Þar eð aðildarríkin geta ekki fyllilega náð markmiði þessarar tilskipunar, þ.e. samhæfðum og einfölduðum regluramma um rafræn fjarskiptanet, rafræna fjarskiptaþjónustu, tengda aðstöðu og tengda þjónustu, skilyrðin fyrir heimildum fyrir netum og þjónustu, notkun fjarskiptatíðnirófs og númeraforða, aðgang að og samtengingu rafrænna fjarskiptaneta og tengdrar aðstöðu og vernd endanotenda, og þeim verður betur náð á vettvangi Sambandsins vegna umfangs og áhrifa aðgerðarinnar, er Sambandinu heimilt að samþykkja ráðstafanir í samræmi við nálægðarregluna eins og kveðið er á um í 5. gr. sáttmálans um Evrópusambandið. Í samræmi við meðalhófsregluna, eins og hún er sett fram í þeirri grein, er ekki gengið lengra en nauðsyn krefur í þessari tilskipun til að ná þessu markmiði.
- 324) Í samræmi við sameiginlega pólitíska yfirlýsingu aðildarríkjanna og framkvæmdastjórnarinnar frá 28. september 2011 um skýringaskjöl⁽¹⁾ hafa aðildarríkin skuldbundið sig til að láta, í rökstuddum tilvikum, eitt eða fleiri skjöl fylgja tilkynningunni um lögleiðingarástafanir sínar til að útskýra sambandið milli efnisþátta tilskipunar og samsvarandi hluta landsbundinna lögleiðingargerninga. Að því er þessa tilskipun varðar telur löggjafinn að sending slíkra gagna sé réttlæt看leg.
- 325) Skyldan til að taka þessa tilskipun upp í landslög skal takmarkast við þau ákvæði þar sem gerð er efnisleg breyting í samburði við niðurfelldar tilskipanir. Skyldan að lögleiða óbreyttu ákvæðin er fyrir hendi í niðurfelldu tilskipununum.
- 326) Þessi tilskipun hefur ekki áhrif á skuldbindingar aðildarríkjanna að því er varðar fresti þeirra til að lögleiða tilskipanirnar, sem tilgreindar eru í B-hluta XII. viðauka, í landslög og dagsetningarnar til að beita þeim,

(1) Stjtið. ESB C 369, 17.12.2011, bls. 14.

SAMÞYKKT TILSKIPUN ÞESSA:

I. HLUTI

RAMMI (ALMENNAR REGLUR UM SKIPULAGNINGU ATVINNUGREINARINNAR)

I. BÁLKUR

GILDISSVIÐ, ÁFORM OG MARKMIÐ, SKILGREININGAR

I. KAFLI

Efni, áform og skilgreiningar

1. gr.

Efni, gildissvið og áform

1. Í þessari tilskipun er komið á samhæfðum ramma við eftirlit með rafrænum fjarskiptanetum, rafrænni fjarskiptaþjónustu, tilheyrandi aðstöðu og tilheyrandi þjónustu og tilteknum þáttum endabúnaðar. Í henni er mælt fyrir um verkefni landsbundinna stjórnvalda og, eftir atvikum, annarra lögbærra yfirvalda og komið er á margs konar málsmeðferð til að tryggja samhæfða beitingu reglurammans í gervöllu Sambandinu.
2. Með þessari tilskipun er áformað:
  - a) að hrinda í framkvæmd innri markaði fyrir rafræn fjarskiptanet og -þjónustu sem mun leiða til útbreiðslu og upptöku neta með mjög mikla flutningsgetu, sjálfbærrar samkeppni, rekstrarsamhæfi rafrænnar fjarskiptaþjónustu, aðgengileika, öryggis neta og þjónustu og ávinnings fyrir endanotendur og
  - b) að tryggja að í gervöllu Sambandinu sé framboð af hágæðaþjónustu sem er öllum aðgengileg á viðráðanlegu verði fyrir tilstuðlan virkar samkeppni og valkosta, og bregðast við aðstæðum þar sem markaðurinn uppfyllir ekki þarfir endanotenda með fullnægjandi hætti, þ.m.t. fatlaðra svo þeir hafi aðgang að þjónustu til jafns við aðra, og mæla fyrir um nauðsynleg réttindi endanotenda.
3. Þessi tilskipun skal ekki hafa áhrif á:
  - a) skyldur sem lagðar eru á með landslögum í samræmi við lög Sambandsins eða með lögum Sambandsins að því er varðar þjónustu sem veitt er með rafrænum fjarskiptanetum og þjónustu,
  - b) ráðstafanir sem gerðar eru á vettvangi Sambandsins eða á landsvísu í samræmi við lög Sambandsins, til að ná fram markmiðum um almannahagsmuni, einkum að því er varðar vernd persónuupplýsinga og einkalífs, reglusetningu um efni og stefnu á sviði hljóð- og myndmiðlunar,
  - c) aðgerðir sem aðildarríki grípa til í þágu allsherjarreglu, almannaöryggis og varnarmála,
  - d) reglugerðir (ESB) nr. 531/2012 og (ESB) nr. 2015/2120 og tilskipun 2014/53/ESB.
4. Framkvæmdastjórnin, evrópskur hópur eftirlitsaðila á sviði rafrænna fjarskipta, og viðkomandi yfirvöld skulu tryggja að við vinnslu þeirra á persónuupplýsingum sé farið að gagnaverndarreglum Sambandsins.

2. gr.

Skilgreiningar

Í þessari tilskipun er merking eftirfarandi hugtaka sem hér segir:

- 1) „rafrænt fjarskiptanet“: sendikerfi, hvort sem þau byggja á varanlegum grunnvirkjum eða miðlægri stjórnunargetu eða ekki, og, ef við á, skiptistöðvar, beinar og önnur úrræði, þ.m.t. óvirkir netþættir, sem gera mögulegt að miðla merkjum eftir þræði, þráðlaust, með ljósbylgjum eða með öðrum rafsegulaðferðum, þ.m.t. gervitunglanet, föst net (línu- eða pakkaskipt, þ.m.t. Netíð) og farnet, rafdreifikerfi, að því marki sem þessi kerfi eru notuð til að senda merki, net fyrir hljóð- og sjónvarp og kapalsjónvarpsnet án tillits til þeirra upplýsinga sem sendar eru,
- 2) „net með mjög mikla flutningsgetu“: annað hvort rafrænt fjarskiptanet sem samanstendur eingöngu af ljósleiðarapáttum a.m.k. að dreifipunkti við þjónustustað, eða rafrænt fjarskiptanet með svipaða frammistöðu við venjuleg álagstímaskilyrði, með tilliti til tiltækrar bandbreiddar aðgreina og útgreina, gallapöls, villutengdra breyta og biðtíma og breytinga á honum, frammistaða nets getur talist vera svipuð hvort sem upplifun endanotanda er breytileg vegna eðlislægs mismunar á eiginleikum miðilsins sem netíð tengist að lokum í gegnum við nettengipunkt,
- 3) „millilandamarkaðir“: markaðir sem eru tilgreindir í samræmi við 65. gr. og ná til Sambandsins eða verulegs hluta þess og staðsettir eru í fleiri en einu aðildarríki,
- 4) „rafræn fjarskiptaþjónusta“: þjónusta sem að jafnaði er veitt gegn þóknun yfir rafræn fjarskiptanet, að undanskilinni þjónustu þar sem efni, sem sent er með rafrænum fjarskiptanetum eða fjarskiptaþjónustu, er boðið eða því ritstýrt, og tekur til eftirfarandi tegunda þjónustu:
  - a) „Netaðgangþjónusta“: Netaðgangþjónusta eins og hún er skilgreind í 2. lið annarra málsgreinar 2. gr. reglugerðar (ESB) 2015/2120,
  - b) fjarskiptaskiptaþjónusta milli einstaklinga og
  - c) þjónusta sem felst að öllu eða mestu leyti í því að flytja merki, s.s. flutningsþjónusta sem er notuð til að veita þjónustu milli véla og fyrir útsendingu,
- 5) „fjarskiptaþjónusta milli einstaklinga“: þjónusta sem að jafnaði er veitt gegn þóknun og gerir bein, gagnvirk upplýsingaskipti milli einstaklinga yfir rafræn fjarskiptanet möguleg á milli takmarkaðs fjölda einstaklinga, þar sem einstaklingarnir sem hefja eða taka þátt í fjarskiptunum ákvarða hverjir viðtakendur eru, og tekur ekki til þjónustu sem gerir gagnvirk fjarskipti milli einstaklinga möguleg, en aðeins sem minni háttar viðbótarþátt sem er órjúfanlega tengdur annarri þjónustu,
- 6) „númeratengd fjarskiptaþjónusta milli einstaklinga“: fjarskiptaþjónusta milli einstaklinga sem tengist númerum sem úthlutað er opinberlega, þ.e. númeri eða númerum í landsbundnu eða alþjóðlegu númeraskipulagi eða sem gerir fjarskipti möguleg við númer í landsbundnu eða alþjóðlegu númeraskipulagi,
- 7) „fjarskiptaþjónusta milli einstaklinga sem er ótengd númerum“: fjarskiptaþjónusta milli einstaklinga sem tengist ekki númerum sem úthlutað er opinberlega, þ.e. númeri eða númerum í landsbundnu eða alþjóðlegu númeraskipulagi, eða þar sem fjarskipti eru ekki möguleg við númer í landsbundnu eða alþjóðlegu númeraskipulagi,
- 8) „almennt rafrænt fjarskiptanet“: rafrænt fjarskiptanet sem notað er að öllu eða mestu leyti til að veita rafræna fjarskiptaþjónustu sem er öllum aðgengileg og styður við flutning á upplýsingum milli nettengipunkta,

- 9) „nettengipunktur“: efnislegur punktur þar sem endanotanda er veittur aðgangur að almennu rafrænu fjarskiptaneti; ef um er að ræða net þar sem skipting eða beining á sér stað er nettengipunkturinn auðkenndur með sérstöku vistfangi innan netsins sem hægt er að tengja númeri eða heiti endanotanda,
- 10) „tilheyrandi aðstaða“: tilheyrandi þjónusta, efnisleg grunnvirki og önnur aðstaða eða þættir í tengslum við rafræn fjarskiptanet eða rafræna fjarskiptaþjónustu sem gera kleift að veita eða styður veitingu þjónustu um það net eða þjónustu, eða hafa möguleika á að gera það og fela í sér byggingar eða inngang að byggingum, leiðslur í byggingum, loftnet, turna og önnur burðarvirki, stokka, leiðslur, möstur, mannop og skápa,
- 11) „tilheyrandi þjónusta“: þjónusta í tengslum við rafræn fjarskiptanet eða rafræna fjarskiptaþjónustu sem gerir kleift að veita eða styður við veitingu þjónustu, sjálfsþjónustu eða sjálfvirkrar þjónustu um það net eða þjónustu eða hefur möguleika á að gera það og felur í sér, meðal annars, númerafærslur eða kerfi þar sem jafngild virkni er í boði, skilyrt aðgangskerfi og rafræna dagskrárvísa auk annarrar þjónustu eins og auðkennis-, staðsetningar- og viðveruþjónustu,
- 12) „skilyrt aðgangskerfi“: tækniráðstöfun, sannvottunarkerfi og/eða tilhögun þar sem aðgangur að verndaðri hljóð- eða sjónvarpsþjónustu í skiljanlegri mynd er bundinn skilyrði um áskrift eða annars konar fyrirframheimild í hverju einstöku tilviki,
- 13) „notandi“: lögaðili eða einstaklingur sem notar eða óskar eftir rafrænni fjarskiptaþjónustu sem er öllum aðgengileg,
- 14) „endanotandi“: notandi sem ekki býður almenn, rafræn fjarskiptanet eða veitir rafræna fjarskiptaþjónustu sem er aðgengileg öllum,
- 15) „neytandi“: einstaklingur sem notar eða óskar eftir rafrænni fjarskiptaþjónustu, sem er öllum aðgengileg, í öðrum tilgangi en sem tengist atvinnugrein hans, viðskiptum eða starfi,
- 16) „framboð á rafrænu fjarskiptaneti“: uppsetning, rekstur, stjórnun eða það að gera slíkt net aðgengilegt,
- 17) „þróaður, stafrænn sjónvarpsbúnaður“: aðgangseining sem ætluð er til að tengja í sjónvarpstæki eða samþætt, stafrænn sjónvarpstæki sem geta tekið á móti stafrænum, gagnvirkum sjónvarpssendingum,
- 18) „skilflötur fyrir notkunarforrit (API)“: hugbúnaður sem er skilflöturinn milli forrita sem útvarpsstöðvar eða þjónustuveitendur bjóða upp á og möguleika þróaða, stafræna sjónvarpsbúnaðarins fyrir stafræna sjónvarps- og hljóðvarpsþjónustu,
- 19) „skipting fjarskiptatíðnirófs“: merking tiltekins fjarskiptatíðnibils til notkunar fyrir eina eða fleiri gerðir þráðlausrar fjarskiptaþjónustu, eftir því sem við á, með tilgreindum skilyrðum,
- 20) „skaðleg truflun“: truflun sem hætta er á að trufla virkni þráðlausrar leiðsöguþjónustu eða annarrar öryggisþjónustu eða sem á annan hátt dregur úr, hindrar eða truflar ítrekað þráðlausa fjarskiptaþjónustu sem er starfrækt í samræmi við gildandi landsbundnar reglur eða reglur á alþjóðavettvangi eða í Sambandinu,
- 21) „öryggi kerfa og þjónustu“: geta rafrænna fjarskiptaneta og -þjónustu til að standast, með tilteknu öryggisstigi, allar aðgerðir sem stofna í hættu aðgengi, sannvottuðum uppruna, réttleika og leynd þessara kerfa og þjónustu, vistaðra eða sendra eða unninna gagna eða tengdrar þjónustu sem boðin er eða er aðgengileg um þessi rafrænu fjarskiptanet eða þjónustu,

- 22) „almenn heimild“: lagarammi sem aðildarríki kemur á fót til að tryggja rétt til að bjóða fram rafræn fjarskiptanet eða -þjónustu og til að mæla fyrir um skyldur sem eru sérstækar fyrir ákveðið svið sem geta gilt um allar eða tiltekna gerðir rafrænna fjarskiptaneta og -þjónustu í samræmi við þessa tilskipun.“
- 23) „þráðlaus aðgangsstaður sem þekur lítið svæði“: þráðlaus lágafsbúnaður til netaðgangs sem er lítil að stærð og með lítið drægi, sem notar leyfisskytt fjarskiptatíðniróf eða fjarskiptatíðniróf sem ekki er leyfisskytt eða samsetningu þeirra, og sem nota má sem hluta af almennu, rafrænu fjarskiptaneti og má vera búinn einu eða fleiri loftnetum með lítil sjónræn áhrif, og sem veitir notendum þráðlausan aðgang að rafrænum fjarskiptanetum óháð undirliggjandi netskipan, hvort sem um er að ræða farsíma- eða fastlínuskipan,
- 24) „þráðlaust staðarnet“: eða „RLAN“ þráðlaust lágafsaðgangskerfi með lítið drægi þar sem lítil hætta er af truflunum frá öðrum slíkum nálægum kerfum sem aðrir nota, sem notar samhæft fjarskiptatíðniróf án einkaréttinda,
- 25) „samhæft fjarskiptatíðniróf“: fjarskiptatíðniróf þar sem samhæfðum skilyrðum að því er varðar tiltækileika og skilvirka notkun hefur verið komið á með tæknilegum framkvæmdarráðstöfunum í samræmi við 4. gr. ákvörðunar nr. 676/2002/EB,
- 26) „sameiginleg notkun fjarskiptatíðnirófs“: aðgangur tveggja eða fleiri notenda að sama fjarskiptatíðnibili, samkvæmt samnýtingarsamkomulagi, sem er heimilaður á grundvelli almennrar heimildar, sérstaks afnotaréttar fyrir fjarskiptatíðniróf, eða samsetningu þeirra, þ.m.t. stjórnsýslunálgun eins og sameiginleg afnot með leyfi, sem hafa að markmiði að auðvelda sameiginlega notkun fjarskiptatíðnibils, með fyrirvara um bindandi samkomulag milli allra viðkomandi aðila, í samræmi við samnýtingarreglur sem fylgja nýtingarrétti þeirra, til að tryggja öllum notendum fyrirsjáanlegt og áreiðanlegt samnýtingarsamkomulag, og með fyrirvara um beitingu samkeppnislaga,
- 27) „aðgangur“: að veita öðru fyrirtæki aðgang að aðstöðu eða þjónustu samkvæmt skilgreindum skilyrðum, hvort sem um er að ræða einkaaðgang eða ekki, í því skyni að veita rafræna fjarskiptaþjónustu, þ.m.t. þegar hún er notuð við afhendingu þjónustu í upplýsingasamfélaginu eða útsendingu efnis. Hann tekur m.a. til aðgangs að einstökum netþáttum og tilheyrandi aðstöðu, sem getur falið í sér tengingu búnaðar hvort sem hún er föst eða ekki (þetta tekur einkum til aðgangs að heimtaug og aðstöðu og þjónustu sem nauðsynleg er til að veita þjónustu um heimtaugina), aðgangs að efnislegu grunnvirki, þ.m.t. byggingum, stokkum og möstrum, aðgangs að viðeigandi hugbúnaðarkerfum, þ.m.t. að rekstrarstuðningskerfum, upplýsingakerfum eða gagnagrunnum fyrir forpantanir, útvegum, pantanir, beiðnir um viðhald og viðgerðir og gerð reikninga, aðgangs að númerafærslum eða kerfum þar sem jafngild virkni er í boði, aðgangs að föstum netum og farnetum, einkum fyrir reiki, aðgangs að skilyrtum aðgangskerfum fyrir stafræna sjónvarpsþjónustu og aðgangs að sýndarnetsþjónustu.,
- 28) „samtenging“ er sérstök tegund aðgangs sem rekstraraðilar almennra neta sameinast um að koma á með efnislegri og röklegri tengingu almennra fjarskiptaneta sem eitt eða fleiri fyrirtæki nota til að gera notendum eins fjarskiptafyrirtækis kleift að hafa samskipti við notendur sama eða annars fyrirtækis eða nýta sér þjónustu sem önnur fyrirtæki veita, þar sem slík þjónusta er veitt af viðkomandi aðilum eða öðrum aðilum sem hafa aðgang að netinu,
- 29) „rekstraraðili“: fyrirtæki sem býður fram eða sem hefur heimild til að bjóða fram almennt, rafrænt fjarskiptanet eða tilheyrandi aðstöðu,

- 30) „heimtaug“: sú eiginlega leið sem rafræn fjarskiptamerki nota og tengir saman nettengipunkt við tengigrind eða sambærilegan búnað í fasta, almenna, rafræna fjarskiptanetinu,
- 31) „símtal“: tenging sem komið er á með fjarskiptaþjónustu milli einstaklinga sem er öllum aðgengileg og leyfir tviátta talfjarskipti,
- 32) „talfjarskiptaþjónusta“: rafræn fjarskiptaþjónusta sem almenningur hefur aðgang að til að senda og taka við, beint eða óbeint, landsbundnum símtölum og eða landsbundnum símtölum og millilandasímtölum með númeri eða númerum úr landsbundnu eða alþjóðlegu númeraskipulagi,
- 33) „svæðisnúmer“: númer úr landsbundnu númeraskipulagi þar sem hluti af talnasamsetningunni er landfræðileg vísun sem er notuð til að beina símtölum á hinn eiginlega nettengipunkt,
- 34) „ósvæðisbundið númer“: númer úr landsbundna númeraskipulaginu sem ekki er svæðisnúmer, s.s. farsímanúmer, frínúmer og símatorgsnúmer,
- 35) „heildarsamtalsþjónusta“: margmiðlunarsamtalsþjónusta í rauntíma sem býður upp á tviátta samhverfan rauntímaflutning á hreyfimynd, textaskilaboðum og tali milli notenda á tveimur eða fleiri stöðum,
- 36) „neyðarsímsvörunarstöð“ (e. public safety answering point (PSAP)): staðurinn þar sem fyrst er tekið á móti neyðarfjarskiptum sem er á ábyrgð opinbers yfirvalds eða einkarekinnar stofnunar sem hlotið hefur viðurkenningu aðildarríkis,
- 37) „neyðarsímsvörunarstöð, sem hentar best“: neyðarsímsvörunarstöð sem er komið er á af yfirvöldum, sem bera ábyrgð, til að taka á móti neyðarfjarskiptum frá tilteknu svæði eða neyðarfjarskiptum af tiltekinni tegund,
- 38) „neyðarfjarskipti“: fjarskipti með fjarskiptaþjónustu milli einstaklinga á milli endanotanda og neyðarsímsvörunarstöðvar, sem hentar best, sem hafa það markmið að óska eftir og fá neyðaraðstoð frá neyðarþjónustu,
- 39) „neyðarþjónusta“: þjónusta sem er viðurkennd sem slík af aðildarríkinu, sem veitir aðstoð tafarlaust og hratt við aðstæður þar sem einkum bein hætta stöðjar að lífi eða limum einstaklinga, almannaheilbrigði eða -öryggi eða eignum í einkaeigu eða eigu hins opinbera eða umhverfinu, í samræmi við landslög,
- 40) „upplýsingar um staðsetningu þess sem hringir“: í almennu farneti, eru gögnin sem eru unnin og eru úr netgrunnvirki eða handtölum, og gefa til kynna landfræðilega staðsetningu farstöðvaendabúnaðar endanotanda, og í almennu föstu neti eru það gögnin um raunvistfang tengipunktsins.
- 41) „endabúnaður“: endabúnaður, eins og hann er skilgreindur í 1. lið 1. gr. tilskipunar framkvæmdastjórnarinnar 2008/63/EB ⁽¹⁾,
- 42) „öryggisatvik“: hver sá atburður sem hefur skaðleg áhrif á öryggi rafrænna fjarskiptaneta eða -þjónustu.

(1) Tilskipun framkvæmdastjórnarinnar 2008/63/EB frá 20. júní 2008 um samkeppni á mörkuðum fyrir endabúnað til fjarskipta (Stjtið. ESB L 162, 21.6.2008, bls. 20).

II. KAFLI

Markmið

3. gr.

Almenn markmið

1. Aðildarríki skulu tryggja að landsbundin stjórnvöld og önnur lögbær yfirlitvöld geri allar réttmætar ráðstafanir sem eru nauðsynlegar og hóflegar við framkvæmd eftirlitsverkefnanna sem tilgreind eru í þessari tilskipun til að ná markmiðunum sem sett eru fram í 2. mgr. Aðildarríki, framkvæmdastjórnin, stefnuhópurinn um fjarskiptatíðniróf og evrópskur hópur eftirlitsaðila á sviði rafrænna fjarskipta skulu einnig stuðla að því að þessum markmiðum verði náð.

Landsbundin stjórnvöld og önnur lögbær yfirlitvöld skulu innan valdheimilda sinna tryggja framkvæmd stefna sem ýta undir tjáningar- og upplýsingafrelsi, fjölbreytni tungumála og menningar, sem og fjölhyggju fjölmiðla.

2. Landsbundin stjórnvöld og önnur lögbær yfirlitvöld, sem og evrópskur hópur eftirlitsaðila á sviði rafrænna fjarskipta, framkvæmdastjórnin og aðildarríkin, skulu vinna að eftirfarandi markmiðum, sem eru ekki talin upp í forgangsörð:

- a) efla tengingu, upptöku og aðgang allra borgara og fyrirtækja í Sambandinu að netum með mjög mikla flutningsgetu, þ.m.t. föstum netum, farnetum og þráðlausum netum,
- b) efla samkeppni í framboði rafrænna fjarskiptaneta og tilheyrandi aðstöðu, þ.m.t. skilvirka samkeppni í grunnvirkjum, og í framboði rafrænnar fjarskiptaþjónustu og tilheyrandi þjónustu,
- c) stuðla að þróun innri markaðarins með því að ryðja úr vegi hindrunum sem eftir standa í vegi fyrir, og greiða fyrir hagstæðum skilyrðum fyrir, fjárfestingu í, og framboði rafrænna fjarskiptaneta, rafrænnar fjarskiptaþjónustu, tilheyrandi aðstöðu og tilheyrandi þjónustu, í öllu Sambandinu; með því að þróa sameiginlegar reglur og fyrirsjáanlega stjórnsýslunálgun; með því að styðja áhrifaríka, skilvirka og samhæfða notkun fjarskiptatíðnirófs, opna nýsköpun, koma á fót og þróa samevrópsk netkerfi, og framboði, tiltækileika og rekstrarsamhæfi samevrópskrar þjónustu, og tengingu enda á milli,
- d) vinna að hagsmunum borgara Sambandsins, með því að tryggja tengingu og almennan aðgang og notkun neta með mjög mikla flutningsgetu, þ.m.t. fastra neta, farneta og þráðlausra neta, og rafrænnar fjarskiptaþjónustu; með því að gera sem mestan ávinning mögulegan að því er tekur til vals, verðs og gæða á grundvelli skilvirkra samkeppni; með því að viðhalda öryggi neta og þjónustu; með því að tryggja mikla og almenna vernd fyrir endanotendur með nauðsynlegum sértækum reglum fyrir geirann; og með því að fást við þarfir, t.d. viðráðanlegt verð, tiltekinn þjóðfélagshópa, einkum endanlegra notenda með fötlun, eldri notenda og notenda með sérstakar félagslegar þarfir, og val og jafngildan aðgang fyrir endanlegra notendur með fötlun.

3. Ef framkvæmdastjórnin setur viðmiðanir og gefur skýrslu um skilvirkni ráðstafana aðildarríkja til að ná markmiðunum sem um getur í 2. mgr., skal hún, ef nauðsyn krefur, njóta aðstoðar aðildarríkja, landsbundinna stjórnvalda, evrópsks hóps eftirlitsaðila á sviði rafrænna fjarskipta og stefnuhóps um fjarskiptatíðniróf.

4. Landsbundin stjórnvöld og önnur lögbær yfirlitvöld skulu, til að ná fram stefnumarkmiðunum sem um getur í 2. mgr. og tilgreind eru í þessari málsgrein, m.a.:

- a) stuðla að fyrirsjáanlegu eftirliti með því að tryggja samræmdar eftirlitsaðferðir á viðeigandi endurskoðunartímabilum og með samvinnu við hvert annað, við evrópskan hóp eftirlitsaðila á sviði rafrænna fjarskipta, við stefnuhópinn um fjarskiptatíðniróf og framkvæmdastjórnina,

- b) tryggja að við svipaðar aðstæður sé engin mismunun á meðferð þeirra sem bjóða rafræn fjarskiptanet og -þjónustu,
- c) beita lögum Sambandsins á tæknilega hlutlausan hátt, að því marki sem það samræmist því að ná markmiðunum sem sett eru fram í 2. mgr.,
- d) stuðla að hagkvæmri fjárfestingu og nýsköpun í nýjum og endurbættum grunnvirkjum, m.a. með því að tryggja að við allar skuldbindingar um aðgang sé tekið tilhlýðilegt tillit til áhættunnar sem fyrirtækin sem fjárfesta taka og með því að heimila ýmis konar samvinnufyrirkomulag á milli fjárfesta og aðila sem sækjast eftir aðgangi til að dreifa áhættu við fjárfestingar, ásamt því að tryggja að samkeppni á markaði og meginregla um bann við mismunun séu varin,
- e) taka tilhlýðilegt tillit til mismunandi aðstæðna að því er varðar innviði, samkeppni, aðstæður endanlegra notenda, og einkum neytenda sem eru til staðar á mismunandi landsvæðum innan aðildarríkis, þ.m.t. staðbundinna grunnvirkja sem ekki eru rekin í hagnaðarskyni af einstaklingum,
- f) leggja aðeins lögboðnar skyldur á fyrir fram að því marki sem nauðsynlegt er til að tryggja virka og varanlega samkeppni í þágu endanotenda og draga úr eða aflétta slíkum skuldbindingum um leið og það skilyrði er uppfyllt.

Aðildarríki skulu tryggja að landsbundin stjórnvöld og önnur lögbær yfirvöld starfi af óhlutdrægni, gagnsæi, án mismununar og á hlutlægan og hóflegan hátt.

4. gr.

Stefnumótandi áætlanagerð og samræming á stefnu varðandi fjarskiptatíðniróf

1. Aðildarríkin skulu vinna saman og með framkvæmdastjórninni að stefnumótandi áætlanagerð, samræmingu og samhæfingu á notkun fjarskiptatíðnirófs í Sambandinu í samræmi við stefnu Sambandsins varðandi stofnun og starfsemi innri markaðarins með rafræn fjarskipti. Í þessu skyni skulu þau m.a. taka tillit til þátta, er varða efnahag, öryggi, heilbrigði, almenna hagsmuni, tjáningarfrelsi, og til menningarlegra, vísindalegra, félagslegra og tæknilegra þátta í stefnu Sambandsins sem og ólíkra hagsmuna notendahópa fjarskiptatíðni með það að markmiði að finna bestu notkun fjarskiptatíðnirófsins og koma í veg fyrir skaðlegar truflanir.
2. Með samstarfi sín á milli og við framkvæmdastjórnina skulu aðildarríkin stuðla að samræmingu á stefnu varðandi fjarskiptatíðniróf í Sambandinu og, eftir því sem við á, samræmdum skilyrðum að því er varðar tiltækileika og skilvirka notkun á fjarskiptatíðnirófi sem nauðsynleg er fyrir stofnun og starfsemi innri markaðarins með rafræn fjarskipti.
3. Aðildarríkin skulu vinna saman og með framkvæmdastjórninni í gegnum stefnuhópinum um fjarskiptatíðniróf í samræmi við 1. mgr., og með Evrópuþinginu og ráðinu að beiðni þeirra, að stefnumótandi áætlanagerð og samræmingu stefnumótunarleiða í Sambandinu varðandi fjarskiptatíðniróf með því að:
  - a) þróa bestu starfsvenjur í málum varðandi fjarskiptatíðniróf, með framkvæmd þessarar tilskipunar í huga,
  - b) greiða fyrir samræmingu milli aðildarríkja með framkvæmd þessarar tilskipunar og annarra laga Sambandsins í huga og stuðla að þróun innri markaðarins.
  - c) samræma nálgun þeirra varðandi úthlutun og leyfi fyrir notkun fjarskiptatíðnirófs og útgáfu skýrslna eða álita um mál er varðar fjarskiptatíðniróf.

Evrópskur hópur eftirlitsaðila á sviði rafrænna fjarskipta skal taka þátt þegar kemur að málefnum sem varða valdheimildir hans og tengjast markaðsreglum og samkeppni varðandi fjarskiptatíðniróf.

4. Framkvæmdastjórnin getur, að teknu ítrasta tilliti til álits stefnuhópsins um fjarskiptatíðniróf, lagt fram tillögur að nýrri löggjöf til Evrópuþingsins og ráðsins í þeim tilgangi að koma á fót stefnuáætlunum til margra ára um fjarskiptatíðniróf, setja fram stefnumið og markmið fyrir stefnumótandi áætlanagerð og samræmingu notkunar fjarskiptatíðnirófs í samræmi við þessa tilskipun, og í þeim tilgangi að setja í umferð samræmt fjarskiptatíðniróf til sameiginlegrar notkunar eða til notkunar sem fellur ekki undir sérstakan afnotarétt.

II. BÁLKUR

STOFNANAUPPBYGGING OG STJÓRNUNARHÆTTIR

I. KAFLI

Landsbundin stjórnvöld og önnur lögbær yfirvöld

5. gr.

Landsbundin stjórnvöld og önnur lögbær yfirvöld

1. Aðildarríki skulu tryggja að öll verkefni sem mælt er fyrir um í þessari tilskipun skuli unnin af lögbæru yfirvaldi.

Innan gildissviðs þessarar tilskipunar skulu landsbundnu stjórnvöldin a.m.k. vera ábyrg fyrir eftirfarandi verkefnum:

- a) að koma markaðsreglum í framkvæmd fyrir fram, þ.m.t. aðgangs- og samtengingarskyldur,
- b) að tryggja lausn deilumála á milli fyrirtækja,
- c) að sjá um stjórnun og taka ákvarðanir tengdar fjarskiptatíðnirófi, eða þar sem þeim verkefnum er úthlutað til annarra lögbærra yfirvalda, veita ráð varðandi markaðsmótun og samkeppnisþætti landsbundinna ferla sem tengjast afnotarétti á fjarskiptatíðnirófi fyrir rafræn fjarskiptanet og -þjónustu,
- d) að stuðla að verndun réttinda endanlegra notenda í rafræna fjarskiptageiranum, ef við á í samstarfi við önnur lögbær yfirvöld,
- e) að meta og vakta náð markaðsmótun og samkeppnismál varðandi opinn Netaðgang,
- f) að meta ósanngjarna byrði og reikna út hreinan kostnað við veitingu alþjónustu,
- g) að tryggja að númeraflutningur milli þjónustuveitenda sé mögulegur,
- h) að framkvæma hvert það verkefni sem þessi tilskipun felur landsbundnum stjórnvöldum.

Aðildarríki geta falið landsbundnum stjórnvöldum önnur verkefni sem kveðið er á um í þessari tilskipun og öðrum lögum Sambandsins, einkum þau sem tengjast samkeppni á markaði eða markaðsaðgangi, s.s. almennar leyfisveitingar, og þau sem tengjast því hlutverki sem evrópskur hópur eftirlitsaðila á sviði rafrænna fjarskipta gegnir. Ef þau verkefni sem tengjast samkeppni á markaði eða markaðsaðgangi eru falin öðrum lögbærum yfirvöldum, skulu þau leitast við að hafa samráð við landsbundnu stjórnvöldin áður en þau taka ákvörðun. Í þeim tilgangi að geta lagt sitt af mörkum til verkefna evrópsks hóps eftirlitsaðila á sviði rafrænna fjarskipta skulu landsbundin stjórnvöld hafa rétt til að safna nauðsynlegum gögnum og öðrum upplýsingum frá markaðsaðilum.

Auk þessa er aðildarríkjunum heimilt að fela landsbundnum stjórnvöldum önnur verkefni á grundvelli landslaga, þ.m.t. landslaga sem eru til framkvæmdar á lögum Sambandsins.

Aðildarríki skulu einkum stuðla að stöðugleika valdheimilda landsbundinna stjórnvalda þegar þessi tilskipun er leidd í lög að því er varðar úthlutun verkefna sem verða til vegna regluramma Sambandsins um rafræn fjarskipti eins og honum var breytt 2009.

2. Landsbundin stjórnvöld og önnur lögbær yfirvöld sama aðildarríkis eða mismunandi aðildarríkja skulu, ef nauðsyn krefur, stofna til samvinnufyrirkomulags sín á milli til að efla samvinnu á sviði reglusetningar.

3. Aðildarríki skulu gefa út á aðgengilegu formi verkefni sem unnin eru af landsbundnum stjórnvöldum og öðrum lögbærum yfirvöldum, einkum ef þau verkefni eru falin fleiri en einum aðila. Aðildarríki skulu tryggja, eftir því sem við á, samráð og samvinnu milli þessara yfirvalda, og milli þessara yfirvalda og landsbundinna yfirvalda sem annast framkvæmd samkeppnis- eða neytendalaga, í málum sem varða sameiginlega hagsmuni. Ef fleira en eitt yfirvald hefur valdheimild til að fjalla um slík mál, skulu aðildarríki tryggja að viðkomandi verkefni sérhvers yfirvalds séu gefin út á aðgengilegu formi.

4. Aðildarríki skulu tilkynna framkvæmdastjórninni um öll landsbundin stjórnvöld og önnur lögbær yfirvöld sem hafa verið falin verkefni samkvæmt þessari tilskipun, skyldur þeirra hvers um sig, sem og allar breytingar á þeim.

6. gr.

Sjálfstæði landsbundinna stjórnvalda og annarra lögbærra yfirvalda

1. Aðildarríki skulu ábyrgjast sjálfstæði landsbundinna stjórnvalda og annarra lögbærra yfirvalda með því að tryggja að þau séu lagalega aðgreind frá öllum einstaklingum eða lögaðilum sem bjóða rafrænt fjarskiptanet, -búnað eða -þjónustu, og að þau starfi óháð þeim. Aðildarríki, sem viðhalda eignarhaldi eða yfirráðum yfir fyrirtækjum sem bjóða fram rafræn fjarskiptanet eða -þjónustu, skulu tryggja að reglusetningarhlutverkið sé algerlega aðskilið frá starfsemi sem tengist eignarhaldi eða yfirráðum að því er varðar allt skipulag.

2. Aðildarríkin skulu tryggja að landsbundin stjórnvöld og önnur lögbær yfirvöld beiti valdi sínu af óhlutdrægni, á gagnsæjan hátt og tímanlega. Aðildarríkin skulu tryggja að þau hafi fullnægjandi tæknileg og fjárhagsleg úrræði og mannafla til að sinna þeim verkefnum sem þeim eru falin.

7. gr.

Skipun og brottvikning aðila landsbundinna stjórnvalda

1. Yfirmaður landsbundins stjórnvalds, eða eftir atvikum, meðlimir hóps sem uppfyllir það hlutverk innan landsbundins stjórnvalds eða varamenn þeirra, skal skipaður til a.m.k. þriggja ára tímabils úr hópi einstaklinga sem njóta viðurkenningar og hafa starfsreynslu, á grundvelli verðleika, hæfni, þekkingar og reynslu eftir opið og gagnsætt valferli. Aðildarríki skulu tryggja samfellu í ákvarðanatöku.

2. Aðildarríkin skulu tryggja að aðeins megi víkja yfirmanni landsbundins stjórnvalds, eða eftir atvikum, meðlimum hóps sem uppfyllir það hlutverk innan landsbundins stjórnvalds eða varamönnum þeirra, úr starfi ef þeir uppfylla ekki lengur skilyrðin sem þarf til að sinna skyldum þeirra og mælt er fyrir um fyrirfram í landslögum fyrir skipun þeirra.

3. Ákvörðun um að víkja yfirmanni viðkomandi landsbundins stjórnvalds eða, eftir atvikum, meðlimum hópsins sem uppfyllir hlutverk hans skal birt þegar brottvikningin á sér stað. Yfirmanni landsbundins stjórnvalds eða, eftir atvikum, meðlimum hópsins sem uppfyllir hlutverk hans, sem vikið er frá, skulu birtar ástæður þar að lútandi. Séu ástæður fyrir brottvikningu ekki birtar, skal það gert að beiðni viðkomandi einstaklings. Aðildarríki skulu tryggja að þessi ákvörðun sé háð endurskoðun dómstóls hvað varðar atriði málsatvika og laga.

8. gr.

Stjórn málalegt óhæði og ábyrgð landsbundina stjórnvalda

1. Með fyrirvara um 10. gr. skulu landsbundin stjórnvöld starfa með sjálfstæðum hætti og af hlutlægni, þ.m.t. við þróun innri starfsreglna og í starfsmannámálum, af gagnsæi og á ábyrgan hátt í samræmi við lög Sambandsins, og skulu hvorki leita eftir né taka við fyrirmælum frá neinum öðrum aðila í tengslum við framkvæmd þeirra verka sem því eru falin samkvæmt landslögum til framkvæmdar á lögum Sambandsins. Þetta skal ekki koma í veg fyrir eftirlit í samræmi við landsbundin stjórnskipunarlög. Aðeins áfrýjunaraðilar sem komið er á fót í samræmi við 31. gr. skulu hafa vald til að fella niður tímabundið eða ógilda ákvarðanir landsbundinna stjórnvalda.

2. Landsbundin stjórnvöld skulu árlega gefa skýrslu, m.a. um stöðuna á rafræna fjarskiptamarkaðinum, um ákvarðanirnar sem þau gefa út, um mannafla þeirra og fjármagn og hvernig þeim er úhlutað, sem og um framtíðaráætlanir. Skýrslur þeirra skulu gerðar opinberar.

9. gr.

Eftirlitsgeta landsbundinna stjórnvalda

1. Aðildarríki skulu tryggja að landsbundin stjórnvöld hafi aðskildar árlegar fjárhagsáætlanir og sjálfræði við framkvæmd úthlutana í fjárhagsáætlunum. Fjárhagsáætlanirnar skulu gerðar opinberar.

2. Með fyrirvara um skylduna að tryggja að landsbundin stjórnvöld hafi fullnægjandi fjármagn og mannafla og til að sinna þeim verkefnum sem þeim eru falin, skal fjárhagslegt sjálfræði ekki koma í veg fyrir stjórn eða eftirlit í samræmi við landsbundin stjórnskipunarlög. Eftirlit með fjárhagsáætlun landsbundinna stjórnvalda skal fara fram á gagnsæjan hátt og vera gert opinbert.

3. Aðildarríkin skulu einnig sjá til þess að landsbundin stjórnvöld hafi fullnægjandi fjárráð og mannaúð til að þau geti tekið virkan þátt í og lagt sitt af mörkum til evrópsks hóps eftirlitsaðila á sviði rafræna fjarskipta.

10. gr.

Þátttaka landsbundinna stjórnvalda í evrópskum hópi eftirlitsaðila á sviði rafræna fjarskipta

1. Aðildarríkin skulu tryggja að markmið evrópsks hóps eftirlitsaðila á sviði rafræna fjarskipta um að stuðla að aukinni samræmingu og samfelldni reglna njóti virks stuðnings viðkomandi landsbundinna stjórnvalda.

2. Aðildarríkin skulu tryggja að landsbundin stjórnvöld taki ýtrasta tillit til leiðbeininga, álitsgerða, tilmæla, sameiginlegrar afstöðu, bestu starfsvenja og aðferðafræði sem evrópskur hópur eftirlitsaðila á sviði rafræna fjarskipta samþykkir, þegar þau samþykkja eigin ákvarðanir fyrir landsbundna markaði sína.

11. gr.

Samstarf milli landsbundinna yfirvalda

Landsbundin stjórnvöld, önnur lögbær yfirvöld samkvæmt þessari tilskipun og landsbundin samkeppnisvöld skulu veita hvert öðru þær upplýsingar sem nauðsynlegar eru vegna beitingar þessari tilskipunar. Að því er varðar þær upplýsingar sem skipst er á, skulu gagnaverndarreglur Sambandsins gilda og viðtökuyfirvald tryggja sama trúnað og krafist er af upprunayfirvaldinu.

*II. KAFLI***Almenn heimild**

1. þáttur

Almennur hluti*12. gr.***Almenn heimild fyrir rafrænum fjarskiptanetum og -þjónustu**

1. Aðildarríkin skulu tryggja frelsi til að bjóða fram rafræn fjarskiptanet og -þjónustu með fyrirvara um skilyrðin sem sett eru í þessari tilskipun. Með það fyrir augum skulu aðildarríkin ekki koma í veg fyrir að fyrirtæki bjóði fram rafræn fjarskiptanet eða -þjónustu nema þegar slíkt er nauðsynlegt af þeim ástæðum sem tilgreindar eru í 1. mgr. 52. gr. sáttmálans. Allar slíkar takmarkanir á frelsi til að bjóða upp á rafræn fjarskiptanet og -þjónustu skulu vera tilhlýðilega rökstuddar og tilkynntar framkvæmdastjórninni.

2. Framboð rafrænna fjarskiptaneta eða rafrænnar fjarskiptaþjónustu, annarrar en fjarskiptaþjónustu milli einstaklinga sem er óháð númerum, má, með fyrirvara um sérstakar skyldur, sem um getur í 2. mgr. 13. gr., eða afnotarétt, sem um getur í 46. og 94. gr., einungis binda skilyrðum um almenna heimild.

3. Telji aðildarríki að tilkynningarskylda eigi rétt á sér fyrir fyrirtæki sem eru háð almennri heimild, getur aðildarríkið krafist þess að slíkt fyrirtæki leggi aðeins fram tilkynningu til landsbundins stjórnvalds eða annars lögbærs yfirvalds. Aðildarríkin skulu ekki krefjast þess að slíkt fyrirtæki afli gagners úrskurðar eða annarrar úrlausnar af hálfu slíks stjórnvalds eða annars yfirvalds áður en það nýtir réttindin sem almenna heimildin veitir.

Eftir að tilkynning, ef hennar er krafist, hefur verið send er fyrirtæki heimilt að hefja starfsemi, ef nauðsyn krefur, með fyrirvara um ákvæði um afnotarétt samkvæmt þessari tilskipun.

4. Tilkynningin, sem um getur í 3. mgr., skal ekki fela í sér annað en yfirlýsingu frá lögaðila eða einstaklingi til landsbundna stjórnvaldsins eða annars lögbærs yfirvalds um þá fyrirætlun að byrja að bjóða fram rafræn fjarskiptanet eða -þjónustu og að leggja fram lágmarksupplýsingar sem krafist er til að gera BEREK-hópnum og stjórnvaldinu kleift að halda skrá eða lista yfir þá sem bjóða fram rafræn fjarskiptanet eða -þjónustu. Þessar upplýsingar skulu takmarkaðar við eftirfarandi:

- a) nafn þjónustuveitandans,
- b) réttarstöðu, rekstrarform og skráningarnúmer, ef þjónustuveitandinn er skráður í viðskiptaskrá eða aðra svipaða opinbera skrá í Sambandinu,
- c) heimilisfang höfuðstöðva þjónustuveitandans í Sambandinu, ef einhverjar eru, og, eftir því sem við á, annars útibús í aðildarríki,
- d) veffang þjónustuveitandans, eftir því sem við á í tengslum við að bjóða fram rafræn fjarskiptanet eða -þjónustu,
- e) tengilið og samskiptaupplýsingar,
- f) stutta lýsingu á netunum eða þjónustunni sem ætlunin er að veita,

g) hlutaðeigandi aðildarríki og

h) dagsetninguna þegar áætlað er að starfsemin hefjist.

Aðildarríkin skulu ekki leggja á frekari eða aðskilda tilkynningarskyldu.

Til að samræma tilkynningarskyldu, skal evrópskur hópur eftirlitsaðila á sviði rafrænna fjarskipta gefa út leiðbeiningar um sniðmát tilkynninga og halda gagnagrunn yfir þær tilkynningar sem sendar eru til lögbærra yfirvalda. Í því skyni skulu lögbær yfirvöld senda með rafrænum hætti allar tilkynningar sem sendar eru til evrópsks hóps eftirlitsaðila á sviði rafrænna fjarskipta án ástæðulausrar tafar. Tilkynningar sendar til lögbærra yfirvalda fyrir 21. desember 2020 skulu sendar áfram til evrópsks hóps eftirlitsaðila á sviði rafrænna fjarskipta fyrir 21. desember 2021.

13. gr.

Skilyrði sem bundin eru almennu heimildinni og afnotaréttinum af fjarskiptatíðnirófi og númeraforða og sérstakar skyldur

1. Almenna heimildin til að bjóða fram rafræn fjarskiptanet eða -þjónustu, afnotaréttur af fjarskiptatíðnirófi og afnotaréttur af númeraforða mega einungis vera háð skilyrðunum sem tilgreind eru í I. viðauka. Slík skilyrði skulu vera án mismununar, hófleg og gagnsæ. Ef um er að ræða afnotarétt af fjarskiptatíðnirófi, skulu slík skilyrði tryggja virka og skilvirka notkun þess, og vera í samræmi við 45. og 51. gr., og ef um er að ræða afnotarétt af númeraforða, í samræmi við 94. gr.
2. Sérstakar skyldur, sem heimilt er að leggja á fyrirtæki sem bjóða fram rafræn fjarskiptanet og -þjónustu skv. 1. og 5. mgr. 61. gr. og 62., 68. og 83. gr. eða á þá sem eru tilnefndir til að veita alþjónustu samkvæmt þessari tilskipun, skulu vera lagalega aðskildar frá réttindum og skyldum sem fylgja almennu heimildinni. Í því skyni að ná fram gagnsæi skal, í almennu heimildinni, vísa til viðmiðana og málsmeðferðar við að leggja þessar sérstöku skyldur á einstök fyrirtæki.
3. Almenna heimildin skal einungis fela í sér skilyrði sem eru sérstök fyrir þennan geira og sett eru fram í A-, B- og C-hluta I. viðauka og skulu ekki vera endurtekning á skilyrðum sem gilda um fyrirtæki í krafti annarra landslaga.
4. Aðildarríkin skulu ekki endurtaka skilyrðin fyrir almennu heimildinni þegar þau veita rétt til afnota af fjarskiptatíðnirófi eða númeraforða.

14. gr.

Yfirlýsingar til að auðvelda nýtingu réttar til að setja upp aðstöðu og réttar til samtengingar

Að beiðni fyrirtækis skal lögbært yfirvald, innan einnar viku, gefa út staðlaðar yfirlýsingar, sem staðfesta, þar sem við á, að fyrirtæki hafi sent frá sér tilkynningu skv. 3. mgr. 12. gr. Þessar yfirlýsingar skulu tilgreina nákvæmlega við hvaða aðstæður hvert það fyrirtæki, sem býður fram rafræn fjarskiptanet eða -þjónustu samkvæmt almennu heimildinni, hefur rétt á að sækja um rétt til að setja upp aðstöðu, semja um samtengingu og/eða fá aðgang eða samtengingu til að auðvelda nýtingu þessara réttinda, t.d. á öðru stjórnsýslustigi eða gagnvart öðrum fyrirtækjum. Ef við á er einnig heimilt að gefa út slíkar yfirlýsingar sem sjálfvirkt svar í kjölfar tilkynningarinnar sem um getur í 3. mgr. 12. gr.

2. þáttur

Réttindi og skyldur samkvæmt almenntri heimild*15. gr.***Lágmarksskrá yfir réttindi sem almenna heimildin veitir**

1. Fyrirtæki, sem fengið hafa heimild skv. 12. gr. skulu hafa rétt til að:
  - a) bjóða fram rafræn fjarskiptanet og -þjónustu,
  - b) fá umfjöllun um umsóknir sínar um nauðsynleg réttindi til að koma upp aðstöðu í samræmi við 43. gr.,
  - c) nota, með fyrirvara um ákvæði 13., 46. og 55. gr. fjarskiptatíðniróf í tengslum við rafræn fjarskiptanet og -þjónustu,
  - d) fá umfjöllun um umsóknir sínar um nauðsynlegan afnotarétt af númeraforða í samræmi við 94. gr.,
2. Ef slík fyrirtæki bjóða almenningi rafræn fjarskiptanet eða -þjónustu veitir almenna heimildin þeim rétt til að:
  - a) semja um samtengingu við og, ef við á, fá aðgang að eða samtengingu frá öðrum sem bjóða fram almenn rafræn fjarskiptanet og -þjónustu, og falla undir almenna heimild í Sambandinu í samræmi við þessa tilskipun,
  - b) fá tækifæri til að vera tilnefnd til að veita hina ýmsu þætti alþjónustu eða veita þjónustu á hinum ýmsu yferráðasvæðum landsins í samræmi við 86. og 87. gr.

*16. gr.***Umsýslugjöld**

1. Öll umsýslugjöld, sem lögð eru á fyrirtæki sem bjóða fram rafræn fjarskiptanet eða -þjónustu samkvæmt almennu heimildinni eða á hvern þann sem fengið hefur afnotarétt, skulu:
  - a) samanlagt einungis taka til umsýslukostnaðar, sem hlýst af stjórnun, eftirliti og framkvæmd kerfisins fyrir almennu heimildina, sem og afnotaréttar og þeirra sérstöku skyldna, sem um getur í 2. mgr. 13. gr. sem kunna að fela í sér kostnað vegna alþjóðlegrar samvinnu, samhæfingar og stöðlunar, markaðsgreiningar, eftirlits með því að skyldur séu uppfylltar og annað markaðseftirlit, sem og vinnu við reglusetningu sem felur í sér undirbúning og framkvæmd afleiddrar löggjafar og stjórnsluákvæðana, svo sem ákvæðana varðandi aðgang og samtengingu, og
  - b) lögð á einstök fyrirtæki á hlutlægan, gagnsæjan og hlutfallslegan hátt þannig að umsýslukostnaður og gjöld, sem honum fylgja, verða í lágmarki.

Aðildarríkin geta kosið leggja ekki umsýslugjöld á fyrirtæki með veltu undir ákveðnum mörkum eða starfsemi sem nær ekki ákveðinni markaðshlutdeild eða eru með mjög takmarkaða landfræðilega útbreiðslu.

2. Ef landsbundin stjórnvöld og önnur lögbær yfirlög leggja á umsýslugjöld skulu þau birta árlegt yfirlit yfir umsýslukostnað sinn og heildarupphæð þeirra gjalda sem innheimt eru. Gera skal viðeigandi leiðréttingar ef mismunur er á heildarupphæð gjaldanna og umsýslukostnaðarins.

17. gr.

Aðskilið bókhald og reikningsskil

1. Aðildarríkin skulu krefjast þess af fyrirtækjum, sem bjóða fram almenn fjarskiptanet eða rafræna fjarskiptaþjónustu sem er öllum aðgengileg og hafa sérstakan rétt eða einkarétt á að veita þjónustu á öðrum sviðum í sama eða öðru aðildarríki, að þau:

- a) færi aðskilið bókhald yfir starfsemi sem tengist framboði á rafrænum fjarskiptanetum eða -þjónustu að því marki sem krafist væri ef lagalega óháð fyrirtæki stunduðu þessa starfsemi, þannig að hægt sé að greina alla kostnaðar- og tekjuliði, ásamt útreikningsgrundvelli þeirra og nákvæmum upplýsingum um hvaða aðferðir eru notaðar, sem tengjast starfsemi þeirra, þ.m.t. nákvæmrar sundurliðunar fastafjármuna og skipulagskostnaðar, eða
- b) hafi aðskilið skipulag fyrir þá starfsemi sem tengist því að bjóða fram rafræn fjarskiptanet og -þjónustu.

Aðildarríkin geta ákveðið að beita ekki þeim kröfum, sem um getur í fyrstu undirgrein, gagnvart þeim fyrirtækjum þar sem ársveltan í starfsemi, sem tengist rafrænum fjarskiptanetum eða -þjónustu í Sambandinu, er minni en 50 milljónir evra.

2. Ef fyrirtæki, sem bjóða almenn rafræn fjarskiptanet eða -þjónustu, sem er öllum aðgengileg, eru ekki háð kröfum félagaréttar og uppfylla ekki viðmiðanir um lítil og meðalstór fyrirtæki í bókhaldsreglum í lögum Sambandsins skal semja reikningsskil þeirra, láta óháðan endurskoðanda endurskoða þau og birta þau. Endurskoðunin skal fara fram í samræmi við viðeigandi lög og reglur Sambandsins og hvers ríkis um sig.

Fyrsta undirgrein þessarar málsgreinar skal einnig gilda um aðskilda bókhaldið sem krafist er skv. a-lið fyrstu undirgreinar 1. mgr.

3. þáttur

Breyting og afturköllun

18. gr.

Breyting á réttindum og skyldum

1. Aðildarríkin skulu tryggja að einungis megi breyta réttindunum, skilyrðunum og málsmeðferð varðandi almennu heimildirnar, afnotaréttinn af fjarskiptatíðnirófi eða númeraforða eða réttinn til að setja upp aðstöðu þegar slíkt er rökstutt á hlutlægan hátt og með hóflegum hætti, þar sem tekið er tillit, eftir því sem við á, til hinna sérstöku skilyrða sem gilda um framseljanlegan afnotarétt af fjarskiptatíðnirófi eða númeraforða.

2. Tilkynna skal með viðeigandi hætti, nema ef tillögur að breytingum eru minni háttar og hafa verið samþykktar af réttthafa eða handhafa almennu heimildarinnar, um þá fyrirætlun að gera slíkar breytingar. Hagsmunaaðilar, þ.m.t. notendur og neytendur, skulu fá nægilegan tíma, til að koma sjónarmiðum sínum varðandi breytingarnar á framfæri. Það tímabil skal ekki vera styttra en fjórar vikur nema í undantekningartilvikum.

Breytingar skulu birtar ásamt rökstuðningnum fyrir þeim.

19. gr.

Takmörkun eða afturköllun á réttindum

1. Með fyrirvara um 5. og 6. mgr. 30. gr. skulu aðildarríkin ekki takmarka eða afturkalla rétt til að setja upp aðstöðu eða afnotarétt af fjarskiptatíðnirófi eða númeraforða áður en tímabilinu, sem veitingin nær til, lýkur nema gildar ástæður séu fyrir því samkvæmt 2. mgr. þessarar greinar og, eftir atvikum, það sé í samræmi við I. viðauka og viðkomandi ákvæði landslaga um bætur fyrir afturköllun á réttindum.
2. Í samræmi við þörfina á að tryggja virka og skilvirka notkun fjarskiptatíðnirófs, eða framkvæmd tæknilegra framkvæmdarráðstafana sem samþykktar eru skv. 4. gr. ákvörðunar nr. 676/2002/EB, geta aðildarríkin heimilað takmörkun eða afturköllun á afnotarétti af fjarskiptatíðnirófi, þ.m.t. réttindin sem um getur í 49. gr. þessarar tilskipunar, á grundvelli fyrirfram ákveðinna og skýrt skilgreindra málsmeðferðarreglna í samræmi við meðalhófsregluna og bann við mismunun. Í slíkum tilfellum er hægt að veita handhöfum réttindanna, eftir því sem við á og í samræmi við lög Sambandsins og viðeigandi landsákvæði, viðeigandi bætur.
3. Breyting á notkun fjarskiptatíðnirófs vegna beitingar 4. eða 5. mgr. 45. gr. skal ein og sér ekki teljast næg ástæða til að réttlæta afturköllun afnotaréttar af fjarskiptatíðnirófi.
4. Öll áform um að takmarka eða afturkalla réttindi samkvæmt almennu heimildinni eða sérstökum afnotarétti af fjarskiptatíðnirófi eða númeraforða án samþykkis handhafa réttindanna skulu háð samráði við hagsmunadílana í samræmi við 23. gr.

III. KAFLI

Tilhögun upplýsingamiðlunar, kannanir og samráðsfyrirkomulag

20. gr.

Upplýsingarbeiðni til fyrirtækja

1. Aðildarríkin skulu tryggja að fyrirtæki, sem bjóða fram rafræn fjarskiptanet og -þjónustu, tilheyrandi aðstöðu eða tilheyrandi þjónustu, veiti allar upplýsingar, þ.m.t. fjárhagslegar upplýsingar, sem nauðsynlegar eru landsbundnu stjórnvöldum, öðrum lögbærum yfirlöndum og BEREC-hópnum til að tryggja að ákvæði ákvarðana eða álita sem samþykkt eru í samræmi við þessa tilskipun og reglugerð Evrópuþingsins og ráðsins (ESB) 2018/1971 ⁽¹⁾, séu uppfyllt. Einkum skulu landsbundin stjórnvöld, og ef nauðsyn krefur til að þau geti leyst verkefni sín af hendi, önnur lögbær yfirlönd hafa vald til að fara fram á að þessi fyrirtæki leggi fram upplýsingar varðandi framtíðarþróun kerfa eða þjónustu sem gæti haft áhrif á heildsöluþjónustu sem þau bjóða samkeppnisaðilum og upplýsingar um rafræn fjarskiptanet og tilheyrandi aðstöðu sem eru aðgreindar á staðarvísu og nægilega ítarlegar til að gera landfræðilega könnun og tilgreiningu á svæðum mögulega í samræmi við 22. gr.

Ef upplýsingarnar sem safnað er í samræmi við fyrstu undirgreinu eru ófullnægjandi til að landsbundin stjórnvöld, önnur lögbær yfirlönd og BEREC-hópurinn geti framkvæmt eftirlitsverkefni sín samkvæmt lögum Sambandsins, má spyrjast fyrir um slíkar upplýsingar hjá öðrum viðkomandi fyrirtækjum sem eru virk í rafrænum fjarskiptum eða nátengdum geirum.

Einnig má fara fram á að fyrirtæki sem teljast hafa verulegan markaðsstyrk á heildsölumarkaði leggi fram bókhaldsgögn um smásölumarkaði sem tengjast þessum heildsölumörkuðum.

⁽¹⁾ Reglugerð Evrópuþingsins og ráðsins (ESB) 2018/1971 frá 11. desember 2018 um að koma á fót evrópskum hópi eftirlitsaðila á sviði rafræna fjarskipta (BEREC) og stofnun til að styðja við BEREC-hópinn (BEREC-skrifstofu), um breytingu á reglugerð (ESB) 2015/2120 og um niðurfellingu reglugerðar (EB) nr. 1211/2009 (Stjtið. ESB L 321, 17.12.2018, bls. 1).

Landsbundin stjórnvöld og önnur lögbær yfirvöld geta óskað eftir upplýsingum frá miðlægu upplýsingaþjónustunni sem komið er á fót samkvæmt tilskipun 2014/61/ESB.

Allar beiðnir um upplýsingar skulu vera í samræmi við framkvæmd verkefna og rökstuddar.

Fyrirtæki skulu veita upplýsingarnar sem óskað er eftir tafarlaust og í samræmi við þau tímamörk og með þeirri nákvæmni sem krafist er.

2. Aðildarríkin skulu tryggja að landsbundin stjórnvöld og önnur lögbær yfirvöld veiti framkvæmdastjórninni, að rökstuddri beiðni, upplýsingarnar sem hún þarf til að geta sinnt verkefnum sínum samkvæmt sáttmálanum um starfshætti Evrópusambandsins. Upplýsingarnar, sem framkvæmdastjórnin óskar eftir, skulu vera í réttu hlutfalli við framkvæmd þessarar verkefna. Ef upplýsingarnar, sem veittar eru, vísa til upplýsinga, sem fyrirtækin hafa þegar veitt að beiðni stjórnvaldsins, skal þeim fyrirtækjum tilkynnt um það. Að því marki sem nauðsynlegt er og ef stjórnvaldið, sem veitir upplýsingarnar, hefur ekki lagt fram sérstaka og rökstudda beiðni um hið gagnstæða skal framkvæmdastjórnin sjá til þess að upplýsingar, sem veittar eru, séu aðgengilegar öðru slíku stjórnvaldi í öðru aðildarríki.

Með fyrirvara um kröfurnar í 3. mgr. skulu aðildarríkin tryggja að upplýsingarnar, sem eru afhentar einu stjórnvaldi geti verið aðgengilegar öðru slíku stjórnvaldi í sama eða öðru aðildarríki í kjölfar rökstuddrar beiðni ef það er nauðsynlegt til að gera öðru hvoru stjórnvaldinu eða BEREC-hópnum kleift að uppfylla skyldur sínar samkvæmt lögum Sambandsins.

3. Ef landsbundin stjórnvöld eða önnur lögbær yfirvöld telja upplýsingar sem safnað er skv. 1. mgr., þ.m.t. upplýsingar sem safnað er í tengslum við landfræðilega könnun, vera trúnaðarupplýsingar í samræmi við lög og reglur Sambandsins og landsbundnar reglur um viðskiptaleynd, skulu framkvæmdastjórnin, BEREC-hópurinn og önnur viðkomandi lögbær yfirvöld tryggja slíka trúnaðarkvöð. Slík leynd skal ekki koma í veg fyrir að lögbæra yfirvaldið, framkvæmdastjórnin, BEREC-hópurinn og öll önnur lögbær yfirvöld sem hlut eiga að máli, deili upplýsingum tímanlega vegna endurskoðunar, vöktunar og umsjónar með beitingu þessarar reglugerðar.

4. Aðildarríkin skulu tryggja að landsbundin stjórnvöld og önnur lögbær yfirvöld birti, í samræmi við landsbundnar reglur um almennan aðgang að upplýsingum og með fyrirvara um reglur Sambandsins og landsbundnar reglur um viðskiptaleynd og vernd persónuupplýsinga, upplýsingar sem myndu stuðla að opnum samkeppnismarkaði.

5. Landsbundin stjórnvöld og önnur lögbær yfirvöld skulu birta skilmála um almennan aðgang að upplýsingum eins og um getur í 4. mgr., þ.m.t. málsmeðferð við að fá slíkan aðgang.

21. gr.

Upplýsingar sem krafist er að því er varðar almennu heimildina, afnotarétt og sérstakar skyldur

1. Með fyrirvara um upplýsingar sem krafist er skv. 20. gr. og skyldur um skýrslugjöf samkvæmt landslögum, öðrum en almennu heimildinni, er landsbundnum stjórnvöldum og öðrum lögbærum yfirvöldum heimilt að krefjast þess að fyrirtæki veiti upplýsingar að því er varðar almennu heimildina, vegna afnotaréttar eða þeirra sérstöku skyldna sem um getur í 2. mgr. 13. gr. og eru hóflegar og rökstuddar á hlutlægan hátt að því er varðar:

- a) sannprófun, sem er kerfisbundin eða fer fram í hverju tilviki fyrir sig, á að 1. skilyrði A-hluta, 2. og 6. skilyrði D-hluta og 2. og 7. skilyrði E-hluta í I. viðauka séu uppfyllt og á því að skyldurnar, sem um getur um í 2. mgr. 13. gr., séu uppfylltar,
- b) sannprófun á því að í hverju tilviki fyrir sig séu skilyrðin uppfyllt eins og þau eru sett fram í I. viðauka ef kvörtun hefur borist eða ef landsbundið stjórnvald hefur aðrar ástæður til að ætla að skilyrði sé ekki uppfyllt eða ef landsbundna stjórnvaldið framkvæmir rannsókn að eigin frumkvæði,

- c) framkvæmd málsmeðferðar og mats á beiðnum um að veita afnotarétt,
- d) birtingu samanburðaryfirlita yfir gæði og verð þjónustu til hagsbóta fyrir neytendur,
- e) söfnun tölfraðilegra upplýsinga, skýrslna eða rannsókna sem skilgreindar eru með skýrum hætti,
- f) markaðsgreiningu að því er varðar þessa tilskipun, þ.m.t. gögn um eftirmaakaði eða smásölumarkaði sem eru tengdir eða tengjast mörkuðunum sem eru umfjöllunarefni markaðsgreiningarinnar,
- g) tryggingu skilvirktrar notkunar og tryggingu skilvirktrar stjórnunar á fjarskiptatíðnirófi og númeraforða,
- h) mat á framtíðarþróun neta eða þjónustu sem gæti haft áhrif á heildsöluþjónustu sem boðin er samkeppnisaðilum, á svæði sem net eða þjónusta ná yfir, á tengingu sem endanotendum stendur til boða eða á tilgreiningu svæða skv. 22. gr.
- i) framkvæmd landfræðilegra kannanna,
- j) svar við rökstuddri beiðni um upplýsingar frá BEREC-hópnum.

Ekki skal krefjast upplýsinganna sem um getur í a- og b-lið og d- til j-lið í fyrstu undirgrein áður en markaðsaðgangur fæst eða sem skilyrði fyrir markaðsaðgangi.

BEREC-hópurinn getur þróað sniðmát fyrir upplýsingabeidnir, ef nauðsyn krefur, til að auðvelda samstæða framsetningu og greiningu á upplýsingunum sem aflað er.

2. Að því er varðar afnotarétt af fjarskiptatíðnirófi, skulu upplýsingarnar sem um getur í 1. mgr. einkum vísa til virkrar og skilvirktrar notkunar fjarskiptatíðnirófs og þess að staðið sé við skyldur um þekju og gæði þjónustu sem fylgja afnotaréttinum af fjarskiptatíðnirófi og sannprófun þeirra.

3. Ef landsbundið stjórnvald eða önnur lögbær yfirvöld krefjast þess að fyrirtæki veiti upplýsingar eins og um getur í 1. mgr. skulu þau gera þeim grein fyrir því í hvaða sérstaka tilgangi upplýsingarnar verða notaðar.

4. Landsbundin stjórnvöld og önnur lögbær yfirvöld skulu ekki tvítaka beiðnir um upplýsingar sem BEREC-hópurinn hefur þegar lagt fram skv. 40. gr. reglugerðar (ESB) nr. 2018/1971 ef BEREC-hópurinn hefur gert upplýsingarnar sem fengust tiltækar þeim yfirvöldum.

22. gr.

Landfræðilegar kannanir á útbreiðslu neta

1. Landsbundin stjórnvöld og/eða önnur lögbær yfirvöld skulu gera landfræðilega könnun á útbreiðslu rafrænna fjarskiptaneta sem geta boðið upp á breiðband (breiðbandsnet) fyrir 21. desember 2023 og skulu uppfæra hana a.m.k. á þriggja ára fresti þaðan í frá.

Í landfræðilegu könnuninni skal felast könnun á núverandi landfræðilegri útbreiðslu breiðbandsneta á yfirráðasvæði þeirra, eftir því sem þörf krefur fyrir vegna verkefna landsbundinna stjórnvalda og/eða annarra lögbærra yfirvalda samkvæmt þessari tilskipun og kannanna sem krafist er vegna beitingar reglna um ríkisaðstoð.

Landfræðilega könnunin getur einnig tekið til spár um útbreiðslu breiðbandsneta á yfirráðasvæði viðkomandi yfirvalds, þ.m.t. neta með mjög mikla flutningsgetu, fyrir tímabil sem ákvarðað er af yfirvaldinu.

Slíkar spár skulu innihalda allar viðeigandi upplýsingar, þ.m.t. upplýsingar um áætlaða útbreiðslu fyrirtækja eða opinberra yfirvalda á netum með mjög mikla flutningsgetu og verulegar uppfærslur eða stækkanir á netum upp að 100 Mbps niðurhalshraða. Í þeim tilgangi skulu landsbundin stjórnvöld og/eða önnur lögbær yfirvöld óska eftir því að fyrirtæki og opinber yfirvöld veiti slíkar upplýsingar að því marki sem þær eru tiltækar og hægt er að veita þær með því að gera eðlilegar ráðstafanir.

Landsbundna stjórnvaldið skal ákveða, að því er varðar verkefnið sem því eru falin samkvæmt þessari tilskipun, að hvaða marki rétt er að reiða sig á allar þær upplýsingar, eða hluta þeirra upplýsinga, sem safnað er í tengslum við slíka spá.

Ef landfræðileg könnun er ekki gerð af landsbundna stjórnvaldinu skal hún gerð í samvinnu við stjórnvaldið að því marki sem það kann að skipta máli fyrir verkefni þess.

Upplýsingarnar sem safnað er í landfræðilegu könnuninni skulu sýna viðeigandi staðarupplýsingar og hafa nægilegar upplýsingar um þjónustugæði og tengdar breytur og vera meðhöndlaðar í samræmi við 3. mgr. 20. gr.

2. Landsbundin stjórnvöld og/eða önnur lögbær yfirvöld geta tilgreint svæði með skýrum svæðamörkum þar sem ákvarðað er á grunni þeirra upplýsinga sem safnað er og spáa sem útbúnar eru skv. 1. mgr. að á meðan á viðeigandi spátímabili stendur, hafi engin fyrirtæki eða opinber yfirvöld breitt út, eða hafi í hyggju að breiða út, net með mjög mikla flutningsgetu eða verulega uppfærslu eða stækkan á neti sínu upp að a.m.k. 100 Mbps niðurhalshraða. Landsbundin stjórnvöld og/eða önnur lögbær yfirvöld skulu birta upplýsingar um tilgreindu svæðin.

3. Viðkomandi yfirvöld geta boðið fyrirtækjum og opinberum yfirvöldum að lýsa yfir ásetningi sínum að breiða út net með mjög mikla flutningsgetu innan tilgreinds svæðis meðan á viðeigandi spátímabili stendur. Ef þetta boð leiðir til yfirlýsingar frá fyrirtæki eða opinberu yfirvaldi um þann ásetning sinn að gera svo, getur viðkomandi yfirvald óskað eftir því að önnur fyrirtæki og opinber yfirvöld lýsi yfir ásetningi sínum að breiða út net með mjög mikla flutningsgetu eða uppfæra eða stækka net sín verulega upp að a.m.k. 100 Mbps niðurhalshraða á þessu svæði. Viðkomandi yfirvald skal tilgreina upplýsingarnar sem fylgja skulu slíkum yfirlýsingum til að tryggja a.m.k. svipaða nákvæmni upplýsinga eins og þeirra sem notaðar eru í spám skv. 1. mgr. Það skal einnig upplýsa öll fyrirtæki eða opinber yfirvöld, sem lýsa yfir áhuga, um það hvort aðgangsneta af næstu kynslóð sem bjóða niðurhalshraða undir 100 Mbps ná til, eða líklegt sé að muni ná til, tilgreinda svæðisins á grunni upplýsinganna sem safnað er skv. 1. mgr.

4. Ráðstafanir skv. 3. mgr. skulu gerðar í samræmi við skilvirka, hlutlæga og gagnsæja málsmeðferð án mismununar þar sem ekkert fyrirtæki er útilokað fyrir fram.

5. Aðildarríkin skulu tryggja að landsbundin stjórnvöld og önnur lögbær yfirvöld, og einnig staðbundin, svæðisbundin og landsbundin yfirvöld sem bera ábyrgð á úthlutun opinbers fjármagns til úbreiðslu rafrænna fjarskiptaneta, hönnunar landsbundinna breiðbandsáætlana, skilgreiningar á þekjuskyldu í tengslum við afnotarétt af fjarskiptatíðnirófi og til að staðfesta tiltækileika þjónustu sem fellur undir alþjónustuskyldur á yfirráðasvæði þeirra, taki tillit til niðurstaðanna úr landfræðilegu könnuninum og tilgreindra svæða skv. 1., 2. og 3. mgr.

Aðildarríkin skulu tryggja að yfirvöldin sem gera landfræðilegu könnunina skuli afhenda viðtökuyfirvaldinu niðurstöðurnar og tryggja sama trúnað og vernd viðskiptaleyndarmála og upprunayfirvaldið og upplýsi aðilana sem veittu upplýsingarnar um það. Þessar niðurstöður skulu látnar BEREC-hópnum og framkvæmdastjórninni í té óski þau eftir því og samkvæmt sömu skilyrðum.

6. Ef viðkomandi upplýsingar eru ekki fáanlegar á markaði, skulu lögbær yfirvöld gera gögn úr landfræðilegum könnunum sem ekki falla undir viðskiptaleynd aðgengilegar með beinu hætti í samræmi við tilskipun 2003/98/EB til að gera endurnotkun þeirra mögulega. Þau skulu einnig gera tiltæk upplýsingatæki, ef slík tæki eru ekki fáanleg á markaði, sem gera endanotendum kleift að ákvarða hvaða tengingar eru fáanlegar á mismunandi svæðum, með nægilega ítarlegum hætti til að nýtast við val þeirra á rekstraraðila eða þjónustuveitanda.

7. BEREC-hópurinn skal, fyrir 21. júní 2020, til að stuðla að samræmdri beitingu landfræðilegra kannanna og spáa, að höfðu samráði við hagsmunaaðila og í nánú samstarfi við framkvæmdastjórnina og viðkomandi landsbundin yfirvöld, gefa út viðmiðunarreglur til að aðstoða landsbundin stjórnvöld og/eða önnur lögbær yfirvöld við samræmda framkvæmd skuldbindinga sinna samkvæmt þessari grein.

23. gr.

Samráð og gagnsæi

1. Að undanskildum þeim tilvikum, sem falla undir 26. eða 27. gr. eða 10. mgr. 32. gr., skulu aðildarríkin tryggja að ef landsbundið stjórnvald eða önnur lögbær yfirvöld hafa í hyggju að grípa til ráðstafana í samræmi við þessa tilskipun, eða ef þau hafa í hyggju að kveða á um takmarkanir í samræmi við 4. og 5. mgr. 45. gr., sem hafa veruleg áhrif á viðkomandi markað, skulu þau gefa hagsmunaaðilum tækifæri til að gera athugasemdir um drögin að ráðstöfuninni innan hæfilegra tímamarka, með hliðsjón af því hversu flókið málið er og, nema í undantekningartilvikum, ekki minna en 30 daga.

2. Að því er varðar 35. gr. skulu lögbær yfirvöld upplýsa stefnuhópin um fjarskiptatíðniróf um leið og þau gefa út drög að ráðstöfunum sem falla innan gildissviðs valaðferða sem byggja á samkeppni eða samanburði skv. 2. mgr. 55. gr. og tengjast notkun fjarskiptatíðnirófs sem samræmd skilyrði hafa verið sett um með tæknilegum framkvæmdarráðstöfunum í samræmi við ákvörðun nr. 676/2002/EB til að gera notkun þess mögulega fyrir rafræna fjarskiptaþjónustu og -net um þráðlaust breiðband („þráðlaus breiðbandsnet og -þjónusta“).

3. Landsbundið stjórnvald og önnur lögbær yfirvöld skulu birta landsbundna tilhögun sína við samráð.

Aðildarríkin skulu tryggja að komið verði á fót einni upplýsingamiðstöð þar sem hægt verði að nálgast upplýsingar um allt yfirstandandi samráð.

4. Landsbundna stjórnvaldið skal sjá til þess að niðurstöður samráðsferlisins séu aðgengilegar öllum nema ef um er að ræða þagnarskyldu í samræmi við landsreglur og reglur Sambandsins um viðskiptaleynd.

24. gr.

Samráð við hagsmunaaðila

1. Aðildarríkin skulu tryggja, eins og við á, að lögbær yfirvöld í samráði við landsbundin stjórnvöld ef við á, taki tillit til sjónarmiða endanotenda, einkum neytenda og endanlegra notenda með fötlun, framleiðenda og fyrirtækja, sem bjóða rafræn fjarskiptanet eða -þjónustu, varðandi málefni sem tengjast réttindum endanotenda og neytenda, þ.m.t. jafngildan aðgang og val endanlegra notenda með fötlun, að því er varðar rafræna fjarskiptaþjónustu sem er öllum aðgengileg, einkum ef þau hafa veruleg áhrif á markaðinn.

Aðildarríkin skulu tryggja að lögbær yfirvöld í samráði við landsbundin stjórnvöld ef við á, komi á fót samráðsfyrirkomulagi, sem er aðgengilegt endanlegum notendum með fótun, sem tryggir að tilhlýðilegt tillit sé tekið til neytenda við ákvarðanir um málefni sem tengjast réttindum endanlegum notenda og neytenda að því er varðar rafræna fjarskiptaþjónustu sem er öllum aðgengileg.

2. Hagsmunaðilum er heimilt að þróa undir leiðsögn lögbærra yfirvalda, í samráði við landsbundin stjórnvöld ef við á, fyrirkomulag sem tekur til neytenda, notendahópa og þjónustuveitenda til að bæta almenn gæði þjónustunnar, m.a. með því að þróa og fylgjast með starfsreglum og rekstrarstöðlum.

3. Með fyrirvara um landsreglur í samræmi við lög Sambandsins til eflingar á markmiðum í menningar- og fjölmiðlastefnu, svo sem fjölbreytni menningar og tungumála og fjölhyggju fjölmiðla, geta lögbær yfirvöld, í samráði við landsbundin stjórnvöld ef við á, stuðlað að samvinnu milli fyrirtækja sem bjóða rafræn fjarskiptanet eða -þjónustu og sviða þar sem áhugi er fyrir framgangi löglegs efnis á rafrænum fjarskiptanetum og -þjónustu. Það samstarf getur einnig náð yfir samræmingu á upplýsingum í þágu almennings, sem veittar verða skv. 4. mgr. 103. gr.

25. gr.

Lausn deilumála utan dómstóla

1. Aðildarríkin skulu tryggja að landsbundna stjórnvaldið, eða annað lögbært yfirvald, sem ber ábyrgð á beitingu 102. til 107. gr. og 115. gr. þessarar tilskipunar, eða a.m.k. einn sjálfstæður aðili sem hefur sérþekkingu þar á, sé skráður sem úrskurðaraðili í deilumálum utan dómstóla í samræmi við 2. mgr. 20. gr. tilskipunar 2013/11/ESB með það fyrir augum að leysa úr deilumálum milli þjónustuveitenda og neytenda sem verða vegna þessarar tilskipunar og tengjast framkvæmd samninga. Aðildarríki geta rýmkað aðgang að málsmeðferð til lausnar deilumálum utan dómstóla, sem yfirvaldið eða aðilinn bjóða upp á, til endanotenda annarra en neytenda, einkum örfyrirtækja og lítilla fyrirtækja.

2. Með fyrirvara um ákvæði tilskipunar 2013/11/ESB, skulu aðildarríkin, ef aðilar að slíkum deilumálum eru frá mismunandi aðildarríkjum, samræma aðgerðir sínar með það í huga að leita lausnar á deilumálinu.

26. gr.

Lausn deilumála milli fyrirtækja

1. Ef upp kemur í tengslum við skyldurnar, sem verða til samkvæmt þessari tilskipun deilumál milli sem þeirra sem bjóða fram rafræn fjarskiptanet eða -þjónustu í aðildarríki eða milli slíkra fyrirtækja og annarra fyrirtækja í aðildarríkinu sem njóta góðs af skuldbindingum um aðgang eða samtengingu eða á milli veitenda rafrænna fjarskiptaneta eða -þjónustu í aðildarríki og veitenda tilheyrandi aðstöðu, skal hlutaðeigandi landsbundið stjórnvald, að beiðni annars hvors aðilans og með fyrirvara um ákvæði 2. mgr., gefa út bindandi ákvörðun til lausnar á deilumálinu eins fljótt og því verður við komið og í öllum tilvikum innan fjögurra mánaða nema í undantekningartilvikum. Hlutaðeigandi aðildarríki skal krefjast þess að aðilarnir sýni landsbundna stjórnvaldinu fulla samvinnu.

2. Aðildarríkin geta veitt lögbæru landsbundnu stjórnvaldi rétt til að neita að leysa deilumál ef aðrar aðferðir, þ.m.t. sáttumleitanir, eru fyrir hendi og stuðla betur að lausn deilumálsins á réttum tíma í samræmi við markmiðin sem sett eru í 3. gr. Landsbundna stjórnvaldið skal upplýsa aðilana um slíkt án tafar. Ef deilumálið hefur ekki verið leyst eftir fjóra mánuði og ef það hefur ekki verið lagt fyrir dómstóla af hálfu málsaðilans sem leitar réttar síns skal landsbundna stjórnvaldið, að beiðni annars hvors málsaðilans, gefa út bindandi ákvörðun til að leysa deilumálið á sem skemmstum tíma og í öllum tilvikum innan fjögurra mánaða.

3. Við lausn deilumáls skal landsbundna stjórnvaldið taka ákvarðanir sem miða að því að ná fram markmiðunum sem sett eru í 3. gr. Hvers kyns skyldur, sem landsbundna stjórnvaldið leggur á fyrirtæki við lausn deilumáls, skulu vera í samræmi við ákvæði þessarar tilskipunar.
4. Ákvörðun landsbundna stjórnvaldsins skal gerð aðgengileg almenningi að teknu tilliti til krafna um viðskiptaleynd. Landsbundna stjórnvaldið skal veita hlutaðeigandi aðilum allar upplýsingar um ástæðurnar að baki ákvörðuninni.
5. Málsmeðferðin, sem um getur í 1., 3. og 4. mgr., skal ekki koma í veg fyrir að annar hvor aðilinn leggi mál fyrir dómstóla.

27. gr.

Lausn deilumála yfir landamæri

1. Ef upp kemur deilumál sem fellur undir þessa tilskipun milli fyrirtækja í mismunandi aðildarríkjum, skulu 2., 3. og 4. mgr. þessarar greinar gilda. Þessi ákvæði skulu ekki gilda um deilumál sem varða samræmingu fjarskiptatíðnirófs sem fellur undir 28. gr.
2. Öllum aðilum er heimilt að vísa deilumálinu til hlutaðeigandi landsbundins stjórnvalds eða stjórnvalda. Ef deilan hefur áhrif á viðskipti milli aðildarríkjanna, skal lögbæra landsbundna stjórnvaldið eða stjórnvöldin tilkynna deiluna til BEREC-hópsins til þess að finna megi lausn á deilumálinu í samræmi við markmiðin sem eru sett fram í 3. gr.
3. Hafi slík tilkynning verið gerð, skal BEREC-hópurinn gefa út álit þar sem landsbundna stjórnvaldinu eða stjórnvöldunum er boðið að grípa til sértækra aðgerða til að leysa deilumálið eða grípa ekki til aðgerða, innan stysta mögulega tímaramma og í öllum tilvikum innan fjögurra mánaða nema í undantekningartilvikum.
4. Hlutaðeigandi landsbundna stjórnvaldið eða stjórnvöldin skulu biðja eftir álitum frá BEREC-hópnum áður en gripið er til aðgerða til að leysa deilumálið. Í undantekningartilvikum þar sem nauðsynlegt er að bregðast við með skjótum hætti til að standa vörð um samkeppni eða vernda hagsmuni endanotenda, mega lögbær landsbundin stjórnvöld, að beiðni aðilanna eða að eigin frumkvæði, samþykkja tímabundnar ráðstafanir.
5. Hvers kyns skyldur, sem landsbundna stjórnvaldið leggur á fyrirtæki við lausn deilumáls, skulu vera í samræmi við ákvæði þessarar tilskipunar, taka írasta tillit til álitsins sem BEREC-hópurinn samþykkti, og vera samþykktar innan eins mánaðar frá slíku álitum.
6. Málsmeðferðin, sem um getur í 2. mgr., skal ekki koma í veg fyrir að annar hvor aðilinn leggi mál fyrir dómstóla.

28. gr.

Samræming fjarskiptatíðnirófs meðal aðildarríkja

1. Aðildarríkin og lögbær yfirvöld þeirra skulu tryggja að notkun fjarskiptatíðnirófs á yfirráðasvæði þeirra sé skipulögð þannig að ekkert annað aðildarríki sé hindrað í því að leyfa á yfirráðasvæði sínu notkun samræmds fjarskiptatíðnirófs í samræmi við lög Sambandsins, einkum vegna skaðlegra truflana yfir landamæri milli aðildarríkja.

Aðildarríkin skulu gera allar nauðsynlegar ráðstafanir í þessum tilgangi með fyrirvara um skuldbindingar þeirra samkvæmt alþjóðalögum og viðeigandi alþjóðasamningum, s.s. fjarskiptareglum Alþjóðafjarskiptasambandsins og svæðisbundnum samningnum Alþjóðafjarskiptasambandsins.

2. Aðildarríkin skulu vinna saman, og eftir því sem við á, í gegnum stefnuhópinn um fjarskiptatíðniróf, að samræmingu yfir landamæri á notkun fjarskiptatíðnirófs til að:

- a) tryggja að farið sé að ákvæðum 1. mgr.,

b) leysa öll vandamál eða deilur í tengslum við samræmingu yfir landamæri eða skaðlegar truflanir milli aðildarríkja, og einnig þriðju landa, sem koma í veg fyrir að aðildarríkin noti samræmda fjarskiptatíðnirófið á yfirráðasvæði þeirra.

3. Til að tryggja að farið sé að ákvæðum 1. mgr., getur aðildarríki sem fyrir áhrifum verður óskað eftir því að stefnuhópurinn um fjarskiptatíðniróf aðstoði við að leysa úr vandamálum eða deilum í tengslum við samræmingu yfir landamæri eða skaðlegar truflanir yfir landamæri. Eftir því sem við á getur stefnuhópurinn um fjarskiptatíðniróf gefið út álit þar sem lögð er til samræmd lausn varðandi slíkt vandamál eða deilu.

4. Ef aðgerðirnar sem um getur í 2. eða 3. mgr. hafa ekki leyst vandamálið eða deiluna, og ef aðildarríki sem verður fyrir áhrifum óskar eftir því, er framkvæmdastjórninni heimilt, að teknu ítrasta tilliti til álita stefnuhópsins um fjarskiptatíðniróf sem leggja til samræmda lausn skv. 3. mgr., að samþykka ákvarðanir sem beint er til viðkomandi aðildarríkja til að leysa úr óútkljáðum málum varðandi skaðlegar truflanir með framkvæmdargerðum sem ætlað er að greiða úr skaðlegum truflunum yfir landamæri milli tveggja eða fleiri aðildarríkja sem koma í veg fyrir að þau noti samræmda fjarskiptatíðnirófið á yfirráðasvæði sínu.

Þessar framkvæmdargerðir skulu samþykktar í samræmi við rannsóknarmálsmeðferðina sem um getur í 4. mgr. 118. gr.

5. Sambandið skal, að beiðni aðildarríkis sem verður fyrir áhrifum, veita lagalegan, pólitískan og tæknilegan stuðning til að leysa úr málum sem varða samræmingu fjarskiptatíðnirófs og tengjast löndum sem eiga landamæri að Sambandinu, þ.m.t. umsóknar- og inngöngulöndum, þannig að hlutaðeigandi aðildarríki geti sinnt skyldum sínum samkvæmt lögum Sambandsins. Sambandið skal, þegar það veitir slíka aðstoð, styðja framkvæmd stefna Sambandsins.

III. BÁLKUR

FRAMKVÆMD

29. gr.

Viðurlög

1. Aðildarríkin skulu setja reglur um viðurlög, þ.m.t. ef nauðsyn krefur, sektir og önnur fyrirframákveðin eða reglubundin viðurlög við brotum gegn landsákvæðum sem samþykkt eru samkvæmt þessari tilskipun eða hvers konar bindandi ákvörðun sem hefur verið samþykkt af framkvæmdastjórninni, landsbundna stjórnvaldinu eða öðru lögbæru yfirvaldi samkvæmt þessari tilskipun, og gera allar nauðsynlegar ráðstafanir til að sjá til þess að þeim sé beitt. Innan þeirra marka sem sett eru í landslögum skulu landsbundin stjórnvöld og önnur lögbær yfirvöld hafa vald til að leggja á slík viðurlög. Viðurlögin skulu vera viðeigandi, skilvirk, í réttu hlutfalli við brotið og hafa letjandi áhrif.

2. Aðildarríkin skulu aðeins kveða á um viðurlög í tengslum við málsmeðferðin sem um getur í 3. mgr. 22. gr. ef fyrirtæki eða opinbert yfirvald veitir vísitandi, eða af vítaverðu gáleysi, villandi, rangar eða ófullnægjandi upplýsingar.

Þegar fjárhæð sekta eða reglubundinna viðurlaga sem lögð eru á fyrirtæki eða opinbert yfirvald fyrir að veita vísitandi, eða af vítaverðu gáleysi, villandi, rangar eða ófullnægjandi upplýsingar, í tengslum við verklagsregluna sem um getur í 3. mgr. 22. gr., skal m.a. taka tillit til þess hvort hegðun fyrirtækisins eða opinbera yfirvaldsins hafi haft neikvæð áhrif á samkeppni og einkum hvort fyrirtækið eða opinbera yfirvaldið hafi, andstætt þeim upplýsingum sem voru veittar upphaflega, eða síðari uppfærslu á þeim, unnið að útbreiðslu, stækkun eða uppfærslu nets, eða hafi ekki breitt út net og ekki gefið hlutlægan rökstuðning fyrir þeirri breytingu á áætlun.

30. gr.

Uppfylling skilyrða almennu heimildarinnar eða afnotaréttar af fjarskiptatíðnirófi og númeraforða og sérstakra skyldna

1. Aðildarríkin skulu tryggja að viðkomandi lögbær yfirvöld þeirra hafi eftirlit og umsjón með því að farið sé að skilyrðum almennu heimildarinnar eða afnotaréttar af fjarskiptatíðnirófi og númeraforða, að sérstöku skyldunum sem um getur í 2. mgr. 13. gr. og að skuldbindingunni um að nota fjarskiptatíðniróf með virkum og skilvirkum hætti í samræmi við 4. gr., 1. mgr. 45. gr. og 47. gr.

Lögbær stjórnvöld skulu hafa vald til að krefjast þess að fyrirtæki sem falla undir almennu heimildina eða sem njóta afnotaréttar af fjarskiptatíðnirófi eða númeraforða, veiti allar nauðsynlegar upplýsingar til að staðfesta að farið sé að skilyrðunum fyrir almennu heimildinni, afnotarétti og númeraforða eða sérstöku skyldunum, sem um getur í 2. mgr. 13. gr. eða 47. gr., í samræmi við 21. gr.

2. Ef lögbært yfirvald kemst að þeirri niðurstöðu að fyrirtæki uppfylli ekki eitt eða fleiri skilyrði fyrir almennu heimildinni eða afnotarétti af fjarskiptatíðnirófi og númeraforða, eða þær sérstöku skyldur sem um getur í 2. mgr. 13. gr. skal það tilkynna fyrirtækinu um þessar niðurstöður og gefa því tækifæri til að koma sjónarmiðum sínum á framfæri innan hæfilegra tímamarka.

3. Lögbæra yfirvaldið skal hafa vald til að fara fram á að brotið sem um getur í 2. mgr. verði stöðvað annað hvort án tafar eða innan hæfilegs frests og skal gera viðeigandi og hlutfallsbundnar ráðstafanir sem miða að því að tryggja að eftir því sé farið.

Í því skyni skulu aðildarríkin veita lögbærum yfirvöldum vald til að beita:

- a) viðurlögum sem hafa varnaðaráhrif eftir því sem við á, þ.m.t. reglubundnum viðurlögum sem gilda afturvirk og
- b) fyrirmælum um að hætta eða fresta þjónustustarfsemi eða samþættri þjónustu sem mundi annars valda umtalsverðu tjóni á samkeppni, þangað til aðgangsskyldur, lagðar á eftir markaðsgreiningu sem gerð er í samræmi við 67. gr., hafa verið uppfylltar.

Lögbæru yfirvöldin skulu tilkynna ráðstafanirnar og ástæðurnar, sem þær eru grundvallaðar á, til hlutaðeigandi fyrirtækis án tafar og veita skal fyrirtækinu sanngjarnan frest til að hlíta ráðstöfununum.

4. Þrátt fyrir ákvæði 2. og 3. mgr. í þessari grein, er aðildarríkjunum heimilt að veita lögbæru yfirvaldi umboð til að beita, ef við á, fjárhagslegum viðurlögum á fyrirtæki ef þau vanrækja að veita upplýsingar í samræmi við skyldurnar sem lagðar eru á samkvæmt a- eða b-lið fyrstu undirgreinar 1. mgr. 21. gr. og 69. gr. innan hæfilegs tíma sem lögbæra yfirvaldið mælir fyrir um.

5. Ef um er að ræða alvarleg og endurtekin brot þar sem skilyrðin fyrir almennu heimildinni, afnotaréttinum af fjarskiptatíðnirófi og númeraforða, eða sérstöku skyldurnar, sem um getur í 2. mgr. 13. gr. eða 1. eða 2. mgr. 47. gr. eru ekki uppfylltar og ef ráðstafanir, sem miða að því að tryggja að skilyrðin séu uppfyllt eins og um getur í 3. mgr. þessarar greinar, hafa brugðist, er aðildarríkjunum heimilt að veita lögbærum yfirvöldum vald til að koma í veg fyrir að fyrirtæki haldi áfram að bjóða fram rafræn fjarskiptanet eða -þjónustu eða svipta það tímabundið afnotarétti eða afturkalla hann. Aðildarríkin skulu veita lögbæra yfirvaldinu vald til að beita viðurlögum sem eru skilvirk, í réttu hlutfalli við brotið og letjandi. Beita má slíkum viðurlögum fyrir hvaða tímabil sem brotið hefur verið framið á, jafnvel þótt síðar hafi verið bætt fyrir brotið.

6. Þrátt fyrir ákvæði 2., 3. og 5. mgr. þessarar greinar, er lögbæru yfirvaldi heimilt að grípa til aðkallandi tímabundinna ráðstafana til að ráða bót á ástandinu áður en lokaákvörðun er tekin ef það hefur sannanir fyrir því að skilyrðin fyrir almennu heimildinni, afnotaréttinum af fjarskiptatíðnirófi og númeraforða eða sérstöku skyldurnar, sem um getur í 2. mgr. 13. gr. eða 1. eða 2. mgr. 47. mgr., hafi ekki verið uppfylltar og það felur í sér bráða og alvarlega ógnun við almannaöryggi eða lýðheilsu eða mun skapa alvarleg, efnahagsleg eða rekstrarleg vandamál fyrir aðra sem bjóða fram eða nota rafræn fjarskiptanet eða -þjónustu eða aðra notendur fjarskiptatíðnirófsins. Lögbæra yfirvaldið skal gefa hlutaðeigandi fyrirtækinu eðlilegt tækifæri til að koma sjónarmiðum sínum á framfæri og gera tillögur um úrbætur. Lögbæra yfirvaldið getur, eftir því sem við á, staðfest tímabundnu ráðstafanirnar, sem skulu gilda að hámarki í 3 mánuði, en getur framlengt þær í allt að þrjá mánuði til viðbótar við kringumstæður þar sem málsmeðferð við fullnustu er ekki lokið.

7. Fyrirtæki skulu hafa rétt til málskots vegna ráðstafana, sem gerðar eru samkvæmt þessari grein, í samræmi við málsmeðferðina sem um getur í 31. gr.

31. gr.

Réttur til áfrýjunar

1. Aðildarríkin skulu tryggja að á landsvísu séu til skilvirkar aðferðir, sem veita öllum notendum eða fyrirtækjum sem bjóða fram rafræn fjarskiptanet og/eða -þjónustu, sem ákvörðun landsbundins stjórnvalds varðar, rétt til að áfrýja ákvörðuninni til áfrýjunaraðila sem er óháður hlutaðeigandi aðilum og utanaðkomandi íhlutunum eða pólitískum þrýstingi sem er líklegur til þess að stofna í hættu sjálfstæðu mati þess á málum sem lögð eru fyrir það. Þessi aðili, sem getur verið dómstóll, skal hafa viðeigandi sérþekkingu sem gerir honum kleift að rækja hlutverk sitt með skilvirkum hætti. Aðildarríkin skulu tryggja að tilhlýðilegt tillit sé tekið til málsástæðna.

Þar til niðurstaða hefur fengist úr áfrýjuninni skal ákvörðun lögbæra yfirvaldsins standa, nema tímabundnar ráðstafanir séu heimilaðar í samræmi við landslög.

2. Ef áfrýjunaraðilinn, sem um getur í 1. mgr. þessarar greinar, er ekki dómstóll skulu ástæður ákvarðana hans gefnar skriflega. Enn fremur skal ákvörðun hans í slíku tilviki vera háð endurskoðun dómstóls í skilningi 267. gr. sáttmálans.

Aðildarríkin skulu tryggja að áfrýjunarferlið sé skilvirkt.

3. Aðildarríkin skulu safna upplýsingum um almennt inntak áfrýjana, fjölda beiðna um áfrýjun, lengd málsmeðferðar við áfrýjun og fjölda úrskurða um að heimila tímabundnar ráðstafanir. Aðildarríkin skulu veita framkvæmdastjórninni og BEREC-hópnum slíkar upplýsingar, auk ákvarðana eða úrskurða, að fenginni rökstuddri beiðni.

IV. BÁLKUR

VERKLAGSREGLUR FYRIR INNRI MARKAÐINN

I. KAFLI

32. gr.

Styrking innri markaðarins fyrir rafræn fjarskipti

1. Þegar landsbundin stjórnvöld sinna verkefnum sínum samkvæmt þessari tilskipun skulu þau taka ýtrasta tillit til markmiðanna sem sett eru í 3. gr.

2. Landsbundin stjórnvöld skulu stuðla að þróun innri markaðarins með því að vinna saman og með framkvæmdastjórninni og BEREC-hópnum á gagnsæjan hátt til að tryggja samkvæmni við beitingu í öllum aðildarríkjunum á ákvæðum þessarar tilskipunar. Í þessu skyni skulu þau einkum vinna með framkvæmdastjórninni og BEREC-hópnum að því að auðkenna tegundir tækja og úrræða sem henta best til að taka á tilteknum aðstæðum á markaðnum.

3. Þegar ekki er kveðið á um annað í tilmælum eða viðmiðunarreglum sem samþykktar eru skv. 34. gr. við lok opinbers samráðs, ef þess er krafist í samræmi við 23. gr., og landsbundið stjórnvald hefur í hyggju að grípa til ráðstöfunar sem:

a) fellur undir gildissvið 61., 64., 67. 68. eða 83. gr. og

b) hefur áhrif á viðskipti milli aðildarríkja,

skal það birta drögin að ráðstöfuninni og tilkynna þau samtímis framkvæmdastjórninni, BEREC-hópnum og landsbundnum stjórnvöldum í öðrum aðildarríkjum, jafnframt því að gefa upp ástæðurnar að baki ráðstöfuninni, í samræmi við 3. mgr. 20. gr. Landsbundnum stjórnvöldum, BEREC-hópnum og framkvæmdastjórninni er heimilt að gera athugasemdir við drögin að ráðstöfuninni innan eins mánaðar. Ekki er heimilt að framlengja þennan eins mánaðar frest.

4. Drögin að ráðstöfuninni sem um getur í 3. mgr. þessarar greinar skulu ekki samþykkt í tvo mánuði til viðbótar, ef ráðstöfunin miðar að því að:

a) skilgreina viðkomandi markað sem er frábrugðinn þeim sem skilgreindir eru í tilmælunum sem um getur í 1. mgr. 64. gr. eða

b) tilnefna fyrirtæki á þann hátt að það hafi, annaðhvort eitt og sér eða sameiginlega með öðrum, verulegan markaðsstyrk skv. 3. eða 4. mgr. 67. gr.,

og það myndi hafa áhrif á viðskipti milli aðildarríkja og framkvæmdastjórnin hefur bent landsbundna stjórnvaldinu á að hún telji að fyrirhuguð ráðstöfun myndi skapa hindrun á innri markaðnum eða hafi alvarlegar áhyggjur af því hvort hún samrýmist lögum Sambandsins, og einkum markmiðunum sem um getur í 3. gr. Ekki er heimilt að framlengja þennan tveggja mánaða frest. Framkvæmdastjórnin skal upplýsa BEREC-hópin og landsbundin stjórnvöld um fyrirvara sína í slíkum tilvikum og birta þá opinberlega samtímis.

5. BEREC-hópurinn skal birta álit á fyrirvörum framkvæmdastjórnarinnar sem um getur í 4. mgr. þar hann gefur til kynna hvort hann telur að drögum að ráðstöfun skuli viðhaldið, breytt eða þau afturkölluð, og, eftir því sem við á, leggja fram ákveðnar tillögur þar að lútandi.

6. Innan tveggja mánaða frestsins sem um getur í 4. mgr. er framkvæmdastjórninni heimilt annað hvort:

a) að taka ákvörðun um það að krefjast þess að hlutaðeigandi landsbundið stjórnvald afturkalli drögin að ráðstöfuninni eða

b) að taka ákvörðun um að aflétta fyrirvörum sem um getur í 4. mgr.

Framkvæmdastjórnin skal taka ýtrasta tillit til álitsgerðar BEREC-hópsins áður en hún tekur ákvörðun.

Ákvörðunum sem um getur í a-lið fyrstu undirgreinar skal fylgja nákvæm og hlutlæg greining á því hvers vegna framkvæmdastjórnin telur að ekki skuli samþykka drögin að ráðstöfuninni ásamt sérstökum tillögum að breytingum á drögnum.

7. Ef framkvæmdastjórnin hefur samþykkt ákvörðun í samræmi við a-lið fyrstu undirgreinar 6. mgr. þessarar greinar um það að krefjast þess að landsbundið stjórnvald afturkalli fyrirhugaða ráðstöfun skal landsbundna stjórnvaldið breyta eða afturkalla drögin að ráðstöfuninni innan sex mánaða frá dagsetningu ákvörðunar framkvæmdastjórnarinnar. Þegar drögum að ráðstöfun er breytt skal landsbundið stjórnvald ráðast í samráð við almenning í samræmi við 23. gr. og skal það endurtilkynna framkvæmdastjórninni um breytt drög að ráðstöfun í samræmi við 3. mgr. þessarar greinar.

8. Hlutaðeigandi landsbundið stjórnvald skal taka ýtrasta tillit til athugasemda frá öðrum landsbundnum stjórnvöldum, BEREC-hópnum og framkvæmdastjórninni og er heimilt, nema í tilvikum sem fjallað er um í 4. mgr. og a-lið 6. mgr. að samþykkja endurgerð drög að ráðstöfuninni og, ef það gerir svo, tilkynna það framkvæmdastjórninni.

9. Landsbundið stjórnvald skal tilkynna framkvæmdastjórninni og BEREC-hópnum um allar samþykktar endanlegar ráðstafanir sem heyra undir a- og b-lið 3. mgr.

10. Í undantekningartilvikum, ef landsbundið stjórnvald telur að brýn þörf sé á að grípa til aðgerða til að standa vörð um samkeppni og vernda hagsmuni notenda, getur það samþykkt án tafar hlutfallslegar ráðstafanir til bráðabirgða sem undantekningu frá málsmeðferðinni sem sett er fram í 3. og 4. mgr. Það skal án tafar tilkynna framkvæmdastjórninni, öðrum landsbundnum stjórnvöldum og BEREC-hópnum um þessar ráðstafanir ásamt fullum rökstuðningi. Ákvörðun landsbundna stjórnvaldsins um að gera slíkar ráðstafanir varanlegar eða framlengja gildistíma þeirra skal vera með fyrirvara um ákvæði 3. og 4. mgr.

11. Landsbundið stjórnvald getur afturkallað drög að ráðstöfun hvenær sem er.

33. gr.

Verklagsreglur fyrir samræmda beitingu úrræða

1. Ef fyrirhuguð ráðstöfun sem fellur undir 3. mgr. 32. gr. miðar að því að leggja á, breyta eða afturkalla skyldur fyrirtækis við beitingu á 61. eða 67. gr. í tengslum við 69. til 76. gr. og 83. gr. er framkvæmdastjórninni heimilt, innan eins mánaðar tímabilsins sem kveðið er á um í 3. mgr. 32. gr., að tilkynna viðkomandi landsbundnu stjórnvaldi og BEREC-hópnum um ástæður sínar fyrir því að telja að drögin að ráðstöfun muni skapa hindranir á innri markaðinum eða um alvarlegar efasemdir um að þær samrýmist lögum Sambandsins. Í slíkum tilvikum skal ekki samþykkja drög að ráðstöfuninni í aðra þrjá mánuði eftir tilkynningu framkvæmdastjórnarinnar.

Ef slík tilkynning er ekki fyrir hendi er hlutaðeigandi, landsbundnu stjórnvaldi heimilt að samþykkja drög að ráðstöfuninni, að teknu ýtrasta tilliti til athugasemda framkvæmdastjórnarinnar, BEREC-hópsins eða annarra landsbundinna stjórnvalda.

2. Innan þriggja mánaða tímabilsins sem um getur í 1. mgr. þessarar greinar skulu framkvæmdastjórnin, BEREC-hópurinn og landsbundna stjórnvaldið vinna náið saman að því að greina hvaða ráðstöfun er mest viðeigandi og árangursríkust í ljósi markmiðanna sem mælt er fyrir um í 3. gr. að teknu tilhlýðilegu tilliti til álits markaðsaðila og þarfarið á að tryggja þróun samræmdra starfsvenja við eftirlit.

3. Innan sex vikna frá upphafi þriggja mánaða tímabilsins sem um getur í 1. mgr., skal BEREC-hópurinn gefa út álit um tilkynningu framkvæmdastjórnarinnar sem um getur í 1. mgr., þar sem hann gefur til kynna hvort hann telur að drögum að ráðstöfun skuli breytt eða þau afturkölluð og, eftir því sem við á, leggja fram ákveðnar tillögur þar að lútandi. Álitið skal vera rökstutt og gert opinbert.

4. Ef BEREC-hópurinn deilir í áliti sínu alvarlegum efasemdum framkvæmdastjórnarinnar skal hann vinna náið með hlutaðeigandi, landsbundnu stjórnvaldi að því að greina hvaða ráðstöfun er mest viðeigandi og árangursríkust. Fyrir lok þriggja mánaða tímabilsins sem um getur í 1. mgr. er landsbunda stjórnvaldinu heimilt:

a) að breyta eða afturkalla drög að ráðstöfun að teknu ýtrasta tilliti til tilkynningar framkvæmdastjórnarinnar sem um getur í 1. mgr. og álits BEREC-hópsins eða

b) að halda í drög sín að ráðstöfun.

5. Framkvæmdastjórninni er heimilt, innan eins mánaðar frá lokum þriggja mánaða tímabilsins sem um getur í 1. mgr., og að teknu ýtrasta tilliti til álits BEREC-hópsins ef það er til staðar:

a) að gefa út tilmæli til að krefja viðkomandi landsbundið stjórnvald um að breyta eða afturkalla drög að ráðstöfun ásamt ákveðnum tillögum þar að lútandi og gefa upp ástæður fyrir tilmælum sínum, einkum þegar BEREC-hópurinn deilir ekki alvarlegum efasemdum framkvæmdastjórnarinnar,

- b) að taka ákvörðun um að aflétta fyrirvara sínum sem tilgreindur er í samræmi við 1. mgr. eða
- c) að taka ákvörðun, hvað varðar drög að ráðstöfun sem falla undir aðra undirgrein 3. mgr. 61. gr. eða 2. mgr. 76. gr., um það að krefjast þess að hlutaðeigandi landsbundið stjórnvald afturkalli drögin að ráðstöfuninni, þar sem BEREC-hópurinn deilir alvarlegum efasemdum framkvæmdastjórnarinnar, og skal þessari ákvörðun fylgja nákvæm og hlutlæg greining á því hvers vegna framkvæmdastjórnin telur að ekki skuli samþykkja drögin að ráðstöfuninni ásamt sérstökum tillögum að breytingum á drögunum að ráðstöfuninni, með fyrirvara um málsmeðferðina sem um getur í 7. mgr. 32. gr. sem skal gilda að breyttu breytanda.

6. Innan eins mánaðar frá því að framkvæmdastjórnin gefur út tilmæli í samræmi við a-lið 5. mgr. eða afléttir fyrirvara sínum í samræmi við b-lið 5. mgr. skal hlutaðeigandi landsbundið stjórnvald tilkynna framkvæmdastjórninni og BEREC-hópnum um samþykktu endanlega ráðstöfun.

Heimilt er að framlengja þetta tímabil til að gera landsbundnu stjórnvaldi kleift að ráðast í samráð við almenning í samræmi við 23. gr.

7. Ef landsbundið stjórnvald ákveður að breyta hvorki né afturkalla drög að ráðstöfun á grundvelli tilmællanna sem gefin eru út samkvæmt a-lið 5. mgr. skal það gefa upp ástæður fyrir því.

8. Landsbundnu stjórnvaldi er heimilt að afturkalla fyrirhuguð drög að ráðstöfun á öllum stigum málsmeðferðarinnar.

34. gr.

Framkvæmdarákvæði

Að höfðu samráði við almenning og samráði við landsbundin stjórnvöld og að teknu ýtrasta tilliti til álits BEREC-hópsins er framkvæmdastjórninni heimilt að samþykkja tilmæli eða viðmiðunarreglur í tengslum við 32. gr. sem mæla fyrir um framsetningu, efni og sundurliðun sem koma skal fram í tilkynningum sem krafist er í samræmi við 3. mgr. 32. gr., aðstæður þar sem slíkra tilkynninga er ekki krafist, og útreikninga á tímamörkum.

II. KAFLI

Úthlutun fjarskiptatíðnirófs með samræmdum hætti

35. gr.

Ferli við jafningjarýni

1. Hafi landsbundið stjórnvald eða annað lögbært yfirvald í hyggju að beita valferli í samræmi við 2. mgr. 55. gr. í tengslum við fjarskiptatíðniróf sem samræmd skilyrði hafa verið sett um með tæknilegum framkvæmdarráðstöfunum í samræmi við ákvörðun nr. 676/2002/EB til að gera notkun þess mögulega fyrir þráðlaus breiðbandsnet og -þjónustu, skal það skv. 23. gr. upplýsa stefnuhópinn um fjarskiptatíðniróf um drög að ráðstöfunum sem falla innan gildissviðs valaðferða sem byggja á samkeppni eða samanburði skv. 2. mgr. 55. gr. og tilgreina hvort og hvenær það ætlar að óska þess að stefnuhópurinn um fjarskiptatíðniróf kalli saman jafningjarýnivettvang.

Þegar þess er óskað skal stefnuhópurinn um fjarskiptatíðniróf skipuleggja jafningjarýnivettvang til að ræða og skiptast á skoðunum um drögin að ráðstöfunum sem send eru og greiða fyrir miðlun reynslu og bestu starfsvenja tengdum þessum drögum að ráðstöfunum.

Jafningjarýnivettvangurinn skal skipaður aðilum að stefnuhópnum um fjarskiptatíðniróf og vera skipulagður og undir formennsku fulltrúa hópsins.

2. Í síðasta lagi þegar samráð við almenning fer fram skv. 23. gr. getur stefnuhópurinn um fjarskiptatíðniróf í sérstökum undantekningartilvikum haft frumkvæði að því að kalla saman jafningjarýnivettvang í samræmi við starfsreglurnar um skipulagningu hans til að miðla reynslu og bestu starfsvenjum um drögin að ráðstöfunum sem tengjast valaðferð þar sem hann telur að drögin að ráðstöfunum myndu draga verulega úr getu landsbundins stjórnvalds eða annars lögbærs yfirvalds til að ná þeim markmiðum sem sett eru fram í 3., 45., 46. og 47. gr.
3. Stefnuhópurinn um fjarskiptatíðniróf skal skilgreina fyrirfram og birta hlutlæga viðmiðun um samanköllun jafningjarýnivettvangsins í sérstökum undantekningartilvikum.
4. Landsbundna stjórnvaldið eða annað lögbært yfirvald skal, á jafningjarýnivettvanginum, setja fram skýringu á því hvernig drögin að ráðstöfunum:
  - a) stuðla að þróun innri markaðarins, þjónustustarfsemi yfir landamæri, sem og samkeppni, og hámarka ávinning neytandans og ná markmiðunum í heild sem sett eru fram í 3., 45., 46. og 46. gr. þessarar tilskipunar, sem og í ákvörðunum nr. 676/2002/EB og 243/2012/ESB,
  - b) tryggja skilvirka og árangursríka notkun fjarskiptatíðnirófs og
  - c) tryggja stöðug og fyrirsjáanleg fjárfestingarskilyrði fyrir núverandi og væntanlega notendur fjarskiptatíðnirófs til að setja upp rafræna fjarskiptaþjónustu sem notar fjarskiptatíðniróf.
5. Jafningjarýnivettvangurinn skal vera opinn fyrir frjálsri þátttöku sérfræðinga frá öðrum lögbærum yfirvöldum og BEREC-hópnum.
6. Jafningjarýnivettvangurinn skal aðeins kallaður saman einu sinni meðan á landsbundna undirbúnings- og samráðsferlinu fyrir stakt valferli stendur varðandi nokkur svið fjarskiptatíðnirófs, nema ef landsbundna stjórnvaldið eða annað lögbært yfirvald gerir kröfu um að hann sé kallaður saman á ný.
7. Að ósk landsbundna stjórnvaldsins eða annars lögbærs yfirvalds sem óskaði eftir fundinum getur stefnuhópurinn um fjarskiptatíðniróf samþykkt skýrslu um hvernig drögin að ráðstöfunum ná markmiðunum sem kveðið er á um í 4. mgr. og sem endurspeglar skoðanaskiptin á jafningjarýnivettvangnum.
8. Stefnuhópurinn um fjarskiptatíðniróf skal í febrúar ár hvert birta skýrslu varðandi drögin að ráðstöfunum sem fjallað er um skv. 1. og 2. mgr. Í skýrslunni skal tilgreina þá reynslu og bestu starfsvenjur sem skráðar hafa verið.
9. Í kjölfar jafningjarýnivettvangsins, að ósk landsbundna stjórnvaldsins eða annars lögbærs yfirvalds sem óskaði eftir fundinum, getur stefnuhópurinn um fjarskiptatíðniróf samþykkt álitsgerð um drögin að ráðstöfunum.

36. gr.

Samhæfð úthlutun á fjarskiptatíðnirófi

Ef notkun á fjarskiptatíðnirófi hefur verið samhæfð, skilyrði fyrir aðgangi og málsmeðferð verið samþykkt og fyrirtæki, sem úthluta á fjarskiptatíðnirófi, hafa verið valin í samræmi við alþjóðasamninga og reglur Sambandsins skulu aðildarríkin veita rétt til afnota af fjarskiptatíðnirófi í samræmi við það. Að því tilskildu að öll landsbundin skilyrði, sem réttur til afnota af fjarskiptatíðnirófi er bundinn, hafi verið uppfyllt, að því er varðar almennar valaðferðir, skulu aðildarríkin ekki setja frekari skilyrði, viðbótarviðmiðanir eða málsmeðferð sem gæti takmarkað, breytt eða tafið rétta framkvæmd almennrar úthlutunar á fjarskiptatíðnirófi.

37. gr.

Sameiginlegt heimildarferli til að veita einstakan afnotarétt af fjarskiptatíðnirófi

Tvö eða fleiri aðildarríki geta unnið saman og með stefnuhópnum um fjarskiptatíðniróf, að teknu tilliti til áhuga sem markaðsaðilar sýna, með því að ákveða í sameiningu sameiginlega þætti heimildarferlis og, eftir því sem við á, standa einnig í sameiningu að valferli við veitingu einstaks afnotaréttar af fjarskiptatíðnirófi.

Við hönnun sameiginlega heimildarferlisins geta aðildarríkin tekið tillit til eftirfarandi viðmiðana:

- a) einstök landsbundin heimildarferli skulu sett af stað og framkvæmd af lögbærum yfirvöldum í samræmi við sameiginlega samþykkt áætlun,
- b) það skal kveða á um, eftir því sem við á, sameiginleg skilyrði og verklagsreglur við val og veitingu einstaks afnotaréttar af fjarskiptatíðnirófi meðal viðkomandi aðildarríkja,
- c) það skal kveða á um, eftir því sem við á, um sameiginleg eða sambærileg skilyrði sem skulu fylgja einstökum afnotarétti af fjarskiptatíðnirófi meðal viðkomandi aðildarríkja, sem m.a. gera kleift að úthluta notendum svipuðum blokkum af fjarskiptatíðnirófi.
- d) það skal vera opið öðrum aðildarríkjum þangað til sameiginlega heimildarferlinu hefur farið fram.

Þar sem aðildarríkin starfa ekki saman, þrátt fyrir sýndan áhuga markaðsaðila, skulu þau upplýsa þá markaðsaðila um ástæðurnar að baki ákvörðun þeirra.

III. KAFLI

Málsmeðferð við samhæfingu

38. gr.

Málsmeðferð við samhæfingu

1. Telji framkvæmdastjórnin að frávik í framkvæmd landsbundinna stjórnvalda eða annarra lögbærra yfirvalda á eftirlitsverkefnum sem tiltekin eru í þessari tilskipun kunni að skapa hindrun fyrir innri markaðinn, getur framkvæmdastjórnin, að teknu ítrasta tilliti til álits BERIC-hópsins, eða þar sem við á stefnuhópsins um fjarskiptatíðniróf, samþykkt tilmæli, eða með fyrirvara um 3. mgr. þessarar greinar, ákvörðun um samræmda beitingu ákvæða þessarar tilskipunar og í því skyni að ná fram markmiðunum sem sett eru fram í 3. gr.

2. Aðildarríkin skulu sjá til þess að landsbundin stjórnvöld og önnur lögbær yfirvöld taki fullt tillit til tilmællanna sem um getur í 1. mgr. við framkvæmd verkefna sinna. Ef landsbundið stjórnvöld eða annað lögbært yfirvöld velur þann kost að fylgja ekki tilmælum skal það tilkynna framkvæmdastjórninni um það og greina frá ástæðum fyrir afstöðu sinni.

3. Ákvarðanir samþykktar skv. 1. mgr. skulu eingöngu ná yfir auðkenningu á samhæfðum eða samræmdum aðferðum vegna eftirfarandi viðfangsefna:

a) hina ósamkvæmu framkvæmd lögbærra landsbundinna stjórnvalda á almennum aðferðum við reglusetningu varðandi rafræna fjarskiptamarkaði við beitingu 64. og 67. gr., þar sem það skapar hindrun fyrir innri markaðinn, slíkar ákvarðanir skulu ekki vísa til sérstakra tilkynninga sem landsbundin stjórnvöld gefa út skv. 32. gr., í því tilviki skal framkvæmdastjórnin aðeins leggja til drög að ákvörðun:

i) a.m.k. tveim árum eftir að tilmæli framkvæmdastjórnarinnar um sama efni hafa verið samþykkt og

ii) að teknu ýtrasta tilliti til álits BEREK-hópsins um málið vegna samþykktar slíkrar ákvörðunar, sem hópurinn skal leggja fram innan þriggja mánaða frá beiðni framkvæmdastjórnarinnar,

b) númeraskipulag, þ.m.t. númeraraðir, flutningur á númerum og auðkennum, kerfi fyrir númera- og vistfangafærslur og aðgangur að neyðarþjónustu í gegnum samevrópska neyðarnúmerið „112“.

4. Framkvæmdargerðirnar, sem um getur í 1. mgr. þessarar greinar, skulu samþykktar í samræmi við rannsóknarmálsmeðferðina sem um getur í 4. mgr. 118. gr.

5. BEREK-hópurinn getur að eigin frumkvæði ráðlagt framkvæmdastjórninni hvort ráðstöfun skuli samþykkt skv. 1. mgr.

6. Ef framkvæmdastjórnin hefur ekki samþykkt tilmæli eða ákvörðun innan eins árs frá samþykkt álits BEREK-hópsins sem bendir til fráviks í framkvæmd landsbundinna stjórnvalda eða annarra lögbærra yfirvalda á eftirlitsverkefnum sem tilgreind eru í þessari tilskipun sem gætu skapað hindranir á innri markaðnum skal hún tilkynna Evrópuþinginu og ráðinu um ástæðurnar fyrir því að það hefur ekki verið gert og birta þær.

Þar sem framkvæmdastjórnin hefur samþykkt tilmæli í samræmi við 1. mgr. en það ósamkvæmni í framkvæmd sem hefur skapað hindranir á innri markaðnum er enn við lýði tveimur árum síðar, skal framkvæmdastjórnin, með fyrirvara um 3. mgr., samþykkja ákvörðun með framkvæmdargerðum í samræmi við 4. mgr.

Þar sem framkvæmdastjórnin hefur ekki samþykkt ákvörðun innan árs frá tilmælum sem samþykkt eru skv. annarri undirgrein skal hún tilkynna Evrópuþinginu og ráðinu um ástæðurnar fyrir því að það hefur ekki verið gert og birta þær.

39. gr.

Stöðlun

1. Framkvæmdastjórnin skal semja og birta í *stjórnartíðindum Evrópusambandsins* skrá yfir óskyldubundna staðla eða forskriftir sem eiga að vera grundvöllur fyrir því að hvetja til samhæfðs framboðs rafrænna fjarskiptaneta, rafrænnar fjarskiptaþjónustu og tilheyrandi aðstöðu og þjónustu. Framkvæmdastjórnin getur, ef nauðsyn ber til, að höfðu samráði við nefndina sem komið var á fót með tilskipun (ESB) 2015/1535, krafist þess að evrópsku staðlastofnanirnar (Staðlasamtök Evrópu (CEN), Rafstaðlasamtök Evrópu (CENELEC) og Fjarskiptastaðlastofnun Evrópu (ETSI), semji staðla.

2. Aðildarríkin skulu hvetja til notkunar á stöðlum eða forskriftum, sem um getur í 1. mgr., að því er varðar framboð þjónustu, tæknilega skilfleti og/eða netaðgerðir að því marki sem er alveg nauðsynlegt er til að tryggja rekstrarsamhæfi þjónustu, auðvelda að skipta um þjónustuveitanda, flytja númer og auðkenni, og auka valfrelsi notenda.

Á meðan að staðlar eða forskriftir í samræmi við 1. mgr. hafa ekki verið birtir, skulu aðildarríkin hvetja til þess að beitt sé stöðlum eða forskriftum sem evrópsku staðlastofnanirnar hafa samþykkt.

Ef slíkir staðlar eða forskriftir eru ekki til skulu aðildarríkin hvetja til þess að beitt sé alþjóðlegum stöðlum eða tilmælum sem Alþjóðafjarskiptasambandið (ITU), Samtök póst- og fjarskiptastjórna í Evrópu (CEPT), Alþjóðlegu staðlasamtökin (ISO) og Alþjóðaraftækninefndin (IEC) hafa samþykkt.

Ef alþjóðlegir staðlar eru til skulu aðildarríkin hvetja evrópsku staðlastofnanirnar til að nota þá eða þá hluta þeirra, sem við eiga, sem grundvöll fyrir þá staðla sem þær þróa nema þessir alþjóðlegu staðlar eða viðeigandi hlutar þeirra séu óskilvirkir.

Þeir staðlar eða forskriftir sem um getur í 1. mgr. eða í þessari málsgrein skulu ekki hindra aðgang sem kann að vera krafist samkvæmt þessari tilskipun ef mögulegt er.

3. Ef beiting staðlanna eða forskriftanna sem um getur í 1. mgr. virðist ekki nægja til að tryggja rekstrarsamhæfi þjónustu í einu eða fleiri aðildarríkjum, er heimilt að gera beitingu slíkra staðla eða forskrifa skyldubundna með málsmeðferðinni sem mælt er fyrir um í 4. gr., að því marki sem bráðnaudsýnlegt er til að tryggja slíkt rekstrarsamhæfi og auka valfrelsi notenda.

4. Ef framkvæmdastjórnin hefur í hyggju að gera beitingu ákveðinna staðla eða forskrifa skyldubundna skal hún birta auglýsingu þess efnis í Stjórnartíðindum Evrópusambandsins og bjóða öllum hlutaðeigandi aðilum að gera athugasemdir opinberlega. Framkvæmdastjórnin skal gera beitingu viðkomandi staðla skyldubundna með framkvæmdargerðum með því að vísa til þeirra sem skyldubundinna staðla í skránni yfir staðlana eða forskriftirnar sem birt er í *Stjórnartíðindum Evrópusambandsins*.

5. Ef framkvæmdastjórnin telur að staðlarnir eða forskriftirnar, sem um getur í 1. mgr., stuðli ekki lengur að því að boðin sé samhæfð, rafræn fjarskiptaþjónusta, að þær uppfylla ekki lengur þarfir neytenda eða hindri tækniþróun, skal hún fjarlægja þær úr skránni yfir staðla eða forskriftir sem um getur í 1. mgr.

6. Ef framkvæmdastjórnin telur að staðlar eða forskriftir, sem um getur í 4. mgr., stuðli ekki lengur að því að boðin sé samhæfð, rafræn fjarskiptaþjónusta, að þær uppfylli ekki lengur þarfir neytenda eða hindri tækniþróun, skal hún fjarlægja þær úr skránni yfir staðla og/eða forskriftir sem um getur í 1. mgr. með framkvæmdargerðum.

7. Framkvæmdargerðirnar, sem um getur í 4. og 6. mgr. þessarar greinar, skulu samþykktar í samræmi við rannsóknarmálsmeðferðina sem um getur í 4. mgr. 118. gr.

8. Þessi grein gildir ekki með tilliti til þeirra grunnkraftna, skilflataforskrifa eða samhæfðu staðla sem tilskipun 2014/53/ESB gilda um.

V. BÁLKUR

VERND

40. gr.

Öryggi neta og þjónustu

1. Aðildarríkin skulu sjá til þess að veitendur sem bjóða almenn rafræn fjarskiptanet eða rafræna fjarskiptaþjónustu sem er aðgengileg öllum geri viðeigandi og hóflegar tæknilegar ráðstafanir og skipulagsráðstafanir til að stýra með viðeigandi hætti þeirri áhættu sem stafar að öryggi neta og þjónustu. Þessar ráðstafanir skulu miðast við hið fremsta á því sviði og tryggja hæfilegt öryggisstig miðað við þá áhættu sem um er að ræða. Einkum skal gera ráðstafanir, þ.m.t. dulkóðun eftir því sem við á, til að koma í veg fyrir og lágmarka áhrif váatvika á notendur og á önnur net og þjónustu.

Net- og upplýsingaöryggisstofnun Evrópusambandsins skal, í samræmi við reglugerð Evrópuþingsins og ráðsins (ESB) nr. 526/2013 ⁽¹⁾, greiða fyrir samræmingu milli aðildarríkja til að koma í veg fyrir mismunandi landskröfur sem kunna að skapa öryggisáhættu og hindranir fyrir innri markaðinn.

2. Aðildarríkin skulu sjá til þess að veitendur sem bjóða almenn rafræn fjarskiptanet eða rafræna fjarskiptaþjónustu sem er aðgengileg öllum tilkynni án ástæðulausrar tafar lögbæru stjórnvaldi um öryggisatvik sem hefur haft umtalsverð áhrif á starfrækslu neta eða þjónustu.

Til að ákvarða hvort áhrif öryggisatviks séu veruleg skal sérstaklega tekið tillit til eftirfarandi kennistærða:

- a) fjölda þeirra notenda sem öryggisatvikið hefur áhrif á,
- b) hversu lengi öryggisatvikið stendur yfir,
- c) landfræðilegrar útbreiðslu svæðisins sem öryggisatvikið hefur áhrif á,
- d) að hvaða marki starfsemi netsins eða þjónustunnar verður fyrir áhrifum,
- e) umfang áhrifanna á efnahagslega og samfélagslega starfsemi.

Eftir því sem við á skal viðkomandi lögbært yfirvald upplýsa lögbær yfirvöld í öðrum aðildarríkjum og Net- og upplýsingaöryggisstofnun Evrópusambandsins. Viðkomandi lögbæru yfirvaldi er heimilt að upplýsa almenning eða krefja veitendur um það ef það telur að birting upplýsinga um öryggisatvikið sé í almannabágu.

Einu sinni á ári skal viðkomandi lögbært yfirvald leggja yfirlitsskýrslu fyrir framkvæmdastjórnina og Net- og upplýsingaöryggisstofnun Evrópusambandsins um móttæknar tilkynningar og aðgerðir sem gripið er til í samræmi við þessa málsgrein.

3. Aðildarríkin skulu tryggja að ef um er að ræða sértæka og verulega hættu á öryggisatviki í almennum rafrænum fjarskiptanetum eða rafrænni fjarskiptaþjónustu, skuli veitendur sem bjóða slík net eða þjónustu upplýsa notendur sína sem hugsanlega verða fyrir áhrifum af slíkri ógn um mögulegar verndarráðstafanir eða úrræði sem notendurnir geta gripið til. Eftir því sem við á skulu veitendur sjálfir upplýsa notendur sína um ógnina sjálfa.

4. Þessi grein gildir með fyrirvara um tilskipanir (ESB) 2016/679 og 2002/58/EB.

5. Framkvæmdastjórnin getur, að teknu ítrasta tilliti til álits Net- og upplýsingaöryggisstofnunar Evrópusambandsins samþykkt framkvæmdargerðir sem gera grein fyrir þeim tæknilegu ráðstöfunum og skipulagsráðstöfunum sem um getur í 1. mgr. og málavöxtum, sniði og málsmeðferðarreglum sem eiga við um tilkynningarskyldu skv. 2. mgr. Þær skulu byggðar á evrópskum og alþjóðlegum stöðlum eftir því sem frekast er unnt og skulu ekki koma í veg fyrir að aðildarríki samþykki viðbótarkröfur í því skyni að ná fram markmiðunum sem sett eru fram í 1. mgr.

Þessar framkvæmdargerðir skulu samþykktar í samræmi við rannsóknarmálsmeðferðina sem um getur í 4. mgr. 118. gr.

41. gr.

Framkvæmd og fullnusta

1. Aðildarríkin skulu sjá til þess að vegna framkvæmdar 40. gr. hafi lögbær yfirvöld vald til að gefa út bindandi leiðbeiningar, þ.m.t. varðandi ráðstafanirnar sem þörf er á til að ráða bót á öryggisatviki eða koma í veg fyrir að það eigi sér stað þegar veruleg ógn hefur verið greind, sem og tímamörk vegna framkvæmdar, til veitenda sem bjóða almenn rafræn fjarskiptanet eða rafræna fjarskiptaþjónustu sem er aðgengileg öllum.

⁽¹⁾ Reglugerð Evrópuþingsins og ráðsins (ESB) nr. 526/2013 frá 21. maí 2013 um Net- og upplýsingaöryggisstofnun Evrópusambandsins (ENISA) og um niðurfellingu reglugerðar (EB) nr. 460/2004 (Stjtið. ESB 165, 18.6.2013, bls. 41).

2. Aðildarríkin skulu sjá til þess að lögbær yfirvöld hafi heimild til að krefja veitendur sem bjóða almenn rafræn fjarskiptanet eða rafræna fjarskiptaþjónustu sem er aðgengileg öllum um:

- a) að veita nauðsynlegar upplýsingar til að meta öryggi neta þeirra og þjónustu, þ.m.t. skjalfestar öryggisreglur og
- b) að gangast undir öryggisúttekt sem framkvæmd er af óháðum þar til bærum aðila eða lögbæru yfirvaldi og gera niðurstöður hennar tiltækar lögbæra yfirvaldinu; veitandi skal greiða kostnaðinn við úttektina.

3. Aðildarríkin skulu sjá til þess að lögbær yfirvöld hafi allar nauðsynlegar heimildir til að rannsaka tilvik þar sem ekki er farið að tilskildum ákvæðum og áhrif þess á öryggi neta og þjónustu.

4. Aðildarríkin skulu sjá til þess að vegna framkvæmdar 40. gr. hafi lögbær yfirvöld vald til að fá aðstoð frá viðbragðsteymi vegna váatvika er varða tölvuöryggi („CSIRT“) sem er tilnefnt skv. 9. gr. tilskipunar (ESB) 2016/1148 í tengslum við málefni sem eru á meðal verkefna viðbragðsteyma vegna váatvika er varða tölvuöryggi skv. 2. lið I. viðauka við þá tilskipun.

5. Lögbær yfirvöld skulu, eftir því sem við á og í samræmi við landslög, hafa samráð og vera í samstarfi við viðeigandi landsbundin löggæsluyfirvöld, lögbær yfirvöld í skilningi 1. mgr. 8. gr. tilskipunar (ESB) 2016/1148 og landsbundin gagnaverndaryfirvöld.

II. HLUTI

NETKERFI

I. BÁLKUR

MARKAÐSAÐGANGUR OG ÚTBREIÐSLA

I. KAFLI

Gjöld

42. gr.

Gjöld fyrir afnotarétt af fjarskiptatíðnirófi og rétt til að setja upp aðstöðu

1. Aðildarríkin geta leyft viðkomandi lögbæru yfirvaldi að leggja á gjöld fyrir rétt til afnota af fjarskiptatíðnirófi eða rétt til að setja upp aðstöðu á, yfir eða undir eignum í eigu hins opinbera eða í einkaeign sem er notuð til bjóða rafræn fjarskiptanet eða -þjónustu og tengda aðstöðu, til að tryggja sem besta notkun á þessum auðlindum. Aðildarríkin skulu tryggja að slík gjöld séu rökstudd á hlutlægan hátt, gagnsæ, án mismununar og í réttu hlutfalli við þann tilgang sem þeim er ætlaður og að tekið sé tillit til almennu markmiðanna í þessari tilskipun.

2. Að því er varðar afnotarétt af fjarskiptatíðnirófi, skulu aðildarríkin leitast við að tryggja að viðeigandi gjöld séu ákvörðuð þannig að þau tryggi skilvirka úthlutun og notkun fjarskiptatíðnirófs, þ.m.t. með því að:

- a) setja lágmarksverð sem lágmarksgjöld fyrir afnotarétt af fjarskiptatíðnirófi með hliðsjón af virði þessara réttinda í annarri hugsanlegri notkun,
- b) taka tillit til kostnaðar sem skilyrðin sem fylgja þessum réttindum hafa í för með sér og
- c) beita að því marki sem mögulegt er greiðslufyrirkomulagi sem er tengt raunverulegum tiltækileika fjarskiptatíðnirófsins til notkunar.

II. KAFLI

Aðgangur að landi

43. gr.

Athafnaréttur

1. Aðildarríkin skulu tryggja að ef lögbært yfirvald hefur til meðferðar umsókn um veitingu réttar til að:

- að setja upp aðstöðu á, yfir eða undir eignum í eigu hins opinbera eða í einkaeign til fyrirtækis sem hefur heimild til að bjóða fram almenn rafræn fjarskiptanet, eða
- setja upp aðstöðu á, yfir eða undir eignum í eigu hins opinbera til fyrirtækis sem hefur heimild til að bjóða fram rafræn fjarskiptanet til annarra en almennings,

skuli lögbæra yfirvaldið:

- a) bregðast við á grundvelli einfaldrar, skilvirkar og gagnsærrar málsmeðferðar sem er öllum aðgengileg, og beitt án mismununar og án tafar, og tekur í öllum tilvikum ákvörðun innan sex mánaða frá umsókn, nema ef um er að ræða eignarnám, og
- b) fylgja meginreglunum um gagnsæi og banni við mismunun þegar þau binda slíkan rétt skilyrðum.

Málsmeðferðarreglurnar sem um getur í a- og b-lið, geta verið mismunandi eftir því hvort umsækjandinn er að bjóða fram almennt rafrænt fjarskiptanet eða ekki.

2. Aðildarríki skulu tryggja að ef opinber yfirvöld eða staðaryfirvöld viðhalda eignarhaldi eða yfirráðum yfir fyrirtækjum sem reka almenn, rafræn fjarskiptanet og/eða rafræna fjarskiptajónustu sem er aðgengileg öllum að stofnunin, sem ber ábyrgð á því að veita réttinn sem um getur í 1. mgr., sé algerlega aðskilin frá starfsemi sem tengist eignarhaldi eða yfirráðum að því er allt skipulag varðar.

44. gr.

Hýsing, samnýting netþátta og tilheyrandi aðstöðu fyrir veitendur rafrænna fjarskiptaneta

1. Ef rekstraraðili hefur nýtt rétt samkvæmt landslögum til að koma sér upp aðstöðu á, yfir eða undir eignum í eigu hins opinbera eða í einkaeign, eða nýtir sér reglur um eignarnám eða afnot af eign, geta lögbær yfirvöld fyrirskipað hýsingu eða samnýtingu netstaka eða tengdrar aðstöðu sem hefur verið sett upp á þeim grunni til þess að vernda umhverfið, almannaheilbrigði, almannaöryggi eða til að uppfylla markmið um skipulag bæja og sveita.

Hýsingu eða samnýtingu netstaka og aðstöðu sem sett hefur verið upp og samnýtingu eigna má aðeins koma á að höfðu samráði við almenning í hæfilegan tíma þar sem allir hagsmunaaðilar verða að fá tækifæri til að koma skoðunum sínum á framfæri og aðeins á þeim tilgreindu svæðum þar sem slík samnýting er talin nauðsynleg í því skyni að ná markmiðunum sem kveðið er á um í fyrstu undirgrein. Lögbær yfirvöld geta komið á slíkri samnýtingu aðstöðu eða eigna, þ.m.t. lands, bygginga eða inngangs að byggingum, leiðslna í byggingum, loftneti, turna og annarra burðarvirkja, stokka, leiðslna, mastra, mannopa og skápa, eða ráðstöfunum til að samræma opinbera framkvæmdir. Ef nauðsyn krefur, getur aðildarríki tilnefnt landsbundið stjórnvald eða annað lögbært yfirvald til að sinna einu eða fleiri af eftirfarandi verkefnum:

- a) samræmingu ferlisins sem kveðið er á um í þessari grein,
- b) að gegna hlutverki upplýsingamiðstöðvar,

c) setja reglur um skiptingu kostnaðar af samnýtingu aðstöðu eða eigna og samræmingu opinberra framkvæmda.

2. Ráðstafanir sem lögbært yfirvald gerir í samræmi við þessa grein skulu vera hlutlægar, gagnsæjar, án mismununar og hóflegar. Þar sem við á skal framkvæma þessar ráðstafanir í samvinnu við landsbundin stjórnvöld.

III. KAFLI

Aðgangur að fjarskiptatíðnirófi

1. þáttur

Heimildir

45. gr.

Stjórnun fjarskiptatíðnirófs

1. Að teknu tilhlýðilegu tilliti til þess að fjarskiptatíðniróf er almannagæði sem hefur mikilvægt félagslegt, menningarlegt og efnahagslegt gildi skulu aðildarríki tryggja skilvirka stjórnun fjarskiptatíðnirófs fyrir rafræn fjarskiptanet og -þjónustu á yfirráðasvæði sínu í samræmi við 3. og 4. gr. Þau skulu tryggja að úthlutun og útgáfa almennra heimilda og veiting réttar til einstakra afnota af fjarskiptatíðnirófi fyrir rafræn fjarskiptanet og -þjónustu af hálfu lögbærra yfirvalda sé byggð á viðmiðunum sem eru hlutlægar, gagnsæjar, samkeppnishvetjandi, án mismununar og hóflegar.

Við beitingu þessarar greinar skulu aðildarríki virða viðkomandi alþjóðasamninga, þ.m.t. fjarskiptareglur Alþjóðafjarskiptasambandsins og aðra samninga sem samþykktir eru innan ramma Alþjóðafjarskiptasambandsins og varða fjarskiptatíðniróf, s.s. samkomulagið sem gert var á svæðisbundnu ráðstefnunni um þráðlaus fjarskipti árið 2006 og er þeim heimilt að taka tillit til sjónarmiða er varða allsherjarreglu.

2. Aðildarríkin skulu stuðla að samhæfingu notkunar fjarskiptatíðnirófs í rafrænum fjarskiptanetum og -þjónustu í öllu Sambandinu í samræmi við þörfina á því að tryggja virka og skilvirka notkun þeirra og til að ná fram ávinningi fyrir neytendur svo sem samkeppni, stærðarhagkvæmni og rekstrarsamhæfi neta og þjónustu. Í því sambandi skulu þau fara eftir 4. gr. þessarar tilskipunar og ákvörðun nr. 676/2002/EB, m.a. með því að:

- a) stefna að þráðlausri breiðbandsþekju með miklum gæðum og háum hraða á landsbundnu yfirráðasvæði og meðal íbúa sinna, auk þekju á helst landsbundnu og evrópsku flutningsæðum, þ.m.t. samevrópskt flutninganet eins og um getur í reglugerð Evrópuþingsins og ráðsins (ESB) nr. 1315/2013 (1),
- b) greiða fyrir hraðri þróun í Sambandinu á nýrri þráðlausri fjarskiptatækni og -búnaði, þ.m.t. eftir því sem við á, með nálgun sem liggur þvert á atvinnugreinar,
- c) tryggja fyrirsjáanleika og samkvæmni í veitingu, endurnýjun, breytingu, takmörkun og afturköllun réttinda til afnota af fjarskiptatíðnirófi til að hvetja til langtímafjárfestinga,
- d) tryggja að komið sé í veg fyrir skaðlegar truflanir yfir landamæri eða innan landa í samræmi við 28. og 46. gr. eftir því sem við á og gera viðeigandi fyrirbyggjandi ráðstafanir og ráðstafanir til úrbóta í því skyni,
- e) stuðla að sameiginlegri notkun fjarskiptatíðnirófs í svipuðum eða ólíkum tilgangi í samræmi við samkeppnislög,

(1) Reglugerð Evrópuþingsins og ráðsins (ESB) nr. 1315/2013 frá 11. desember 2013 um viðmiðunarreglur Sambandsins varðandi uppbyggingu samevrópska flutninganetsins og um niðurfellingu á ákvörðun nr. 661/2010/ESB (Stjtíð. ESB L 348, 20.12.2013, bls. 1).

- f) beita mest viðeigandi heimildarkerfi sem er eins lítt íþyngjandi og kostur er í samræmi við 46. gr. til að hámarka sveigjanleika, samnýtingu og skilvirkni í notkun fjarskiptatíðnirófs,
- g) beita reglum um veitingu, flutning, endurnýjun, breytingu og afturköllun afnotaréttar af fjarskiptatíðnirófi sem mælt er fyrir um með skýrum og gagnsæjum hætti til að tryggja regluvissu, samkvæmni og fyrirsjáanleika,
- h) stefna að samkvæmni og fyrirsjáanleika í Sambandinu öllu varðandi það hvernig notkun fjarskiptatíðnirófs er heimiluð til að vernda lýðheilsu að teknu tilliti til tilmæla 1999/519/EB.

Að því er varðar fyrstu undirgrein og í tengslum við þróun tæknilegra framkvæmdarráðstafana fyrir fjarskiptatíðniróf samkvæmt ákvörðun nr. 676/2002/EB, getur framkvæmdastjórnin farið þess á leit við stefnuhópinn um fjarskiptatíðniróf að birta álit þar sem mælt er því fyrirkomulagi sem er mest viðeigandi við veitingu heimilda fyrir notkun fjarskiptatíðnirófs á því sviði eða hlutum þess. Eftir því sem við á og að teknu ítrasta tilliti til slíks álits, getur framkvæmdastjórnin samþykkt tilmæli með það fyrir augum að stuðla að samræmi í Sambandinu í nálgun að því er varðar fyrirkomulag við veitingu heimilda til notkunar á því sviði.

Ef framkvæmdastjórnin er að íhuga að samþykkja ráðstafanir í samræmi við 1., 4., 5. og 6. mgr. 39. gr., getur hún óskað eftir áliti stefnuhópsins um fjarskiptatíðniróf á áhrifum af slíkum staðli eða forskrift á samræmingu, samhæfingu og tiltækileika fjarskiptatíðnirófs. Framkvæmdastjórnin skal taka ítrasta tillit til álits stefnuhópsins um fjarskiptatíðniróf við öll frekar skref.

3. Ef skortur er á lands- eða svæðisbundinni eftirspurn á markaði eftir notkun sviðs á samræmda fjarskiptatíðnirófinu geta aðildarríkin heimilað aðra notkun á öllu eða hluta þess sviðs, að meðtalinni núverandi notkun, í samræmi við 4. og 5. mgr. þessarar greinar, að því tilskildu:

- a) að sú niðurstaða að skortur sé á eftirspurn á markaði eftir notkun slíks sviðs sé byggð á samráði við almenning í samræmi við 23. gr., þ.m.t. mati á markaðseftirspurn til framtíðar,
- b) að þessháttar notkun af öðru tagi komi ekki í veg fyrir eða hindri tiltækileika eða notkun slíks sviðs í öðrum aðildarríkjum og
- c) að hlutaðeigandi aðildarríki taki tilhlýðilegt tillit til langtíma tiltækileika eða notkunar slíks sviðs í Sambandinu og stærðarhagkvæmni fyrir búnað sem næst með því að nota samræmda fjarskiptatíðnirófið í Sambandinu.

Sérhver ákvörðun um að leyfa aðra notkun í sérstökum undantekningartilvikum skal háð reglulegri endurskoðun og skal í öllum tilvikum endurskoðuð án tafar af lögbæra yfirvaldinu að fenginni tilhlýðilega rökstuddri beiðni frá væntanlegum notanda um notkun á sviðinu í samræmi við tæknilegu framkvæmdarráðstöfunina. Aðildarríkin skulu upplýsa framkvæmdastjórnina og hin aðildarríkin um ákvörðunina sem tekin er, ástæðurnar fyrir henni, sem og niðurstöður úr öllum endurskoðunum.

4. Með fyrirvara um aðra undirgrein skulu aðildarríkin tryggja að nota megi allar tegundir tækni sem notaðar eru til að bjóða rafræn fjarskiptanet eða -þjónustu á fjarskiptatíðnirófinu sem lýst er tiltækt fyrir rafræna fjarskiptaþjónustu í landsbundnum áætlunum þeirra um skiptingu tíðna í samræmi við lög Sambandsins.

Aðildarríki geta þó kveðið á um hóflegar takmarkanir án mismununar á þeim tegundum af tækni fyrir þráðlaus fjarskiptanet eða tækni fyrir þráðlausan aðgang sem notuð er fyrir rafræna fjarskiptaþjónustu þegar slíkt er nauðsynlegt til að:

- a) forðast skaðlegar truflanir,
- b) vernda lýðheilsu gegn rafsegulsviðum, að teknu ítrasta tilliti til tilmæla 1999/519/EB,

- c) tryggja tæknileg gæði þjónustu,
- d) tryggja háværkun samnýtingar á fjarskiptatíðnirófi,
- e) tryggja skilvirka notkun fjarskiptatíðnirófs eða
- f) tryggja að markmið um almannahagsmuni séu uppfyllt í samræmi við 5. mgr.

5. Með fyrirvara um aðra undirgrein skulu aðildarríkin tryggja að veita megi allar tegundir rafrænnar fjarskiptaþjónustu á fjarskiptatíðnirófinu sem lýst er tiltækt fyrir rafræna fjarskiptaþjónustu í landsbundnum áætlunum þeirra um skiptingu tíðna í samræmi við lög Sambandsins. Aðildarríkin geta þó kveðið á um hóflegar takmarkanir án mismununar á þeim tegundum rafrænnar fjarskiptaþjónustu sem veita á, þ.m.t., ef nauðsyn krefur, til að uppfylla kröfur í fjarskiptareglum Alþjóðafjarskiptasambandsins.

Ráðstafanir sem krefjast þess að rafræn fjarskiptaþjónusta sé veitt á tilteknu tíðnisviði sem tiltækt er fyrir rafræna fjarskiptaþjónustu skulu rökstuddar í því skyni að tryggja að markmið um almannahagsmuni, eins og aðildarríki mæla fyrir um í samræmi við lög Sambandsins, séu uppfyllt, þ á.m. en ekki eingöngu:

- a) öryggi mannlífa,
- b) að stuðla að félagslegri og svæðisbundinni samheldni og samheldni milli svæða,
- c) að komast hjá óskilvirkri notkun fjarskiptatíðnirófs eða
- d) að stuðla að menningarlegri fjölbreytni, margbreytileika tungumála og fjölhyggju fjölmiðla, t.d. með hljóðvarps- og sjónvarpsútsendingum.

Aðeins má kveða á um ráðstöfun sem bannar veitingu annarrar rafrænnar fjarskiptaþjónustu á tiltekinni tíðni í rökstuddum tilvikum þar sem þörf er á að vernda þjónustu sem miðar að öryggi mannlífa. Aðildarríkjum er einnig heimilt, í sérstökum undantekningartilvikum, að rýmka slíka ráðstöfun til að uppfylla önnur markmið um almannahagsmuni eins og mælt er fyrir um af aðildarríkjunum í samræmi við lög Sambandsins.

- 6. Aðildarríki skulu reglulega endurskoða nauðsyn þeirra takmarkana sem um getur í 4. og 5. mgr. og birta niðurstöður þessara endurskoðana.
- 7. Takmarkanir sem komið var á fyrir 25. janúar 2011 skulu uppfylla ákvæði 4. og 5. mgr. eigi síðar en 20. desember 2018.

46. gr.

Heimild fyrir notkun fjarskiptatíðnirófs

1. Aðildarríkin skulu greiða fyrir notkun fjarskiptatíðnirófs, þ.m.t. sameiginlegri notkun, samkvæmt almennum heimildum og takmarka veitingu sérstakra réttinda til afnota af fjarskiptatíðnirófi við aðstæður þar sem slík réttindi eru nauðsynleg til að hámarka skilvirka notkun í ljósi eftirspurnar og að teknu tilliti til viðmiðananna sem settar eru fram í annarri undirgrein. Í öllum öðrum tilvikum skulu þau setja fram skilyrðin fyrir notkun fjarskiptatíðnirófs í almennri heimild.

Í því skyni skulu aðildarríkin ákveða það fyrirkomulag sem er mest viðeigandi við veitingu heimilda fyrir notkun fjarskiptatíðnirófs, með tilliti til:

- a) sérstakra eiginleika þess fjarskiptatíðnirófs sem um er að ræða,
- b) þarfarinnar á vernda gegn skaðlegum truflunum,
- c) þróunar áreiðanlegra skilyrða fyrir samnýtingu fjarskiptatíðnirófs, eftir því sem við á,
- d) þarfarinnar á að tryggja tæknileg gæði fjarskipta eða þjónustu,

e) annarra markmiða almannahagsmuna eins og aðildarríkin skilgreina þá í samræmi við lög Sambandsins.

f) þarfarinnar á að tryggja skilvirka notkun fjarskiptatíðnirófs.

Þegar aðildarríkin skoða hvort gefa eigi út almennar heimildir eða veita sérstakan afnotarétt af samræmdu fjarskiptatíðnirófi, að teknu tilliti til tæknilegra framkvæmdarráðstafana sem samþykktar eru í samræmi við 4. gr. ákvörðunar nr. 676/2002/EB, skulu þau leitast við að lágmarka vandamál vegna skaðlegra truflana, þ.m.t. þegar um sameiginlega notkun fjarskiptatíðnirófs er að ræða með samsetningu af almennri heimild og sérstökum afnotarétti.

Eftir því sem við á skulu aðildarríkin íhuga möguleikann á því að heimila notkun fjarskiptatíðnirófs sem byggist á samsetningu af almennri heimild og sérstökum afnotarétti, að teknu tilliti til líklegra áhrifa frá mismunandi samsetningum af almennum heimildum og sérstökum afnotarétti, og af tilfærslu í áföngum frá einum flokki yfir í annan, á samkeppni, nýsköpun og markaðsaðgang.

Aðildarríkin skulu leitast við að lágmarka takmarkanir á notkun fjarskiptatíðnirófs með því að taka viðeigandi tillit til tæknilausna til að hafa stjórn á skaðlegum truflunum til að hægt sé að koma á fyrirkomulagi við veitingu heimilda sem er eins lítt íþyngjandi og kostur er.

2. Þegar lögbær yfirvöld taka ákvörðun skv. 1. mgr. með það fyrir augum að greiða fyrir sameiginlegri notkun fjarskiptatíðnirófs, skulu þau tryggja að skilyrðin fyrir sameiginlegri notkun fjarskiptatíðnirófs séu sett fram með skýrum hætti. Slík skilyrði skulu greiða fyrir skilvirkri notkun fjarskiptatíðnirófs, samkeppni og nýsköpun.

47. gr.

Skilyrði sem bundin eru sérstökum afnotarétti af fjarskiptatíðnirófi

1. Lögbær yfirvöld skulu setja skilyrði fyrir sérstökum afnotarétti af fjarskiptatíðnirófi í samræmi við 1. mgr. 13. gr. þannig að besta, og skilvirkasta og markvissasta, notkun fjarskiptatíðnirófs sé tryggð. Þau skulu áður en þau úthluta eða endurnýja slík réttindi, setja öll slík skilyrði skilmerkilega fram, þ.m.t. hversu mikillar notkunar er krafist og möguleikans á því að uppfylla þá kröfu með viðskiptum eða leigu, til að tryggja framkvæmd þessara skilyrða í samræmi við 30. gr. Skilyrði sem sett eru fyrir endurnýjun afnotaréttar af fjarskiptatíðnirófi skulu ekki veita núverandi handhöfum þessara réttinda óréttmætt forskot.

Slík skilyrði skulu tilgreina viðeigandi breytur, þ.m.t. frestinn til að nýta afnotaréttinn, en ef ekki er farið að því myndi það veita lögbæra yfirvaldinu rétt til að afturkalla afnotaréttinn eða gera aðrar ráðstafanir.

Lögbær yfirvöld skulu, með tímanlegum og gagnsæjum hætti, hafa samráð við og upplýsa hagsmunaaðila um skilyrðin sem fylgja sérstökum afnotarétti áður en þau eru lögð á. Þau skulu ákvarða fyrirfram og upplýsa hagsmunaaðila á gagnsæjan hátt um viðmiðanir fyrir mat á uppfyllingu skilyrðanna.

2. Lögbær yfirvöld geta, þegar þau setja skilyrði fyrir sérstökum afnotarétti af fjarskiptatíðnirófi, einkum með það fyrir augum að tryggja skilvirka og markvissa notkun fjarskiptatíðnirófs eða stuðla að meiri þekju, kveðið á um eftirfarandi möguleika:

a) samnýtingu óvirkra eða virkra grunnvirkja sem treysta á fjarskiptatíðniróf,

b) viðskiptasamninga um aðgang að reiki,

- c) sameiginlega útbreiðslu grunnvirkja til að bjóða net eða þjónustu sem treystir á notkun fjarskiptatíðnirófs.

Lögbær yfirvöld skulu ekki koma í veg fyrir samnýtingu fjarskiptatíðnirófs í gegnum skilyrðin sem fylgja afnotarétti af fjarskiptatíðnirófi. Uppfylling fyrirtækja á skilyrðum sem fylgja afnotarétti samkvæmt þessari málsgrein skal vera með fyrirvara um samkeppnislög.

2. þáttur

Afnotaréttur

48. gr.

Veiting sérstaks afnotaréttar af fjarskiptatíðnirófi

1. Ef nauðsynlegt er að veita sérstakan afnotarétt af fjarskiptatíðnirófi skulu aðildarríkin, ef þess er óskað, veita slíkan rétt öllum fyrirtækjum sem bjóða fram rafræn fjarskiptanet eða þjónustu samkvæmt almennu heimildinni sem um getur í 12. gr., með fyrirvara um 13. gr., c-lið 1. mgr. 21. gr. og 55. gr. og aðrar reglur sem tryggja skilvirka notkun þessara tilfanga í samræmi við þessa tilskipun.
2. Með fyrirvara um sérstakar viðmiðanir og málsmeðferð, sem aðildarríkin hafa samþykkt til að veita þjónustuveitendum útvarps- eða sjónvarpsefnis sérstakan afnotarétt af fjarskiptatíðnirófi með það í huga að ná fram markmiðum um almannahagsmuni í samræmi við lög Sambandsins, skal beita opinni, hlutlægrri og gagnsærri málsmeðferð án mismununar við veitingu slíks sérstaks afnotaréttar af fjarskiptatíðnirófi og hún vera í samræmi við ákvæði 45. gr.
3. Undantekning frá kröfunni um opna málsmeðferð getur átt við um tilvik þar sem nauðsynlegt er að veita þjónustuveitendum útvarps- eða sjónvarpsefnis sérstakan afnotarétt af fjarskiptatíðnirófi til að ná fram markmiðum um almenna hagsmuni eins og aðildarríkin skilgreina þá í samræmi við lög Sambandsins.
4. Lögbær yfirvöld skulu fjalla um umsóknir um sérstakan afnotarétt af fjarskiptatíðnirófi með valaðferðum sem byggja á hlutlægum, gagnsæjum, hóflegum hæfisviðmiðunum sem eru án mismununar, settar eru fram fyrirfram og endurspegla skilyrðin sem fylgja slíkum réttindum. Lögbær yfirvöld skulu gera farið fram á allar nauðsynlegar upplýsingar frá umsækjendum til að meta, á grunni þessarar viðmiðana, getu þeirra til að uppfylla þessi skilyrði. Komist lögbært yfirvald að þeirri niðurstöðu að umsækjandi búi ekki yfir þeirri getu sem krafist er, skal það gefa vel rökstudda ákvörðun þess efnis.
5. Þegar aðildarríkin veita sérstakan afnotarétt af fjarskiptatíðnirófi skulu þau tilgreina hvort rétthafinn geti framselt eða leigt þann rétt, og með hvaða skilyrðum. Ákvæði 45. og 51. gr. skulu gilda.
6. Lögbæra yfirvaldið skal taka, tilkynna og birta ákvarðanir um veitingu sérstaks afnotaréttar af fjarskiptatíðnirófi eins fljótt og unnt er eftir móttöku fullgerðrar umsóknar og innan sex vikna þegar um er að ræða fjarskiptatíðniróf sem lýst er tiltækt fyrir rafræna fjarskiptaþjónustu í landsbundnum áætlunum þeirra um skiptingu tíðna. Þessi tímamörk skulu ekki hafa áhrif á 7. mgr. 55. gr. og hvers konar gildandi alþjóðasamninga sem snerta notkun fjarskiptatíðnirófs eða stöðu sporbrauta.

49. gr.

Gildistími réttinda

1. Þar sem aðildarríki heimila notkun fjarskiptatíðnirófs með sérstökum afnotarétti í takmarkaðan tíma, skulu þau tryggja að afnotarétturinn sé veittur til tíma sem er viðeigandi í ljósi markmiðanna sem miðað er að í samræmi við 2. mgr. 55. gr., að teknu tilhlýðilegu tilliti til þarfárinna á að tryggja samkeppni, auk skilvirkar og markvissrar notkunar á fjarskiptatíðnirófi, og að stuðla að nýsköpun og skilvirkum fjárfestingum, þ.m.t. gera ráð fyrir viðeigandi tíma til afskrifta fjárfestinga.

2. Þar sem aðildarríki veita sérstakan afnotarétt af fjarskiptatíðnirófi sem samræmd skilyrði hafa verið sett um með tæknilegum framkvæmdarráðstöfunum í samræmi við ákvörðun nr. 676/2002/EB til að gera notkun þess mögulega fyrir rafræna fjarskiptabjónustu um þráðlaust breiðband („þráðlaus breiðbandsþjónusta“) í takmarkaðan tíma, skulu þau tryggja fyrirsjáanlega lagasetningu fyrir handhafa réttindanna í a.m.k. 20 ár hvað varðar skilyrði fyrir fjárfestingu í grunnvirkjum sem nota það fjarskiptatíðniróf að teknu tillit til krafna sem um getur í 1. mgr. þessarar greinar. Þessi grein er, ef við á, með fyrirvara um, breytingar á skilyrðunum sem fylgja afnotaréttinum í samræmi við 18. gr.

Í þeim tilgangi skulu aðildarríkin tryggja að slík réttindi gildi í a.m.k. 15 ár og hafi möguleika á nægilegri framlengingu ef nauðsyn krefur til að fara að fyrstu undirgrein í samræmi við skilyrðin sem mælt er fyrir um í þessari málsgrein.

Aðildarríkin skulu gera almennu viðmiðanirnar um framlengingu afnotaréttar aðgengilegar, á gagnsæjan hátt, öllum hagsmunaaðilum áður en afnotaréttur er veittur, sem hluta af skilyrðunum sem mælt er fyrir skv. 3. og 6. mgr. 55. gr. Þessar almennu viðmiðanir skulu tengjast:

- a) Þörfinni á því að tryggja virka og skilvirka notkun viðkomandi fjarskiptatíðnirófs, markmiðunum sem stefnt er að í a- og b-lið 2. mgr. 45. gr. eða því að þjóna almannahagsmunum sem lúta að því að tryggja öryggi mannlífa, allsherjarreglu, almannaöryggi eða varnir og
- b) Þörfinni á því að raska ekki samkeppni.

Eigi síðar en tveimur árum áður en upphaflegur gildistími sérstaks afnotaréttar rennur út, skal lögbæra yfirvaldið framkvæma hlutlægt og framsýnt mat á almennu viðmiðununum sem mæla fyrir um framlengingu gildistíma þess afnotaréttar m.t.t. c-liðar, 2. mgr. 45. gr. Að því tilskildu að lögbæra yfirvaldið hafi ekki gripið til framfylgdaraðgerða vegna þess að ekki er farið að skilyrðunum fyrir afnotaréttinum skv. 30. gr., skal það veita framlengingu á gildistíma afnotaréttarins nema það komist að þeirri niðurstöðu að slík framlenging myndi ekki uppfylla almennu viðmiðanirnar sem mælt er fyrir um í a- eða b-lið þriðju undirgreinar þessarar greinar.

Lögbæra yfirvaldið skal, á grundvelli matsins, tilkynna handhafa réttarins hvort framlenging á gildistíma afnotaréttarins verði veitt.

Ef ekki á að veita framlengingu, skal lögbæra yfirvaldið beita 48. gr. til að veita afnotarétt af því tiltekna tíðnibandi fjarskiptatíðnirófsins.

Allar ráðstafanir gerðar samkvæmt þessari málsgrein skulu vera hóflegar, án mismununar, gagnsæjar og rökstuddar.

Þrátt fyrir ákvæði 23. gr. skulu hagsmunaaðilar hafa tækifæri til að gera athugasemdir við öll drög að ráðstöfunum samkvæmt 3. og 4. undirgrein þessarar málsgreinar í a.m.k. þrjá mánuði.

Ákvæði þessarar málsgreinar hafa ekki áhrif á beitingu 19. og 30. gr.

Þegar aðildarríkin ákveða gjöld fyrir afnotarétt, skulu þau taka til greina fyrirkomulagið sem kveðið er á um samkvæmt þessari málsgrein.

3. Aðildarríkin mega víkja frá ákvæðum 2. mgr. þessarar greinar með tilhlýðilegum rökstuðningi í eftirfarandi tilvikum:

- a) á afmörkuðum landsvæðum, þar sem aðgangi að háhraðanetum er verulega ábótavant eða er ekki til staðar og það er nauðsynlegt til að ná markmiðunum í 2. mgr. 45. gr.,
- b) vegna sérstakra skammtímaverkefna,
- c) til nota í tilraunaskyni,

- d) til notkunar á fjarskiptatíðnirófi sem, í samræmi við 4. mgr. 45. gr., getur verið samhliða þráðlausri breiðbandsþjónustu eða
- e) til annarrar notkunar á fjarskiptatíðnirófi í samræmi við 3. mgr. 45. gr.

4. Aðildarríkin geta aðlagð gildistíma afnotaréttar sem mælt er fyrir um í þessari grein til að tryggja að gildistíma réttinda ljúki samtímis á einu eða fleiri tíðniböndum.

50. gr.

Endurnýjun sérstaks afnotaréttar af samræmdu fjarskiptatíðnirófi

1. Landsbundin stjórnvöld eða önnur lögbær yfirvöld skulu taka ákvörðun um endurnýjun sérstaks afnotaréttar af samræmdu fjarskiptatíðnirófi með tímanlegum hætti áður en gildistími réttindanna rennur út, nema þar sem möguleikinn á endurnýjun hefur verið útilokaður við úthlutun. Í þeim tilgangi skulu yfirvöldin meta þörfina á slíkri endurnýjun að eigin frumkvæði eða að beiðni rétthafans, í síðara tilfallinu eigi fyrr en fimm árum áður en gildistími viðkomandi réttinda rennur út. Þetta skal ekki hafa áhrif á endurnýjunarákvæði sem gilda um fyrirliggjandi réttindi.

2. Við ákvarðanatöku skv. 1. mgr. þessarar greinar skulu lögbær yfirvöld m.a. taka tillit til:

- a) þess að uppfylla markmiðin sem sett eru fram í 3. gr., 2. mgr. 45. gr. og 2. mgr. 48. gr., sem og opinber stefnumarkmið samkvæmt landslögum eða lögum Sambandsins,
- b) framkvæmdar tæknilegrar framkvæmdarráðstöfunar sem samþykkt er í samræmi við 4. gr. ákvörðunar nr. 676/2002/EB,
- c) endurskoðunar viðkomandi framkvæmdar á skilyrðunum sem fylgja réttinum sem um er að ræða,
- d) þarfarinnar á því að stuðla að, og röskun á, samkeppni í samræmi við 52. gr.,
- e) þarfarinnar á því að gera notkun fjarskiptatíðnirófs skilvirkari m.t.t. tækni- eða markaðsþróunar,
- f) þarfarinnar á því að forðast alvarlegar raskanir á þjónustu.

3. Þegar lögbær yfirvöld skoða hugsanlega endurnýjun sérstaks afnotaréttar af samræmdu fjarskiptatíðnirófi þar sem fjöldi afnotaréttinda er takmarkaður skv. 2. mgr. þessarar greinar, skulu þau standa fyrir opnu og gagnsæju ferli sem er án mismununar og skulu m.a.:

- a) gefa öllu hagsmunaaðilum tækifæri til að koma skoðunum sínum á framfæri í gegnum opinbert samráð í samræmi við 23. gr. og
- b) greina með skýrum hætti frá ástæðunum að baki þessari mögulegu endurnýjun.

Landsbundna stjórnvaldið eða annað lögbært yfirvald skal taka tillit til allra gagna sem verða til í samráðinu samkvæmt fyrstu undirgrein þessarar málsgreinar um eftirspurn á markaði frá fyrirtækjum öðrum en þeim sem eru handhafar afnotaréttar af fjarskiptatíðnirófi á viðkomandi tíðnibandi þegar það tekur ákvörðun um hvort endurnýja skuli afnotarétt eða skipuleggja nýtt valferli til að veita afnotarétt skv. 55. gr.

4. Ákvörðun um endurnýjun sérstaks afnotaréttar af samræmdu fjarskiptatíðnirófi getur fylgt endurskoðun á gjöldum og öðrum skilmálum og skilyrðum sem fylgja honum. Landsbundin stjórnvöld eða önnur lögbær yfirvöld geta, eftir því sem við á, aðlagð gjöldin fyrir afnotarétt í samræmi við 42. gr.

51. gr.

Framsal eða leiga á sérstökum afnotarétti af fjarskiptatíðnirófi

1. Aðildarríkin skulu tryggja að fyrirtæki geti framselt eða leigt öðrum fyrirtækjum sérstakan afnotarétt af fjarskiptatíðnirófi.

Aðildarríkin geta ákveðið að þessi málsgrein gildi ekki þar sem sérstakur afnotaréttur fyrirtækis af fjarskiptatíðnirófi var upphaflega veittur án endurgjalds eða honum úthlutað til útsendinga.

2. Aðildarríkin skulu sjá til þess að fyrirætlan fyrirtækis að framselja afnotarétt af fjarskiptatíðnirófi, sem og eiginlegt framsal á þeim, sé tilkynnt lögbæru yfirvaldi, í samræmi við landsbundna málsmeðferð og að það sé birt opinberlega. Ef um er að ræða samræmt fjarskiptatíðniróf skalt slíkt framsal samræmast slíkri samhæfðri notkun.

3. Aðildarríkin skulu heimila framsal eða leigu afnotaréttar af fjarskiptatíðnirófi þar sem upphaflegu skilyrðunum sem fylgja afnotaréttinum er viðhaldið. Með fyrirvara um þörfina á því að tryggja að ekki verði röskun á samkeppni, einkum í samræmi við 52. gr., skulu aðildarríkin:

- a) beita ferli sem er eins lítt íþyngjandi og kostur er fyrir framsal og leigu,
- b) ekki hafna leigu afnotaréttar af fjarskiptatíðnirófi ef leigusalinn skuldbindur sig til að bera áfram ábyrgð á að uppfylla upphaflegu skilyrðin sem fylgja afnotaréttinum,
- c) ekki hafna framsali afnotaréttar af fjarskiptatíðnirófi nema það sé greinileg hættu á því að nýi rétthafinn geti ekki uppfyllt upphaflegu skilyrðin fyrir afnotaréttinum.

Öll umsýslugjöld sem lögð eru á fyrirtæki í tengslum við vinnslu umsóknar um framsal eða leigu afnotaréttar af fjarskiptatíðnirófi skulu uppfylla ákvæði 16. gr.

Ákvæði a-, b- og c-liðar fyrstu undirgreinar eru með fyrirvara um valdheimildir aðildarríkjana til að framfylgja því að farið sé að skilyrðunum sem fylgja afnotarétti hvenær sem er, bæði að því er varðar leigusala og leigutaka, í samræmi við landslög sín.

Lögbær yfirvöld skulu greiða fyrir framsali eða leigu afnotaréttar af fjarskiptatíðnirófi með því að taka tímanlega til athugunar allar beiðnir um að aðlaga skilyrðin sem fylgja réttindunum og með því að tryggja að hægt sé að að skipta eða aðgreina þessi réttindi eða viðkomandi fjarskiptatíðniróf með sem bestum hætti.

Lögbær yfirvöld skulu, m.t.t. framsals eða leigu afnotaréttar af fjarskiptatíðnirófi, gera viðeigandi upplýsingar um sérstök réttindi sem eru seljanleg tiltækar opinberlega á stöðluðu rafrænu formi þegar réttindin eru búin til og geyma upplýsingarnar svo lengi sem réttindin eru til.

Framkvæmdastjórnin getur samþykkt framkvæmdargerðir sem tilgreina viðkomandi upplýsingar.

Þessar framkvæmdargerðir skulu samþykktar í samræmi við rannsóknarmálsmeðferðina sem um getur í 4. mgr. 118. gr.

52. gr.

Samkeppni

1. Landsbundin stjórnvöld og önnur lögbær yfirvöld skulu stuðla að virkri samkeppni og forðast röskun á samkeppni á innri markaðnum þegar þau ákveða að veita, breyta eða endurnýja afnotarétt af fjarskiptatíðnirófi fyrir rafrænt fjarskiptanet og -þjónustu í samræmi við þessa tilskipun.

2. Þegar aðildarríkin veita, breyta eða endurnýja afnotarétt af fjarskiptatíðnirófi, geta landsbundin stjórnvöld þeirra eða önnur lögbær yfirvöld, að fenginni ráðgjöf frá landsbundnu stjórnvaldi, gert viðeigandi ráðstafanir eins og:

- a) að takmarka tíðnibönd á fjarskiptatíðnirófi sem afnotaréttur er veittur af til fyrirtækja, eða þegar aðstæður gefa nægilegt tilefni til, láta skilyrði fylgja slíkum afnotarétti, s.s. að veittur sé heilðsöluáðgangur, landsbundið eða svæðisbundið reiki á tilteknum tíðniböndum eða í flokkum tíðnibanda með svipaða eiginleika,
- b) að taka frá, ef það er viðeigandi og réttlætanlegt með tilliti til sérstakra aðstæðna á landsbundna markaðnum, tiltekinn hluta tíðnibands fjarskiptatíðnirófs eða flokk tíðnibanda til úthlutunar til nýrra aðila,
- c) að hafna að veita nýjan afnotarétt af fjarskiptatíðnirófi eða að heimila nýja notkun á fjarskiptatíðnirófi á tilteknum tíðniböndum, eða láta skilyrði fylgja veitingu nýs afnotaréttar af fjarskiptatíðnirófi eða heimild fyrir nýrri notkun fjarskiptatíðnirófs til að koma í veg fyrir röskun á samkeppni með úthlutun, framsali eða uppsöfnun afnotaréttar,
- d) að láta skilyrði fylgja sem banna, eða setja skilyrði fyrir, framsali afnotaréttar af fjarskiptatíðnirófi, sem fellur ekki undir samrunaefirlit Sambandsins eða ríkja, þar sem slíkt framsal er líklegt til að valda umtalsverðu tjóni á samkeppni,
- e) að breyta fyrirbyggjandi réttindum í samræmi við þessa tilskipun þar sem það er nauðsynlegt til að bæta á afturvirknan hátt röskun á samkeppni sem orðið hefur með framsali eða uppsöfnun á afnotarétti af fjarskiptatíðnirófi.

Landsbundin stjórnvöld og önnur lögbær yfirvöld skulu, að teknu tilliti til markaðsaðstæðna og tiltækra viðmiðana, byggja ákvarðanir sínar á hlutlægu og framsýnu mati á samkeppnisskilyrðum á markaði, á því hvort slíkar ráðstafanir séu nauðsynlegar til að viðhalda eða koma á virkri samkeppni, og á því hver líkleg áhrif eru af slíkum ráðstöfunum á núverandi fjárfestingar og framtíðarfjárfestingar markaðsaðila, einkum á uppbyggingu neta. Í þessu sambandi skulu þau taka tillit til aðferðarinnar við markaðsgreiningu sem sett er fram í 2. mgr. 67. gr.

3. Landsbundin stjórnvöld og önnur lögbær yfirvöld skulu, þegar þau beita 2. mgr., fara eftir verklagsreglunum sem kveðið er á um í 18., 19., 23. og 35. gr.

3. þáttur

Verklagsreglur

53. gr.

Samræmd tímasetning úthlutana

1. Aðildarríkin skulu starfa saman að því að samræma notkun á samhæfðu fjarskiptatíðnirófi fyrir rafræn fjarskiptanet og -þjónustu í Sambandinu að teknu tilhlýðilegu tilliti til mismunandi landsbundinna markaðsaðstæðna. Þetta getur falið í sér að velja eina, eða eftir því sem við á, fleiri sameiginlegar dagsetningar sem notkun tiltekins samhæfðs fjarskiptatíðnirófs skal heimilud fyrir.

2. Þar sem samhæfð skilyrði hafa verið sett með tæknilegum framkvæmdarráðstöfunum í samræmi við ákvörðun nr. 676/2002/EB til að gera notkun fjarskiptatíðnirófsins mögulega fyrir þráðlaus breiðbandsnet og -þjónustu, skulu aðildarríkin heimila notkun þessa fjarskiptatíðnirófs eins fljótt og hægt er og í síðasta lagi 30 mánuðum eftir samþykkt ráðstöfunarinnar, eða eins fljótt og hægt er eftir að ákvörðun um að heimila aðra notkun í sérstökum undantekningartilvikum samkvæmt 3. mgr. 45. gr. þessarar tilskipunar hefur verið aflétt. Þetta er með fyrirvara um ákvörðun (ESB) 2017/899 og frumkvæðisrétt framkvæmdastjórnarinnar til að leggja til lagagerðir.

3. Aðildarríki getur seinkað frestinum sem kveðið er á um í 2. mgr. þessarar greinar fyrir tiltekið tíðniband við eftirfarandi aðstæður:

- a) að því marki sem það er réttlætlegt með takmörkun á notkun þessa tíðnibands á grundvelli almannahagsmuna sem kveðið er á um í a- eða d-lið 5. mgr. 45. gr.,
- b) ef um er að ræða óútkljáð samræmingarmálefni yfir landamæri sem veldur skaðlegum truflunum hjá þriðju löndum, með fyrirvara um að aðildarríkið sem verður fyrir áhrifum hafi, eftir því sem við á, óskað eftir aðstoð Sambandsins skv. 5. mgr. 28. gr.,
- c) til að standa vörð um þjóðaröryggi og landvarnir,
- d) óviðráðanleg atvik.

Hlutaðeigandi aðildarríki skal endurskoða slíka seinkun a.m.k. annað hvert ár.

4. Aðildarríki getur seinkað frestinum sem kveðið er á um í 2. mgr. fyrir tiltekið tíðniband eftir því sem þurfa þykir og í allt að 30 mánuði ef um er að ræða:

- a) óútkljáð samræmingarmálefni yfir landamæri sem veldur skaðlegum truflunum milli aðildarríkja, að því tilskildu að aðildarríkið sem verður fyrir áhrifum geri allar nauðsynlegar ráðstafanir tímanlega skv. 3. og 4. mgr. 28. gr.,
- b) þörf á að tryggja, og flækjan við að tryggja, tæknileg umskipti fyrir núverandi notendur þessa tíðnibands.

5. Ef um er að ræða seinkun skv. 3. eða 4. mgr. skal hlutaðeigandi aðildarríki upplýsa hin aðildarríkin og framkvæmdastjórnina um ástæður hennar með tímanlegum hætti.

54. gr.

Samræmd tímasetning úthlutana á tilteknum 5G-tíðniböndum

1. Aðildarríkin skulu, eigi síðar en 31. desember 2020, ef nauðsyn krefur til að greiða fyrir útbreiðslu 5G, hvað varðar jarðstöðvakerfi sem eru fær um að veita þráðlausa breiðbandsþjónustu, gera viðeigandi ráðstafanir til að:

- a) endurskipuleggja og heimila notkun nægilega stórs hluta af 3,4-3,8 GHz tíðnibandinu,
- b) heimila notkun a.m.k. 1 GHz af 24,25-27,5 GHz tíðnibandinu, að því tilskildu að það sé greinileg vísbending um eftirspurn á markaði og engar hindranir í vegi fyrir tæknilegum umskiptum fyrir núverandi notendur eða rýmingu tíðnibandsins.

2. Aðildarríkin geta þó framlengt frestinn sem mælt er fyrir um í 1. mgr. þessarar greinar í rökstuddum tilvikum í samræmi við 3. mgr. 45. gr. eða 2., 3. eða 4. mgr. 53. gr.

3. Ráðstafanir sem eru gerðar skv. 1. mgr. þessarar greinar skulu uppfylla samhæfðu skilyrðin sem sett eru með tæknilegum framkvæmdarráðstöfunum í samræmi við 4. gr. ákvörðunar nr. 676/2002/EB.

55. gr.

Málsmeðferð við takmörkun á fjölda afnotaréttinda sem veitt eru af fjarskiptatíðnirófi

1. Með fyrirvara um 53. gr., skal aðildarríki þegar það kemst að þeirri niðurstöðu að afnotaréttur af fjarskiptatíðnirófi geti ekki verið með fyrirvara um almenna heimild og þar sem það íhugar að takmarka afnotarétti sem veita á af fjarskiptatíðnirófi, m.a.:

- a) greina með skýrum hætti frá ástæðunum fyrir takmörkun á afnotarétti, einkum með því að gefa nauðsyn þess tilhlýðilegt vægi að notendur hafi sem mestan hag af og greiða fyrir þróun samkeppni, og endurskoða takmörkunina eins og við á eða að réttmætri beiðni fyrirtækjanna sem hún hefur áhrif á,

- b) gefa öllum hagsmunadílum, þ.m.t. notendum og neytendum, tækifæri til að koma sjónarmiðum sínum á framfæri varðandi allar takmarkanir í gegnum opinbert samráð í samræmi við 23. gr.

2. Þegar aðildarríki kemst að þeirri niðurstöðu að fjöldi afnotaréttar skuli takmarkaður, skal það setja skýr markmið, og gefa ástæður fyrir þeim, sem stefnt er að með valferli sem byggist á samkeppni eða samanburði samkvæmt þessari grein, og ef unnt er magnfesta þau, úthluta þeim vægi út frá þörfinni á að uppfylla landsbundin markmið og markmið á innri markaðnum. Markmiðin sem aðildarríkin setja í því skyni að hanna þetta tiltekna valferli skulu, til viðbótar við að stuðla að samkeppni, takmarkast við eitt eða fleiri eftirfarandi atriða:

- a) að stuðla að þekju,
- b) að tryggja nægileg þjónustugæði,
- c) að stuðla að skilvirkri notkun fjarskiptatíðnirófs, þ.m.t. með tilliti til skilyrðanna sem fylgja afnotarétti og fjárhæða gjalda,
- d) að stuðla að nýsköpun og atvinnuþróun.

Landsbundið stjórnvald eða annað lögbært yfirvald skal skilgreina og rökstyðja með skýrum hætti valið á valferlinu, þ.m.t. allir foráfangar til að fá aðgang að valferlinu. Það skal einnig greina með skýrum hætti frá sérhverri niðurstöðu úr tengdu mati á samkeppnis-, tækni- og efnahagslegri stöðu á markanum og gefa ástæður fyrir mögulegri notkun og vali á ráðstöfunum skv. 35. gr.

3. Aðildarríkin skulu birta allar ákvarðanir um valferlið sem valið er og tengdar reglur, og greina frá ástæðunum að baki þeim með skýrum hætti. Þau skulu einnig birta skilyrði sem fylgja afnotaréttinum.

4. Þegar valferlið hefur verið ákvarðað, skal aðildarríkið lýsa eftir umsóknum um afnotarétt.

5. Þegar aðildarríki kemst að þeirri niðurstöðu að hægt sé að veita viðbótarafnotarétt af fjarskiptatíðnirófi eða samsetningu af almennri heimild og sérstökum afnotarétti, skal það birta þá niðurstöðu og hefja ferlið til að veita slík réttindi.

6. Ef takmarka verður veitingu réttar til afnota af fjarskiptatíðnirófi skulu aðildarríkin veita slíkan rétt á grundvelli valviðmiðana og valaðferðar sem verða að vera hlutlæggar, gagnsæjar, án mismununar og hóflegar. Allar slíkar valviðmiðanir verða að gefa því tilhlýðilegt vægi að markmiðin og kröfur 3., 4., 28. og 45. gr. náist.

7. Ef nota á valaðferðir sem byggjast á samkeppni eða samanburði geta aðildarríkin framlengt sex vikna hámarkstímabilið, sem um getur í 6. mgr. 48. gr. eins lengi og nauðsynlegt er til að tryggja að slíkar verklagsreglur séu réttlátar, sanngjarnar, opnar og gagnsæjar gagnvart öllum hagsmunadílum, en ekki lengur en um átta mánuði, með fyrirvara um allar sérstakar tímaáætlanir sem komið er á skv. 53. gr.

Þessi tímamörk eru með fyrirvara um hvers konar gildandi alþjóðasamninga sem snerta alþjóðlega samræmingu á notkun fjarskiptatíðnirófs og gervitungla.

8. Þessi grein hefur ekki áhrif á framsal afnotaréttar af fjarskiptatíðnirófi í samræmi við 51. gr.

IV. KAFLI

Útbreiðsla og notkun þráðlausu netbúnaðar

56. gr.

Aðgangur að þráðlausum staðarnetum

1. Lögbær yfirvöld skulu heimila almennum, rafrænum fjarskiptanetum að veita aðgang í gegnum þráðlaus staðarnet, sem og notkun samhæfðs fjarskiptatíðnirófs til að veita aðganginn, einungis háð viðeigandi skilyrðum almennu heimildarinnar sem tengjast notkun fjarskiptatíðnirófs eins og getur í 1. mgr. 46. gr.

Þar sem þessi aðgangsveiting er ekki hluti af atvinnustarfsemi eða er viðbót við atvinnustarfsemi, eða er opinber þjónusta sem er ekki háð merkjaflutningi á þessum netum, skal ekkert fyrirtæki, opinbert yfirvald eða endanotandi sem veitir slíkan aðgang, falla undir almenna heimild um að bjóða fram rafræn fjarskiptanet eða -þjónustu skv. 12. gr., eða undir skuldbindingar varðandi réttindi endanotenda skv. II. bálk III. hluta, eða undir skuldbindingar um að samtengja net sín skv. 1. mgr. 61. gr.

2. Ákvæði 12. gr. tilskipunar 2000/31/EB skulu gilda.

3. Lögbær yfirvöld skulu ekki koma í veg fyrir að veitendur almennra rafrænna fjarskiptaneta eða rafrænnar fjarskiptaþjónustu sem er aðgengileg öllum veiti almenningi aðgang að netum sínum í gegnum þráðlaus staðarnet sem kunna að vera staðsett í húsnæði endanotanda, með fyrirvara um að farið sé að viðeigandi skilyrðum almennu heimildarinnar og fyrirframfengið upplýst samþykki endanotandans.

4. Einkum í samræmi við 1. mgr. 3. gr. reglugerðar (ESB) 2015/2120, skulu lögbær yfirvöld tryggja að veitendur almennra rafrænna fjarskiptaneta eða rafrænnar fjarskiptaþjónustu sem er aðgengileg öllum, takmarki ekki einhliða eða komi í veg fyrir að endanotendur:

- a) hafi aðgang að þráðlausum staðarnetum að eigin vali sem þriðju aðildar bjóða,
- b) heimili öðrum endanotendum gagnkvæman, eða almennan, aðgang að kerfum þessara veitenda í gegnum þráðlaus staðarnet, þ.m.t. á grundvelli framtaksverkefna þriðju aðila sem safna saman þráðlausum staðarnetum mismunandi endanotenda og gera þau aðgengileg almenningi.

5. Lögbær yfirvöld skulu ekki takmarka eða koma í veg fyrir að endanotendur heimili öðrum endanotendum aðgang, gagnkvæman eða annars konar, að þráðlausum staðarnetum sínum, þ.m.t. á grundvelli framtaksverkefna þriðju aðila sem safna saman þráðlausum staðarnetum mismunandi endanotenda og gera þau aðgengileg almenningi.

6. Lögbær yfirvöld skulu ekki takmarka með óréttmætum hætti aðgang að þráðlausum staðarnetum af hálfu:

- a) opinberra aðila eða í almenningssýmum nálægt athafnasvæði slíkra opinberra aðila, þegar aðgangurinn er viðbótarþjónusta við þá opinberu þjónustu sem veitt er á svæðinu,
- b) framtaksverkefna frjálsra félagasamtaka eða opinberra aðila sem safna saman þráðlausum staðarnetum mismunandi endanotenda og gera þau gagnkvæmt eða almennt aðgengileg, þ.m.t. þráðlaus staðarnet sem almenningi er veittur aðgangur að í samræmi við a-lið.

57. gr.

Útbreiðsla og starfsræksla þráðlausra aðgangsstaða sem þekja lítið svæði

1. Lögbær yfirvöld skulu ekki takmarka með óréttmætum hætti útbreiðslu þráðlausra aðgangsstaða sem þekja lítið svæði. Aðildarríkin skulu leitast við að tryggja að reglur sem gilda um útbreiðslu þráðlausra aðgangsstaða sem þekja lítið svæði séu samræmdar á landsvísu. Slíkar reglur skulu birtar áður en þeim er beitt.

Einkum skulu lögbær yfirvöld ekki láta útbreiðslu þráðlausra aðgangsstaða sem þekja lítið svæði sem hafa þá eiginleika sem mælt er fyrir um skv. 2. mgr. vera háða skipulagsleyfi einstakra borga eða öðrum einstökum fyrirframfengnum leyfum.

Þrátt fyrir aðra undirgrein þessarar málsgreinar geta lögbær yfirvöld gert kröfu um leyfi fyrir útbreiðslu þráðlausra aðgangsstaða sem þekja lítið svæði á byggingum eða mannvirkjum sem eru verduð í samræmi við landslög vegna byggingarlistarlegs, sögulegs eða náttúrulegs gildis eða þar sem nauðsyn krefur vegna almannaöryggis. Ákvæði 7. gr. tilskipunar 2014/61/ESB skulu gilda um veitingu þessarar leyfa.

2. Framkvæmdastjórnin skal, með framkvæmdargerðum, tilgreina eðlisfræðilega og tæknilega eiginleika, s.s. hámarksstærð, þyngd og eftir því sem við á sendiafl þráðlausra aðgangsstaða sem þekja lítið svæði.

Þessar framkvæmdargerðir skulu samþykktar í samræmi við rannsóknarmálsmeðferðina sem um getur í 4. mgr. 118. gr.

Samþykking skal fyrstu framkvæmdargerðina eigi síðar en 30. júní 2020.

3. Þessi grein er með fyrirvara um grunnkröfumar sem mælt er fyrir um í tilskipun 2014/53/EBE og fyrirkomulag við veitingu heimilda fyrir notkun viðeigandi fjarskiptatöðirófs.

4. Aðildarríkin skulu, með því að beita, ef við á, verklagsreglum sem samþykktar eru í samræmi við tilskipun 2014/61/EBE tryggja að rekstraraðilar hafi rétt til aðgangs að efnislegum grunnvirkjum sem lands-, svæðis- eða staðaryfirvöld hafa yferráð yfir, henta tæknilega til að hýsa þráðlausra aðgangsstaði sem þekja lítið svæði eða sem eru nauðsynlegir til að tengja slíka aðgangsstaði við grunnnet, þ.m.t. götumunum eins og ljósastaurum, götuskiptum, umferðarljósum, auglýsingaskiltum, strætisvagna- og spornvagnastöðvum og neðanjarðarlestarstöðvum. Opinber yfirvöld skulu sinna öllum réttmætum beiðnum um aðgang með sanngjörnum, réttmætum, gagnsæjum skilyrðum og skilmálum, án mismununar og skulu þau birt í einni upplýsingamiðstöð.

5. Útbreiðsla þráðlausra aðgangsstaða sem þekja lítið svæði skal, með fyrirvara um viðskiptasamninga, ekki vera háð greiðslum eða gjöldum umfram umsýslugjöldin í samræmi við 16. gr.

58. gr.

Tæknireglugerðir um rafsegulsvið

Verklagsreglurnar sem mælt er fyrir um í tilskipun (ESB) 2015/1535 skulu gilda að því er varðar öll drög að rástöfunum frá aðildarríki sem myndu setja mismunandi kröfur um útbreiðslu þráðlausra aðgangsstaða sem þekja lítið svæði að því er varðar rafsegulsvið en þær sem mælt er fyrir um í tilmælum 1999/519/EB.

II. BÁLKUR

ADGENGI

I. KAFLI

Almenn ákvæði og meginreglur um aðgang

59. gr.

Almennur rammi um aðgang og samtengingu

1. Aðildarríkin skulu tryggja að ekki séu neinar takmarkanir sem koma í veg fyrir að fyrirtæki, í sama aðildarríki eða mismunandi aðildarríkjum semji sín á milli um tæknilegt og viðskiptalegt fyrirkomulag að því er varðar aðgang eða samtengingu í samræmi við lög Sambandsins. Fyrirtækið, sem óskar eftir aðgangi eða samtengingu, þarf ekki að hafa leyfi til reksturs í aðildarríkinu þar sem óskað er eftir aðgangi eða samtengingu ef það veitir ekki þjónustu og rekur ekki net í því aðildarríki.

2. Með fyrirvara um 114. gr. skulu aðildarríkin ekki viðhalda laga- eða stjórnsluákvæðum sem skylda fyrirtæki, við veitingu aðgangs eða samtengingar, að bjóða mismunandi fyrirtækjum mismunandi skilmála og skilyrði fyrir sambærilega þjónustu eða leggja á skyldur sem ekki tengjast aðgangs- og samtengingarþjónustunni sem veitt er, með fyrirvara um skilyrðin sem sett eru í I. viðauka.

60. gr.

Réttindi og skyldur fyrirtækja

1. Rekstraraðilar almennra rafræna fjarskiptaneta skulu hafa rétt og, ef önnur fyrirtæki með leyfi skv. 15. gr. tilskipunar fara fram á það, einnig skyldu til að gera samninga sín á milli um samtengingu með það fyrir augum að veita rafræna fjarskiptaþjónustu sem er öllum aðgengileg í þeim tilgangi að tryggja framboð og rekstrarsamhæfi þjónustunnar hvarvetna í Sambandinu. Rekstraraðilar skulu bjóða öðrum fyrirtækjum aðgang og samtengingu með skilmálum og skilyrðum sem samrýmast þeim skyldum sem landsbundið stjórnvald leggur á skv. 61., 62. og 68. gr.

2. Með fyrirvara um 21. gr. skulu aðildarríki krefjast þess að fyrirtæki, sem fá upplýsingar frá öðru fyrirtæki áður en, á meðan, eða eftir að samið er um fyrirkomulag vegna aðgangs eða samtengingar, noti þessar upplýsingar einungis í þeim tilgangi sem þær voru veittar til, og virði undantekningarlaust leynd þeirra upplýsinga sem eru sendar eða geymdar. Upplýsingarnar, sem slík fyrirtæki fá í hendur, skal ekki senda til annarra aðila, einkum ekki annarra deilda, dótturfyrirtækja eða samstarfsaðila sem gætu haft samkeppnisávinning af slíkum upplýsingum.

3. Aðildarríkin geta kveðið á um að samningaviðræður fari fram í gegnum hlutlausu milliliði þegar samkeppnisskilyrði krefjast þess.

II. KAFLI

Aðgangur og samtenging

61. gr.

Vald og ábyrgð landsbundins stjórnvalds og annarra lögbærra yfirvalda með tilliti til aðgangs og samtengingar

1. Landsbundin stjórnvöld, eða önnur lögbær yfirvöld ef um er að ræða b- og c-lið fyrstu undirgreinar 2. mgr. þessarar greinar, skulu í samræmi við markmiðin, sem sett eru í 3. gr., hvetja til þess og, eftir því sem við á, tryggja, í samræmi við ákvæði þessarar tilskipunar, fullnægjandi aðgang og samtengingu og rekstrarsamhæfi þjónustu, sinna þeirri skyldu á þann hátt að það stuðli að skilvirkni, sjálfbærri samkeppni, útbreiðslu neta með mjög mikla flutningsgetu, hagkvæmri fjárfestingu og nýsköpun og sé til sem mestra hagsbóta fyrir endanlega notendur.

Þau skulu veita leiðsögn og gera aðgengilegar öllum verklagsreglurnar sem eiga við um aðgang og samtengingu til að tryggja að lítil og meðalstór fyrirtæki og rekstraraðilar sem ná til takmarkaðs landsvæðis geti notið ávinnings af skyldunum sem lagðar eru á.

2. Með fyrirvara um ráðstafanir sem kunna að vera gerðar varðandi fyrirtæki, sem hafa verulegan markaðsstyrk, í samræmi við 68. gr. skal landsbundnum stjórnvöldum, eða öðrum lögbærum yfirvöldum ef um er að ræða b- og c-lið þessarar undirgreinar, einkum vera kleift að leggja á:

a) eftir því sem þurfa þykir til að tryggja tengingu enda á milli, skyldur á fyrirtæki sem stjórna aðgangi endanotenda og falla undir almenna heimild, þ.m.t. í rökstuddum tilvikum þá skyldu þeirra að samtengja net sín þar sem það hefur ekki þegar verið gert,

- b) í rökstuddum tilvikum og eftir því sem þurfa þykir, skyldur á fyrirtæki sem falla undir almenna heimild sem stjórna aðgangi endanlegra notenda að gera þjónustu sína rekstrarsamhæða,
- c) í rökstuddum tilvikum þar sem tengingu enda á milli fyrir endanotendur er ógnað vegna skorts á rekstrarsamhæfi fjarskiptaskiptaþjónusta milli einstaklinga og eftir því sem þurfa þykir til að tryggja tengingu enda á milli, skyldu á viðkomandi veitendur fjarskiptaþjónustu milli einstaklinga sem er óháð númerum sem nær verulegri þekju og fjölda notenda, að gera þjónustu sína rekstrarsamhæfa,
- d) eftir því sem þurfa þykir til að tryggja aðgang endanlegra notenda að stafrænu hljóð- og sjónvarpi og tengdri viðbótarþjónustu sem aðildarríkið tilgreinir, skyldur um að rekstraraðilar veiti aðgang að annarri aðstöðu, sem um getur í II. hluta II. viðauka, með skilmálum sem eru réttlátir, sanngjarnir og án mismununar.

Skyldurnar sem um getur í c-lið fyrstu undirgreinar skulu aðeins lagðar á:

- i) eftir því sem þurfa þykir til að tryggja rekstrarsamhæfi fjarskiptaskiptaþjónusta milli einstaklinga og geta falið í sér hóflegar skyldur á veitendur þessarar þjónustu um að birta og heimila notkun, breytingu og endurdreifingu viðeigandi upplýsinga af hálfu stjórnvalda og annarra veitenda, eða að nota og framkvæma staðla eða forskriftir sem taldar eru upp í l. mgr. 39. gr. eða aðra viðeigandi Evrópustaðla eða alþjóðlega staðla.
- ii) þar sem framkvæmdastjórnin, að höfðu samráði við BEREC-hópinum og að teknu ítrasta tilliti til álits hans, hefur orðið vör við greinilega ógn við tenging enda á milli fyrir endanotendur í öllu Sambandinu eða í a.m.k. þremur aðildarríkjum og hefur samþykkt framkvæmdarráðstafanir sem tilgreina eðli og umfang skyldna sem kunna að vera lagðar á.

Framkvæmdargerðirnar, sem um getur í ii-lið annarrar undirgreinar, skulu samþykktar í samræmi við rannsóknarmálsmeðferðina sem um getur í 4. mgr. 118. gr.

3. Einkum geta landsbundin stjórnvöld, með fyrirvara um 1. og 2. mgr., lagt á skyldur að fenginni réttmætri beiðni, um að veita aðgang að leiðslum og köplum og tilheyrandi aðstöðu innan í byggingum eða að fyrsta samantektar- eða dreifipunkti eftir því sem landsbundnu stjórnvöldin ákvarða, ef sá punktur er staðsettur utan byggingar. Í rökstuddum tilvikum þar sem tvöföldun slíkra netstaka er efnahagslega óhagstæð eða efnislega ógerleg, er hægt að leggja slíkar skyldur á veitendur rafrænna fjarskiptaneta eða á eigendur leiðslna og kapla og tilheyrandi aðstöðu þar sem þessir eigendur bjóða ekki fram rafræn fjarskiptanet. Aðgangsskilyrðin sem lögð eru á geta falið í sér sértækar reglur um aðgang að slíkum netstökum og tilheyrandi aðstöðu, um gagnsæi og bann við mismunun og um skiptingu kostnaðar við aðgang, sem er aðlagður eftir því sem við á svo tillit sé tekið til áhættuþátta.

Komist landsbundið stjórnvald að þeirri niðurstöðu, eftir atvikum með tilliti til þeirra skyldna sem leiða af viðkomandi markaðsgreiningu, að skyldurnar sem lagðar eru á í samræmi við fyrstu undirgrein taki ekki nægjanlega á miklum og varanlegum efnahagslegum eða áþreifanlegum hindrunum í vegi fyrir tvöföldun sem liggja að baki fyrirbyggjandi eða nýjum markaðsaðstæðum sem takmarka verulegt samkeppnisniðurstöður fyrir endanotendur, getur það rýmkað aðgangsskyldurnar sem lagðar eru á með sanngjörnum skilmálum og skilyrðum fram yfir fyrsta samantektar- eða dreifipunkt að punkti sem það ákvarðar að sé næstur endanotendum, og getur hýst nægilegan fjölda tenginga fyrir endanotendur til að vera markaðsvænlegur fyrir skilvirka umsækjendur um aðgang. Við ákvörðun þess hversu langt rýmkunin á að ná fram yfir fyrsta samantektar- eða dreifipunkt skal landsbundna stjórnvaldið taka ítrasta tillit til viðkomandi viðmiðunarreglna frá BEREC-hópnum. Ef að er réttlætunlegt af tæknilegum eða efnahagslegum ástæðum, geta landsbundin stjórnvöld lagt á virkar aðgangsskyldur eða sýndaraðgangsskyldur.

Landsbundin stjórnvöld skulu ekki leggja skyldur í samræmi við aðra undirgrein á veitendur rafrænna fjarskiptaneta ákveði þau að:

- a) veitandinn hafi þau einkenni sem lýst er í 1. mgr. 80. gr. og bjóði fram aðra raunhæfa leið til að ná til endanotenda með því að veita fyrirtækjum aðgang að neti með mjög mikla flutningsgetu með réttmætum og sanngjörnum skilmálum og skilyrðum sem eru án mismununar; landsbundin stjórnvöld geta rýmkað undanþáguna þannig hún nái til annarra þjónustuveitenda sem bjóða aðgang að neti með mjög mikla flutningsgetu með réttmætum og sanngjörnum skilmálum og skilyrðum sem eru án mismununar, eða
- b) að álagning skyldna myndi stofna því í hættu að útbreiðsla nýrra neta beri sig efnahagslega og fjárhagslega, einkum fyrir smærri staðbundin verkefni.

Þrátt fyrir a-lið þriðju undirgreinar, geta landsbundin stjórnvöld lagt skyldur á þá sem bjóða rafræn fjarskiptanet og uppfylla viðmiðanirnar sem mælt er fyrir um í þeim lið, ef netið sem um ræðir er fjármagnað opinberlega.

Eigi síðar en 21. desember 2020 skal BEREK-hópurinn gefa út viðmiðunarreglur til að stuðla að samræmdri beitingu þessarar málsgreinar með því að setja fram viðeigandi viðmiðanir til að ákveða:

- a) fyrsta samantektar- eða dreifipunkt,
- b) punktin, handan við fyrsta samantektar- eða dreifipunktinn, sem getur hýst nægilegan fjölda tenginga fyrir endanotendur til að gera skilvirku fyrirtæki kleift að vinna bug á hindrunum á tvöföldun sem hafa verið tilgreindar,
- c) hvaða netútbreiðsla getur talist ný,
- d) hvaða verkefni geta talist litil og
- e) hvaða efnahagslegu eða áþreifanlegu hindranir á tvöföldun eru miklar og varanlegar.

4. Með fyrirvara um 1. og 2. mgr. skulu aðildarríkin tryggja að lögbær stjórnvöld hafi vald til að leggja skyldur á fyrirtæki sem bjóða, eða hafa heimild til að bjóða, rafræn fjarskiptanet, í tengslum við að deila óvirkum grunnvirkjum, eða skyldur til að gera staðbundna aðgengissamninga að reiki, í báðum tilfellum ef bein nauðsyn er á staðbundinni þjónustustarfsemi sem treystir á notkun fjarskiptatíðnirófs, í samræmi við lög Sambandsins, og með fyrirvara um að ekki sé önnur svipuð og raunhæf leið til að veita endanotendum aðgang gerð tiltæk fyrirtækjum með réttmætum og sanngjörnum skilmálum og skilyrðum. Lögbær yfirvöld geta aðeins lagt slíkar skyldur á þar sem skýrt er kveðið á um þennan möguleika þegar afnotaréttur er veittur af fjarskiptatíðnirófi og það er rökstutt með því að á svæðinu sem fellur undir slíkar skyldur, stendur markaðsdrifin útbreiðsla grunnvirkja til að bjóða net eða þjónustu sem treysta á fjarskiptatíðniróf frammi fyrir ófyrstíganlegum efnahagslegum eða áþreifanlegum hindrunum og því er aðgangi endanotenda að netum eða þjónustu verulega ábótavant eða hann ekki til staðar. Við slíkar aðstæður, þar sem aðgengi að og samnýting óvirkra grunnvirkja er ein og sér ekki nóg til að taka á aðstæðunum, geta landsbundin stjórnvöld lagt skyldur á um samnýtingu virkra grunnvirkja.

Lögbær yfirvöld skulu taka tillit til:

- a) þarfarinnar á að hámarka tengingu í öllu Sambandinu, meðfram stórum flutningsæðum og einkum á landsvæðum, og möguleikans á því að auka verulega valkosti og þjónustugæði endanotenda,
- b) skilvirkrar notkunar fjarskiptatíðnirófs,
- c) tæknilegs gerleika samnýtingar og tengdum skilyrðum,

- d) samkeppnisstöðu í grunnvirkjum og þjónustu,
- e) nýsköpunar í tækni,
- f) hinnar brýnu þarfar á að styðja við hvata gistaðildarríkis til að breiða út grunnvirki til að byrja með.

Komi til þess að leysa þurfi ágreiningsmál, geta lögbær yfírvöld m.a. lagt á haghafa samnýtingar- eða aðgengisskyldunnar þá skyldu að samnýta fjarskiptatíðniróf með gistaðildarríki grunnvirkisins á viðkomandi svæði.

5. Skyldur og skilyrði, sem komið er á í samræmi við 1. til 4. mgr. þessarar greinar, skulu vera hlutlæg, gagnsæ, hófleg og án mismununar og skulu koma til framkvæmda í samræmi við verklagsreglurnar sem um getur í 23., 32. og 33. gr. Landsbundin stjórnvöld og önnur lögbær yfírvöld sem hafa lagt á slíkar skyldur og skilyrði skulu meta árangur þeirra innan fimm ára eftir að síðasta ráðstöfun var samþykkt í tengslum við sömu fyrirtæki og meta hvort það væri viðeigandi að afturkalla eða breyta henni í ljósi þess hvernig aðstæður hafa þróast. Þessi yfírvöld skulu tilkynna um niðurstöðurnar úr mati sínu í samræmi við verklagsreglurnar sem um getur í 23., 32. og 33. gr.

6. Að því er varðar 1. og 2. mgr. þessarar greinar, skulu aðildarríkin tryggja að landsbundið stjórnvald hafi vald til að grípa inn í að eigin frumkvæði í rökstuddum tilvikum í því skyni að tryggja stefnumarkmiðin í 3. mgr. í samræmi við þessa tilskipun, og einkum með verklaginu sem um getur í 23. og 32. gr.

7. Eigi síðar en 21. júní 2020, til að stuðla að samræmdri skilgreiningu landsbundinna stjórnvalda á staðsetningu nettengipunkta, skal BEREK-hópurinn, að höfðu samráði við hagsmunaaðila og í nánu samstarfi við framkvæmdastjórnina, samþykkja viðmiðunarreglur um sameiginlega nálgun við auðkenningu nettengipunkta í mismunandi netskipan. Landsbundin stjórnvöld skulu taka ítrasta tillit til þessara viðmiðunarreglna þegar þau skilgreina staðsetningu nettengipunkta.

62. gr.

Skilyrt aðgangskerfi og önnur aðstaða

1. Aðildarríkin skulu tryggja að skilyrðin sem mælt er fyrir um í I. hluta II. viðauka gildi um skilyrtan aðgang að stafrænni sjónvarps- og hljóðvarpsþjónustu sem er útvarpað til áhorfenda og hlustenda í Sambandinu, óháð sendingaraðferðum.
2. Ef landsbundið stjórnvald kemst að þeirri niðurstöðu í kjölfar markaðsgreiningar sem framkvæmd er í samræmi við 1. mgr. 67. gr. að eitt eða fleiri fyrirtæki hafi ekki verulegan markaðsstyrk á viðkomandi markaði er því einungis heimilt að breyta skilyrðum eða afturkalla þau, að því er þau fyrirtæki varðar, í samræmi við verklagsreglurnar sem um getur í 23. og 32. gr., að því marki að:
  - a) þessar breytingar eða afturköllun hafi ekki neikvæð áhrif á aðgengi endanotenda að hljóð- og sjónvarpsendingum og útsendingarrásum og -þjónustu sem tilgreind er í samræmi við 114. gr. og
  - b) þessar breytingar eða afturköllun hafi ekki neikvæð áhrif á horfur fyrir virka samkeppni á eftirfarandi mörkuðum:
    - i) smásölu á stafrænni sjónvarps- og hljóðvarpsþjónustu, og
    - ii) skilyrtum aðgangskerfum og annarri aðstöðu.

Veita skal aðilum, sem slík breyting eða afturköllun á skilyrðum hefur áhrif á, hæfilegan uppsagnarfrest.

3. Skilyrði, sem sett eru í samræmi við þessa grein, hafa ekki áhrif á möguleika aðildarríkjanna til að leggja á skyldur með tilliti til framsetningarþáttar rafrænna dagskrárvísa og svipaðs skráningar- og stjórnbúnaðar.

4. Þrátt fyrir ákvæði 1. mgr. þessarar greinar er aðildarríkjunum heimilt að leyfa landsbundnu stjórnvaldi, eins fljótt og unnt er eftir 20. desember 2018 og reglulega eftir það, að endurskoða skilyrðin sem beitt er í samræmi við þessa grein með því að gera markaðsgreiningu í samræmi við 1. mgr. 67. gr. til að ákvarða hvort viðhalda skuli, breyta eða afturkalla skilyrðunum sem beitt er.

III. KAFLI

Markaðsgreining og verulegur markaðsstyrkur

63. gr.

Fyrirtæki með verulegan markaðsstyrk

1. Ef þessi tilskipun krefst þess að landsbundið stjórnvald ákveði hvort fyrirtæki hafi verulegan markaðsstyrk í samræmi við málsmeðferðina sem um getur í 67. gr., gildir 2. mgr. þessarar greinar.

2. Fyrirtæki skal teljast hafa verulegan markaðsstyrk ef það, annaðhvort eitt og sér eða sameiginlega með öðrum, nýtur þeirrar stöðu sem jafngildir yfirburðum, þ.e.a.s. efnahagslegs styrks sem veitir því vald til að haga sér að verulegu leyti óháð samkeppnisaðilum, viðskiptavinum og að lokum neytendum.

Landsbundin stjórnvöld skulu, þegar þau meta hvort tvö eða fleiri fyrirtæki hafi sameiginlega yfirburðastöðu á markaði, einkum gera það í samræmi við lög Sambandsins og taka ýtrasta tillit til viðmiðunarreglna um markaðsgreiningu og mat á verulegum markaðsstyrk sem framkvæmdastjórnin gefur út skv. 64. gr.

3. Ef fyrirtæki hefur verulegan markaðsstyrk á tilteknum markaði kann það einnig að teljast hafa verulegan markaðsstyrk á nátengdum markaði ef tengslin milli markaðanna tveggja eru þannig að markaðsstyrkur á einum markaði geti færst yfir á nátengda markaðinn og þar með aukið markaðsstyrk fyrirtækisins. Af þessum sökum má beita úrræðum sem miða að því að koma í veg fyrir slík áhrif á nátengdum markaði skv. 69., 70., 71. og 74. gr.

64. gr.

Málsmeðferð við auðkenningu og skilgreiningu markaða

1. Að höfðu samráði við almenning og samráði við landsbundin stjórnvöld og að teknu ýtrasta tilliti til álits BERIC-hópsins skal framkvæmdastjórnin, samþykka tilmæli um viðkomandi vöru- og þjónustumarkaði (hér á eftir nefnd tilmælin). Í tilmælunum skal tilgreina þá vöru- og þjónustumarkaði innan rafræna fjarskiptageirans, sem hafa þau einkenni sem kunna að réttlæta að lagðar séu á eftirlitsskyldur, sem settar eru fram í þessari tilskipun, með fyrirvara um markaði sem hægt er að skilgreina í ákveðnum tilvikum samkvæmt samkeppnislögum. Framkvæmdastjórnin skal skilgreina markaði í samræmi við meginreglur samkeppnislaga.

Framkvæmdastjórnin skal telja með í tilmælin vöru- og þjónustumarkaði þar sem hún kemst að því eftir að hafa fylgst með heildarþróun í Sambandinu að allar þrjár viðmiðanirnar sem taldar eru upp í 1. mgr. 67. gr. eru uppfylltar.

Framkvæmdastjórnin skal endurskoðun tilmælin fyrir 21. desember 2020 og reglulega eftir það.

2. Framkvæmdastjórnin skal, að höfðu samráði við BEREC-hópinn, birta viðmiðunarreglur fyrir markaðsgreiningu og mat á verulegum markaðsstyrk (hér á eftir nefndar „viðmiðunarreglurnar“) sem skulu vera í samræmi við viðeigandi meginreglur samkeppnislaga. Viðmiðunarreglurnar skulu innihalda leiðbeiningar til landsbundinna stjórnvalda um beitingu hugtaksins verulegur markaðsstyrkur í samhengi við reglusetningu fyrirfram á rafrænum fjarskiptamörkuðum, með tilliti til viðmiðananna þriggja sem taldar eru upp í 1. mgr. 67. gr.

3. Landsbundin stjórnvöld skulu, að teknu ýtrasta tilliti til tilmællanna og viðmiðunarreglnanna, skilgreina viðkomandi markaði, eftir því sem við á, miðað við landsbundnar aðstæður, einkum viðkomandi landfræðilega markaði á yfirráðasvæði sínu, m.a. með tilliti til samkeppni í grunnvirkjum á þessum svæðum, í samræmi við meginreglur samkeppnislaga. Landsbundin stjórnvöld skulu einnig, ef við á, taka tillit til niðurstaðna úr landfræðilegu könnuninni sem framkvæmd er í samræmi við 1. mgr. 22. gr. Þau skulu fylgja verklagsreglunum sem um getur í 23. og 32. gr. áður en þau skilgreina markaði sem eru frábrugðnir þeim sem eru tilgreindir í tilmælunum.

65. gr.

Málsmeðferðarreglur við auðkenningu millilandamarkaða

1. Ef framkvæmdastjórnin eða a.m.k. tvenn viðkomandi landsbundin stjórnvöld leggja fram rökstudda beiðni, þ.m.t. stuðningsgögn, skal BEREC-hópurinn framkvæma greiningu á hugsanlegum millilandamarkaði. Að höfðu samráði við hagsmunaaðila og að teknu ýtrasta tilliti til greiningarinnar sem BEREC-hópurinn framkvæmir, getur framkvæmdastjórnin samþykkt ákvarðanir sem auðkenna millilandamarkaði í samræmi við meginreglur samkeppnislaga og að teknu ýtrasta tilliti til tilmællanna og viðmiðunarreglnanna sem samþykktar eru í samræmi við 64. gr.

2. Ef um er að ræða millilandamarkaði, sem tilgreindir eru í 1. mgr. þessarar greinar, skulu hlutaðeigandi landsbundin stjórnvöld gera sameiginlega markaðsgreiningu og taka ýtrasta tillit til viðmiðunarreglnanna og þau skulu ákveða hvers kyns álagningu, viðhald, breytingu eða afturköllun eftirlitsskyldnanna, sem um getur í 4. mgr. 67. gr. með samstilltum hætti. Viðkomandi landsbundin stjórnvöld skulu tilkynna framkvæmdastjórninni sameiginlega um drög sín að ráðstöfunum varðandi markaðsgreiningu og eftirlitsskyldur skv. 32. og 33. gr.

Tvö eða fleiri landsbundin stjórnvöld geta einnig tilkynnt sameiginlega drög sín að ráfstöfunum varðandi markaðsgreiningu og eftirlitsskyldur þótt millilandamarkaðir séu ekki fyrir hendi, telji þau að markaðsskilyrði séu nægilega einsleit í lögsögu þeirra.

66. gr.

Málsmeðferðarreglur við auðkenningu eftirspurnar á millilandamörkuðum

1. BEREC-hópurinn skal framkvæma greiningu á eftirspurn meðal endanotenda á millilandamörkuðum eftir vörum og þjónustu sem er veitt innan Sambandsins á einum eða fleiri af þeim mörkuðum sem tilgreindir eru í tilmælunum, ef hann fær rökstudda beiðni með stuðningsgögnum frá framkvæmdastjórninni eða a.m.k. tveimur viðkomandi landsbundnum stjórnvöldum sem gefur til kynna að til staðar sé vandamál með eftirspurn sem þurfi að fást við. BEREC-hópurinn getur einnig framkvæmd slíka greiningu ef hann fær rökstudda beiðni frá markaðsaðilum með nægilegum stuðningsgögnum og hann telur að vandamál sé til staðar með eftirspurn sem þurfi að fást við. Greining BEREC-hópsins er með fyrirvara um niðurstöður varðandi millilandamarkaði í samræmi við 1. mgr. 65. gr. og niðurstöður varðandi lands- eða svæðisbundna landfræðilega markaði frá landsbundnum stjórnvöldum í samræmi við 3. mgr. 64. gr.

Greining á eftirspurn endanotenda á millilandamörkuðum getur tekið til vöru og þjónustu sem er boðin fram á vöru- eða þjónustumörkuðum sem hafa verið skilgreindir með mismunandi hætti af einu eða fleiri landsbundnum stjórnvöldum þegar tekið er tillit til landsbundinna kringumstæðna, að því tilskildu að þær vörur og þjónusta sem boðnar eru fram á mörkuðunum sem tilgreindir eru í tilmælunum geti komið í stað þeirra.

2. Komist BEREC-hópurinn að því að eftirspurn sé til staðar frá endanotendum á millilandamörkuðum, sé veruleg og ekki nægilega vel uppfyllt með framboði á viðskiptalegum eða stýrðum grundvelli, skal hann, að höfðu samráði við hagsmunaaðila og í nánú samstarfi við framkvæmdastjórnina, gefa út viðmiðunarreglur um sameiginlega nálgun fyrir landsbundin stjórnvöld til að mæta eftirspurn á millilandamarkaði, þ.m.t., eftir því sem við á, þegar þau beita úrræðum í samræmi við 68. gr. Landsbundin stjórnvöld skulu taka ítrasta tillit til þessara viðmiðunarreglna þegar þau sinna eftirlitsverkefnum í lögsögu sinni. Þessar viðmiðunarreglur geta myndað grunn fyrir rekstrarsamhæfi heilðsöluáðgangsvara í Sambandinu og samhæfingu tækniforskrifta fyrir heilðsöluáðgangsvörur sem geta uppfyllt þá eftirspurn sem auðkennd hefur verið á millilandamörkuðum.

67. gr.

Málsmeðferðarreglur við markaðsgreiningu

1. Landsbundin stjórnvöld skulu ákveða hvort tiltekinn markaður sem skilgreindur er í samræmi við 3. mgr. 64. gr. réttlæti að lagðar séu á eftirlitsskyldur sem settar eru fram í þessari tilskipun. Aðildarríkin skulu tryggja að greining fari fram, eftir því sem við á, í samvinnu við landsbundin samkeppnisfyrirvöld. Landsbundin stjórnvöld skulu taka ítrasta tillit til viðmiðunarreglnanna og skulu fylgja málsmeðferðarreglunum sem um getur í 23. og 32. gr. þegar þau framkvæma slíka greiningu.

Markaður getur talist réttlæta að lagðar séu á eftirlitsskyldur sem settar eru fram í þessari tilskipun ef allar eftirfarandi viðmiðanir eru uppfylltar:

- a) miklar og varanlegar kerfislægar aðgangshindranir, eða aðgangshindranir í lögum og reglugerðum, eru til staðar,
- b) markaðsgerðin stefnir ekki í átt að virkri samkeppni innan þess tímaramma sem á við, með hliðsjón af stöðu samkeppni í grunnvirkjum og öðrum upptökum samkeppni sem liggja að baki aðgangshindrununum,
- c) samkeppnislög ein og sér nægja ekki til að bregðast við þeim markaðsbresti sem auðkenndur hefur verið.

Þar sem landsbundin stjórnvöld framkvæma greiningu á markaði sem er að finna í tilmælunum, skulu þau líta svo á að ákvæði a-, b- og c-liðar annarrar undirgreinar hafi verið uppfyllt nema að landsbundnu stjórnvöldin ákveða að ein eða fleiri af þessum viðmiðunum séu ekki uppfylltar við þessar tilteknu landsbundnu aðstæður.

2. Þar sem landsbundið stjórnvald framkvæmir greininguna sem krafist er í 1. mgr. skal það skoða þróunina með framsýnum hætti ef ekki eru til staðar reglur sem komið er á á grundvelli þessarar greinar á viðkomandi markaði, og taka tillit til allra eftirfarandi þátta:

- a) markaðspróunar sem hefur áhrif á líkur þess að viðkomandi markaður stefni í átt að virkri samkeppni,
- b) allra viðkomandi samkeppnishamla á heilðsölu- og smásölustigi, óháð því hvort upptök slíkra hamla teljist vera rafræn fjarskiptanet, fjarskiptabjónusta eða aðrar gerðir þjónustu eða hugbúnaðar sem eru sambærilegar frá sjónarhorni endanotenda, og án tillits til þess hvort slíkar hömlur tilheyri viðkomandi markaði,
- c) annarra gerða reglna eða ráðstafana sem komið er á og hafa áhrif á viðkomandi markað eða tengdan smásölumarkað eða markaði á tímabilinu sem á við, þ.m.t. án takmarkana, skyldur sem komið er á í samræmi við 44., 60. og 61 gr.
- d) reglna sem komið er á á öðrum viðkomandi mörkuðum á grundvelli þessarar greinar.

3. Komist landsbundið stjórnvald að þeirri niðurstöðu að viðkomandi markaður réttlæti ekki að komið sé á lögboðnum skyldum í samræmi við 1. og 2. mgr. þessarar greinar, eða þar sem skilyrðin sem sett eru fram í 4. mgr. þessarar greinar eru ekki uppfyllt skal það ekki koma á eða viðhalda sérstökum lögboðnum skyldum í samræmi við 68. gr. Þar sem lögboðnar skyldur sem eiga við um ákveðið svið eru þegar til staðar í samræmi við 68. gr., skal það afturkalla slíkar skyldur sem lagðar eru á fyrirtæki á viðkomandi markaði.

Landsbundin stjórnvöld skulu tryggja að aðilar sem verða fyrir áhrifum af slíkri afturköllun skyldna fái tilkynningu með hæfilegum fyrirvara, m.t.t. jafnvægis á milli þess að tryggja sjálfbær umskipti fyrir haghafa af slíkum skyldum og endanotendur, val endanotenda og að reglur gildi ekki lengur en þörf er á. Við ákvörðun fyrirvara á slíkri tilkynningu skulu landsbundin stjórnvöld ákvarða sérstök skilyrði og tilkynningartímabil í tengslum við fyrirliggjandi aðgengissamninga.

4. Þar sem landsbundið stjórnvald ákvarðar að á viðkomandi markaði sé réttlætanlegt að koma á lögboðnum skyldum í samræmi við 1. og 2. mgr. þessarar greinar, skal auðkenna fyrirtæki sem hvert um sig eða í sameiningu hafa verulegan markaðsstyrk á þessum viðkomandi markaði í samræmi við 63. gr. Landsbundið stjórnvald skal leggja viðeigandi, sérstakar lögboðnar skyldur á slík fyrirtæki í samræmi við 68. gr. eða viðhalda eða breyta slíkum skyldum þar sem þær eru þegar til staðar telji þau að niðurstöðurnar yrðu ekki nægilega samkeppnishæfar fyrir endanotendur væru þessar skyldur ekki til staðar.

5. Ráðstafanir, sem gripið er til í samræmi við ákvæði 3. og 4. mgr. í þessari grein skulu vera með fyrirvara um verklagsreglurnar sem um getur í 23. og 32. gr. Landsbundið stjórnvald skal framkvæma greiningu á viðkomandi markaði og tilkynna samsvarandi drög að ráðstöfun í samræmi við 32. gr.:

- a) innan fimm ára frá samþykkt fyrri ráðstafana þar sem landsbundna stjórnvaldið hefur skilgreint viðkomandi markað og ákvarða hvaða fyrirtæki hafa verulegan markaðsstyrk; þetta fimm ára tímabil getur í undantekningartilvikum verið framlengt um allt að eitt ár, þar sem landsbundna stjórnvaldið hefur tilkynnt um rökstudda tillögu að framlengingunni til framkvæmdastjórnarinnar eigi síðar en fjórum mánuðum fyrir lok fimm ára tímabilsins og framkvæmdastjórnin hefur ekki andmælt innan mánaðar frá tilkynningunni um framlenginguna.
- b) innan þriggja ára frá samþykkt endurskoðaðra tilmæla á viðkomandi mörkuðum vegna markaða sem ekki hafa verið tilkynntir áður til framkvæmdastjórnarinnar eða
- c) innan þriggja ára frá inngöngu vegna aðildarríkja sem hafa nýlega gengið í Sambandið.

6. Ef landsbundið stjórnvald hefur ekki lokið, eða telur að það geti ekki lokið, greiningu á viðkomandi markaði sem tilgreindur er í tilmælunum innan þeirra tímamarka sem mælt er fyrir um í 5. mgr. þessarar greinar skal BEREK-hópurinn, að fenginni beiðni, aðstoða viðkomandi landsbundið stjórnvald við að ljúka greiningu á tiltekna markaðinum og þeim skuldbindingum sem leggja skal á. Með þessari aðstoð skal viðkomandi landsbundið stjórnvald tilkynna framkvæmdastjórninni um fyrirhugaða ráðstöfun innan sex mánaða frá tímamörkunum sem mælt er fyrir um í 5. mgr. þessarar greinar í samræmi við 32. gr.

IV. KAFLI

Aðgangsræði sem lögð eru á fyrirtæki með verulegan markaðsstyrk

68. gr.

Skyldur lagðar á, þeim breytt eða þær afturkallaðar

1. Aðildarríkin skulu tryggja að landsbundin stjórnvöld hafi vald til að leggja á skyldurnar sem settar eru fram í 69. til 74. gr. og 76. til 81. gr.

2. Ef fyrirtæki telst, í kjölfar markaðsgreiningar sem gerð er í samræmi við 67. gr., hafa verulegan markaðsstyrk á tilteknum markaði skulu landsbundin stjórnvöld leggja á skyldurnar sem settar eru fram í 69. til 74. gr., 76. og 80. gr. eins og við á. Í samræmi við meðalhöfsregluna skal landsbundið stjórnvald velja þá aðferð sem veldur minnstri röskun til að fást við vandamálin sem auðkennd eru í markaðsgreiningunni.

3. Landsbundin stjórnvöld skulu aðeins leggja skyldurnar sem settar eru fram í 69. til 74. gr. og 76. gr. og 80. gr. á fyrirtæki sem teljast hafa verulegan markaðsstyrk í samræmi við 2. mgr. þessarar greinar með fyrirvara um:

- a) ákvæði 61. og 62. gr.,
- b) ákvæði 44. og 17. gr. þessarar tilskipunar, 7. skilyrði í D-hluta I. viðauka, eins og því er beitt í krafti 1. mgr. 13. gr. þessarar tilskipunar, 97. og 106. gr. þessarar tilskipunar og viðkomandi ákvæði tilskipunar 2002/58/EB sem hafa að geyma skyldur á fyrirtæki önnur en þau sem teljast hafa verulegan markaðsstyrk eða
- c) þörfina á að uppfylla alþjóðlegar skuldbindinga.

Ef landsbundið stjórnvald hefur í hyggju, í undantekningartilvikum, að leggja aðrar skyldur á fyrirtæki sem teljast vera með verulegan markaðsstyrk varðandi aðgang eða samtengingu en þær sem settar eru fram í 69. til 74. gr. og 76. og 80. gr., skal það leggja beiðni þar að lútandi fyrir framkvæmdastjórnina.

Framkvæmdastjórnin skal, að teknu ítrasta tilliti til álits BEREK-hópsins, samþykka ákvarðanir með framkvæmdargerðum sem heimila eða koma í veg fyrir að landsbundna stjórnvaldið grípi til slíkra ráðstafana.

Þessar framkvæmdargerðir skulu samþykktar í samræmi við ráðgjafarnefndarmeðferðina sem um getur í 3. mgr. 118. gr.

4. Skyldur sem lagðar eru á samkvæmt þessari grein skulu vera:

- a) í samræmi við eðli vandamálsins sem tilgreint er af landsbundna stjórnvaldinu í markaðsgreiningu sinni, og taka, eftir því sem við á, tilliti til millilandaeftirspurnar sem auðkennd er skv. 66. gr.,
- b) hóflegar, og hafa hliðsjón, þar sem hægt er, af kostnaði og ávinningi,
- c) réttlætanager í ljósi markmiðanna sem mælt er fyrir um í 3. gr. og
- d) lagðar á að höfðu samráði í samræmi við 23. gr. og 32. gr.

5. Með tilliti til þarfarinnar á að uppfylla alþjóðlegar skuldbindingar sem um getur í 3. mgr. þessarar greinar, skulu landsbundin stjórnvöld tilkynna framkvæmdastjórninni um ákvarðanir að leggja á, breyta eða afturkalla skyldur á fyrirtæki í samræmi við málsmeðferðina sem um getur í 32. gr.

6. Landsbundin stjórnvöld skulu taka tillit til áhrifa nýlegrar markaðsþróunar, s.s. í tengslum við viðskiptasamninga, þ.m.t. samninga um sameiginlegar fjárfestingar, sem hafa áhrif á samkeppnishæfni.

Ef þessi þróun er ekki nægilega mikilvæg til að þörf sé á annarri markaðsgreiningu í samræmi við 67. gr., skal landsbundna stjórnvaldið meta án tafar hvort nauðsynlegt sé að endurskoða skyldurnar sem lagðar eru á fyrirtæki sem teljast hafa verulegan markaðsstyrk og breyta fyrri ákvörðunum, þ.m.t. með því að afturkalla skyldur eða leggja nýjar skyldur á, til að tryggja að slíkar skyldur uppfylli áfram skilyrðin sem sett eru fram í 4. mgr. þessarar greinar. Slíkar breytingar skulu aðeins gerðar að loknu samráði í samræmi við 23. gr. og 32. gr.

69. gr.

Skylda um gagnsæi

1. Landsbundnum stjórnvöldum er heimilt, í samræmi við 68. gr., að leggja á skyldur um gagnsæi með tilliti til samtengingar eða aðgangs sem fela það í sér að þess er krafist af fyrirtæki að það birti opinberlega tilteknar upplýsingar, svo sem bókhaldsupplýsingar, verð, tækniforskriftir, upplýsingar um eiginleika neta og væntanlega þróun þeirra, auk skilmála og skilyrða fyrir framboði og notkun, þ.m.t. skilyrði sem breyta aðgangi að eða notkun á þjónustu og hugbúnaði, einkum að því er varðar flutning úr forngrunnvirkjum þar sem slík skilyrði eru heimiluð af aðildarríkjum í samræmi við lög Sambandsins.
2. Einkum þar sem fyrirtæki hefur skyldum að gegna um bann við mismunun, geta landsbundin stjórnvöld krafist þess að fyrirtækið birti viðmiðunartilboð sem skal vera nægilega sundurgreint til að tryggja að fyrirtæki séu ekki krafin um að greiða fyrir aðstöðu sem ekki er nauðsynleg fyrir þjónustuna sem óskað er eftir. Tilboðið skal innihalda lýsingu á viðeigandi tilboðum, sundurlíðuð samkvæmt þörfum markaðarins, og tengdum skilmálum og skilyrðum, þ.m.t. verði. Landsbundna stjórnvaldið skal m.a. geta fyrirskipað breytingar á viðmiðunartilboðum til að framfylgja skyldunum sem lagðar eru á með þessari tilskipun.
3. Landsbundnum stjórnvöldum er heimilt að tilgreina nákvæmlega hvaða upplýsingar skal gera aðgengilegar, hversu nákvæmar þær þurfi að vera og með hvaða hætti þær skuli birtar.
4. BEREC-hópurinn skal, eigi síðar en 21. desember 2019, til að stuðla að samræmdri beitingu skyldna um gagnsæi, að höfðu samráði við hagsmunaaðila og í nánu samstarfi við framkvæmdastjórnina, gefa út viðmiðunarreglur um lágmarksviðmiðanir fyrir viðmiðunartilboð og endurskoða þær ef nauðsyn krefur til að aðlaga þær að tækni- og markaðspróun. Þegar BEREC-hópurinn leggur slíkar lágmarksviðmiðanir fyrir skal hann framfylgja markmiðunum í 3. gr. og taka tillit til þarfa haghafa aðgangsskyldna og endanotenda sem eru virkir í fleiri en einu aðildarríki, auk leiðbeininga frá BEREC-hópnum sem auðkenna eftirspurn á millilandamörkuðum í samræmi við 66. gr. og tengdra ákvarðana framkvæmdastjórnarinnar.

Þrátt fyrir 3. mgr., ef fyrirtæki hefur skyldum að gegna skv. 72. eða 73. gr. að því er varðar aðgang að netgrunnvirki í heildsölu, skulu landsbundin stjórnvöld tryggja birtingu viðmiðunartilboðs þar sem tekið er ítrasta tillit til viðmiðunarreglna BEREC-hópsins um lágmarksviðmiðanir um viðmiðunartilboð, tryggja að frammistöðuvísan séu tilgreindir, ef við á, auk samsvarandi þjónustustigs, og fylgjast náið með þeim og að farið sé að þeim. Að auki geta landsbundin stjórnvöld, ef nauðsyn krefur, ákvarðað fyrirfram tengd fjárhagsleg viðurlög í samræmi við landslög og lög Sambandsins.

70. gr.

Skylda um bann við mismunun

1. Landsbundnu stjórnvaldi er heimilt í samræmi við ákvæði 68. gr., að leggja á skyldur um bann við mismunun með tilliti til samtengingar og/eða aðgangs.
2. Skyldur um bann við mismunun skulu einkum tryggja að fyrirtæki beiti sambærilegum skilyrðum við sambærilegar aðstæður gagnvart öðrum veitendum sambærilegrar þjónustu og láti öðrum í té þjónustu og upplýsingar með sömu skilyrðum og af sömu gæðum og hann veitir vegna eigin þjónustu eða þjónustu dótturfyrirtækja sinna eða samstarfsaðila. Landsbundin stjórnvöld geta lagt skyldur á fyrirtæki að bjóða öllum fyrirtækjum vörur og þjónustu sem tengjast aðgangi, þ.m.t. sjálfu sér, með sömu tímamörkum, skilmálum og skilyrðum, þ.m.t. þeim sem tengjast verði og þjónustustigi, og í gegnum sömu kerfi og ferla til að tryggja jafnan aðgang.

71. gr.

Skylda um aðskilið bókhald

1. Landsbundnu stjórnvaldi er heimilt, í samræmi við 68. gr., að leggja á skyldur um aðskilið bókhald með tilliti til tilgreindrar starfsemi að því er varðar samtengingu eða aðgang.

Einkum er landsbundnu stjórnvaldi heimilt að krefjast þess að lóðrétt samþætt fyrirtæki geri heildsöluverð sitt og innra millifærsluverð gagnsætt, m.a. til að tryggja reglufylgni ef krafist er banns við mismunun skv. 70. gr. eða, ef nauðsynlegt er, til að koma í veg fyrir óréttmæta víxlniðurgreiðslu. Landsbundnum stjórnvöldum er heimilt að tilgreina þá framsetningu og aðferðafræði sem notuð er við bókhaldið.

2. Með fyrirvara um 20. gr. skulu landsbundin stjórnvöld hafa vald til að krefjast þess að bókhaldsgögn, þ.m.t. gögn um tekjur frá þriðju aðilum, séu afhent sé þess óskað, til að auðvelda sannpröfun á því að skyldur um gagnsæi og bann við mismunun séu uppfylltar. Landsbundin stjórnvöld geta birt upplýsingar ef það stuðlar að opnum og frjálsum samkeppnismarkaði, á sama tíma og þau fara að reglum Sambandsins og landsreglum um viðskiptaleynd.

72. gr.

Aðgangur að byggingarverkfræðilegum grunnvirkjum

1. Landsbundið stjórnvald getur í samræmi við 68. gr. komið á skyldum fyrir fyrirtæki til að verða við réttmætum beiðnum um aðgang að og notkun byggingarverkfræðilegra grunnvirkja, þ.m.t. en ekki einvörðungu, bygginga eða innganga að byggingum, kapla í byggingum, þ.m.t. leiðslna, loftneta, turna og annarra burðarvirkja, staura, mastra, pípa, stokka, brunna til að sinna eftirliti, mannopa og skápa, við aðstæður þar sem, að teknu tilliti til markaðsgreiningarinnar, landsbundna stjórnvaldið kemst að þeirri niðurstöðu að það að meina aðgang eða veita aðgang með óréttmætum skilyrðum og skilmálum sem hafa svipuð áhrif myndi koma í veg fyrir myndun sjálfbærs samkeppnismarkaðar og væri ekki í þágu endanotenda.

2. Landsbundin stjórnvöld geta lagt skyldu á fyrirtæki um að veita aðgang í samræmi við þessa grein, án tillits til hvort eignimar sem verða fyrir áhrifum af skyldunni eru hluti af viðkomandi markaði í samræmi við markaðsgreininguna, að því tilskildu að skyldan sé hófleg og nauðsynleg til að uppfylla markmið 3. gr.

73. gr.

Skyldur um aðgang að og notkun á sérstakri netaðstöðu

1. Landsbundnum stjórnvöldum er heimilt, í samræmi við 68. gr., að leggja skyldur á fyrirtæki um að verða við réttmætum beiðnum um aðgang að og notkun á tilteknum netstököm og tilheyrandi aðstöðu við aðstæður þar sem landsbundin stjórnvöld telja að synjun um aðgang eða óréttmætir skilmálar og skilyrði, sem hafa svipuð áhrif, muni hamla því að til verði sjálfbær samkeppnismarkaður á smásölustigi eða verði ekki til hagsbóta fyrir endanlega notendur.

Landsbundin stjórnvöld geta m.a. krafist þess af fyrirtækjum:

- a) að þau veiti þriðju aðilum aðgang að, og afnot af, tilteknum netstököm og tengdri aðstöðu eins og við á, þ.m.t. sundurgreindan aðgang að heimtaug og heimtaugargrein,
- b) að þeir veiti þriðju aðilum aðgang að tilteknum virkum netstököm eða sýndarnetstököm og -þjónustu,
- c) að þeir semji í góðri trú við fyrirtæki sem óska eftir aðgangi,
- d) að afturkalla ekki aðgang að aðstöðu sem þegar hefur verið veittur,

- e) að þeir veiti tilgreinda þjónustu á heildsölugrundvelli sem þriðju aðilar annast endursölu á,
- f) að þeir veiti opinn aðgang að tæknilegum skilflötum, samskiptareglum eða annarri mikilvægri tækni sem er ómissandi fyrir rekstrarsamhæfi þjónustu eða sýndarnetþjónustu,
- g) að þeir hýsi eða samnýti tengda aðstöðu með öðrum hætti,
- h) að þeir veiti tilgreinda þjónustu sem nauðsynleg er til að tryggja rekstrarsamhæfi þjónustu enda á milli til notenda, eða reiki á farnetum,
- i) að þeir veiti aðgang að rekstrarstuðningskerfum eða svipuðum hugbúnaðarkerfum sem nauðsynleg eru til að tryggja sanngjarna samkeppni við veitingu þjónustu,
- j) að þeir samtengi net eða netaðstöðu,
- h) að þeir veiti aðgang að tengdri þjónustu eins og auðkennis-, staðsetningar- og viðveruþjónustu.

Landsbundnum stjórnvöldum er heimilt að bæta við þessar skyldur skilyrðum sem taka til sanngirni, réttmæti og rétttrar tímasetningar.

2. Ef landsbundin stjórnvöld eru að íhuga hversu viðeigandi er að leggja á einhverjar af þeim mögulegu tilteknu skyldum, sem um getur í 1. mgr. þessarar greinar, einkum þegar þau meta í samræmi við meðalhófsregluna hvort og hvernig koma skuli slíkum skyldum á, skulu þau greina hvort annars konar aðgangur að heildsöluaðföngum, annað hvort á sama eða tengdum heildsölumarkaði, sé nægjanlegur til að takast á við vandann sem tilgreindur hefur verið í þágu endanotenda. Það mat skal taka til viðskiptaaðgangstilboða, stýrðs aðgangs skv. 61. gr. eða fyrirbyggjandi eða fyrirhugaðs stýrðs aðgangs að öðrum heildsöluaðföngum samkvæmt þessari grein. Landsbundin stjórnvöld skulu einkum taka til greina eftirfarandi þætti:

- a) hvort mögulegt sé í tæknilegu og efnahagslegu tilliti að nota eða setja upp aðstöðu í samkeppnisskyni í ljósi þess hversu hröð markaðsþróunin er, að teknu tilliti til eðlis og tegundar samtengingar eða aðgangs sem um er að ræða, þ.m.t. lífvænleika vara sem tengjast aðgangi framfarir í netinu, s.s. aðgengi að stokkum,
- b) væntanlega tækniþróun sem hefur áhrif á kerfishönnun og -stjórnun,
- c) þörfina á að tryggja tæknilegt hlutleysi til að gera aðilum kleift að hanna og stjórna sínum eigin netum,
- d) hvort það sé gerlegt að veita þann aðgang sem í boði er, miðað við þá getu sem er fyrir hendi,
- e) upphaflegrar fjárfestingar eiganda aðstöðunnar, að teknu tilliti til fjárfestinga sem opinberir aðilar hafa gert og áhættunnar sem fylgir fjárfestingunni, einkum að því er varðar fjárfestingar í, og áhættu sem tengist, netum með mjög mikla flutningsgetu,
- f) nauðsynjar þess að standa vörð um samkeppni þegar til lengri tíma er litið með sérstaka áherslu á efnahagslega skilvirka samkeppni sem byggir á grunnvirkjum og framsæknum viðskiptalíkönnum sem styðja sjálfbæra samkeppni, eins og þeim sem byggja á sameiginlegri fjárfestingu í netum,
- g) eftir því sem við á, hvers kyns viðeigandi hugverkaréttinda,
- h) framboðs samevrópskrar þjónustu.

Ef landsbundið stjórnvald íhugar í samræmi við 68. gr. að leggja á skyldur á grundvelli 72. gr. eða þessarar greinar skal það kanna hvort það að leggja á skyldur í samræmi við 72. gr. væri hófleg leið til að stuðla að samkeppni og huga að hagsmunum endanotenda.

3. Þegar skyldur eru lagðar á fyrirtæki að veita aðgang í samræmi við þessa grein er landsbundnu stjórnvaldi heimilt að mæla fyrir um tæknileg eða rekstrarleg skilyrði sem veitandi og/eða réttshafi slíks aðgangs þarf að uppfylla ef það er nauðsynlegt til að tryggja að netið starfi eðlilega. Skuldbindingar um að fylgja tilteknum tæknistöðlum eða forskriftum skulu vera í samræmi við staðla og forskriftir sem mælt er fyrir um í samræmi við 39. gr.

74. gr.

Skyldur um verðlagseftirlit og kostnaðarbókhald

1. Landsbundnu stjórnvaldi er heimilt, í samræmi við 68. gr., að leggja á skyldur að því er varðar endurheimt kostnaðar og verðlagseftirlit, þ.m.t. skyldur varðandi kostnaðartengingu verðs og kostnaðarbókhaldskerfi vegna veitingar sérstakrar tegundar samtengingar eða aðgangs við aðstæður þar sem markaðsgreining gefur til kynna að skortur á virkri samkeppni þýði að hlutaðeigandi rekstraraðili geti haldið verði of háu eða beitt verðþvingunum sem skaða endanlega notendur.

Við ákvörðun þess hvort verðlagseftirlitsskyldur væru við hæfi, skulu landsbundin stjórnvöld taka tillit til þarfarinnar á því að stuðla að samkeppni og þeim langtímahagsmunum endanotenda sem tengjast útbreiðslu og upptöku neta af næstu kynslóð, einkum neta með mjög mikla flutningsgetu. Landsbundin stjórnvöld skulu einkum taka tillit til fjárfestinga sem fyrirtækið gerir til að hvetja fyrirtækið til fjárfestinga, þ.m.t. í netum af næstu kynslóð. Þar sem landsbundin stjórnvöld komast að þeirri niðurstöðu að verðlagseftirlitsskyldur væru við hæfi skulu þau gera ráð fyrir sanngjörnum hagnaðarhlut af því fjármagni sem fjárfest hefur verið, að teknu tilliti til áhættunnar í tengslum við tiltekið nýtt netfjárfestingarverkefni.

Landsbundin stjórnvöld skulu íhuga að leggja ekki á eða viðhalda ekki skyldum samkvæmt þessari grein ef þau staðfesta að sannanlegar takmarkanir á smásöluverði séu til staðar og að skyldur sem lagðar eru á í samræmi við 69. til 73. gr., þ.m.t. einkum efnahagslegt hermipróf sem lagt er á í samræmi við 70. gr., tryggi skilvirkan aðgang án mismununar.

Þegar landsbundin stjórnvöld telja við hæfi að leggja verðlagseftirlitsskyldur á aðgang að fyrirliggjandi netstökum, skulu þau einnig taka til greina hagræðið af fyrirsjáanlegu og stöðugu heildsöluverði við tryggingu skilvirks markaðsaðgangs og nægilegs hvata fyrir öll fyrirtæki til að breiða út ný og aukin net.

2. Landsbundin stjórnvöld skulu tryggja að hvers kyns aðferðir við endurheimt kostnaðar eða aðferðarfræði við verðlagningu, sem eru fyrirskipaðar, stuðli að útbreiðslu nýrra og aukinna neta, skilvirkni og sjálfbærri samkeppni og séu til sem mestra hagsbóta fyrir endanotendur. Í þessu tilliti er landsbundnum stjórnvöldum einnig heimilt að taka tillit til þess verðs sem er í boði á sambærilegum samkeppnismörkuðum.

3. Ef fyrirtæki hefur skyldum að gegna varðandi kostnaðartengingu verðlags hvílir sönnunarbyrði fyrir því að gjöld séu byggð á raunverulegum kostnaði, þ.m.t. sanngjörnum hagnaðarhlut af fjárfestingu, á hlutaðeigandi fyrirtæki. Að því er varðar útreikninga á kostnaði við skilvirka þjónustuveitingu er landsbundnum stjórnvöldum heimilt að nota bókhaldsaðferðir sem eru óháðar þeim sem fyrirtækið notar. Landsbundin stjórnvöld geta krafist fyrirtæki um fullan rökstuðning fyrir verði sinu og krafist þess að verðið sé leiðrétt þegar það á við.

4. Landsbundin stjórnvöld skulu sjá til þess að ef fyrirskipað er að taka í notkun kostnaðarbókhaldskerfi í því skyni að styðja verðlagseftirlit geti almenningur fengið lýsingu á kostnaðarbókhaldskerfinu þar sem fram koma a.m.k. helstu flokkar kostnaðar og reglur sem notaðar eru við skiptingu kostnaðar. Óháður þar til bær aðili skal sannreyna að farið sé að reglum um kostnaðarbókhaldskerfið og árlega skal birta yfirlýsingu um hvort farið sé eftir reglunum.

75. gr.

Verð fyrir lúkningu símtala

1. Eigi síðar en 31. desember 2020 skal framkvæmdastjórnin að teknu ítrasta tilliti til álits BEREC-hópsins, samþykkja framselda gerð í samræmi við 117. gr. sem kemur til viðbótar við þessa tilskipun þar sem ákveðið er eitt hámarksverð fyrir lúkningu símtala í farsíma í Sambandinu og eitt hámarksverð fyrir lúkningu fastlínusímtala í Sambandinu (sem saman kallast „verð fyrir lúkningu símtala í Sambandinu“) sem lagt er á veitendur lúkningarþjónustu fyrir símtöl í farsíma eða fyrir fastlínusímtöl, eftir því sem við á í Sambandinu.

Í því skyni skal framkvæmdastjórnin:

- a) uppfylla meginreglurnar, viðmiðanirnar og breyturnar sem settar eru fram í III. viðauka,
- b) þegar hún ákveður verð fyrir lúkningu símtala í Sambandinu í fyrsta skipti taka tillit til vegins meðaltals raunverulegs kostnaðar í fastlínunetum og farnetum sem ákvarðaður er í samræmi við meginreglurnar sem settar eru fram í III. viðauka og beitt í öllu Sambandinu; verð fyrir lúkningu símtala í Sambandinu í fyrstu framseldu gerðinni skal ekki vera hærra en hæsta verð af því verði sem var í gildi sex mánuðum áður en framselda gerðin var samþykkt í öllum aðildarríkjum, eftir nauðsynlega aðlögun að sérstökum aðstæðum í hverju landi,
- c) taka tillit til heildarfjölda endanotenda í hverju aðildarríki til að tryggja að hámarksverð fyrir lúkningu sé rétt vegið auk aðstæðna í hverju landi sem leiða til verulegs mismunar á milli aðildarríkja þegar hámarksverð fyrir lúkningu símtala er ákvarðað í Sambandinu,
- d) taka tillit til markaðsupplýsinga frá BEREC-hópnum, landsbundnum eftirlitsyfirvöldum eða beint frá fyrirtækjum sem bjóða rafræn fjarskiptanet og -þjónustu og
- e) taka til skoðunar þörfina á umbreytingartímabili sem er ekki lengra en 12 mánuðir til að gera aðlögun mögulega í aðildarríkjum þar sem það er nauðsynlegt á grundvelli verðs sem áður hefur verið lagt á.

2. Að teknu ítrasta tilliti til álits BEREC-hópsins, skal framkvæmdastjórnin endurskoða framseldu gerðina sem samþykkt er samkvæmt þessari grein á fimm ára fresti og taka til athugunar í hvert skipti, með því að beita viðmiðununum sem taldar eru upp í 1. mgr. 67. gr., hvort ákvörðun verðs fyrir lúkningu símtala í Sambandinu sé áfram nauðsynleg. Þar sem framkvæmdastjórnin ákveður í kjölfar endurskoðunar í samræmi við þessa málsgrein að leggja ekki á hámarksverð fyrir lúkningu símtala í farsíma í Sambandinu eða hámarksverð fyrir lúkningu fastlínusímtala í Sambandinu, eða hvorttveggja, geta landsbundin stjórnvöld gert markaðsgreiningu á mörkuðum fyrir lúkningu símtala í samræmi við 67. gr. til að meta hvort nauðsynlegt sé að leggja á eftirlitsskyldur. Ef landsbundið stjórnvald leggur á kostnaðartengt verð fyrir lúkningu á viðkomandi markaði eftir slíka greiningu, skal það fylgja meginreglunum, viðmiðununum og breytunum sem settar eru fram í III. viðauka og drögin að ráðstöfununum skulu vera með fyrirvara um verklagsreglurnar sem um getur í 23., 32. og 33. gr.

3. Landsbundin stjórnvöld skulu fylgjast náið með og tryggja að farið sé að ákvæðum um beitingu verðs fyrir lúkningu símtala í Sambandinu af þeim sem bjóða lúkningarþjónustu fyrir símtöl. Landsbundin stjórnvöld geta hvenær sem er krafist þess að veitandi lúkningarþjónustu fyrir símtöl breyti verðinu sem hann lætur önnur fyrirtæki greiða ef hann fer ekki að ákvæðum framseldu gerðarinnar sem um getur í 1. mgr. Landsbundin stjórnvöld skulu árlega leggja skýrslu fyrir framkvæmdastjórnina og BEREC-hópinn að því er varðar beitingu þessarar greinar.

76. gr.

Stjórnsýsluleg meðferð nýrra neta með mjög mikla flutningsgetu

1. Fyrirtæki sem teljast hafa verulegan markaðsstyrk á einum eða fleiri mikilvægum mörkuðum í samræmi við 67. gr. geta boðið skuldbindingar, í samræmi við ferlið sem sett er fram í 79. gr. og með fyrirvara um aðra undirgrein þessarar málsgreinar, til að opna fyrir útbreiðslu nýrra neta með mjög mikla flutningsgetu sem samanstanda af ljósleiðarastökum upp að húsnæði endanotanda, eða móðurstöð, um sameiginlega fjárfestingu, t.d. með því að bjóða sameiginlegt eignarhald eða að deila langtímaáhættu með sameiginlegri fjármögnun eða með kaupsamningnum sem veita ákveðin kerfistengd réttindi frá öðrum veitendum sem bjóða rafræn fjarskiptanet eða -þjónustu.

Þegar landsbundin stjórnvöld meta þessar skuldbindingar skulu þau einkum ákvarða hvort boðið um sameiginlega fjárfestingu uppfyllir öll eftirfarandi skilyrði:

- a) það er opið öllum veitendum sem bjóða rafræn fjarskiptanet eða -þjónustu hvenær sem er á meðan kerfið starfar,
- b) það myndi gera öðrum meðfjárfestum sem bjóða rafræn fjarskiptanet eða -þjónustu kleift að keppa með skilvirkum og sjálfbærum hætti til langs tíma á fráliggjandi mörkuðum þar sem fyrirtækið sem hefur verulegan markaðsstyrk er virkt, með skilmálum sem:
  - i) eru sanngjarnir, réttmætir, án mismununar og veita aðgang að fullri getu netsins að því marki sem það fellur undir meðfjárfestingu,
  - ii) eru sveigjanlegir með tilliti til virðis og tímasetningar þátttöku hvers meðfjárfestis,
  - iii) bjóða möguleikann á því að auka slíka þátttöku í framtíðinni og
  - iv) bjóða gagnkvæm réttindi sem meðfjárfestar veita eftir útbreiðslu grunnvirkja með sameiginlegri fjárfestingu,
- c) það er gert opinbert af fyrirtækinu með tímanlegum hætti og ef fyrirtækið hefur ekki þau einkenni sem talin eru upp í 1. mgr. 80. gr., a.m.k. sex mánuðum áður en útbreiðsla nýja netsins hefst; það tímabil má lengja eftir aðstæðum í hverju landi,
- d) umsækjendur um aðgang sem taka ekki þátt í sameiginlegu fjárfestingunni geti nýtt frá byrjun sömu gæði, hraða, skilyrði og endanotendur sem hægt er að ná til, eins og voru faanleg fyrir útbreiðsluna, ásamt fyrirkomulagi til aðlögunar yfir tíma sem staðfest hefur verið af landsbundna stjórnvaldinu í ljósi þróunar á tengdum smásölumörkuðum, sem viðheldur hvatanum til þátttöku í sameiginlegu fjárfestingunni; slíkt fyrirkomulag skal tryggja að umsækjendur um aðgang hafi aðgang að stökum kerfisins með mjög mikla flutningsgetu á tíma, og með gagnsæjum skilmálum án mismununar, sem endurspeglar með viðeigandi hætti það áhættustig sem meðfjárfestar tóku á á mismunandi stigum útbreiðslunnar og taka tillit til samkeppnisaðstæðna á smásölumörkuðum.
- e) það uppfyllir a.m.k. viðmiðanirnar sem settar eru fram í IV. viðauka og er sett fram í góðri trú.

2. Komist landsbundið stjórnvald að þeirri niðurstöðu, að teknu tilliti til niðurstaðna markaðsprófunarinnar sem gerð er í samræmi við 2. mgr. 79. gr., að skuldbindingin um sameiginlega fjárfestingu uppfylli skilyrðin sem sett eru fram í 1. mgr. þessarar greinar, skal það gera skuldbindinguna bindandi í samræmi við 3. mgr. 79. gr. og skal ekki leggja neinar viðbótarskyldur á í samræmi við 68. gr. að því er varðar stök í nýja netinu með mjög mikla flutningsgetu sem eru með fyrirvara um skuldbindingarnar, ef a.m.k. einn hugsanlegur meðfjárfestir hefur gert samning um sameiginlega fjárfestingu við fyrirtækið sem telst hafa verulegan markaðsstyrk.

Ákvæði fyrstu undirgreinar skulu ekki hafa áhrif á stjórnsýslulega meðferð aðstæðna sem uppfylla ekki skilyrðin sem sett eru fram í 1. mgr. þessarar greinar, að teknu tilliti til niðurstaðna úr markaðsprófun sem gerð er í samræmi við 2. mgr. 79. gr. en sem hafa áhrif á samkeppni og tekið er tillit til að því er varðar 67. og 68. gr.

Þrátt fyrir fyrstu undirgrein þessarar málsgreinar er landsbundnu stjórnvaldi heimilt, í tilhlýðilega rökstuddum tilvikum, að leggja á, viðhalda eða aðlaga úrræði í samræmi við 68. gr. til 74. gr. að því er varðar ný net með mjög mikla flutningsgetu til þess að takast á við veruleg samkeppnisvandamál á tilteknum mörkuðum, þar sem landsbundna stjórnvaldið staðfestir að vegna sértækra eiginleika þessara markaða sé ekki hægt að takast á við þessi samkeppnisvandamál með öðrum hætti.

3. Landsbundin stjórnvöld skulu fylgjast með því að farið sé að skilyrðunum sem sett eru fram í 1. mgr. með viðvarandi hætti og geta krafist þess að fyrirtæki sem teljast hafa verulegan markaðsstyrk leggi þeim í té árlegar yfirlýsingar varðandi reglufylgni.

Þessi grein skal ekki hafa áhrif á valdsvið landsbundins stjórnvalds til að taka ákvæðanir skv. 1. mgr. 26. gr. ef ágreiningur kemur upp á milli fyrirtækja í tengslum við samning um sameiginlega fjárfestingu sem það telur uppfylla skilyrðin sem sett eru fram í 1. mgr. þessarar greinar.

4. BERIC-hópurinn skal, að höfðu samráði við hagsmunaaðila og í nánú samstarfi við framkvæmdastjórnina, birta viðmiðunarreglur til að stuðla að samræmdri beitingu landsbundinna stjórnvalda á skilyrðunum sem sett eru fram í 1. mgr. og viðmiðununum sem settar eru fram í IV. viðauka.

77. gr.

Aðskilin starfsemi

1. Komist landsbundið stjórnvald að þeirri niðurstöðu að með viðeigandi skuldbindingum sem lagðar eru á skv. 69. - 74. gr. hafi mistekist að tryggja virka samkeppni og að fyrir hendi séu mikilvæg og viðvarandi samkeppnisvandamál eða markmarkaðsbrestir í tengslum við framboð á tilteknum aðgangsvörumörkuðum í heildsölu, þá getur það, í undantekningartilvikum, í samræmi við ákvæði annarrar undirgreinar 3. mgr. 68. gr., lagt þá skyldu á lóðrétt samþætt fyrirtæki að setja starfsemi sem tengist framboði viðeigandi aðgangsneta í heildsölu undir sjálfstætt starfandi rekstrareiningu.

Rekstrareiningin skal afhenda öllum fyrirtækjum, þ.m.t. öðrum rekstrareiningum innan móðurfélagsins, vörur og þjónustu í tengslum við aðgang með sömu tímamörkum, skilmálum og skilyrðum, að meðtöldum þeim sem varða verðlagningu og þjónustustig, og um sömu kerfi og ferli.

2. Ef landsbundið stjórnvald hefur í hyggju að leggja á skyldu varðandi aðskilda starfsemi, skal það leggja fram beiðni til framkvæmdastjórnarinnar sem inniheldur:

- a) gögn sem renna stöðum undir niðurstöður landsbundna stjórnvaldsins eins og um getur í 1. mgr.,
- b) rökstutt mat sem bendir til engrar eða lítillar virkrar og varanlegrar samkeppni í grunnvirkjum innan hæfilegs frests,
- c) greiningu á væntanlegum áhrifum á landsbundna stjórnvaldið, á fyrirtækið, einkum á vinnuafli aðskilda fyrirtækisins sjálfs og á rafræna fjarskiptasviðið í heild, og á hvata almennt til að fjárfesta í geiranum, einkum m.t.t. þarfarinnar til að tryggja félagslega og svæðisbundna samheldni, og á aðra sem málið varðar, ekki síst áætluðum áhrifum á samkeppni og hvers konar mögulegum áhrifum á neytendur sem af því gæti leitt,
- d) greiningu á ástæðum þess að þessi skuldbinding væri skilvirkust til þess að framfylgja úrræðum sem miða að því að ráða bót á þeim samkeppnisvandamálum eða markaðsbrestum sem komið hafa í ljós.

3. Í drögum að ráðstöfun skulu koma fram eftirfarandi þættir:
  - a) nákvæmar upplýsingar um eðli og umfang aðgreiningar, þar sem einkum er tilgreind réttarstaða rekstrareiningarinnar,
  - b) lýsing á eignum aðskildu rekstrareiningarinnar, og framleiðsluvörum eða þjónustu sem sú eining mun veita,
  - c) fyrirkomulag stjórnunarháttanna í því skyni að tryggja sjálfstæði starfsfólks sem ráðið er af aðskildu rekstrareiningunni, og samsvarandi hvatakerfi,
  - d) reglur til að tryggja að farið sé að skuldbindingunum,
  - e) reglur til að tryggja gagnsæjar verklagsreglur, einkum gagnvart öðrum hagsmunaaðilum,
  - f) vöktunaráætlun til að tryggja að farið sé að kröfum, þ.m.t. útgáfa ársskýrslu.

Í kjölfar ákvörðunar framkvæmdastjórnarinnar um drög að ráðstöfun gerðri í samræmi við 3. mgr. 68. gr., skal landsbundið stjórnvald annast samræmda greiningu á mismunandi mörkuðum sem tengjast aðgangsnétinu, í samræmi við málsmeðferðina sem sett er fram í 67. gr. Á grundvelli mats síns, skal landsbundna stjórnvaldið leggja á, viðhalda, breyta eða afturkalla skyldur, í samræmi við málsmeðferðarreglurnar sem settar eru fram í 23. og 32. gr.

4. Fyrirtæki sem hefur verið gert að aðskilja rekstur kann að vera bundið af einhverjum af skuldbindingunum sem tilgreindar eru í 69. til 74. gr. á tilteknum markaði ef það hefur talist hafa verulegan markaðsstyrk í samræmi við 67. gr., eða öðrum skuldbindingum sem eru heimilaðar af framkvæmdastjórninni skv. 3. mgr. 68. gr.

78. gr.

Aðgreining lóðrétt samþætts fyrirtækis að eigin frumkvæði

1. Fyrirtæki sem hefur talist hafa verulegan markaðsstyrk á einum eða fleiri mikilvægum mörkuðum í samræmi við 67. gr. skal upplýsa landsbundið stjórnvald með a.m.k. þrjú mánaða fyrirvara, til þess að landsbundna stjórnvaldið geti metið áhrif fyrirhugaðs viðskiptagernings, þegar það hyggst yfirfæra staðaraðgangsneteignir sínar eða umtalsverðan hluta þeirra til aðskilins lögaðila í annarri eigu eða stofna sérstaka rekstrareiningu í því skyni að veita öllum smásölubirgjum, þ.m.t. eigin smásöludeildum, fullkomlega jafngildar aðgangsvörur.

Fyrirtæki skulu einnig upplýsa landsbundna stjórnvaldið um hvers konar breytingu sem verður á þeirri fyrirætlun ásamt lokaniðurstöðu aðskilnaðarferlisins.

Slík fyrirtæki geta einnig boðið skuldbindingar að því er varðar aðgangsskilyrði sem gilda um net þeirra meðan á framkvæmdartímabili stendur eftir að aðskilnaðurinn sem lagður hefur verið til kemur til framkvæmda með það fyrir augum að tryggja skilvirkan aðgang án mismununar fyrir þriðju aðila. Boð um skuldbindingu skal innihalda nægilegar upplýsingar, þ.m.t. varðandi tímasetningu og tímalengd, til að gera landsbundna stjórnvaldinu kleift að sinna verkefnum sínum í samræmi við 2. mgr. þessarar greinar. Slíkar skuldbindingar geta gilt lengur en sem nemur hámarkstímanum fyrir endurskoðun á markaði sem settur er fram í 5. mgr. 67. gr.

2. Landsbundna stjórnvaldið skal meta áhrifin af fyrirhuguðu viðskiptunum ásamt skuldbindingunum sem boðnar eru, eftir atvikum, á fyrirliggjandi lögboðnar skyldur samkvæmt þessari tilskipun.

Í þeim tilgangi skal landsbundið stjórnvald gera greiningu á mismunandi mörkuðum sem tengjast aðgangsnétinu í samræmi við málsmeðferðina sem sett er fram í 67. gr.

Landsbundna stjórnvaldið skal taka tillit til allra skuldbindinga sem fyrirtækið býður, einkum að teknu tilliti til markmiðanna sem sett eru fram í 3. gr. Í því sambandi skal landsbundna stjórnvaldið hafa samráð við þriðju aðila í samræmi við 23. gr. og einkum þá þriðju aðila sem verða fyrir beinum áhrifum af viðskiptunum.

Á grundvelli mats síns, skal landsbundið stjórnvald leggja á, viðhalda, breyta eða afturkalla skyldur, í samræmi við málsmeðferðarreglurnar sem settar eru fram í 23. og 32. gr., og beita 80. gr. ef við á. Landsbundna stjórnvaldið getur ákveðið að gera skuldbindingarnar bindandi í heild sinni eða að hluta. Þrátt fyrir ákvæði 5. mgr. 67. gr. getur landsbundna stjórnvaldið gert skuldbindingarnar bindandi, í heild sinni eða að hluta, allan tímann sem þær standa til boða.

3. Með fyrirvara um 80. gr. getur lagalega eða rekstrarlega aðskilin rekstrareining sem telst hafa verulegan markaðsstyrk á tilteknum markaði í samræmi við 67. gr. fallið undir, eins og við á, einhverjar af skuldbindingunum sem um getur í 69. til 74. gr. eða aðra skuldbindingar sem framkvæmdastjórnin heimilar skv. 3. mgr. 68. gr. þar sem þær skuldbindingar sem eru í boði nægja ekki til að uppfylla markmiðin sem um getur í 3. gr.

4. Landsbundna stjórnvaldið skal fylgjast með framkvæmd skuldbindinganna sem fyrirtækin bjóða og það hefur gert bindandi í samræmi við 2. mgr. og skal taka til athugunar framlengingu þeirra þegar tímabilið sem þær eru upphaflega boðnar á er runnið út.

79. gr.

Skuldbindingarferli

1. Fyrirtæki sem teljast hafa verulegan markaðsstyrk geta boðið landsbundna stjórnvaldinu skuldbindingar varðandi aðgangsskilyrði, sameiginlega fjárfestingu, eða bæði, sem gildir um net þeirra að því er varðar m.a.:

- a) samvinnufyrirkomulag sem varðar mat á viðeigandi og hóflegum skuldbindingum skv. 68. gr.
- b) sameiginlega fjárfestingu í netum með mjög mikla flutningsgetu skv. 76. gr. eða
- c) skilvirkan aðgang þriðju aðila án mismununar skv. 78. gr., bæði meðan á framkvæmdartímabili aðgreiningar lóðrétt samþætts fyrirtækis að eigin frumkvæði stendur, og eftir að aðskilnaðurinn sem lagður hefur verið til hefur verið framkvæmdur.

Boð um skuldbindingar skal vera nægilega ítarlegt, og taka til tímasetningar, gildissviðs framkvæmda þeirra og tímalengdar, til að gera landsbundna stjórnvaldinu kleift að framkvæma mat sitt skv. 2. mgr. þessarar greinar. Slíkar skuldbindingar geta gilt lengur en sem nemur tímanum fyrir markaðsgreiningu sem kveðið er á um í 5. mgr. 67. gr.

2. Til að meta skuldbindingar sem fyrirtæki býður skv. 1. mgr. þessarar greinar, skal landsbundna stjórnvaldið, nema þar sem slíkar skuldbindingar uppfylla greinilega ekki eitt eða fleiri nauðsynleg skilyrði eða viðmiðanir, framkvæma markaðsprófun, einkum á skilmálunum sem í boði eru, með því að standa fyrir opinberu samráði hagsmunaaðila, einkum við þriðju aðila sem verða fyrir beinum áhrifum. Mögulegir meðfjárfestar eða umsækjendur um aðgang geta lagt fram álit um fylgni skuldbindinganna sem í boði eru við skilyrðin sem sett eru fram, eftir því sem við á, í 68., 76. eða 78. gr. og geta lagt til breytingar.

Að því er varðar skuldbindingarnar sem boðnar eru samkvæmt þessari grein, skal landsbundna stjórnvaldið þegar það metur skuldbindingar skv. 4. mgr. 68. gr. einkum taka tillit til:

- a) vísbindinga um að skuldbindingarnar sem boðnar eru séu sanngjarnar og réttmætar,
- b) þess að skuldbindingarnar séu opnar öllum markaðsaðilum,
- c) að aðgangur sé tiltækur með tímanlegum hætti við sanngjörn, réttmæt skilyrði sem eru án mismununar, þ.m.t. að netum með mjög mikla flutningsgetu, áður en tengdri smásöluþjónustu eru hleypt af stokkunum.

- d) Þess að skuldbindingarnar sem boðnar eru séu almennt fullnægjandi til að gera sjálfbæra samkeppni á fráliggjandi mörkuðum mögulega og greiða fyrir samvinnu um útbreiðslu og upptöku neta með mjög mikla flutningsgetu, endanotendum til hagsbóta.

Að teknu tilliti til allra þeirra skoðana sem fram koma í samráðsferlinu, og að því marki sem slíkar skoðanir eru dæmigerðar fyrir mismunandi hagsmunaaðila, skal landsbundna stjórnvaldið tilkynna fyrirtækinu sem telst hafa verulega markaðshlutdeild bráðabirgðaniðurstöður sínar um það hvort skuldbindingarnar sem boðnar eru uppfylli markmiðin, viðmiðanirnar og málsmeðferðarreglurnar sem settar eru fram í þessari grein og eftir því sem við á í 68., 76. eða 78. gr., og við hvaða skilyrði það kann að íhuga að gera skuldbindingarnar bindandi. Fyrirtækið getur endurskoðað upphaflegt boð sitt svo það taki til greina bráðabirgðaniðurstöður landsbundna stjórnvaldsins og með það fyrir augum að uppfylla viðmiðanirnar sem settar eru fram í þessari grein, og eftir því sem við á, í 68., 76. eða 78. gr.

3. Með fyrirvara um fyrstu undirgrein 2. mgr. 76. gr. getur landsbundna stjórnvaldið birt ákvörðun um að gera skuldbindingarnar bindandi í heild sinni eða að hluta.

Þrátt fyrir ákvæði 5. mgr. 67. gr. getur landsbundna stjórnvaldið gert sumar eða allar skuldbindingar bindandi í tiltekinn tíma, sem getur verið allt tímabilið sem þær eru í boði, og þegar um er að ræða skuldbindingar um sameiginlega fjárfestingu sem gerðar eru bindandi skv. fyrstu undirgrein 2. mgr. 76. gr., gera þær bindandi í a.m.k. sjö ár.

Með fyrirvara um ákvæði 76. gr. hefur þessi grein ekki áhrif á beitingu málsmeðferðarreglna við markaðsgreiningu skv. 67. gr. eða að skuldbindingar séu lagðar á skv. 68. gr.

Þar sem landsbundna stjórnvaldið gerir skuldbindingar bindandi samkvæmt þessari grein, skal það meta skv. 68. gr. afleiðingarnar af þeirri ákvörðun á markaðsþróun og hversu viðeigandi skyldur sem það hefur lagt á eða hefði, nyti þessara skuldbindinga ekki við, tekið til athugunar að leggja á samkvæmt þeirri grein eða 69. til 74. gr. Þegar tilkynnt er um viðeigandi drög að ráðstöfun skv. 68. gr. í samræmi við 32. gr., skal landsbundna stjórnvaldið láta fylgja með drögunum að ráðstöfuninni ákvörðun um skuldbindingar.

4. Landsbundna stjórnvaldið skal vakta, hafa eftirlit með og tryggja að farið sé að skuldbindingum sem það hefur gert bindandi í samræmi við 3. mgr. þessarar greinar á sama hátt og það vaktar, hefur eftirlit með og tryggir að farið sé að skuldbindingum sem lagðar eru á skv. 68. gr. og skal taka til athugunar að framlengja tímabilið sem þær hafa verið gerðar bindandi þegar upphaflega tímabilinu lýkur. Ef landsbundna stjórnvaldið kemst að þeirri niðurstöðu að fyrirtæki hafir ekki farið að skuldbindingum sem hafa verið gerðar bindandi í samræmi við 3. mgr. þessarar greinar, getur það lagt viðurlög á fyrirtækið í samræmi við 29. gr. Með fyrirvara um verklagsregluna við að tryggja að farið sé að tilteknum skyldum skv. 30. gr., getur landsbundna stjórnvaldið endurmetið skyldurnar sem lagðar eru á í samræmi við 6. mgr. 68. gr.

80. gr.

Heildsölufyrirtæki

1. Landsbundið stjórnvald sem tilnefnir fyrirtæki sem ekki er á neinum smásölumörkuðum fyrir rafræna fjarskiptaþjónustu sem fyrirtæki með verulegan markaðsstyrk á einum eða fleiri heildsölumörkuðum í samræmi við 67. gr. skal taka til athugunar hvort fyrirtækið hafi eftirfarandi einkenni:

- a) öll fyrirtæki og rekstrareiningar innan fyrirtækisins, öll fyrirtæki sem eru undir stjórn en ekki nauðsynlega að öllu leiti í eigu sama endanlega eiganda, og hluthafar sem geta beitt stjórnunarvaldi yfir fyrirtækinu, hafi aðeins starfsemi, nú og fyrirhugaða í framtíðinni, á heildsölumörkuðum fyrir rafræna fjarskiptaþjónustu og hafi því ekki starfsemi á smásölumörkuðum fyrir rafræna fjarskiptaþjónustu sem veitt er endanotendum í Sambandinu,
- b) fyrirtækið er ekki bundið til að stunda viðskipti við eitt aðskilið fyrirtæki sem starfar á fráliggjandi markaði sem er virkt á smásölumarkaði fyrir rafræna fjarskiptaþjónustu sem veitt er endanotendum, vegna einkaréttarsamnings eða samnings sem í reynd jafngildir einkaréttarsamningi.

2. Komist landsbundið stjórnvald að þeirri niðurstöðu að skilyrðin sem mælt er fyrir um í 1. mgr. þessarar greinar séu uppfyllt, getur það aðeins lagt á fyrirtækið skyldur skv. 70. og 73. gr. eða í hlutfalli við samngjarna og réttmæta verðlagningu ef það er réttlæt看legt á grundvelli markaðsgreiningar sem tekur til líkindamats á líklegri hegðun fyrirtækisins sem telst hafa verulegan markaðsstyrk.
3. Landsbundið stjórnvald skal endurskoða skyldur sem lagðar eru á fyrirtækið í samræmi við þessa grein hvenær sem er ef það kemst að þeirri niðurstöðu að skilyrðin sem mælt er fyrir um í 1. mgr. þessarar greinar séu ekki lengur uppfyllt og skal, eins og við á, beita 67. til 74. gr. Fyrirtækin skulu, án ástæðulausrar tafar, tilkynna landsbundna stjórnvaldinu um allar breytingar á aðstæðum sem tengjast a- og b-lið 1. mgr. þessarar greinar.
4. Landsbundna stjórnvaldið skal einnig endurskoða skyldur sem lagðar eru á fyrirtækið í samræmi við þessa grein ef stjórnvaldið kemst að þeirri niðurstöðu á grundvelli upplýsinga um skilmála og skilyrði sem fyrirtækið býður viðskiptavinum sínum á fráliggjandi mörkuðum að samkeppnisvandamál séu til staðar, eða séu líkleg til að koma upp og skaða endanotendur, sem þarfnist þess að ein eða fleiri af skyldunum sem kveðið er á um í 69., 71. 72. eða 74. gr. séu lagðar á eða að gerð sé breyting á skyldunum sem lagðar eru á í samræmi við 2. mgr. þessarar greinar.
5. Álagning skyldna og endurskoðun þeirra í samræmi við þessa grein skal framkvæmd í samræmi við málsmeðferðarreglurnar sem um getur í 23., 32. og 33. gr.

81. gr.

Flutningur úr forgrunnvirkjum

1. Fyrirtæki sem teljast hafa verulegan markaðsstyrk á einum eða fleiri viðeigandi mörkuðum í samræmi við 67. gr. skal tilkynna landsbundna stjórnvaldinu fyrirfram og með tímanlegum hætti þegar það áætlar að leggja niður hluta nets, eða skipta þeim út fyrir ný grunnvirki, þ.m.t. forgrunnvirki sem nauðsynleg eru til að starfrækja koparnet, sem falla undir skyldur skv. 68. til 80. gr.
2. Landsbundna stjórnvaldið skal tryggja að ferlið við niðurlagningu eða útskipti hafi skýra tímaáætlun og skilyrði, þ.m.t. að tilkynnt sé um umskiptin með hæfilegum fyrirvara, og séð sé til þess að aðrar vörur séu tiltækar af a.m.k. sambærilegum gæðum sem veita aðgang að uppferða netgrunnvirkinu sem komi í stað stakanna sem skipt er út ef nauðsyn krefur til að vernda samkeppni og réttindi endanotenda.

Að því er varðar eignir sem lagt er til að verði lagðar niður eða skipt út, getur landsbundna stjórnvaldið afturkallað skyldur þegar það hefur gengið úr skugga um að aðgangsvéitandinn:

- a) hafi komið á viðeigandi skilyrðum fyrir flutningnum, þ.m.t. að önnur aðgangsvara sé tiltæk af a.m.k. sambærilegum gæðum og var tiltæk í gegnum forgrunnvirkið sem gerir umsækjendum um aðgang kleift að ná til sömu endanotenda og
- b) hafi fylgt skilyrðunum og ferlinu sem tilkynnt var til landsbundna stjórnvaldsins í samræmi við þessa grein.

Slík afturköllun skal samþykkt í samræmi við málsmeðferðarreglurnar sem um getur í 23., 32. og 33. gr.

3. Þessi grein skal ekki hafa áhrif á tiltækileika reglufestra vara sem mælt hefur verið fyrir um af landsbundnu stjórnvaldi á uppferða netgrunnvirkinu í samræmi við málsmeðferðarreglurnar sem settar eru fram í 67. og 68. gr.

82. gr.

BEREC-viðmiðunarreglur um net með mjög mikla flutningsgetu

Eigi síðar en 21. desember 2020 skal BEREC-hópurinn að höfðu samráði við hagsmunaaðila og í nánu samstarfi við framkvæmdastjórnina, birta viðmiðunarreglur um þær viðmiðanir sem net þarf að uppfylla til að teljast net með mjög mikla flutningsgetu, einkum hvað varðar tiltækrar bandbreiddar aðgreina og útgreina, gallaþols, villutengdra breyta og biðtíma og breytinga á honum. Landsbundin stjórnvöld skulu taka ítrasta tillit til þessara viðmiðunarreglna. BEREC-hópurinn skal endurskoða viðmiðunarreglurnar fyrir 31. desember 2025 og reglulega eftir það.

V. KAFLI

Opinbert eftirlit með smásöluþjónustu

83. gr.

Opinbert eftirlit með smásöluþjónustu

1. Aðildarríki skulu tryggja að landsbundin stjórnvöld leggi viðeigandi eftirlitsskyldur á fyrirtæki sem teljast hafa verulegan markaðsstyrk á tilteknum smásölumarkaði í samræmi við 63. gr. þar sem:

- a) landsbundið stjórnvald ákvarðar, í kjölfar markaðsgreiningar sem framkvæmd er í samræmi við 67. gr., að á tilteknum smásölumarkaði, sem tilgreindur er í samræmi við 64. gr. ríki ekki virk samkeppni og
- b) landsbundið stjórnvald kemst að þeirri niðurstöðu að skyldurnar, sem eru lagðar á skv. 69. til 74. gr. muni ekki leiða til þess að markmiðin, sem sett eru í 3. gr. náist.

2. Skyldur sem lagðar eru á skv. 1. mgr. þessarar greinar skulu byggðar á eðli vandamálsins sem greint hefur verið og vera hóflegar og réttlætanager í ljósi markmiðanna sem mælt er fyrir um í 3. gr. Skyldurnar sem lagðar eru á geta innihaldið kröfur um að fyrirtækin sem auðkennd hafa verið innheimti ekki óhófleg gjöld, hindri markaðsaðgang eða takmarki samkeppni með undirverðlagningu, veiti tilteknum endanotendum ekki ótilhlýðilegan forgang eða setji saman óeðlilega þjónustupakka. Landsbundin stjórnvöld geta beitt slík fyrirtæki viðeigandi ráðstöfunum um verðþak á smásöluverð, ráðstöfunum til að stjórna einstökum gjaldskrá, eða ráðstöfunum til að beina gjaldskrá í átt að kostnaðarverði eða verði á sambærilegum mörkuðum til að vernda hagsmuni endanotenda og stuðla jafnframt að skilvirkri samkeppni.

3. Landsbundin stjórnvöld skulu tryggja að þar sem fyrirtæki eru háð eftirliti með smásölugjaldskrá, eða öðrum viðeigandi eftirliti með smásölu skuli nauðsynleg og viðeigandi kostnaðarbókhaldskerfi notuð. Landsbundnum stjórnvöldum er heimilt að tilgreina þá framsetningu og aðferðafræði sem notuð er við bókhaldið. Óháður þar til bær aðili skal staðfesta að farið sé að reglum kostnaðarbókhaldskerfisins. Landsbundin stjórnvöld skulu sjá til þess að árlega sé birt yfirlýsing um það hvort reglum kerfisins sé fylgt.

4. Með fyrirvara um 85. og 88. gr. skulu landsbundin stjórnvöld ekki beita aðferðum við eftirlit með smásölu skv. 1. mgr. þessarar greinar á landfræðilegum mörkuðum eða smásölumörkuðum ef þau eru sannfærð um að samkeppni sé virk.

III. HLUTI

ÞJÓNUSTA

I. BÁLKUR

ALÞJÓNUSTUSKYLDUR

84. gr.

Alþjónusta á viðráðanlegu verði

1. Aðildarríkin skulu tryggja að allir neytendur á yfirráðasvæðum þeirra hafi, með tilliti til sérstakra aðstæðna í hverju ríki fyrir sig, aðgang á viðráðanlegu verði að fullnægjandi breiðbandsaðgangi að netþjónustu og talfjarskiptaþjónustu með tilgreindum gæðum á yfirráðasvæðum þeirra, þ.m.t. tengingin sem liggur að baki, á föstum stað.
2. Að auki geta aðildarríkin einnig tryggt að þjónustan sem um getur í 1. mgr. sé á viðráðanlegu verði þótt hún sé ekki veitt á föstum stað ef þau telja það nauðsynlegt svo tryggja megi fulla samfélagslega og efnahagslega þátttöku neytenda.
3. Sérhvert aðildarríki skal, með tilliti til aðstæðna í hverju ríki fyrir sig og þeirrar lágmarksbandvíddar sem meirihluti neytenda á yfirráðasvæði þess aðildarríkis býr við, og að teknu tilliti til skýrslu BEREC-hópsins um bestu starfsvenjur, skilgreina fullnægjandi breiðbandsaðgang að netþjónustu að því er varðar 1. mgr. með það fyrir augum að tryggja þá bandbreidd sem nauðsynleg er til samfélagslegrar og efnahagslegrar þátttöku. Fullnægjandi breiðbandsaðgangur að netþjónustu skal geta skilað þeirri bandbreidd sem nauðsynleg er til að styðja a.m.k. þá lágmarksþjónustu sem sett er fram í V. viðauka.

BEREC-hópurinn skal, fyrir 21. júní 2020, taka saman skýrslu til að stuðla að samræmdri beitingu þessarar greinar, að höfðu samráði við hagsmunaaðila og í nánú samstarfi við framkvæmdastjórnina, sem tekur tillit til gagna framkvæmdastjórnarinnar (Hagstofu Evrópusambandsins), um bestu starfsvenjur aðildarríkja til að stuðla að skilgreiningu á fullnægjandi breiðbandsaðgangi að netþjónustu samkvæmt fyrstu undirgrein. Skýrslan skal uppfærð reglulega svo hún endurspegli tækni framfarir og breytingar á notkunarmynstri neytenda.

4. Ef neytandi óskar eftir því, getur tengingin sem um getur í 1. mgr., og eftir atvikum 2. mgr., verið takmörkuð við stuðning við talfjarskiptaþjónustu.
5. Aðildarríkin geta rýmka gildissvið þessarar greinar svo hún taki til endanotenda sem eru örfyrirtæki, lítil og meðalstór fyrirtæki, og samtök sem ekki eru rekin í hagnaðarskyni.

85. gr.

Veiting alþjónustu á viðráðanlegu verði

1. Landsbundin stjórnvöld skulu, í samráði við önnur lögbær yfirvöld, fylgjast með þróun og verðlagi þjónustunnar sem um getur í 1. mgr. 84. gr. í smásölu og fáanleg er á markaðnum, einkum með tilliti til landsbundins verðlags og tekna neytenda.
2. Ef aðildarríkin staðfesta með tilliti til landsbundinna aðstæðna, að smásöluverð fyrir þjónustuna sem um getur í 1. mgr. 84. gr. sé ekki viðráðanlegt, vegna þess að neytendur sem eru með lágar tekjur eða með sérstakar félagslegar þarfir eru útilokaðir frá aðgangi að þjónustunni, skulu þau gera ráðstafanir til að tryggja viðráðanlegt verð fyrir slíka neytendur á fullnægjandi breiðbandsaðgangi að netþjónustu og talfjarskiptaþjónustu, a.m.k. á föstum stað.

Í þeim tilgangi skulu aðildarríkin sjá til þess að slíkir neytendur njóti stuðnings hvað viðkemur fjarskiptum, eða gera þá kröfu að veitendur slíkrar þjónustu bjóði þessum neytendum upp á gjaldskrár eða pakka sem eru ólíkir því sem boðið er upp á við venjuleg viðskiptaskilyrði, eða bæði. Í því skyni geta aðildarríkin krafist þess að slíkir veitendur beiti sameiginlegum gjaldskrár, þ.m.t. meðaltali byggðu á landfræðilegri legu, á yfirráðasvæði þeirra.

Í undantekningartilvikum, einkum þar sem skyldur lagðar á samkvæmt annarri undirgrein þessarar greinar á alla veitendur myndu sannanlegan leiða til óhóflegs stjórnsýsluálags og fjárhagslegrar byrði fyrir veitendur eða aðildarríkið, getur aðildarríki, í sérstöku undantekningartilviki, ákveðið að leggja skylduna að bjóða þessa tilteknu gjaldskrármöguleika eða pakka aðeins á tilnefnd fyrirtæki. Ákvæði 86. gr. gilda að breyttu breytanda um slíkar tilnefningar. Þar sem aðildarríki tilnefnir fyrirtæki skal það tryggja að allir neytendur með lágur tekjur eða sérstakar félagslegar þarfir njóti góðs af vali milli fyrirtækja sem bjóða gjaldskrármöguleika sem taka tillit til þarfa þeirra, nema það sé ómögulegt að tryggja slíkt val eða það myndi skapa óhóflega skipulagslega eða fjárhagslega byrði.

Aðildarríkin skulu tryggja að neytendur sem eiga rétt á slíkum gjaldskrármöguleikum eða -pökkum hafi annað hvort rétt til að gera samning við þjónustuveitanda sem um getur í 1. mgr. 84. gr., eða við fyrirtæki sem tilnefnt er í samræmi við þessa málsgrein, og að númer þeirra séu þeim tiltæk áfram í viðunandi tíma og að komið sé í veg fyrir óréttmæta aftengingu þjónustunnar.

3. Aðildarríkin skulu tryggja að fyrirtæki sem bjóða gjaldskrármöguleika eða -pakka til neytenda með lágur tekjur eða sérstakar félagslegar þarfir skv. 2. mgr. veiti landsbundnum stjórnvöldum og öðrum lögbærum yfirvöldum ítarlegar upplýsingar um slík tilboð. Landsbundin stjórnvöld skulu, í samvinnu við önnur lögbær yfirvöld, tryggja að skilyrðin sem fyrirtæki bjóða upp á gjaldskrármöguleika eða -pakka skv. 2. mgr. séu fullkomlega gagnsæ og séu birt og þeim beitt í samræmi við meginregluna um bann við mismunun. Landsbundin stjórnvöld geta, í samvinnu við önnur lögbær yfirvöld, krafist þess að slíkum gjaldskrármöguleikum eða -pökkum sé breytt eða þeir afturkallaðir.

4. Aðildarríkin skulu tryggja, með tilliti til landsbundinna aðstæðna, að neytendur með fötlun séu studdir eftir því sem við á og að aðrar sértækar ráðstafanir séu gerðar, eins og við á, með það fyrir augum að tryggja að tengdur endabúnaður, og sérstakur búnaður og sérstök þjónusta sem bætir jafngildan aðgang, þ.m.t., eins og við á, nauðsynleg heildarsamtalsþjónusta og textaþjónusta, sé tiltæk og á viðráðanlegu verði.

5. Aðildarríkin skulu leitast við að lágmarka markaðsröskun við beitingu þessarar greinar.

6. Aðildarríkin geta rýmka gildissvið þessarar greinar svo hún taki til endanotenda sem eru örfyrirtæki, lítil og meðalstór fyrirtæki, og samtök sem ekki eru rekin í hagnaðarskyni.

86. gr.

Tiltækileiki alþjónustu

1. Þar sem aðildarríki hefur staðfest, að teknu tilliti til niðurstaðna landfræðilegu könnunarinnar sem var framkvæmd í samræmi við 1. mgr. 22. gr. og viðbótarsannana ef nauðsyn krefur, að tiltækileiki fullnægjandi breiðbandsaðgengis að netþjónustu og talfjarskiptaþjónustu á föstum stað eins og skilgreint er í samræmi við 3. mgr. 84. gr. verði ekki tryggður við venjulegar viðskiptaaðstæður eða með öðrum opinberum stefnustjórnþækjum á yfirráðasvæði þess, eða mismunandi hlutum þess, getur það lagt á viðeigandi alþjónustuskyldur til að mæta öllum réttmætum beiðnum endanlegra notenda um aðgang að þessari þjónustu á viðeigandi hlutum yfirráðasvæðis þess.

2. Aðildarríkin skulu ákvarða skilvirkustu og mest viðeigandi nálgunina til að tryggja tiltækileika fullnægjandi breiðbandsaðgengis að netþjónustu og talfjarskiptaþjónustu á föstum stað eins og skilgreint er í samræmi við 3. mgr. 84. gr., en virða um leið meginreglurnar um hlutlægni, gagnsæi, bann við mismunun og meðalhóf. Aðildarríkin skulu leitast við að lágmarka markaðsröskun, einkum veitingu þjónustu á verði eða með fyrirvara um aðra skilmála og skilyrði sem víkja frá eðlilegum viðskiptakjörum, en standa jafnframt vörð um almannahagsmunum.

3. Einkum þar sem aðildarríkin ákveða að leggja á skyldur til að tryggja tiltækileika fullnægjandi breiðbandsaðgangs að netþjónustu á föstum stað, eins og hann er skilgreindur í samræmi við 3. mgr. 84. gr., og talfjarskiptaþjónustu fyrir endanlega notendur, geta þau tilnefnt eitt eða fleiri fyrirtæki til að ábyrgjast slíkan tiltækileika á öllu yfirráðasvæðinu. Aðildarríkin geta tilnefnt mismunandi fyrirtæki eða hópa fyrirtækja til að veita fullnægjandi breiðbandsaðgang að netþjónustu og talfjarskiptaþjónustu á föstum stað eða til að veita hann á mismunandi hlutum yfirráðasvæðisins.

4. Þegar aðildarríkin tilnefna fyrirtæki á hluta af eða á öllu yfirráðasvæði sínu til að tryggja tiltækileika þjónustu í samræmi við 3. mgr. þessarar greinar, skulu þau nota skilvirkt, hlutlægt og gagnsætt fyrirkomulag við tilnefningu sem er án mismununar, þar sem ekkert fyrirtæki er útilokað fyrir fram frá því að vera tilnefnt. Slíkar aðferðir við tilnefningu skulu tryggja að fullnægjandi breiðbandsaðgangur að netþjónustu og talfjarskiptaþjónustu á föstu stað sé veittur á kostnaðarhagkvæman hátt og er hægt að nota til að ákvarða hreinan kostnað við alþjónustuskyldur í samræmi við 89. gr.

5. Þegar fyrirtæki tilnefnt í samræmi við 3. mgr. þessarar greinar hyggst ráðstafa öllu staðaraðgangsneti sínu eða umtalsverðum hluta þess til tiltekins lögaðila í annarri eigu, skal það tilkynna það landsbundnu stjórnvaldi eða öðru lögbæru yfirvaldi með nægum fyrirvara, til þess að stjórnvaldið geti metið áhrif fyrirhugaðra viðskipta á framboð á föstum stað á fullnægjandi breiðbandsaðgangi að netþjónustu eins og hann er skilgreindur í samræmi við 3. mgr. 84. gr. og talfjarskiptaþjónustu. Landsbundna stjórnvaldið, eða annað lögbært yfirvald, getur lagt á, breytt eða afturkallað tilteknar skyldur í samræmi við 2. mgr. 13. gr.

87. gr.

Staða fyrirleggjandi alþjónustu

Aðildarríkin geta haldið áfram að tryggja tiltækileika eða viðráðanlegt verð annarrar þjónustu en fullnægjandi breiðbandsaðgangs að netþjónustu, eins og hann er skilgreindur í samræmi við 3. mgr. 84. gr., og talfjarskiptaþjónustu á föstum stað sem var til staðar 20. desember 2018, ef sýnt er fram á þörfina á slíkri þjónustu í ljósi landsbundinna aðstæðna. Þegar aðildarríki tilnefna fyrirtæki á hluta af eða á öllu yfirráðasvæði sínu til að veita þessa þjónustu skulu ákvæði 86. gr. gilda. Fjármögnun þessara skuldbindinga skal uppfylla ákvæði 90. gr.

Aðildarríkin skulu endurskoða skuldbindingarnar sem lagðar eru á samkvæmt þessari grein eigi síðar en 21. desember 2021 og síðan á þriggja ára fresti.

88. gr.

Útgjaldastjórnun

1. Aðildarríkin skulu tryggja að veitendur, sem bjóða fullnægjandi breiðsaðgang að netþjónustu og talfjarskiptaþjónustu í samræmi við 84. til 87. gr., og bjóða fram aðstöðu og þjónustu til viðbótar við þá þjónustu sem um getur í 84. gr., setji skilmála og skilyrði með þeim hætti að endanlegum notanda sé ekki skylt að borga fyrir aðstöðu eða þjónustu sem ekki er nauðsynleg eða umbeðin vegna þjónustunnar sem óskað var eftir.

2. Aðildarríkin skulu tryggja að veitendur fullnægjandi breiðbandsaðgangs að netþjónustu og talfjarskiptaþjónustu eins og um getur í 84. gr. og þjónustu skv. 85. gr. bjóði fram þá tilteknu þjónustu sem um getur í A-hluta VI. viðauka í því skyni að notendur geti fylgst með og stjórnað útgjöldum. Aðildarríkin skulu tryggja að slíkir veitendur komi upp kerfi til að koma í veg fyrir óréttmæta aftengingu talfjarskiptaþjónustu eða fullnægjandi breiðbandsaðgangs að netþjónustu að því er varðar neytendur eins og um getur í 85. gr., þ.m.t. viðeigandi fyrirkomulagi til að kanna hvort áhugi sé á að halda áfram að nota þjónustuna.

Aðildarríkin geta rýmka gildissvið þessarar greinar svo hún taki til endalegra notenda sem eru örfyrirtæki, lítil og meðalstór fyrirtæki, og samtök sem ekki eru rekin í hagnaðarskyni.

3. Sérhvert aðildarríki skal tryggja að lögbært stjórnvald geti fellt niður kröfurnar í 2. mgr. á öllu yfirráðasvæði sínu eða hluta þess hafi það fullvissu um að þessi þjónusta sé almennt aðgengileg.

89. gr.

Fjármögnun alþjónustuskyldna

1. Ef landsbundin stjórnvöld telja að framboð fullnægjandi breiðbandsaðgangs að netþjónustu eins og það er skilgreint í 3. mgr. 84. gr., og talfjarskiptaþjónustu eins og sett er fram í 84., 85. og 86. gr. eða áframhald á fyrirliggjandi alþjónustu eins og sett er fram í 87. gr. kunni að vera óeðlilega þung byrði á veitendur slíkrar þjónustu sem fara fram á bætur, skulu landsbundin stjórnvöld reikna út hreinan kostnað við að veita hana.

Í því skyni skulu landsbundin stjórnvöld:

- a) reikna út hreinan kostnað við alþjónustuskyldurnar, að teknu tilliti til hvers kyns markaðsávinnings sem kemur í hlut veitanda fullnægjandi breiðbandsaðgangs að netþjónustu eins og það er skilgreint í 3. mgr. 84. gr., og talfjarskiptaþjónustu eins og sett er fram í 84., 85. og 86. gr. eða áframhald á fyrirliggjandi alþjónustu eins og sett er fram í 87. gr. í samræmi við VII. viðauka eða
- b) notast við hreinan kostnað við að veita alþjónustu sem skilgreind hefur verið með tilnefningaraðferðinni í samræmi við 4. mgr. 86. gr.

2. Bókhaldið og aðrar upplýsingar sem liggja til grundvallar útreikningunum á hreinum kostnaði við alþjónustuskyldur skv. a-lið annarrar undirgreinar 1. mgr. skulu endurskoðaðar eða sannprófaðar af landsbundna stjórnvaldinu eða stofnun sem er óháð viðkomandi málsaðilum og landsbundna stjórnvaldið hefur samþykkt. Niðurstöður kostnaðarútreikningsins og niðurstöður endurskoðunarinnar skulu vera öllum aðgengilegar.

90. gr.

Fjármögnun alþjónustuskyldna

1. Ef landsbundna stjórnvaldið kemst að því á grundvelli útreiknings á hreinum kostnaði, sem um getur í 89. gr., að veitandi beri óeðlilega þunga byrði skulu aðildarríkin, að beiðni viðkomandi veitanda, ákveða að gera annað eða bæði eftirfarandi:

- a) að taka upp fyrirkomulag til að bæta þeim veitanda þann hreina kostnað sem ákvarðaður hefur verið samkvæmt gagnsæjum skilyrðum með opinberum framlögum,
- b) að skipta hreinum kostnaði við alþjónustuskyldur milli veitenda rafrænna fjarskiptaneta og -þjónustu.

2. Ef hreinum kostnaði er skipt skv. b-lið 1. mgr. þessarar greinar skulu aðildarríkin koma á fyrirkomulagi við að skipta kostnaði sem landsbundna stjórnvaldið stjórnar eða aðili, sem er óháður þeim sem hljóta framlög, undir eftirliti landsbundna stjórnvaldsins. Einungis er heimilt að fjármagna hreinan kostnað, eins og hann er ákvarðaður í samræmi við 89. gr., við skyldumar sem mælt er fyrir um í 84. til 87. gr.

Í fyrirkomulagi við að skipta kostnaði skal taka tillit til meginreglnanna um gagnsæi, minnstu markaðsröskun, bann við mismunun og meðalhófsreglunnar í samræmi við meginreglurnar sem settar eru fram í B-hluta VII. viðauka. Aðildarríkin geta ákveðið að krefjast ekki framlaga frá fyrirtækjum sem eru með landsbundna veltu undir ákveðnum mörkum.

Öll gjöld, í tengslum við skiptingu kostnaðar vegna alþjónustuskuldna, skal sundurgreina og gefa upp sérstaklega fyrir hvert fyrirtæki. Slík gjöld skal ekki leggja á eða innheimta af fyrirtækjum sem ekki bjóða fram þjónustu á yferráðasvæði aðildarríkisins sem komið hefur á þessu fyrirkomulagi við að skipta kostnaði.

91. gr.

Gagnsæi

1. Þar sem reikna á út hreinan kostnað af alþjónustuskuldum í samræmi við 89. gr. skulu landsbundin stjórnvöld tryggja að meginreglurnar um útreikning hreins kostnaðar, þ.m.t. nákvæmar upplýsingar um aðferðafræðina sem á að nota, séu öllum aðgengilegar.

Þegar komið er á fyrirkomulagi fyrir skiptingu á hreinum kostnaði vegna alþjónustuskuldna, eins og um getur í 2. mgr. 90. gr., skulu landsbundin stjórnvöld sjá til þess að meginreglur um kostnaðarskiptingu og bætur vegna hreina kostnaðarins séu öllum aðgengilegar.

2. Landsbundin stjórnvöld skulu, með fyrirvara um landsreglur og reglur Sambandsins um viðskiptaleynd, birta skýrslu árlega þar sem reiknaður kostnaður vegna alþjónustuskuldunnar kemur fram og einnig framlög allra tengdra fyrirtækja, þ.m.t. markaðsávinningur sem fyrirtækjum kann að hafa hlotnast samkvæmt alþjónustuskuldum sem mælt er fyrir um í 84. til 87. gr.

92. gr.

Lögboðin viðbótarþjónusta

Aðildarríkin geta ákveðið að gera þjónustu sem kemur til viðbótar við þá sem fellur undir alþjónustuskuldurnar sem um getur í 84. til 87. gr. aðgengilega öllum á yferráðasvæðum sínum. Í slíkum tilvikum skal ekki fyrirskipa fyrirkomulag fyrir bætur til ákveðinna fyrirtækja.

II. BÁLKUR

NÚMERAFORÐI

93. gr.

Númeraforði

1. Aðildarríkin skulu tryggja að landsbundið stjórnvald eða annað lögbært yfirvald annist veitingu afnotaréttar fyrir öll landsbundin númer og stjórnun landsbundins númeraskipulags og að þau sjá til þess að nægilegur númeraforði sé til staðar til að hægt sé að veita almenna rafræna fjarskiptaþjónustu. Aðildarríkin skulu tryggja að komið sé á málsmeðferðarreglum við veitingu afnotaréttar fyrir landsbundin númer sem eru hlutlægar, gagnsæjar og án mismununar.

2. Landsbundin stjórnvöld eða önnur lögbær yfirvöld geta líka veitt afnotarétt af númeraforða úr landsbundna númeraskipulaginu til að veita sértæka þjónustu til fyrirtækja annarra en þeirra sem bjóða rafræn fjarskiptanet eða -þjónustu, að því tilskildu að nægilegur númeraforði sé gerður tiltækur til að uppfylla núverandi og fyrirsjáanlega framtíðareftirspurn. Þau fyrirtæki skulu sýna fram á getu sína til að halda utan um númeraforðann og að uppfylla allar viðeigandi kröfur sem settar eru fram skv. 94. gr. Landsbundin stjórnvöld eða önnur lögbær yfirvöld geta stöðvað slík fyrirtæki tímabundið í frekari veitingu afnotaréttar af númeraforða ef sýnt er fram á hætta sé á að númeraforðinn verði uppurinn.

Eigi síðar en 21. júní 2020, til að stuðla að samræmdri beitingu þessarar málsgreinar, skal BERIC-hópurinn, að höfðu samráði við hagsmunaaðila og í náinni samvinnu við framkvæmdastjórnina, samþykka viðmiðunarreglur fyrir mat á getu til að halda utan um númeraforða og hættunni á að númeraforði verði uppurinn.

3. Landsbundið stjórnvald eða önnur lögbær yfirvöld skulu sjá til þess að landsbundnu númeraskipulagi og tilheyrandi málsmeðferð sé beitt á þann hátt að allir sem veita rafræna fjarskiptapjónustu, sem er öllum aðgengileg, og fyrirtækin sem til greina koma í samræmi við 2. mgr., fái jafna meðferð. Einkum skulu aðildarríkin sjá til þess að fyrirtæki, sem veitt hefur verið afnotaréttur af númeraforða, mismuni ekki öðrum veitendum rafrænnar fjarskiptapjónustu að því er varðar númeraforða sem er notaður til að veita aðgang að þjónustu þeirra.

4. Sérhvert aðildarríki skal tryggja að landbundin stjórnvöld eða önnur lögbær yfirvöld geri tiltækan nægilegan fjölda ósvæðisbundinna númera sem hægt er að nota til að veita rafræna fjarskiptapjónustu aðra en fjarskiptapjónustu milli einstaklinga á öllu yfirráðasvæði Sambandsins með fyrirvara um reglugerð (ESB) nr. 531/2012 og 2. mgr. 97. gr. þessarar tilskipunar. Þar sem afnotaréttur af númeraforða hefur verið veittur í samræmi við 2. mgr. þessarar greinar til fyrirtækja annarra en þeirra sem bjóða rafrænt fjarskiptanet eða þjónustu, skal þessi málsgrein gilda um þá sértæku þjónustu sem afnotarétturinn var veittur til að veita.

Landsbundin stjórnvöld eða önnur lögbær yfirvöld skulu tryggja að skilyrðin sem talin eru upp í E-hluta I. viðauka og kunna að fylgja afnotarétti af númeraforða sem notaður er til að veita þjónustu utan landskóða aðildarríkisins, og framfylgd þeirra, séu eins ströng og skilyrðin sem gilda um þjónustu sem veitt er innan landskóða aðildarríkisins og framfylgd þeirra, í samræmi við þessa tilskipun. Landsbundin stjórnvöld eða önnur lögbær yfirvöld skulu einnig tryggja í samræmi við 6. mgr. 94. gr. að þjónustuveitendur sem nota númeraforða landskóðans í öðrum aðildarríkjum uppfylli reglur í hverju landi/riki um sig um neytendavernd og aðrar landsbundnar reglur sem tengjast notkun númeraforða og gilda í þeim aðildarríkum þar sem númeraforðinn er notaður. Þessi skylda er með fyrirvara um heimildir lögbærra yfirvalda þessara aðildarríkja til framfylgdar þessum reglum.

BEREC-hópurinn skal aðstoða landsbundin stjórnvöld og önnur lögbær yfirvöld að ósk þeirra við að samræma starfsemi þeirra svo tryggja megi skilvirka stjórnun á númeraforða sem réttur fylgir til notkunar utan lögsagnarumdæmis innan Sambandsins.

Til að greiða fyrir vöktun landsbundinna stjórnvalda eða annarra lögbærra yfirvalda á að kröfur þessarar málsgreinar séu uppfylltar, skal BEREC-hópurinn koma á fót gagnagrunni um númeraforða sem réttur fylgir til notkunar utan lögsagnarumdæmis innan Sambandsins. Í þessu skyni skulu landsbundin stjórnvöld eða önnur lögbær yfirvöld send BEREC-hópnum viðkomandi upplýsingar. Þar sem afnotaréttur af númeraforða sem réttur fylgir til notkunar utan lögsagnarumdæmis innan Sambandsins er ekki veittur af landsbundna stjórnvaldinu, skal lögbæra yfirvaldið sem ber ábyrgð á að veita réttinn eða stjórna honum hafa samráð við landsbundna stjórnvaldið.

5. Aðildarríkin skulu sjá til þess að númerið „00“ sé staðlað aðgangsnúmer fyrir símtöl til útlanda. Heimilt er að koma á sérstöku fyrirkomulagi eða láta fyrirkomulag, sem fyrir er milli aðildarríkja, halda sér fyrir notkun númeratengdrar fjarskiptapjónustu milli einstaklinga milli samliggjandi staða yfir landamæri.

Aðildarríkin geta samþykkt að deila sameiginlegu númeraskipulagi fyrir alla flokka númera eða tiltekna flokka númera.

Endanotendur sem verða fyrir áhrifum af slíku fyrirkomulagi eða samkomulagi skulu upplýstir að fullu.

6. Með fyrirvara um ákvæði 106. gr. skulu aðildarríkin stuðla að því að úthlutun fari fram þráðlaust þar sem það er tæknilega mögulegt til að auðvelda skipti endanotenda á milli veitenda sem bjóða rafræn fjarskiptanet eða -þjónustu, einkum veitendur og endanotendur þjónustu mill véla.

7. Aðildarríkin skulu tryggja að birtir séu helstu þættir landsbundins númeraskipulags svo og allar viðbætur og breytingar sem síðar kunna að verða gerðar á því, án annarra fyrirvara en þeirra sem lúta að takmörkunum vegna þjóðaröryggis.

8. Aðildarríkin skulu stuðla að samhæfingu sérstakra númera eða númeraraða í Sambandinu þar sem það styður bæði starfsemi innri markaðarins og þróun samevrópskrar þjónustu. Ef nauðsynlegt er til að mæta úppfylltri samevrópskri eftirspurn eftir númeraforða eða slíkri eftirspurn yfir landamæri, skal framkvæmdastjórnin, að teknu ítrasta tilliti til álits BEREC-hópsins, samþykka framkvæmdargerðir sem samræma tiltekin númer eða númeraraðir.

Samþykka skal þessar framkvæmdargerðir í samræmi við rannsóknarmálsmeðferðina sem um getur í 4. mgr. 118. gr.

94. gr.

Verklagsreglur við veitingu afnotaréttar af númeraforða

1. Ef nauðsynlegt er að veita sérstakan afnotarétt af númeraforða skulu landsbundin stjórnvöld eða önnur lögbær yfirvöld, ef þess er óskað, veita slíkan rétt öllum fyrirtækjum sem bjóða fram rafræn fjarskiptanet net eða -þjónustu sem fellur undir almennu heimildinni skv. 12. gr., með fyrirvara um 13. gr. og c-lið 1. mgr. 21. gr., og aðrar reglur sem tryggja skilvirka notkun þessa númeraforða, í samræmi við þessa tilskipun.

2. Afnotaréttur af númeraforða skal veittur eftir verklagsreglum sem eru opnar, hlutlægar, gagnsæjar, hóflegar og án mismununar.

Þegar landsbundin stjórnvöld eða önnur lögbær yfirvöld veita afnotarétt af númeraforða skulu þau tilgreina hvort rétthafinn geti framselt þann rétt, og með hvaða skilyrðum.

Ef landsbundin stjórnvöld eða önnur lögbær yfirvöld veita afnotarétt af númeraforða í takmarkaðan tíma, skal lengd tímabilsins vera víðeigandi fyrir þjónustuna sem um er að ræða og m.t.t. markmiðsins sem stefnt er að, að teknu tilhlýðilegu tilliti til þess að gera þarf ráð fyrir víðeigandi tíma til afskrifta fjárfestinga.

3. Landsbundin stjórnvöld og önnur lögbær yfirvöld skulu taka ákvarðanir um veitingu afnotaréttar af númeraforða eins fljótt og auðið er eftir móttöku fullgerðrar umsóknar og innan þriggja vikna ef um er að ræða númeraforða sem hefur verið úthlutað í sérstökum tilgangi innan landsbundna númeraskipulagsins. Slíkar ákvarðanir skulu gerðar opinberar.

4. Þar sem landsbundin stjórnvöld eða önnur lögbær yfirvöld hafa ákvarða að höfðu samráði við hagsmunadila í samræmi við 23. gr., að afnotaréttur af númeraforða, sem hefur sérstakt fjárhagslegt gildi, sé veittur með valaðferðum sem byggjast á samkeppni eða samanburði, er landsbundnu stjórnvaldi eða öðrum lögbærum yfirvöldum heimilt að framlengja þriggja vikna hámarkstímabilið sem um getur í 3. mgr. um allt að þrjár vikur.

5. Landsbundin stjórnvöld eða önnur lögbær yfirvöld skulu ekki takmarka fjölda þeirra sem veittur er einstakur afnotaréttur nema slíkt sé nauðsynlegt til að tryggja skilvirka notkun númeraforða.

6. Þar sem afnotarétti af númeraforða fylgir réttur til notkunar utan lögsagnarumdæmis innan Sambandsins í samræmi við 4. mgr. 93. gr. skulu landsbundin stjórnvöld eða önnur lögbær yfirvöld setja sérstök skilyrði fyrir afnotaréttinum til að tryggja að farið sé að öllum víðeigandi reglum í hverju landi/ríki um sig um neytendavernd og öðrum landsbundnum reglum sem tengjast notkun númeraforða og gilda í þeim aðildarríkum þar sem númeraforðinn er notaður.

Að móttækinni beiðni frá landsbundnu stjórnvaldi eða öðru lögbæru yfirvaldi í aðildarríki, þar sem númeraforði er notaður, sem sýnir fram á brot á viðeigandi reglum um neytendavernd eða landsbundnum reglum um notkun númeraforða þess aðildarríkis, skulu landsbundin stjórnvöld eða önnur lögbær yfirvöld aðildarríkjanna þar sem afnotarétturinn af notkun númeraforðans hefur verið veittur, framfylgja skilyrðunum sem fylgja réttinum samkvæmt fyrstu undirgrein þessarar greina í samræmi við 30. gr., þ.m.t. í alvarlegum tilvikum með því að afturkalla afnotaréttinn af númeraforða utan lögsagnarumdæmis sem veittur hefur verið viðkomandi fyrirtæki.

BEREC-hópurinn skal greiða fyrir og samræma upplýsingaskipti milli lögbærra yfirvalda mismunandi aðildarríkja sem málið varðar og tryggja viðeigandi samhæfingu vinnu milli þeirra.

7. Þessi grein gildir einnig þar sem landsbundin stjórnvöld eða önnur lögbær yfirvöld veita afnotarétt af númeraforða til fyrirtækja annarra en þeirra sem bjóða rafræn fjarskiptanet eða -þjónustu í samræmi við 2. mgr. 93. gr.

95. gr.

Gjöld fyrir afnotarétt af númeraforða

Aðildarríki geta heimilað landsbundnum stjórnvöldum eða öðrum lögbærum yfirvöldum að leggja gjöld á afnotarétt af númeraforða sem endurspeglar þörfina á að tryggja sem besta nýtingu þessa forða. Aðildarríkin skulu tryggja að slík gjöld séu rökstudd á hlutlægan hátt, gagnsæ, án mismununar og hófleg miðað við þann tilgang sem þeim er ætlaður og að tekið sé tillit til markmiðanna sem sett eru fram í 3. gr.

96. gr.

Ábendingalínur vegna barna sem er saknað og hjálparsími fyrir börn

1. Aðildarríkin skulu tryggja að endanotendur hafi aðgang að án endurgjalds að þjónustu sem starfrækir ábendingalínu til þess að tilkynna um börn sem er saknað. Símanúmer ábendingalínunnar skal vera 116000.
2. Aðildarríkin skulu tryggja að endanlegir notendur með fötlun geti nýtt sér þjónustuna sem veitt er í númerinu 116000, að svo miklu leyti sem unnt er. Ráðstafanir sem gerðar eru til að auðvelda endanlegum notendum með fötlun aðgang að slíki þjónustu þegar þeir ferðast um önnur aðildarríki skulu byggjast á fylgni við viðeigandi staðla eða forskriftir sem birtar eru í samræmi við 39. gr.
3. Aðildarríkin skulu gera viðeigandi ráðstafanir til að tryggja að yfirvaldið eða fyrirtækið sem númerinu 116000 hefur verið úthlutað til veiti nægjanlegu fjármagni til að starfrækja ábendingalínuna.
4. Aðildarríkin og framkvæmdastjórnin skulu tryggja að endanotendur séu upplýstir á fullnægjandi hátt um tilvist og notkun þjónustunnar sem veitt er í númerunum „116000“ og eftir því sem við á „116111“.

97. gr.

Aðgangur að númerum og þjónustu

1. Aðildarríkin skulu tryggja, þar sem það er efnahagslega hagkvæmt, nema þegar endanotandinn, sem hringt er í, hefur kosið, af viðskiptalegum ástæðum, að takmarka aðgang þeirra sem hringja frá sérstökum landsvæðum, að viðkomandi landsyfirkvöld eða lögbær yfirvöld geri allar nauðsynlegar ráðstafanir til þess að endanotendur:

- a) hafi aðgang að og geti notað þjónustu um ósvæðisbundin númer innan Sambandsins og
- b) hafi aðgang að öllum númerum sem í boði eru innan Sambandsins, án tillits til tækni og búnaðar rekstraraðilans, þ.m.t. númer í landsbundnu númeraskipulagi aðildarríkja og altæka alþjóðlega frínúmerakerfinu.

2. Aðildarríkin skulu tryggja að landsbundin stjórnvöld eða önnur lögbær yfirvöld geti krafist þess að þeir veitendur sem bjóða fram almenn fjarskiptanet eða rafræna fjarskiptaþjónustu sem er öllum aðgengileg loki, í hverju tilviki fyrir sig, fyrir aðgang að númerum eða þjónustu, þar sem það er réttlætanlegt vegna sviksamlegs athæfis eða misnotkunar, og krafist þess að í slíkum tilvikum haldi veitendur rafrænnar fjarskiptaþjónustu eftir viðkomandi tekjum af samtengingum eða annarri þjónustu.

III. BÁLKUR

RÉTTINDI ENDANLEGRA NOTENDA

98. gr.

Undanþága fyrir tiltekin örfyrirtæki

Að 99. og 100. gr. undanskildri, skal þessi bálkur ekki gilda um örfyrirtæki sem veita fjarskiptaþjónustu milli einstaklinga sem ekki er háð númerum nema að þau veiti einnig aðra rafræna fjarskiptaþjónustu.

Aðildarríkin skulu tryggja að endanotendur séu upplýstir um undanþágu samkvæmt fyrstu málsgrein áður en þeir gera samning við örfyrirtæki sem nýtur góðs af slíkri undanþágu.

99. gr.

Bann við mismunum

Þeir sem bjóða fram rafræn fjarskiptanet eða -þjónustu skulu ekki gera ólíkar kröfur eða setja ólík almenn skilyrði fyrir aðgangi að, eða notkun á, netum eða þjónustu fyrir endanotendur af ástæðum sem tengjast þjóðerni, búsetustað eða staðfestustað endanotendanna, nema slík meðferð sé rökstudd á hlutlægan hátt.

100. gr.

Vernd grundvallarréttinda

1. Landsráðstafanir varðandi aðgang endanotenda að, eða notkun á, þjónustu og hugbúnaði í gegnum rafræn fjarskiptanet skulu virða sáttmála Evrópusambandsins um grundvallarréttindi („sáttmálinn“) og almennar meginreglur í lögum Sambandsins.

2. Ráðstafanir varðandi aðgang endanotenda að, eða notkun á, þjónustu og hugbúnaði í gegnum rafræn fjarskiptanet sem eru líklegar til að takmarka nýtingu réttinda eða frelsis sem viðurkennt er í sáttmálanum skulu aðeins gerðar ef kveðið er á um þær í lögum og þær virða þau réttindi eða frelsi, þær eru hóflegar, nauðsynlegar og uppfylla í raun markmið er varða almannahagsmuni sem viðurkennd eru í lögum Sambandsins, eða þörfina á að vernda réttindi og frelsi annarra í samræmi við 1. mgr. 52. gr. sáttmálans og almennar meginreglur í lögum Sambandsins, þ.m.t. réttinn til raunhæfs úrræðis til að leita réttar síns og til réttlátrar málsmeðferðar fyrir dómi. Samkvæmt því má aðeins gera slíkar ráðstafanir með tilhlýðilegri virðingu fyrir meginreglunni um sakleysi uns sekt er sönnuð og réttinum til friðhelgi einkalífs. Tryggja skal sanngjarna og óhlutdræga málsmeðferð, þ.m.t. rétt hlutaðeigandi einstaklings eða einstaklinga til að flytja mál sitt, með fyrirvara um þörfina fyrir viðeigandi skilyrði og starfsreglur í brýnum málum sem rökstudd eru á viðeigandi hátt í samræmi við sáttmálann.

*101. gr.***Umfang samræmingar**

1. Aðildarríkin skulu ekki viðhalda eða innleiða ákvæði í landslöggjöf sína um vernd endanotenda sem víkja frá 102. til 115. gr., þ.m.t. strangari eða mildari ákvæði, í því augnamiði að tryggja aðra vernd, nema kveðið sé á um annað í þessum bálki.
2. Fram til 21. desember 2021 geta aðildarríkin haldið áfram að beita strangari landsbundnum ákvæðum um neytendavernd sem víkja frá þeim sem mælt er fyrir um í 102. til 115. gr. að því tilskildu að þessi ákvæði hafi verið í gildi 20. desember 2018 og að allar takmarkanir á starfsemi innri markaðarins sem hljótast þar af séu í samræmi við markmið neytendaverndar.

Aðildarríkin skulu tilkynna framkvæmdastjórninni fyrir 21. desember 2019 um öll landsákvæði sem er beitt á grundvelli þessarar málsgreinar.

*102. gr.***Upplýsingakröfur vegna samninga**

1. Áður en neytandi er bundinn samningi eða samsvarandi tilboði, skulu veitendur rafrænnar fjarskiptaþjónustu sem er öllum aðgengileg annarrar en flutningsþjónustu sem notuð er til að veita þjónustu milli véla, veita upplýsingarnar sem um getur í 5. og 6. gr. tilskipunar 2011/83/ESB og, að auki, upplýsingarnar sem taldar eru upp í VIII. viðauka þessarar tilskipunar, að því marki sem þær upplýsingar tengjast þjónustu sem þeir veita.

Upplýsingarnar skulu veitta á skýran og skiljanlegan hátt á varanlegum miðli eins og skilgreint er í 10. lið 2. gr. tilskipunar 2011/83/ESB eða, ef ekki er mögulegt að veita þær á varanlegum miðli, í skjali sem auðvelt er að hala niður og veitandinn gerir aðgengilegt. Veitandinn skal vekja athygli neytandans sérstaklega á því að skjalið er fánlegt og mikilvægi þess að hala það niður til skjalfestingar, síðari tilvísunar og afritunar án breytinga.

Sé þess óskað skulu upplýsingarnar veittar á formi sem aðgengilegt er endanotendum með fötlun í samræmi við lög Sambandsins um samræmingu aðgengiskrafna fyrir vörur og þjónustu.

2. Upplýsingarnar sem um getur í 1., 3. og 5. mgr. skulu einnig veittar endanotendum sem eru örfyrirtæki eða lítil fyrirtæki eða samtök sem ekki eru rekin í hagnaðarskyni, nema þau hafi með skýrum hætti afsalað sér öllum þeim ákvæðum eða hluta þeirra.
3. Veitendur rafrænnar fjarskiptaþjónustu sem er öllum aðgengileg annarrar en flutningsþjónustu sem notuð er til að veita þjónustu milli véla, skulu veita neytendum gagnorða og auðlæsilega samantekt á samningum. Samantektin skal auðkenna helstu þætti upplýsingakrafna í samræmi við 1. mgr. Þessir helstu þættir skulu a.m.k. innihalda:
  - a) nafn, heimilisfang og tengiliðaupplýsingar veitandans og, ef þær eru aðrar, tengiliðaupplýsingar vegna kvartana,
  - b) megineinkenni hvernar þjónustu sem veitt er,
  - c) verð fyrir að virkja viðkomandi rafræna fjarskiptaþjónustu og á endurteknum eða notkunartengdum gjöldum, þar sem þjónustan er veitt gegn beinni greiðslu,
  - d) í hversu langan tíma samningurinn skuli gilda og skilyrði fyrir endurnýjun hans og uppsögn,
  - e) að hvaða marki vörurnar og þjónustan er hönnuð fyrir endanotendur með fötlun,

- f) að því er varðar netaðgangspjónustu, samantekt á upplýsingunum sem krafist er samkvæmt d- og e-lið 1. mgr. 4. gr. reglugerðar (ESB) 2015/2120.

Fyrir 21. desember 2019 skal framkvæmdastjórnin, að höfðu samráði við BEREC-hópinn samþykkja framkvæmdargerðir sem tilgreina sniðmát fyrir samantekt samninga sem veitendur skulu nota til að uppfylla skyldur sínar samkvæmt þessari málsgrein.

Samþykkja skal þessar framkvæmdargerðir í samræmi við rannsóknarmálsmeðferðina sem um getur í 4. mgr. 118. gr.

Veitendur sem falla undir skuldbindingar samkvæmt 1. mgr. skulu fylla út sniðmátið fyrir samantekt samninga á viðeigandi hátt með þeim upplýsingunum sem krafist er og afhenda neytendum samantektina á samningnum endurgjaldslaust, áður en samningurinn er gerður, þ.m.t. fjarsölusamningur. Ef ekki er mögulegt af hlutlægum, tæknilegum ástæðum að láta í té samantekt á samningnum á þeirri stundu, skal hún látin í té án ástæðulausrar tafar þegar hægt er, og samningurinn skal öðlast gildi þegar neytandinn hefur staðfest hann eftir að hafa fengið samantektina á samningnum í hendur.

4. Upplýsingarnar, sem um getur í 1. og 3. mgr. skulu verða óaðskiljanlegur hluti samningsins og þeim skal ekki breytt nema samningsaðilarnir samþykki annað sérstaklega.

5. Ef netaðgangspjónusta eða fjarskiptaþjónusta milli einstaklinga sem er aðgengileg öllum er reikningsfærð á grundvelli annað hvort tíma eða notkunarmagns, skulu veitendur þjónustunnar bjóða neytendum upp á búnað til að fylgjast með og stjórna notkuninni á þessari þjónustu. Þessi búnaður skal veita aðgang að tímanlegum upplýsingum um notkun á þeirri þjónustu sem er innifalin í gjaldskrá. Veitendur skulu einkum láta neytendur vita áður en notkunarmörkum sem innifalin eru í gjaldskrá þeirra er náð, eins og ákveðið er af lögbærum yfirvöldum í samvinnu við landsbundin stjórnvöld ef við á, og þegar þjónusta sem innifalin er í gjaldskrá þeirra hefur verið notuð að fullu.

6. Aðildarríkin geta viðhaldið eða innleitt í landslög sín ákvæði sem gera þá kröfu að veitendur veiti viðbótarupplýsingar um notkunina og komi tímabundið í veg fyrir frekari notkun viðkomandi þjónustu umfram verð- eða magnhámark sem ákvarðað er af lögbæru yfirvaldinu.

7. Aðildarríkjum skal fjálst að viðhalda eða innleiða í landslög sín ákvæði sem tengjast þáttum sem ekki eru settar reglur um í þessari grein, einkum til að fást við nýtilkomin málefni.

103. gr.

Gagnsæi, samanburður á tilboðum og birting upplýsinga

1. Lögbær yfirvöld skulu tryggja, í samvinnu við landsbundin stjórnvöld ef við á, að þar sem veitendur netaðgangspjónustu eða fjarskiptaþjónustu milli einstaklinga sem er aðgengileg öllum gera veitingu þjónustunnar háða skilmálum og skilyrðum, séu upplýsingarnar sem um getur í IX. viðauka birtar á skýran, auðskiljanlegan, tölvulesanlegan hátt og á aðgengilegu formi fyrir endanlega notendur með fötlun í samræmi við lög Sambandsins um samræmingu aðgengiskrafna fyrir vörur og þjónustu, af öllum slíkum veitendum, eða af lögbæra yfirvaldinu sjálfu í samvinnu við landsbundin stjórnvöld, ef við á. Slíkar upplýsingar skulu uppfærðar reglulega. Lögbær yfirvöld geta tilgreint, í samvinnu við landsbundin stjórnvöld ef við á, viðbótarkröfur varðandi birtingarform slíkra upplýsinga. Þær upplýsingar skulu, sé þess óskað, afhentar lögbæra yfirvaldinu og, ef við á, landsbundna stjórnvaldinu fyrir birtingu.

2. Lögbær yfirvöld skulu tryggja, í samvinnu við landsbundin stjórnvöld ef við á, að endanotendur hafi gjaldfrjálsan aðgang að a.m.k. einu óháðu samanburðartæki sem gerir þeim kleift að bera saman og meta mismunandi netaðgangspjónustu og almenna númeratengda fjarskiptaþjónustu milli einstaklinga, og eftir atvikum, almenna fjarskiptaþjónustu milli einstaklegra sem er ótengd númerum, að því er varðar:

- a) verð og gjaldskrár fyrir veitta þjónustu og endurtekna eða notkunartegndar beingreiðslur og

b) gæði þjónustunnar, þar sem boðið er upp á lágmarksþjónustugæði, eða gerð er krafa um að fyrirtækið birti slíkar upplýsingar skv. 104. mgr.

3. Samanburðartækið, sem um getur í 2. mgr., skal:

- a) vera rekstrarlega óháð veitendum slíkrar þjónustu, og tryggja þannig að veitendurnir fái jafna meðferð í leitarniðurstöðum,
- b) greina með skýrum hætti frá því hverjir eigendur og rekstraraðilar samanburðartækisins eru,
- c) setja fram skýrar og hlutlægar viðmiðanir sem samanburðurinn mun byggja á,
- d) nota skýrt og ótvírætt málfar,
- e) veita nákvæmar og uppfærðar upplýsingar og tilgreina hvenær síðasta uppfærsla átti sér stað,
- f) vera opið öllum veitendum netaðgangsjónustu eða almennrar fjarskiptaþjónustu milli einstaklinga sem láta í té viðeigandi upplýsingar og taka til fjölbreyttra tilboða sem ná yfir stóran hluta markaðarins, og ef veittar upplýsingar eru ekki tæmandi yfirlit yfir markaðinn, hafa að geyma skýra yfirlýsingu í þá veru áður en niðurstöður eru birtar,
- g) setja fram skilvirka aðferð við að tilgreina rangar upplýsingar,
- h) hafa möguleikann á að bera sama verð, gjaldskrár og gæði þjónustu milli tilboða sem fáanleg eru neytendum, og ef aðildarríkin krefjast þess, milli þeirra tilboða og staðlaðra tilboða sem eru fáanleg öðrum endanlegum notendum.

Samanburðartæki sem uppfylla kröfurnar í a- til h-lið skulu, að ósk þess sem býður upp á tækið, vera vottuð af lögbærum yfirvöldum, í samvinnu við landsbundin stjórnvöld ef við á.

Þriðju aðilar skulu hafa afnotarétt án endurgjalds og á opnum gagnasniðum af upplýsingum sem birtar eru af veitendum netaðgangsjónustu eða almennrar fjarskiptaþjónustu milli einstaklinga, í þeim tilgangi að bjóða fram slík óháð samanburðartæki.

4. Aðildarríkin geta krafist þess að veitendur netaðgangsjónustu eða almennrar númeratengdrar fjarskiptaþjónustu milli einstaklinga, eða hvors tveggja, dreifi upplýsingum um almannahagsmuni endurgjaldslaust til fyrirliggjandi eða nýrra endanlegra notenda, eftir því sem við á, eftir þeim leiðum sem þeir nota í samskiptum sínum við endanlega notendur. Í slíku tilviki, skulu viðeigandi opinber yfirvöld veita þessar upplýsingar um almannahagsmuni á stöðluðu formi og skulu þær m.a. ná yfir eftirfarandi:

- a) algengustu leiðir til notkunar netaðgangsjónustu og almennrar númeratengdrar fjarskiptaþjónustu milli einstaklinga til að stunda ólöglega starfsemi eða til að dreifa skaðlegu efni, einkum þegar það kann að hafa áhrif á virðingu fyrir réttindum og frelsi annarra, þ.m.t. brot gegn persónuverndarréttindum, höfundarrétti og skyldum réttindum, og lögfylgjum þeirra og
- b) varnaraðgerðir gegn áhættu sem getur ógnað persónuöryggi, einkalífi og persónuupplýsingum þegar netaðgangsjónusta og almenn númeratengd fjarskiptaþjónusta milli einstaklinga er notuð.

104. gr.

Gæði netaðgangsjónustu og almennrar fjarskiptaþjónustu milli einstaklinga

1. Landsbundin stjórnvöld geta, í samvinnu við önnur lögbær yfirvöld, krafist þess að veitendur netaðgangsjónustu og almennrar fjarskiptaþjónustu milli einstaklinga birti ítarlegar, samburðarhæfar, áreiðanlegar, notendavænar og uppfærðar upplýsingar fyrir endanlega notendur um gæði þjónustunnar sem þau veita, að því marki sem þeir stjórna a.m.k. einhverjum þáttum netsins, annað hvort beint eða með þjónustusamningi þess efnis, og um ráðstafanir sem gripið hefur verið til til að tryggja jafnt aðgengi fyrir endanlega notendur með fötlun. Landsbundin stjórnvöld geta, í samvinnu við önnur lögbær yfirvöld, einnig krafist þess að veitendur almennrar fjarskiptaþjónustu milli einstaklinga upplýsi neytendur ef gæði þjónustunnar sem þeir veita velta á ytri þáttum, s.s. stjórnun merkjasendinga eða tengjanleika netkerfisins.

Sé þess óskað skal einnig láta landsbundnu stjórnvaldi, og ef við á öðru lögbæru yfirvaldi, upplýsingarnar í té áður en þær eru birtar.

Ráðstafanirnar til að tryggja gæði þjónustu skulu fara að reglugerð (ESB) 2015/2120.

2. Landsbundin stjórnvöld skulu, í samvinnu við önnur lögbær yfirvöld, tilgreina að teknu ítrasta tilliti til álits BEREC-hópsins, hvaða breytur sem varða gæði þjónustu skuli mældar, hvaða mæliaðferðir eiga við, og innihald, framsetningu og birtingarmáta upplýsinganna sem birta skal, þ.m.t. mögulega tilhögun gæðavottunar. Eftir því sem við á er hægt að nota breytur, skilgreiningarnar og mæliaðferðirnar sem tilgreindar eru í X. viðauka.

BEREC-hópurinn skal, fyrir 21. júní 2020, til að stuðla að samræmdri beitingu þessarar málsgreinar og X. viðauka, og að höfðu samráði við hagsmunaaðila og í nánú samstarfi við framkvæmdastjórnina, samþykka leiðbeiningar sem lýsa viðeigandi breytum sem varða gæði þjónustu, þ.m.t. breytum varðandi endanlega notendur með fötlun, þeim mæliaðferðum sem við eiga, innihaldi og birtingarsniði upplýsinganna og tilhögun gæðavottunar.

105. gr.

Gildistími og uppsögn samnings

1. Aðildarríkin skulu tryggja að skilyrði og ferli við uppsögn samnings hafi ekki letjandi áhrif á skipti á þjónustuveitanda og að samningar sem gerðir eru milli neytenda og veitenda almennrar rafrænnar fjarskiptaþjónustu annarrar en fjarskiptaþjónustu milli einstaklinga sem er óháð númerum og flutningsþjónustu sem notuð er til að veita þjónustu milli véla, kveði ekki á um skuldbindingartímabil sem er lengra en 24 mánuðir. Aðildarríkin geta samþykkt eða viðhaldið ákvæðum sem kveða á styttri hámarkssamningstímabil.

Þessi málsgrein skal ekki gilda að því er varðar lengd uppsetningarsamnings þar sem neytandi hefur samþykkt afborganir í aðgreindum samningi, eingöngu að því varðar lagningu efnislegra tenginga, einkum neta með mjög mikla flutningsgetu. Uppsetningarsamningur um lagningu efnislegrar tengingar skal ekki taka til endabúnaðar, s.s. beinis eða mótalds, og skal ekki koma í veg fyrir að neytendur nýti réttindi sín samkvæmt þessari grein.

2. Ákvæði 1. mgr. skulu einnig gilda um endanlega notendur sem eru örfyrirtæki eða lítill fyrirtæki eða samtök sem ekki eru rekin í hagnaðarskyni, nema þau hafi með skýrum hætti afsalað sér öllum þeim ákvæðum eða hluta þeirra.

3. Ef samningur eða landslög kveða á um sjálfvirka framlengingu samnings sem gildir í tiltekinn tíma fyrir rafræna fjarskiptaþjónustu aðra en fjarskiptaþjónustu milli einstaklinga sem er óháð númerum og aðra en flutningsþjónustu sem er notuð til að veita þjónustu milli véla, skulu aðildarríkin tryggja að eftir slíka framlengingu hafi endanlegir notendur rétt til að segja samningnum upp hvenær sem er innan eins mánaðar uppsagnarfrests að hámarki, að ákvörðun aðildarríkja, og án þess að stofna til kostnaðar nema gjaldsins af að fá þjónustuna meðan á uppsagnarfrestinum stendur. Áður en samningurinn er framlengdur sjálfkrafa, skulu veitendur upplýsa endanlega notendur með áberandi og tímanlegum hætti og á varanlegum miðli um lok samningsskuldbindingarinnar og um leiðir til að segja upp samningnum. Til viðbótar og á sama tíma, skulu veitendur gefa endanlegum notendum ráð um bestu gjaldskrár að því er varðar þjónustu þeirra. Veitendur skulu gefa endanlegum notendum upplýsingar um bestu gjaldskrár a.m.k. árlega.

4. Endanlegir notendur skulu hafa rétt til að segja upp samningi sínum án þess að stofna til frekari kostnaðar þegar tilkynnt er um breytingar á samningsskilyrðum af hálfu veitanda almennrar rafrænnar fjarskiptaþjónustu annarrar en fjarskiptaþjónustu milli einstaklinga sem er óháð númerum, nema að fyrirhuguðu breytingarnar hafi einungis í för með sér ávinning fyrir endanlega notandann, séu alfarið af stjórnsýslulegum toga og hafi engin neikvæð áhrif á endanlega notandann, eða eða séu lagðar beint á af Sambandinu eða með landslögum.

Veitendur skulu tilkynna endanlegum notendum með a.m.k. eins mánaðar fyrirvara um breytingar á samningsskilyrðunum og tilkynna þeim samtímis um rétt þeirra til að segja upp samningnum án þess að stofna til frekari kostnaðar ef þeir sætta sig ekki við nýju skilyrðin. Rétturinn til að segja upp samningnum skal vera nýtanlegur innan eins mánaðar frá tilkynningunni. Aðildarríkin geta framlengt það tímabil um allt að þrjú mánuði. Aðildarríkin skulu tryggja að tilkynningin sé sett fram á skýran og skiljanlegan hátt á varanlegum miðli.

5. Marktækt eða endurtekið misræmi á milli raunafkasta rafrænnar fjarskiptaþjónustu, annarrar en netaðgangsþjónustu eða fjarskiptaþjónustu milli einstaklinga sem er óháð númerum, og afkastanna sem gefin eru upp í samningnum skal teljast vera grundvöllur til að virkja þau úrræði sem standa neytandanum til boða í samræmi við landslög, þ.m.t. réttinn til að segja upp samningnum án kostnaðar.

6. Þar sem endanlegur notandi hefur rétt á að segja upp samningi um almenna rafræna fjarskiptaþjónustu, aðra en fjarskiptaþjónustu milli einstaklinga sem er óháð númerum, fyrir lok samþykktis samningstíma samkvæmt þessari tilskipun eða öðrum ákvæðum landslaga eða laga Sambandsins, skal endanlegi notandinn ekki þurfa að greiða neinar bætur aðrar en fyrir niðurgreiddan endabúnað sem hann heldur eftir.

Þar sem endanlegur notandi kys að halda endabúnaði úr pakka við samningslok, skulu bætur sem ber að greiða ekki vera meiri en virðið í réttu hlutfalli við tímalengd eins og samþykkt er við samningslok, eða það sem eftir stendur af þjónustugjaldinu til loka samningsins, eftir því hvort er minna.

Aðildarríkin geta ákvarðað aðrar aðferðir við að reikna út bótahlutfall, að því tilskildu að þær aðferðir leiði ekki til þess að bæturnar verði hærri en þær sem reiknaðar eru út í samræmi við aðra undirgrein.

Veitandinn skal aflétta öllum skilyrðum fyrir notkun endabúnaðarins á öðrum netum endurgjaldslaust á tímamarki sem aðildarríkin tilgreina og í síðasta lagi þegar bótageiðslan er innt af hendi.

7. Hvað varðar flutningsþjónustu sem er notuð til að veita þjónustu milli véla, skulu réttindin sem getið er í 4. og 6. mgr. aðeins nýtast endanlegum notendum sem eru neytendur, örfyrirtæki, lítil fyrirtæki eða samtök sem ekki eru rekin í hagnaðarskyni.

106. gr.

Þjónustuveitanda- og númeraflutningur

1. Við flutning á milli veitenda netaðgangspjónustu, skulu viðkomandi veitendur gefa endanlega notandanum fullnægjandi upplýsingar fyrir og meðan á flutningnum stendur og tryggja samfellu í netaðgangspjónustunni, nema það sé ekki tæknilega mögulegt. Veitandinn sem tekur á móti endanlega notandanum skal tryggja að virkjun netaðgangspjónustunnar fari fram innan stysta mögulega tíma, á degi og innan tímaramma sem sérstaklega hefur verið gert samkomulag um við endanlega notandann. Veitandinn sem endanlegi notandinn fer frá skal veita netaðgangspjónustu sína með sömu skilmálum þangað til móttökuveitandinn virkjar sína netaðgangspjónustu. Þjónustutap á meðan á flutningsferlinu stendur skal ekki vara lengur en í einn virkan dag.

Landsbundin stjórnvöld skulu tryggja að flutningsferlið sé skilvirkt og einfalt fyrir endanlega notandann.

2. Aðildarríkin skulu tryggja að allir endanlegir notendur með númer úr landsbundnu númeraskipulagi hafi rétt til þess að halda númerum sínum óski þeir þess, óháð því hvaða fyrirtæki veitir þjónustuna í samræmi við ákvæði C-hluta VI. viðauka.

3. Þar sem endanlegur notandi segir upp samningi, skulu aðildarríkin tryggja að hann geti haldið réttinum til að flytja númer úr landsbundna númeraskipulaginu til annars veitanda í a.m.k. einn mánuð eftir dagsetningu uppsagnarinnar, nema endanlegi notandinn hafni þeim rétti.

4. Landsbundin stjórnvöld skulu tryggja að verðlagning meðal veitenda sem tengist því að flytja númer sé kostnaðartengd, og að ekki séu lögð bein gjöld á endanlega notendur.

5. Flutningur númera og virkjun þeirra í kjölfarið skal fara fram eins fljótt og unnt er á þeim degi sem samið er um sérstaklega við endanlega notandann. Endanlegir notendur sem hafa gert samning um að flytja númer til nýs veitanda skulu fá það númer virkjað innan eins virks dags frá þeim degi sem samið er um við endanlega notandann. Ef flutningaferlið mistekst, skal veitandinn sem sér um flutninginn endurvirkja númer og tengda þjónustu endanlega notandans þar til flutningurinn tekst. Veitandinn sem sér um flutninginn skal halda áfram að veita þjónustu sína með sömu skilmálum og skilyrðum þar til þjónusta móttökuveitandans er virkjuð. Þjónustutap á meðan á flutningsferlinu milli veitenda og númeraflutningi stendur skal ekki í neinu tilviki vara lengur en í einn virkan dag. Rekstraraðilar aðgangsneta sem annað hvort veitendurnir sem sjá um flutninginn eða taka á móti notandanum, eða hvorir tveggja, nota, skulu tryggja að ekkert þjónustutap verði sem myndi hægja á flutningsferlinu.

6. Veitandinn sem tekur á móti notandanum skal leiða flutningsferlið sem sett eru fram í 1. og 5. mgr. og bæði veitendurnir sem taka á móti og sjá um flutninginn skulu vinna saman í góðri trú. Þeir skulu ekki seinka eða misbeita flutningsferlinu, né heldur flytja númer eða endanlega notendur án þess að hafa skýrt samþykki frá endanlegu notendunum. Samningum endanlegu notandanna við veitandann sem flutt er frá skal sagt upp sjálfkrafa þegar flutningsferlinu lýkur.

Landsbundin stjórnvöld geta kveðið á um ítarlegar reglur um flutningsferlin, að teknu tilliti til landsákvæða um samninga, tæknilegs gerleika og þörfinni á að viðhalda samfellu í þjónustu við endanlega notendur. Þetta skal taka til, þar sem það er tæknilegt mögulegt, kröfu um að flutningurinn verði framkvæmdur þráðlaust nema endalegur notandi óski eftir öðru. Landsbundin stjórnvöld skulu einnig gera videigandi ráðstafanir til að tryggja að endanlegir notendur séu upplýstir og verndaðir með fullnægjandi hætti meðan á flutningsferlunum stendur og séu ekki fluttir til annars veitanda án samþykkis þeirra.

Veitendur sem flutt er frá skulu endurgreiða, sé þess óskað, eftirstöðvar inneignar til neytenda í gegnum fyrirframgreiðsluþjónustu. Endurgreiðsla getur aðeins verið háð þóknun ef kveðið er á um slíkt í samningnum. Allar slíkar þóknanir skulu vera hóflegar og í réttu hlutfalli við raunverulegan kostnað sem veitandinn sem flutt er frá stofnar til.

7. Aðildarríkin skulu mæla fyrir um viðurlög í þeim tilvikum þar sem veitanda mistekst að uppfylla skuldbindingarnar sem mælt er fyrir um í þessari grein, þ.m.t. tafir eða misbeiting veitanda, eða fyrir hans hönd, á flutningi.
8. Aðildarríkin skulu mæla fyrir um reglur um bætur til endanlegra notenda frá veitendum þeirra á auðveldan og tímanlegan hátt í tilvikum þar sem veitanda mistekst að uppfylla skuldbindingarnar sem mælt er fyrir um í þessari grein, og í tilvikum þar sem tafir eða misbeiting verður í flutningsferlum, og vegna glataðra þjónustu- og uppsetningartíma.
9. Til viðbótar við upplýsingarnar sem krafist skv. VIII. viðauka, skulu aðildarríkin tryggja að endanlegir notendur séu upplýstir með fullnægjandi hætti um tilvist réttindanna til bóta sem um getur í 7. og 8. mgr.

107. gr.

Pakkatilboð

1. Ef þjónustupakki eða þjónustupakki og endabúnaður sem boðinn er neytanda samanstendur a.m.k. af netaðgangsjónustu eða almennri númeratengdri fjarskiptaþjónustu milli einstaklinga, skulu 3. mgr. 102. gr., 1. mgr. 103. gr., 105. gr. og 1. mgr. 106. gr. gilda um alla þætti pakkans, þ.m.t. að breyttu breytanda, þá sem falla annars ekki undir þessi ákvæði.
2. Þar sem neytandi hefur rétt samkvæmt lögum Sambandsins, eða landslögum í samræmi við lög Sambandsins, til að segja upp einhverjum þætti pakkans eins og um getur í 1. mgr. fyrir lok samþykka samningstímans, vegna vanefnda eða vöntunar á afhendingu, skulu aðildarríkin kveða á um að neytandinn hafi uppsagnarrétt að því er varðar alla þætti pakkans.
3. Áskrift að viðbótarþjónustu eða endabúnaði sem er útvegaður eða dreift af sama veitanda netaðgangsjónustu eða almennrar númeratengdrar fjarskiptaþjónustu milli einstaklinga skal ekki framlengja upphaflegan gildistíma samningsins sem slíki þjónustu eða endabúnaði er bætt við, nema neytandinn samþykki með skýrum hætti annað þegar hann gerist áskrifandi að viðbótarþjónustunni eða endabúnaðinum.
4. Ákvæði 1. og 3. mgr. skulu einnig gilda um endanlega notendur sem eru örfyrirtæki eða lítil fyrirtæki eða samtök sem ekki eru rekin í hagnaðarskyni, nema þau hafi með skýrum hætti afsalað sér öllum þeim ákvæðum eða hluta þeirra.
5. Aðildarríkin geta líka beitt 1. mgr. að því er varðar ömur ákvæði sem mælt er fyrir um í þessi bálki.

108. gr.

Tiltækileiki þjónustu

Aðildarríkin skulu gera allar nauðsynlegar ráðstafanir til að tryggja mesta mögulega tiltækileika talfjarskiptaþjónustu og netaðgangsjónustu sem veitt er um almenn rafræn fjarskiptanet við aðstæður eins og stórfellt nethrun eða við óviðráðanlegar aðstæður. Aðildarríkin skulu tryggja að veitendur talfjarskiptaþjónustu geri allar nauðsynlegar ráðstafanir til að tryggja óslitinn aðgang að neyðarþjónustu og órofna útsendingu almannavarnatilkynninga.

109. gr.

Neyðarfjarskipti og samevrópska neyðarnúmerið

1. Aðildarríkin skulu tryggja að allir endanlegir notendur þjónustunnar sem um getur í 2. mgr., þ.m.t. notendur almenningssíma, hafi aðgang að neyðarþjónustu í gegnum neyðarfjarskipti sem eru ókeypis og án þess að nota neins konar greiðslumiðil, með því að nota samevrópska neyðarnúmerið „112“ og hvaða landsneyðarnúmer sem aðildarríkin tilgreina.

Aðildarríkin skulu stuðla að aðgangi að neyðarþjónustu í gegnum samevrópska neyðarnúmerið „112“ frá rafrænum fjarskiptanetum sem eru ekki almenn en þaðan sem mögulegt er að hringja í almenn net, einkum þegar fyrirtækið sem ábyrgt er fyrir netinu býður ekki upp á annan valkost og auðveldan aðgang að neyðarþjónustu.

2. Aðildarríkin skulu, að höfðu samráði við landsbundin stjórnvöld og neyðarþjónustu og veitendur rafrænnar fjarskiptaþjónustu, tryggja að veitendur almennrar númeratengdrar fjarskiptaþjónustu milli einstaklinga, þar sem þessi þjónusta gerir endanlegum notendum kleift að hringja símtöl í númer í landsbundnu eða alþjóðlegu númeraskipulagi, veiti aðgang að neyðarþjónustu í gegnum neyðarfjarskipti við þá neyðarsímsvörunarstöð sem hentar best.

3. Aðildarríkin skulu tryggja að öllum neyðarfjarskiptum við samevrópska neyðarnúmerið „112“ sé svarað og brugðist við þeim með viðeigandi hætti sem hentar best landsbundnu skipulagi neyðarkerfa. Slíkum neyðarfjarskiptum skal svarað og brugðist við þeim a.m.k. jafnfljótt og skilvirkt og neyðarfjarskiptum við landsbundin neyðarnúmer, þar sem þau eru enn í notkun.

4. Framkvæmdastjórnin skal, eigi síðar en 21. desember 2020 og síðan á tveggja ára fresti, leggja skýrslu fyrir Evrópuþingið og ráðið um skilvirkni framkvæmdar samevrópska neyðarnúmersins „112“.

5. Aðildarríkin skulu tryggja að aðgangur endanlegra notenda með fötlun að neyðarþjónustu sé tiltækur í gegnum neyðarfjarskipti og sé jafngildur þeim sem aðrir endanlegi notendur njóta, í samræmi við lög Sambandsins um samræmingu aðgengiskrafna fyrir vörur og þjónustu. Framkvæmdastjórnin og landsbundin stjórnvöld eða önnur lögbær yfirvöld skulu gera viðeigandi ráðstafanir til að tryggja að þegar endanlegir notendur með fötlun ferðast í öðru aðildarríki hafi þeir aðgang að neyðarþjónustu til jafns við aðra endanlega notendur, án fyrirframskráningar ef mögulegt er. Þessar ráðstafanir skulu leitast við að tryggja rekstrarsamhæfi milli aðildarríkja og skulu vera byggðar, að því marki sem mögulegt er, á Evrópustöðlum eða -forskriftum sem mælt er fyrir um í samræmi við 39. gr. Slíkar ráðstafanir skulu ekki koma í veg fyrir að aðildarríkin samþykki viðbótarkröfur til þess að framfylgja markmiðunum sem sett eru fram í þessari grein.

6. Aðildarríkin skulu tryggja að upplýsingar um staðsetningu þess sem hringir séu gerðar tiltækar hentugustu neyðarsímsvörunarstöð án tafar eftir að neyðarfjarskiptum er komið á. Þetta skal taka til upplýsinga um staðsetningu úr netkerfum og, ef þær eru tiltækar, upplýsinga um staðsetningu þess sem hringir úr handtólum. Aðildarríkin skulu tryggja að ákvörðun og sending upplýsinga um staðsetningu þess sem hringir séu án endurgjalds fyrir endanlega notandann og neyðarsímsvörunarstöðina með vísan til neyðarfjarskipta við samevrópska neyðarnúmerið „112“. Aðildarríkjunum er heimilt að rýmka þessa skyldu þannig að hún taki til neyðarfjarskipta við landsbundin neyðarnúmer. Lögbær yfirvöld skulu, ef nauðsyn krefur að höfðu samráði við BEREC-hópin, mæla fyrir um viðmiðanir um nákvæmni og áreiðanleika uppgefnar staðsetningar þess sem hringir.

7. Aðildarríkin skulu tryggja að endanlegir notendur séu upplýstir á fullnægjandi hátt um tilvist og notkun samevrópska neyðarnúmersins „112“, og aðgangshætti þess, þ.m.t. með framtaksverkefnum sem miðast sérstaklega við einstaklinga sem ferðast milli aðildarríkja og endanlega notendur með fötlun. Upplýsingarnar skulu veittar á aðgengilegu formi, og fjalla um ólíkar gerðir fötlunar. Framkvæmdastjórnin skal styðja og auka við aðgerðir aðildarríkjanna.

8. Til þess að tryggja skilvirkan aðgang að neyðarþjónustu í gegnum neyðarfjarskipti við samevrópska neyðarnúmerið „112“ í aðildarríkjunum, skal framkvæmdastjórnin, að höfðu samráði við BEREC-hópin, samþykkja framseldar gerðir í samræmi við 117. gr., til viðbótar við 2., 5. og 6. mgr. þessarar greinar, um þær ráðstafanir sem nauðsynlegar eru til að tryggja samhæfi, rekstrarsamhæfi, gæði, áreiðanleika og samfellu í neyðarfjarskiptum í Sambandinu með vísan til upplýsingalausna varðandi staðsetningu þess sem hringir, aðgengi fyrir endanlega notendur með fötlun og beiningu til hentugustu neyðarsímsvörunarstöðvar. Samþykkinga skal fyrstu framseldu gerðina eigi síðar en 21. desember 2022.

Þessar framseldu gerðir skulu samþykktar með fyrirvara um, og skulu ekki hafa áhrif á, skipulag neyðarþjónustu þar sem aðildarríkin hafa áfram óskiptar valdheimildir.

BEREC-hópurinn skal halda gagnagrunn yfir E.164-númer neyðarþjónusta í aðildarríkjunum til að tryggja að þær geti haft samband hver við aðra milli aðildarríkja, ef önnur stofnun viðrheldur ekki slíkum gagnagrunni.

110. gr.

Almannaviðvörðunarkerfi

1. Aðildarríkin skulu, eigi síðar en 21. júní 2022, tryggja að þegar almannaviðvörðunarkerfi fyrir yfirvofandi eða yfirstandandi meiri háttar neyðarástand eru til staðar, séu opinberar viðvaranir sendar af veitendum númeratengdrar farfjarskiptaþjónustu milli einstaklinga til viðkomandi endanlegra notenda.

2. Þrátt fyrir 1. mgr. geta aðildarríkin ákvarðað að almannaviðvaranir séu sendar í gegnum almenna rafræna fjarskiptaþjónustu aðra en þá sem um getur í 1. mgr., og aðra en útvarpsþjónustu, eða í gegnum smáforrit fyrir snjalltæki sem nota netaðgangsbjónustu, að því tilskildu að skilvirkni almannaviðvörðunarkerfisins sé jafngild að því er varðar þekju og getu til að ná til endanlegra notenda, þ.m.t. þeirra sem aðeins eru staddir tímabundið á viðkomandi svæði, að teknu ítrasta tilliti til leiðbeininga BEREC-hópsins. Endanlegir notendur skulu geta tekið á móti almannaviðvörðunum með auðveldum hætti.

BEREC-hópurinn skal, fyrir 21. júní 2020, og að höfðu samráði við yfirvöldin sem sjá um neyðarsímsvörðunarsköðvar, birta leiðbeiningar um hvernig meta skal hvort skilvirkni almannaviðvörðunarkerfa samkvæmt þessari málsgrein sé jafngild skilvirkni þeirra sem heyra undir 1. mgr.

111. gr.

Jafngildur aðgangur og val endanlegra notenda með fötlun

1. Aðildarríkin skulu tryggja að lögbær yfirvöld tilgreini kröfur sem veitendur almennrar rafrænnar fjarskiptaþjónustu þurfa að uppfylla, til að sjá til þess að endanlegir notendur með fötlun:

- a) hafi aðgang að rafrænni fjarskiptaþjónustu, þ.m.t. viðkomandi samningsupplýsingum sem veittar eru skv. 102. gr., til jafns við það meirihluti endanlegra notenda nýtur og
- b) geti valið fyrirtæki og þjónustu á sama hátt og meirihluti endanlegra notenda.

2. Við beitingu ráðstafana þeirra sem um getur í 1. mgr. þessarar greinar skulu aðildarríkin hvetja til þess að farið sé að viðeigandi stöðlum eða forskriftum sem birtar eru í samræmi við 39. gr.

112. gr.

Númeraupplýsingaþjónusta

1. Aðildarríkin skulu tryggja að allir veitendur númeratengdrar fjarskiptaþjónustu milli einstaklinga sem úthlutar númerum úr númeraskipulagi verði við öllum réttmætum beiðnum um að láta í té, í þeim tilgangi að bjóða almenna númeraupplýsingaþjónustu og símaskrá, viðeigandi upplýsingar í umsömdu formi og með skilmálum sem eru sanngjarnir, kostnaðartengdir og án mismununar.

2. Landsbundin stjórnvöld skulu geta lagt skyldur og skilyrði á fyrirtæki sem stýra aðgangi endanlegra notenda í því skyni að veita upplýsingaþjónustu í samræmi við ákvæði 61. gr. Slíkar skyldur og skilyrði skulu vera hlutlæg, sanngjörn, án mismununar og gagnsæ.

3. Aðildarríkin skulu ekki viðhalda neins konar stjórnsýsluhömlum sem koma í veg fyrir að endanlegir notendur í einu aðildarríki fái beinan aðgang að upplýsingaþjónustu í öðru aðildarríki með símtali í talsímaþjónustu eða smáskilaboðum, og skal gera ráðstafanir til þess að tryggja slíkan aðgang í samræmi við 97. gr.

4. Þessi grein skal gilda með fyrirvara um kröfur í löggjöf Sambandsins um verndun persónuupplýsinga og einkalífs og einkum 12. gr. tilskipunar 2002/58/EB.

113. gr.

Rekstrarsamhæfi útvarpstækja í bíla, útvarpstækja og stafræns sjónvarpsbúnaðar fyrir neytendur

1. Aðildarríkin skulu tryggja rekstrarsamhæfi útvarpstækja í bíla og stafræns sjónvarpsbúnaðar fyrir neytendur í samræmi við XI. viðauka.

2. Aðildarríkin geta samþykkt ráðstafanir til að tryggja rekstrarsamhæfi annarra útvarpstækja fyrir neytendur, en takmarkað um leið áhrifin á markaðinn fyrir ódýr útvarpstæki og tryggja að slíkum ráðstöfunum sé ekki beitt á vörur þar sem útvarpstæki er alfarið aukabúnaður, s.s. snjallsíma, og á búnað sem radióáhugafólk nota.

3. Aðildarríkin skulu hvetja veitendur stafrænnar sjónvarpsþjónustu til að tryggja eftir því sem við á að stafræni sjónvarpsbúnaðurinn sem þeir láta endanlegum notendum sínum í té sé rekstrarsamhæfur svo að þar sem það er tæknilega mögulegt sé hægt að nota stafræna sjónvarpsbúnaðinn aftur með öðrum veitendum stafrænnar sjónvarpsþjónustu.

Með fyrirvara um 2. mgr. 5. gr. tilskipunar Evrópuþingsins og ráðsins 2012/19/ESB ⁽¹⁾ skulu aðildarríkin tryggja að þegar endanlegir notendur segja upp samningi sínum geti þeir skilað stafræna sjónvarpsbúnaðinum með gjaldfrjálsum og einföldum hætti, nema að veitandinn sýni fram á að hann sé að fullu rekstrarsamhæfur við stafrænan sjónvarpsbúnað annarra veitenda, þ.m.t. þeirra sem endanlegi notandinn hefur valið.

Stafrænn sjónvarpsbúnaður sem uppfyllir kröfur samhæfðra staðla sem tilvísanir hafa verið birtar til í Stjórnartíðindum Evrópusambandsins, eða hluta þeirra, skal teljast uppfylla kröfuna um rekstrarsamhæfi sem sett er fram í annarri undirgrein sem fellur undir þá staðla eða hluta þeirra.

114. gr.

Sendingarskyldur

1. Aðildarríkin geta lagt sanngjarnar sendingarskyldur á fyrirtæki í lögsögu sinni sem bjóða fram rafræn fjarskiptanet, notuð fyrir dreifingu hljóð- og sjónvarps til almennings, vegna sendinga á tilteknum hljóð- og sjónvarpsrásum og tengdri viðbótarþjónustu, einkum aðgangsjónustu til að tryggja endanlegum notendum með fötlun viðeigandi aðgang að þeim og gagna sem styðja tengdar sjónvarpsútsendingar og rafræna dagskrárvísa, ef verulegur fjöldi endanlegra notenda slíkra neta og þjónustu nota þau sem meginleið til að taka á móti útsendingum hljóðvarps- og sjónvarpsrása. Slíkar skyldur skal einungis leggja á þar sem þær eru nauðsynlegar til að uppfylla markmið er varða almannahagsmunum, sem hvert aðildarríkjanna um sig skilgreinir með skýrum hætti, og skulu þau vera hófleg og gagnsæ.

2. Aðildarríkin skulu, fyrir 21. desember 2019, og síðan á fimm ára fresti, endurskoða skyldurnar sem um getur í 1. mgr., nema aðildarríkin hafi framkvæmt slíka endurskoðun innan næstliðinna fjögurra ára.

⁽¹⁾ Tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 2012/19/ESB frá 4. júlí 2012 um raf- og rafeindabúnaðarúrgang (Stjtíð. ESB L 197, 24.7.2012, bls. 38).

3. Hvorki 1. mgr. þessarar greinar né 2. mgr. 59. gr. skulu hafa áhrif á getu aðildarríkjanna til að ákvarða viðeigandi þóknun, ef við á, að því er varðar ráðstafanir sem gripið hefur verið til í samræmi við þessa grein en tryggja jafnframt að við svipaðar aðstæður sé engin mismunun á meðferð þeirra sem bjóða rafræn fjarskiptanet og -þjónustu. Þar sem kveðið er á um þóknun skulu aðildarríkin tryggja að skyldan til að innan af hendi þóknun sé sett fram með skýrum hætti í landslögum, þ.m.t. ef við á, viðmiðanirnar sem notaðar eru til að reikna út slíka þóknun. Aðildarríkin skulu einnig tryggja að henni sé beitt á hóflegan og gagnsæjan hátt.

115. gr.

Framboð viðbótarþjónustu

1. Með fyrirvara um 2. mgr. 88. gr. skulu aðildarríkin tryggja að lögbær yfirvöld geti, í samvinnu við landsbundin stjórnvöld ef við á, krafist þess af öllum fyrirtækjum sem bjóða fram netaðgangspjónustu eða almenna númeratengda fjarskiptaþjónustu milli einstaklinga, að þau geri þá viðbótarþjónustu aðgengilega, alla eða að hluta, sem tilgreind er í B-hluta VI. viðauka, að því marki sem það er tæknilega mögulegt, ásamt þeirri viðbótarþjónustu, í heild eða að hluta, sem tilgreind er í A-hluta VI. viðauka.
2. Þegar 1. mgr. er beitt, geta aðildarríkin leitað út fyrir þá viðbótarþjónustu sem tilgreind er í A- og B-hluta VI. viðauka til að tryggja frekari neytendavernd.
3. Aðildarríki getur ákveðið að fella niður beitinguna á 1. mgr. á öllu eða hluta af yfirráðasvæði sínu ef það telur, að teknu tilliti til sjónarmiða hagsmunaaðila, að fullnægjandi aðgangur sé að þessari þjónustu.

116. gr.

Aðlögun viðauka

Framkvæmdastjórninni er falið vald til að samþykkja framseldar gerðir í samræmi við 117. gr. um breytingu á V., VI., IX., X. og XI. viðauka, svo umnt sé að taka til greina tækniþróun og félagslega þróun, eða breytingar á eftirspurn á mörkuðum.

IV. HLUTI

LOKAÁKVÆÐI

117. gr.

Beiting framsals

1. Framkvæmdastjórninni er falið vald til að samþykkja framseldar gerðir, sbr. þó skilyrðin sem mælt er fyrir um í þessari grein.
2. Framkvæmdastjórninni skal falið vald til að samþykkja framseldu gerðirnar, sem um getur í 75., 109. og 116. gr. í fimm ár á tímabili sem hefst 20. desember 2018. Framkvæmdastjórnin skal taka saman skýrslu um valdaframsalið eigi síðar en níu mánuðum fyrir lok fimm ára tímabilsins. Valdaframsalið skal framlengt með þegjandi samkomulagi um jafnlangan tíma, nema Evrópuþingið eða ráðið andmæli þeirri framlengingu eigi síðar en þremur mánuðum fyrir lok hvers tímabils.
3. Evrópuþinginu eða ráðinu er hvenær sem er heimilt að afturkalla framsal valdsins sem um getur í 75., 109. og 116. gr. Með ákvörðun um afturköllun skal bundinn endi á framsal valdsins sem tilgreint er í þeirri ákvörðun. Ákvörðunin öðlast gildi daginn eftir birtingu hennar í Stjórnartíðindum Evrópusambandsins eða síðar, á degi sem er tilgreindur í ákvörðuninni. Hún skal ekki hafa áhrif á lögmæti framseldra gerða sem þegar eru í gildi.
4. Áður en framseld gerð er samþykkt skal framkvæmdastjórnin hafa samráð við sérfræðinga, sem hvert aðildarríki hefur tilnefnt í samræmi við meginreglur sem mælt er fyrir um í samstarfssamningnum milli stofnana um betri lagasetningu frá 13. apríl 2016.

5. Um leið og framkvæmdastjórnin samþykkir framselda gerð skal hún samtímis tilkynna það Evrópuþinginu og ráðinu.

6. Framseld gerð, sem er samþykkt skv. 75, 109. og 116. gr. skal því aðeins öðlast gildi að Evrópuþingið eða ráðið hafi ekki haft uppi nein andmæli innan tveggja mánaða frá tilkynningu um gerðina til Evrópuþingsins og ráðsins eða ef bæði Evrópuþingið og ráðið hafa upplýst framkvæmdastjórnina, áður en fresturinn er liðinn, um þá fyrirætlan sína að hreyfa ekki andmælum. Þessi frestur skal framlengdur um tvo mánuði að frumkvæði Evrópuþingsins eða ráðsins.

118. gr.

Nefnd

1. Framkvæmdastjórnin skal njóta aðstoðar nefndar (hér á eftir nefnd „fjarskiptanefndin“). Þessi nefnd skal vera nefnd í skilningi reglugerðar (ESB) nr. 182/2011.

2. Hvað varðar framkvæmdargerðirnar sem um getur í annarri undirgrein 4. mgr. 28. gr. skal framkvæmdastjórnin njóta aðstoðar nefndarinnar um fjarskiptatíðniróf sem komið er á fót skv. 1. mgr. 3. gr. ákvörðunar nr. 676/2002/EB. Sú nefnd skal vera nefnd í skilningi reglugerðar (ESB) nr. 182/2011.

3. Þegar vísað er til þessarar málsgreinar gilda ákvæði 4. gr. reglugerðar (ESB) nr. 182/2011.

Þegar álit nefndarinnar skal fengið með skriflegri málsmeðferð skal þeirri málsmeðferð ljúka án niðurstöðu ef formaður nefndarinnar ákveður það eða nefndarmaður fer fram á það innan frestsins sem gefinn er til að skila álitinu. Í slíkum tilvikum skal formaður boða til fundar í nefndinni innan hæfilegs frests.

4. Þegar vísað er til þessarar málsgreinar skulu ákvæði 5. gr. reglugerðar (ESB) nr. 182/2011 gilda, að teknu tilliti til ákvæða 8. gr. hennar.

Þegar álit nefndarinnar skal fengið með skriflegri málsmeðferð skal þeirri málsmeðferð ljúka án niðurstöðu ef formaður nefndarinnar ákveður það eða nefndarmaður fer fram á það innan frestsins sem gefinn er til að skila álitinu. Í slíkum tilvikum skal formaður boða til fundar í nefndinni innan hæfilegs frests.

119. gr.

Upplýsingaskipti

1. Framkvæmdastjórnin skal veita fjarskiptanefndinni allar viðeigandi upplýsingar um niðurstöður úr reglulegu samráði við fulltrúa rekstraraðila netkerfa, þjónustuveitenda, notenda, neytenda, framleiðenda og verkálýðsfélaga, auk þriðju landa og alþjóðastofnana.

2. Fjarskiptanefndin skal, að teknu tilliti til stefnu Sambandsins í rafrænum fjarskiptum, stuðla að upplýsingaskiptum á milli aðildarríkjanna og á milli aðildarríkjanna og framkvæmdastjórnarinnar um ástand og þróun reglusetningar að því er varðar rafræn fjarskiptanet og -þjónustu.

120. gr.

Birting upplýsinga

1. Aðildarríkin skulu tryggja að uppfærðar upplýsingar, sem snerta framkvæmd þessarar tilskipunar séu birtar opinberlega með þeim hætti að tryggt sé að allir hagsmunaaðilar eigi greiðan aðgang að þeim. Þau skulu birta tilkynningu í stjórnartíðindum sínum þar sem fram kemur með hvaða hætti og hvar upplýsingarnar eru birtar. Fyrstu tilkynninguna skal birta fyrir 21. desember 2020 og eftir það skal birta tilkynningu í hvert skipti sem breyting verður á upplýsingunum sem þar er að finna.

2. Aðildarríkin skulu senda framkvæmdastjórninni afrit af öllum slíkum tilkynningum þegar þær eru birtar. Framkvæmdastjórnin skal dreifa upplýsingunum til fjarskiptanefndarinnar ef við á.

3. Aðildarríkin skulu tryggja að allar viðkomandi upplýsingar um réttindi, skilyrði, málsmeðferð, kostnað, gjöld og ákvarðanir varðandi almennu heimildirnar, afnotaréttinn og réttinn til uppsetningar aðstöðu séu birtar og uppfærðar með viðeigandi hætti þannig að aðgangur að þessum upplýsingum sé greiður fyrir alla hagsmunaaðila.
4. Þar sem upplýsingar sem um getur í 3. mgr. eru geymdar á mismunandi stjórnsýslustigum, einkum upplýsingar varðandi málsmeðferðarreglur og skilyrði fyrir réttindum til að setja upp aðstöðu, skal lögbæra yfirvaldið gera allar raunhæfar ráðstafanir með hliðsjón af kostnaði, til að búa til notendavænt yfirlit yfir allar slíkar upplýsingar, þ.m.t. upplýsingar um viðkomandi stjórnsýslustig og ábyrgt yfirvald, til að greiða fyrir umsóknum um réttindi til að setja upp aðstöðu.
5. Aðildarríkin skulu tryggja að sérstöku skyldurnar sem lagðar eru á fyrirtæki samkvæmt þessari tilskipun séu birtar og að varan og þjónustan sem tilgreind er, sem og landfræðilegir markaðir, séu auðkennd. Með fyrirvara um þörfina á að vernda viðskiptaleynd, skulu þau tryggja að uppfærðar upplýsingar séu gerðar aðgengilegar öllum þannig að tryggt sé að allir hagsmunaaðilar hafi greiðan aðgang að þeim upplýsingum.
6. Aðildarríkin skulu láta framkvæmdastjórninni í té upplýsingar sem þau birta opinberlega samkvæmt 5. mgr. Framkvæmdastjórnin skal gera þær upplýsingar tiltækar á aðgengilegan hátt og dreifa þeim til fjarskiptanefndarinnar ef við á.

121. gr.

Tilkynning og vöktun

1. Landsbundin stjórnvöld skulu tilkynna framkvæmdastjórninni eigin síðar en 21. desember 2020, og strax um allar breytingar eftir það, um heiti fyrirtækja sem hafa verið tilnefnd til að gegna alþjónustuskuldum skv. 2. mgr. 85. gr., 86. og 87. gr.
2. Landsbundin stjórnvöld skulu tilkynna framkvæmdastjórninni um heiti þeirra fyrirtækja, sem teljast hafa verulegan markaðsstyrk í skilningi þessarar tilskipunar, og skyldurnar sem eru lagðar á þau samkvæmt þessari tilskipun. Tilkynna skal framkvæmdastjórninni án tafar um allar breytingar, sem hafa áhrif á skyldurnar sem eru lagðar á fyrirtæki, eða um þau fyrirtæki sem ákvæði þessarar tilskipunar hafa áhrif á.

122. gr.

Endurskoðun

1. Framkvæmdastjórnin skal, eigi síðar en 21. desember 2025 og á fimm ára fresti eftir það, endurskoða framkvæmd þessarar tilskipunar og leggja skýrslu um það fyrir Evrópuþingið og ráðið.

Þessar endurskoðanir skulu einkum meta markaðsáhrif 3. mgr. 61. gr. og 76., 78. og 79. gr. og hvort fyrirframheimildir og aðrar heimildir til inngripa samkvæmt þessari tilskipun séu nægilegar til að gera landsbundnum stjórnvöldum kleift að takast á við fákeppnismarkaði þar sem samkeppni skortir og að tryggja að áframhald verði á samkeppni á rafrænum fjarskiptamörkuðum endanotendum til hagsbóta.

Í þessu skyni er framkvæmdastjórninni heimilt að krefjast upplýsinga frá aðildarríkjunum sem skulu veita þær án ótilhlýðilegrar tafar.

2. Framkvæmdastjórnin skal, eigi síðar en 21. desember 2025 og á fimm ára fresti eftir það, endurskoða umfang alþjónustu, einkum með tilliti til þess að leggja til við Evrópuþingið og ráðið að umfanginu verði breytt eða það endurskilgreint.

Sú endurskoðun skal fara fram í ljósi félagslegrar, efnahagslegrar og tæknilegrar þróunar, og taka m.a. tillit til hreyfanleika og gagnasendingahraða í ljósi ráðandi tækni sem meirihluti endanotenda notar. Framkvæmdastjórnin skal leggja skýrslu fyrir Evrópuþingið og ráðið varðandi niðurstöður endurskoðunarinnar.

3. BEREC-hópurinn skal, eigi síðar en 21. desember 2021 og á þriggja ára fresti eftir það, birta álit um landsbundna framkvæmd og virkni almennu heimildarinnar og áhrif hennar á starfsemi innri markaðarins.

Framkvæmdastjórninni er heimilt, að teknu ítrasta tillits til álits BEREC-hópsins, að birta skýrslu um beitingu II. kafla II. bólkis I. hluta og I. viðauka og leggja fram tillögu að nýrri löggjöf til að breyta þeim ákvæðum sem hún telur nauðsynlegt til að takast á við hindranir á eðlilegri starfsemi innri markaðarins.

123. gr.

Sértæk endurskoðun á réttindum endanotenda

1. BEREC-hópurinn skal fylgjast með markaðs- og tækniþróun sem tengist mismunandi tegundum rafrænnar fjarskiptaþjónustu og skal, eigi síðar en 21. desember 2021 og á þriggja ára fresti eftir það, eða að fenginni röstuddri beiðni frá a.m.k. tveimur aðildarríkjum hans, birta álit um þessa þróun og áhrif hennar á beitingu III. bólkis III. hluta.

Í álitinu skal BEREC-hópurinn meta að hvaða marki III. bólkur III. hluta uppfyllir markmiðin sem sett eru fram í 3. gr. Í álitinu skal einkum tekið tillit til umfangs III. bólkis III. hluta að því er varðar þær gerðir rafrænnar fjarskiptaþjónustu sem fjallað er um. Til að mynda grunnvöll að álitinu skal BEREC-hópurinn einkum greina:

- a) að hvaða marki endanotendur allra gerða rafrænnar fjarskiptaþjónustu hafa fjálst og upplýst val, þ.m.t. á grundvelli fullnægjandi samningsupplýsinga og geta auðveldlega skipt á milli veitenda rafrænnar fjarskiptaþjónustu,
- b) að hvaða marki skortur á því sem um getur í a-lið hefur leitt til markaðsröskunar eða tjóns fyrir endanotendur,
- c) að hvaða marki skilvirkum aðgangi að neyðarþjónustu er ógnað, einkum vegna aukinnar notkunar ónúmeratengdrar fjarskiptaþjónustu milli einstaklinga, skorts á rekstrarsamhæfi eða tækniþróunar,
- d) líklegan kostnað af hugsanlegri enduraðlögun skyldna í III. bólk III. hluta eða áhrifa á nýsköpun fyrir veitendur rafrænnar fjarskiptaþjónustu.

2. Framkvæmdastjórnin skal, að teknu ítrasta tillits til álits BEREC-hópsins, birta skýrslu um beitingu III. bólkis III. hluta og leggja fram tillögu að nýrri löggjöf til að breyta þeim bólk ef hún telur það nauðsynlegt til að tryggja að markmiðin sem sett eru fram í 3. gr. séu áfram uppfyllt.

124. gr.

Lögleiðing

1. Aðildarríki skulu samþykkja og birta nauðsynleg lög og stjórnsýslufyrirmæli til að fara að tilskipun þessari eigi síðar en 21. desember 2020. Þau skulu þegar í stað senda framkvæmdastjórninni texta þessara ráðstafana.

Aðildarríki skulu beita þessum ráðstöfunum frá og með 21. desember 2020.

Þegar aðildarríkin samþykkja þessar ráðstafanir skal vera í þeim tilvísun í þessa tilskipun eða þeim fylgja slík tilvísun þegar þær eru birtar opinberlega. Í þeim skal einnig vera yfirlýsing um að líta beri á tilvísanir í gildandi lögum og stjórnsýslufyrirmælum í tilskipanirnar sem eru felldar niður með þessari tilskipun sem tilvísanir í þessa tilskipun. Aðildarríkin skulu setja nánari reglur um slíka tilvísun og hvernig yfirlýsingin skal sett fram.

2. Þrátt fyrir ákvæði 1. mgr. þessarar greinar, skulu 2., 3. og 4. mgr. 53. gr. þessarar tilskipunar gilda frá og með 20. desember 2018 þar sem samhæfð skilyrði hafa verið sett með tæknilegum framkvæmdarráðstöfunum í samræmi við ákvörðun nr. 676/2002/EB til að gera notkun fjarskiptatíðnirófsins mögulega fyrir þráðlaus breiðbandsnet og -þjónustu. Í tengslum við fjarskiptatíðniróf sem samræmd skilyrði hafa ekki verið sett um fyrir 20. desember 2018, skulu 2., 3. og 4. mgr. 53. gr. þessarar tilskipunar koma til framkvæmda frá og með dagsetningunni þegar tæknilegu framkvæmdarráðstafanirnar eru samþykktar í samræmi við 4. gr. ákvörðunar nr. 676/2002/EB.

Þrátt fyrir ákvæði 1. mgr. þessarar greinar, skulu aðildarríkin beita ráðstöfununum sem nauðsynlegar eru til að fara að 54. gr. frá 31. desember 2020.

3. Aðildarríkin skulu senda framkvæmdastjórninni helstu ákvæði úr landslögum sem þau samþykkja um málefni sem tilskipun þessi nær til.

125. gr.

Niðurfelling

Tilskipanir 2002/19/EB, 2002/20/EB, 2002/21/EB, 2002/22/EB sem skráðar eru í A-hluta XII. viðauka eru felldar úr gildi frá og með 21. desember 2020, með fyrirvara um skuldbindingar aðildarríkjanna varðandi þá fresti til lögleiðingar og gildistökdagsetningar tilskipananna, sem eru tilgreindir í B-hluta XII. viðauka.

Ákvæði 5. gr. ákvörðunar nr. 243/2012/ESB eru felld úr gildi frá og með 21. desember 2020.

Líta ber á tilvísanir í niðurfelldu tilskipanirnar sem tilvísanir í þessa tilskipun og skulu þær lesnar í samræmi við samanburðartöfluna í XIII. viðauka.

126. gr.

Gildistaka

Tilskipun þessi öðlast gildi á þriðja degi eftir að hún birtist í *Stjórnartíðindum Evrópusambandsins*.

127. gr.

Viðtakendur

Tilskipun þessari er beint til aðildarríkjanna.

Gjört í Strassborg 11. desember 2018.

Fyrir hönd Evrópuþingsins,

A. Tajani

forseti.

Fyrir hönd ráðsins,

J. BOGNER-STRAUSS

forseti.

I. VIÐAUKI

SKRÁ YFIR SKILYRÐI SEM BINDA MÁ ALMENNUM HEIMILDUM, AFNOTARÉTTI AF FJARSKIPTATÍÐNIRÓFI OG AFNOTARÉTTI AF NÚMERAFORÐA

Í þessum viðauka er tæmandi skrá yfir skilyrðin sem binda má almennum heimildum fyrir rafrænum fjarskiptanetum og -þjónustu, nema ónúmeratengdri fjarskiptaþjónustu milli einstaklinga (A-hluti), rafrænum fjarskiptanetum (B-hluti), rafrænni fjarskiptaþjónustu, nema ónúmeratengdri fjarskiptaþjónustu milli einstaklinga (C-hluti), afnotarétti af fjarskiptatíðnirófi (D-hluti) og afnotarétti af númeraforða (E-hluti).

- A. Almenn skilyrði sem binda má almennt heimild
1. Umsýslugjöld í samræmi við 16. gr.
  2. Verndun persónuupplýsinga og friðhelgi einkalífs sem á sérstaklega við um rafræna fjarskiptasviðið í samræmi við tilskipun 2002/58/EB.
  3. Upplýsingar sem á að veita samkvæmt málsmeðferð við tilkynningu í samræmi við 12. gr. og í öðrum tilgangi sbr. 21. gr.
  4. Að gera lögbærum, landsyfirvöldum kleift að hlera með löglegum hætti í samræmi við reglugerð (ESB) 2016/679 og tilskipun 2002/58/EB.
  5. Notkunarskilmálar fyrir skilaboð frá stjórnvöldum til almennings til að vara almenning við yfirvofandi hættu og til að draga úr afleiðingum meiri háttar hamfara.
  6. Notkunarskilmálar við meiri háttar hamfarir eða neyðarástand á landsvisu til að tryggja fjarskipti milli neyðarþjónustu og yfirvalda.
  7. Aðgangsskyldur aðrar en þær sem kveðið er á um í 13. gr. sem gilda um fyrirtæki sem bjóða fram rafræn fjarskiptanet eða -þjónustu.
  8. Ráðstafanir sem eiga að tryggja að farið sé eftir stöðlunum eða forskriftunum sem um getur í 39. gr.
  9. Gagnsæisskyldur veitenda sem bjóða almenn fjarskiptanet sem veita rafræna fjarskiptaþjónustu sem er öllum aðgengileg til að tryggja tengingu enda á milli, í samræmi við markmið og meginreglur sem eru sett fram í 3. gr. og þar sem það er nauðsynlegt og hóflegt, aðgang lögbærra yfirvalda að slíkum upplýsingum sem þarf til að sannprófa áreiðanleika þeirra.
- B. Sérstök skilyrði sem binda má almennt heimild til að bjóða fram rafræn fjarskiptanet
1. Samtenging neta í samræmi við þessa tilskipun.
  2. „Sendingarskyldur“ í samræmi við þessa tilskipun.
  3. Ráðstafanir til verndunar lýðheilsu gegn rafsegulsviðum af völdum rafrænna fjarskiptaneta í samræmi við lög Sambandsins, að teknu ítrasta tilliti til tilmæla 1999/519/EB.
  4. Viðhald á heildstæði almennra fjarskiptaneta í samræmi við þessa tilskipun, þ.m.t. með skilyrðum til að koma í veg fyrir rafsegultruflanir milli rafrænna fjarskiptaneta eða -þjónustu í samræmi við tilskipun 2014/30/ESB.
  5. Öryggi almennra neta gagnvart óheimilum aðgangi í samræmi við tilskipun 2002/58/EB.
  6. Skilyrði fyrir notkun fjarskiptatíðnirófs í samræmi við 2. mgr. 7. gr. tilskipunar 2014/53/ESB þar sem slík notkun er ekki háð því að veittur sé einstakur afnotaréttur í samræmi við 1. mgr. 46. gr. og 48. gr. þessarar tilskipunar.
- C. Sérstök skilyrði sem binda má almennt heimild til að bjóða fram rafræn fjarskiptanet, að undanskilinni ónúmerabundinni fjarskiptaþjónustu milli einstaklinga
1. Rekstrarsamhæfi þjónustu í samræmi við þessa tilskipun.

2. Aðgengi endanotenda að númerum úr landsbundna númeraskipulaginu, almenna alþjóðlega frínúmerakerfinu (UIFN), og, þar sem það er tæknilega og efnahagslega hagkvæmt, úr númerakerfum annarra aðildarríkja, og skilyrði í samræmi við þessa tilskipun.
  3. Reglur um neytendavernd sem eiga sérstaklega við um rafræna fjarskiptasviðið.
  4. Takmarkanir með tilliti til sendingar á ólöglegu efni í samræmi við tilskipun 2000/31/EB og takmarkanir með tilliti til sendinga á skaðlegu efni í samræmi við tilskipun 2010/13/ESB.
- D. Skilyrði sem binda má afnotarétti af fjarskiptatíðnirófi
1. Skylda til að veita þjónustu eða nota gerð tækni innan marka 45. gr., þ.m.t. eftir því sem við á, kröfur um útbreiðslu og þjónustugæði.
  2. Virk og skilvirk notkun fjarskiptatíðnirófs í samræmi við þessa tilskipun.
  3. Tæknileg og rekstrarleg skilyrði sem nauðsynleg eru til að koma í veg fyrir skaðlegar truflanir og til að vernda lýðheilsu gegn rafsegulsviðum, að teknu ítrasta tilliti til tilmæla 1999/519/EB, ef þessi skilyrði eru frábrugðin þeim sem er að finna í almennu heimildinni.
  4. Hámarksgildistími í samræmi við 49. gr. með fyrirvara um hvers kyns breytingar á landsbundnum áætlunum um skiptingu tíðni.
  5. Framsal eða leiga réttinda að frumkvæði rétthafa og skilyrði fyrir slíku framsali í samræmi við þessa tilskipun.
  6. Gjöld fyrir afnotarétt í samræmi við 42. gr.
  7. Hvers kyns skuldbindingar sem fyrirtæki, sem hafa fengið afnotarétt, hafa gengist undir innan ramma ferlisins við veitingu eða endurnýjun heimildar áður en heimildin var veitt eða eftir atvikum, fyrir boð um umsókn um afnotarétt.
  8. Skyldur til að samnýta eða deila fjarskiptatíðnirófi eða heimila aðgang annarra notenda í tilgreindum héruðum eða á landsvísu að fjarskiptatíðnirófi.
  9. Skyldur samkvæmt viðeigandi alþjóðasamningum sem varða notkun fjarskiptatíðnirófs.
  10. Skyldur sem snerta sérstaklega notkun á fjarskiptatíðni í tilraunaskyni.
- E. Skilyrði sem binda má afnotarétti af númeraforða
1. Tilgreining þjónustu sem númerið skal nota fyrir, þ.m.t. hvers kyns kröfur sem tengjast veitingu þjónustunnar og, til að taka af allan vafa, meginreglur um taxa og hámarksverð sem geta átt við í tilgreindri númeraröð til að unnt sé að tryggja neytendavernd í samræmi við d-lið 2. mgr. 3. gr.
  2. Virk og skilvirk notkun númeraforða í samræmi við þessa tilskipun.
  3. Kröfur um númeraflutning í samræmi við þessa tilskipun.
  4. Skylda að veita upplýsingar um endanotendur úr almennri símaskrá í samræmi við 112. gr.
  5. Hámarksgildistími í samræmi við 94. gr. með fyrirvara um hvers kyns breytingar á landsbundna númeraskipulaginu.
  6. Framsal réttinda að frumkvæði rétthafa og skilyrði fyrir slíku framsali í samræmi við þessa tilskipun, þ.m.t. skyldur um að afnotaréttur af númeri sé bindandi fyrir öll fyrirtæki sem réttindin eru framseld til.
  7. Gjöld fyrir afnotarétt í samræmi við 95. gr.
  8. Hvers kyns skuldbindingar sem fyrirtæki, sem hefur fengið afnotarétt, hefur gengist undir við valaðferð sem byggjast á samkeppni eða samanburði.
  9. Skyldur samkvæmt viðeigandi alþjóðasamningum sem varða notkun númera.
  10. Skyldur varðandi notkun númera utan lögsagnarumdæmis innan Sambandsins til að tryggja neytendavernd og aðrar númeratengdar reglur í öðrum aðildarríkjum en því sem landskóðinn tilheyrir.

II. VIÐAUKI

SKILYRÐI FYRIR AÐGANGI AÐ STAFRÆNNI SJÓNVARPS- OG HLJÓÐVARPSÞJÓNUSTU SEM ER ÚTVARPAÐ TIL ÁHORFENDA OG HLUSTENDA Í SAMBANDINU

I. hluti

Skilyrði fyrir skilyrtum aðgangskerfum sem beita skal í samræmi við 1. mgr. 62. gr

Að því er varðar skilyrtan aðgang að stafrænni sjónvarps- og hljóðvarpsþjónustu sem er útvarpað til áhorfenda og hlustenda í Sambandinu óháð sendingaraðferðum verða aðildarríkin að tryggja, í samræmi við 62. gr., að eftirfarandi skilyrði gildi:

- a) öll fyrirtæki, sem veita skilyrta aðgangsjónustu, óháð sendingaraðferðum, sem veita stafrænni sjónvarps- og hljóðvarpsþjónustu aðgangsjónustu sem útvarpsrekendur treysta á til að ná til hvaða áhorfenda- eða hlustendahóps sem vera skal, skulu:
  - bjóða öllum útvarpsrekendum án mismununar og með sanngjörnum skilyrðum, sem samrýmast samkeppnislögum Sambandsins, tækniþjónustu sem gerir áhorfendum eða hlustendum, sem hafa fengið afhenta afruglara hjá rekstraraðilunum, kleift að taka á móti stafrænum útsendingum útvarpsrekendanna, og fara að samkeppnislögum Sambandsins,
  - færa sérstök reikningsskil yfir starfsemi þeirra sem rekstraraðilar skilyrts aðgangs.
- b) þegar réttihafar hugverkaréttar á sviði iðnaðar, að því er varðar skilyrt aðgangskerfi og vörur þeim tengdar, veita leyfi til framleiðenda neytendabúnaðar ber þeim að sjá til þess að það sé gert á réttlátan og sanngjarnan hátt og án mismununar. Að teknu tilliti til tæknilegra og viðskiptalegra þátta er rétt höfum óheimilt að setja þau skilyrði fyrir veitingu leyfa sem banna eða hindra með öðrum hætti að varan sé útbúin með:
  - annaðhvort stöðluðum skilfleti sem gefur möguleika á tengingum við ýmis önnur aðgangskerfi, eða
  - sérstökum útbúnaði sem tilheyrir öðru aðgangskerfi, að því tilskildu að leyfishafinn fullnægi viðeigandi sanngjörnum ákvæðum sem tryggja, að því er hann varðar, öryggi þeirra aðgerða sem rekstraraðilar skilyrtra aðgangskerfa stofna til.

II. hluti

Annar búnaður sem heimilt er að binda skilyrðum skv. d-lið 2. mgr. 61. gr.

- a) Aðgangur að forritaskilum,
- b) Aðgangur að rafrænum dagskrárvísnum.

III. VIÐAUKI

VIÐMIÐANIR TIL AÐ ÁKVARÐA HEILDSÖLUVERÐ FYRIR LÚKNINGU SÍMTALA

Meginreglur, viðmiðanir og breytur til að ákvarða heildsöluverð fyrir lúkningu símtala á mörkuðum fyrir farsíma- og fastlínusímtöl sem um getur í 1. mgr. 75. gr.:

- a) verðið skal vera byggt á endurheimt kostnaðar sem stofnað er til af virkum rekstraraðila; mat á raunverulegum kostnaði skal vera byggt á gangverði; kostnaðaraðferðafræði til að reikna út raunverulegan kostnað skal byggð á neðansækinni nálgun að líkanagerð sem notar langtímaspár um umferðartengdan kostnaðarauka við að veita lúkningarþjónustu fyrir símtöl í heildsölu til þriðju aðila,
- b) viðkomandi kostnaðarauki við lúkningarþjónustu fyrir símtöl í heildsölu skal ákvarðaður út frá mismuninum á milli langtímakostnaðar rekstraraðila við að veita alla þjónustu sína og heildarlangtímakostnaði rekstraraðilans við að veita ekki lúkningarþjónustu fyrir símtöl í heildsölu til þriðju aðila,
- c) aðeins þeim umferðartengda kostnaði sem komist væri hjá ef lúkningarþjónusta fyrir símtöl í heildsölu væri ekki veitt, skal úthlutað á viðeigandi kostnaðarauka við lúkningu,
- d) kostnaður sem tengdist viðbótarflutningsgetu nets skal aðeins talinn með að því marki sem hann er til kominn vegna þarfarinnar á því að auka flutningsgetu til að flytja meiri umferð fyrir lúkningu símtala í heildsölu,
- e) gjöld fyrir fjarskiptatíðniróf skulu undanskilin kostnaðarauka við lúkningu símtala í farsíma,
- f) aðeins sá heildsölurekstrarkostnaður skal talinn með sem er beint tengdur því að veita lúkningarþjónustu fyrir símtöl í heildsölu til þriðju aðila,
- g) allir rekstraraðilar fastra netkerfa skulu teljast veita lúkningarþjónustu fyrir símtöl fyrir sama einingarkostnað og virkur rekstraraðili, óháð stærð þeirra,
- h) hvað varðar rekstraraðila farneta, skal skilvirk lágmarksstærð miðuð við markaðshlutdeild sem er ekki undir 20%,
- i) viðeigandi aðferð fyrir afskriftir skal vera efnahagslegar afskriftir og
- j) val á tækni fyrir netin sem líkt er eftir skal vera framsýnt, byggt á IP-grunnneti, og taka tillit til hinnar ýmsu tækni sem líklegt er að verði notuð á gildistíma hámarksverðsins; ef um er að ræða föst net, skulu símtöl einungis teljast vera pakkaskipt.

IV. VIÐAUKI

VIÐMIÐANIR FYRIR MAT Á TILBOÐUM UM SAMEIGINLEGA FJÁRFESTINGU

Við mat á tilboðum um sameiginlega fjárfestingu skv. 1. mgr. 76. gr. skal landsbundið stjórnvald sannreyna hvort eftirfarandi viðmiðanir hafi a.m.k. verið uppfylltar. Landsbundin stjórnvöld geta tekið aðrar viðmiðanir til athugunar að því marki sem þær eru nauðsynlegar til að tryggja aðgengi mögulegra fjárfesta að sameiginlegu fjárfestingunni í ljósi sérstakra staðbundinna aðstæðna og markaðsgerðar:

- a) Tilboðið um sameiginlega fjárfestingu skal vera opið öllum fyrirtækjum án mismununar á endingartíma netsins sem byggt er samkvæmt tilboði um sameiginlega fjárfestingu. Fyrirtækið sem telst hafa verulegan markaðsstyrk getur haft í tilboðinu sanngjörn skilyrði varðandi fjárhagslega getu fyrirtækis, þannig að hugsanlegir meðfjárfestar þurfi t.d. að sýna fram á getu sína til að standa skil á greiðslum í áföngum sem útbreiðsla er áætluð eftir, samþykkt aðgerðaáætlunar sem útbreiðsla til meðallangs tíma er áætluð eftir, o.s.frv.
- b) Tilboðið um sameiginlega fjárfestingu skal vera gagnsætt:
  - tilboðið skal vera fáanlegt og auðfundið á vefsetri fyrirtækisins sem telst hafa verulegan markaðsstyrk,
  - ítarlegir skilmálar skulu látnir mögulegum fjárfestum í té án ástæðulausrar tafar hafi þeir sýnt áhuga, þ.m.t. félagsform samningsins um sameiginlega fjárfestingu og eftir því sem við á, viljayfirlýsing um stjórnarhætti sameiginlega fjárfestingaraðilans, og
  - ferlið, eins og t.d. vegvísirinn að stofnun og þróun sameiginlega fjárfestingarverkefnisins, skal ákveðið fyrirfram, skilmerkilega útskýrt með skriflegum hætti fyrir öllum mögulegum meðfjárfestum, og allir mikilvægir áfangar tilkynntir á skýran hátt öllum fyrirtækjum án mismununar.
- c) Tilboðið um sameiginlega fjárfestingu skal innihalda skilmála fyrir mögulega meðfjárfesta sem stuðla að sjálfbærri samkeppni til langs tíma, einkum:
  - skulu öllum fyrirtækjum boðnir sanngjarnir skilmálar og skilyrði án mismununar fyrir þátttöku í samningi um sameiginlega fjárfestingu miðað við tímann sem þau gerast aðilar, þ.m.t. með tilliti til fjárhagslegrar greiðslu sem nauðsynleg er til öflunar tiltekinna réttinda, með tilliti til þeirrar verndar sem meðfjárfestar hljóta í gegnum þau réttindi bæði meðan á byggingaráfanga og nýtingaráfanga stendur, t.d. með því að veita óhagganlegan afnotarétt (e. indefeasible rights of use) fyrir ætlaðan endingartíma nets sem fjárfest er í sameiginlega og með tilliti til skilyrða fyrir því að gerast aðili og mögulegri riftun samningsins um fjárfestingu. Skilmálar án mismununar í þessu samhengi þýðir ekki að öllum mögulegum meðfjárfestum séu boðnir nákvæmlega sömu skilmálar, þ.m.t. fjárhagslegir skilmálar, heldur að allar breytingar á skilmálunum skuli rökstuddar á grunni sömu hlutlægu, gagnsæju, fyrirsjáanlegu viðmiðana sem eru án mismununar, eins og t.d. fjöldi lína til endanotenda sem skuldbindingin tekur til.
  - Tilboðið skal vera sveigjanlegt með tilliti til verðmætis og tímasetningar skuldbindingarinnar sem hver meðfjárfestir býður, t.d. með samþykktum og hugsanlega hækkandi hundradshluta af línunum til endanotenda á tilteknu svæði, sem meðfjárfestar hafa möguleika á að skuldbinda sig til smátt og smátt og sem ákveðið er á einingarstigi sem gerir smærri meðfjárfestum með takmörkuð aðföng kleift að gerast meðfjárfestar með tiltölulega takmörkuðu umfangi og auka þátttöku sína smátt og smátt á meðan jafnframt er tryggt að fullnægjandi byrjunarskuldbinding sé til staðar. Ákvörðun fjárhagslegu greiðslunnar sem hver meðfjárfestir þarf að leggja fram þarf að endurspegla þá staðreynd að fyrstu fjárfestar taka meiri áhættu og leggja til fjármagn fyrr.
  - Framlag sem eykst með tímanum skal teljast réttlætjanlegt fyrir skuldbindingu sem gengist er undir á seinni stigum og fyrir nýja meðfjárfesta sem gerast aðilar að sameiginlegu fjárfestingunni eftir að verkefnið er hafið, til að endurspegla minnkandi áhættu og vinna gegn hvötum til að halda aftur af fjármagni á fyrri stigum.
  - Samningurinn um sameiginlega fjárfestingu skal heimila framsal réttinda sem meðfjárfestar hafa aflað til annarra meðfjárfesta eða til þriðju aðila sem eru viljugir til að ganga inn í samninginn um sameiginlega fjárfestingu með fyrirvara um að fyrirtækinu sem réttindin eru flutt til beri skylda til að uppfylla allar upphaflegu skyldur fyrirtækisins sem flutti réttindin samkvæmt samningnum um sameiginlega fjárfestingu.

- Meðfjárfestar skulu veita hver öðrum gagnkvæm réttindi og sanngjarna skilmála og skilyrði fyrir aðgangi að grunnvirkinu sem fjárfest er í sameiginlega í þeim tilgangi að veita þjónustu á frálíggjandi markaði, þ.m.t. til endanotenda, í samræmi við gagnsæ skilyrði sem skulu vera gagnsæ í tilboðinu um sameiginlega fjárfestingu og samningi sem fylgir í kjölfarið, einkum þar sem meðfjárfestar eru hver fyrir sig ábyrgir fyrir útbreiðslu tiltekinnna hluta netsins. Ef sameiginlegur fjárfestingaraðili e stofnaður, skal hann veita öllum meðfjárfestum aðgang að netinu, hvort heldur sem er beint eða óbeint, á grundvelli aðfangajafnræðiskvaðar og í samræmi við sanngjarna skilmála og skilyrði, þ.m.t. fjárhagsleg skilyrði sem endurspegla þá mismunandi áhættu sem einstakir meðfjárfestar taka.
- d) Tilboðið um sameiginlega fjárfestingu skal tryggja sjálfbæra fjárfestingu sem er líkleg til að uppfylla framtíðarþarfir, með því að breiða út netstök sem stuðla með áþreifanlegum hætti að útbreiðslu neta með mjög mikla flutningsgetu.

DRÖG

V. VIÐAUKI

LÁGMARKSÞJÓNUSTUHEILD SEM FULLNÆGJANDI BREIÐBANDSAÐGANGUR AÐ NETÞJÓNUSTU Í SAMRÆMI VIÐ 3. MGR.
84. GR. SKAL GETA STUTT

- 1) Tölvupóstur
- 2) leitarvélur sem gera kleift að leita að og finna allar gerðir upplýsinga
- 3) tæki til undirstöðuþjálfnar og menntunar á Netinu
- 4) vefblöð eða -fréttir
- 5) kaupa eða panta vörur eða þjónustu á Netinu
- 6) atvinnuleit og atvinnuleitartæki
- 7) tengslamyndun í atvinnuskyni
- 8) bankaviðskipti á Netinu
- 9) rafræn stjórnslá
- 10) samfélagsmiðlar og snarboð
- 11) símtöl og myndsímtöl (staðalgæði)

VI. VIÐAUKI

LÝSING Á AÐSTÖÐU OG ÞJÓNUSTU SEM UM GETUR Í 88. GR. (ÚTGJALDASTJÓRNUN), 115. GR. (VIÐBÓTARAÐSTAÐA) OG 106. GR. (SKIPTI Á VEITANDA OG NÚMER AFLUTNINGUR)

A-hluti

Aðstaða og þjónusta sem um getur í 88. og 115. gr.

Þegar honum er beitt á grundvelli 88. gr. gildir A-hluti um neytendur og aðra flokka endanotenda þar sem aðildarríkin hafa rýmkað hóp haghafa skv. 2. mgr. 88. gr.

Þegar honum er beitt á grundvelli 115. gr. gildir A-hluti um þá flokka endanotenda sem aðildarríkin ákvarða, nema hvað varðar c-, d- og g-lið þessa hluta sem gilda aðeins um neytendur.

a) Sundurliðaðir reikningar

Aðildarríkjunum ber að tryggja að lögbær yfirvöld, ef við á í samvinnu við landsbundin stjórnvöld, geti, með fyrirvara um kröfur viðeigandi löggjafar um verndun persónuupplýsinga og einkalífs, mælt fyrir um grunnstig sundurliðaðra reikninga sem veitendum ber að bjóða endanotendum ókeypis til að þeir geti:

- i) sannprófað og stjórnað gjöldum sem þeir stofna til vegna notkunar netaðgangsjónustu eða talfjarskiptaþjónustu, eða númeratengdri fjarskiptaþjónustu milli einstaklinga ef um er að ræða 115. gr. og
- ii) fylgst með notkun og útgjöldum með fullnægjandi hætti og þar með haft að nokkru leyti stjórn á reikningum sínum.

Heimilt er, eftir því sem við á, að bjóða endanotendum frekari sundurliðun gegn sanngjörnu gjaldi eða endurgjaldslaust.

Slíkir sundurliðaðir reikningar skulu tilgreina með skýrum hætti deili á afhendingaraðilanum og tímalengd þjónustu sem símatorgsnúmer gjaldfæra nema að endanotandinn hafi óskað eftir að þær upplýsingar séu ekki birtar.

Upphringingar, sem eru endanotendum sem hringja að kostnaðarlausu, þar með taldar upphringingar í hjálparlínur, skal ekki tilgreina í sundurliðuðum reikningi endanotandans sem hringir.

Landsbundin stjórnvöld geta krafist þess að rekstraraðilar bjóði númerabirtingu án endurgjalds.

b) Valvis stöðvun úthringinga eða SMS eða MMS á yfirverði, eða, þar sem það er tæknilega mögulegt, annars konar samsvarandi hugbúnaður, án endurgjalds

Um er að ræða þjónustu þar sem endanotandi getur farið þess á leit við veitanda talsímaþjónustu, eða númeratengdrar fjarskiptaþjónustu milli einstaklinga ef um er að ræða 115. gr., að skilgreindar úthringingar eða SMS eða MMS á yfirverði verði stöðvuð eða úthringingar í nánar tilgreindar gerðir númera, að kostnaðarlausu.

c) Fyrirframgreiðslukerfi

Aðildarríkjunum ber að tryggja að lögbær yfirvöld, ef við á í samvinnu við landsbundin stjórnvöld, geti krafist þess af veitendum að þeir bjóði neytendum leiðir til að greiða fyrir fram fyrir aðgang að almenna, rafræna fjarskiptanetinu og notkun á talsímaþjónustu, eða netaðgangsjónustu, eða númeratengdri fjarskiptaþjónustu milli einstaklinga ef um er að ræða 115. gr.

d) Greiðslu stofngjalda dreift á lengra tímabil

Aðildarríkjunum ber að tryggja að lögbær yfirvöld, ef við á í samvinnu við landsbundin stjórnvöld, geti krafist þess af veitendum að þeir heimili neytendum að greiða fyrir tengingu við almenna, rafræna fjarskiptanetið með greiðslum sem dreift er á lengra tímabil.

e) Ógreiddir reikningar

Aðildarríkin skulu heimila tiltekna ráðstafanir, sem skulu vera hóflegar, án mismununar og birtar, vegna ógreiddra reikninga sem gefnir eru út af veitendum. Í þessum ráðstöfunum skal kveðið á um að endanotanda sé gert viðvart með hæfilegum fyrirvara eigi að loka fyrir þjónustu eða rjúfa tengingar. Að frátöldum tilvikum þar sem um svik er að ræða, endurtekinn drátt á greiðslu reikninga eða að þeir séu ekki greiddir skal með þessum ráðstöfunum tryggt, að því marki sem það er tæknilega mögulegt, að

einungis sé gert hlé á þeirri þjónustu sem um ræðir. Einungis skal loka á þjónustu vegna ógreiddra reikninga eftir að endanotandanum hefur verið gert viðvart með hæfilegum fyrirvara. Aðildarríkjunum er heimilt að gefa frest, þar sem takmörkuð þjónusta er veitt áður en algerlega er lokað á þjónustuna, þar sem einungis símtöl, sem eru endanotandanum að kostnaðarlausu (t.d. símtöl í 112), og lágmarksaðgangur að netaðgangsjónustu sem er skilgreindur af aðildarríkjum í ljósi landsbundinna aðstæðna, eru heimilud.

f) Ráðgjöf um verð

þ.e. þjónusta þar sem endanotendur geta farið fram á að veitandi gefi upplýsingar um lægri gjöld, ef í boði eru.

g) Stýring kostnaðar

þ.e. þjónusta þar sem veitendur bjóða aðrar leiðir, ef lögbær yfirvöld, ef við á í samvinnu við landsbundin stjórnvöld, telja það viðeigandi, að stýra kostnaði talsímaþjónustu eða netaðgangsjónustu, eða númeratengdri fjarskiptaþjónustu milli einstaklinga ef um er að ræða 115. gr., þ.m.t. tilkynningar án endurgjalds til neytenda ef um er að ræða óeðlilegt eða óhóflegt neyslumynstur.

h) Þjónusta til að slökkva á reikningagerð þriðju aðilum

þ.e. þjónusta þar sem endanotendur geta slökkt á getu þjónustuveitenda sem eru þriðju aðilar til að nota reikning veitanda netaðgangsjónustu eða veitanda fjarskiptaþjónustu milli einstaklinga sem er öllum aðgengileg til að gjaldfæra fyrir vöru sína eða þjónustu.

B-hluti

Þjónusta sem um getur í 115. gr.

a) Númerabirting

þ.e. aðilinn sem hringt er í sér númer aðilans sem hringir áður en símtalið hefst.

Þessa þjónustu skal veita í samræmi við viðeigandi löggjöf um verndun persónuupplýsinga og einkalífs, einkum tilskipun 2002/58/EB.

Rekstraraðilar skulu að því marki sem er tæknilega mögulegt leggja fram gögn og merki til að auðvelda framboð númerabirtingar og tónvals út fyrir landamæri aðildarríkjanna.

b) Framsending eða aðgangur að tölvupósti eftir uppsögn samnings við veitanda netaðgangsjónustu.

Þessi þjónusta skal, sé hennar óskað og þá án endurgjalds, gera endanotendum sem segja upp samningi sínum við veitanda netaðgangsjónustu kleift að komast í tölvupóst sem þeim hefur borist á tölvupóstfang eða -föng sem byggja á verslunarheiti eða vörumerki fyrri veitanda, á tímabili sem landsbundin stjórnvöld telja nauðsynlegt og hóflegt, eða að flytja tölvupósta sem sendir voru á það eða þau tölvupóstföng á þessu tímabili á nýtt tölvupóstfang sem endanotandinn tilgreinir.

C-hluti

Framkvæmd ákvæða um númeraflutning sem um getur í 106. gr.

Krafan um að allir endanotendur með númer úr landsbundnu númeraskipulagi, sem þess óska, geti haldið númeri sínu/númerum sínum, óháð því hvaða fyrirtæki veitir þjónustuna, skal eiga við:

a) á tilteknum stað ef um er að ræða svæðisnúmer og

b) hvar sem er ef um er að ræða ósvæðisbundin númer.

Þessi hluti gildir hins vegar ekki um flutning númera milli neta, sem veita þjónustu á föstum stað, og farsímakerfa.

VII. VIÐAUKI

ÚTREIKNINGUR Á HREINUM KOSTNAÐI, EF EINHVER ER, VIÐ ALÞJÓNUSTUSKYLDUR OG FYRIRKOMULAG VIÐ JÖFNUNARGREIÐSLUR EÐA VIÐ KOSTNAÐARSKIPTINGU Í SAMRÆMI VIÐ 89. OG 90. GR.

A-hluti

Útreikningur á hreinum kostnaði

Alþjónustuskyldur eru skyldur sem aðildarríki leggja á fyrirtæki varðandi veitingu alþjónustu eins og sett er fram í 84. til 87. gr.

Landsbundin stjórnvöld skulu leita allra leiða til að tryggja fyrirtækjum viðeigandi hvata (hvort sem þau eru tilnefnd eða ekki) til að rækja alþjónustuskyldur með kostnaðarhagkvæmum hætti. Við útreikning skal reikna hreinan kostnað við alþjónustuskyldu sem mismun á hreinum kostnaði fyrirtækis, sem er gert skylt að veita alþjónustu, og hreinum kostnaði án alþjónustuskyldu. Vandlega skal hugað að því að meta með réttum hætti kostnað sem fyrirtæki hefði kosið að komast hjá hefði ekki verið um neinar alþjónustuskyldur að ræða. Við útreikning á hreinum kostnaði skal meta ávinning, þ.m.t. óefnisleg hlunnindi, sem rekstraraðili, sem veitir alþjónustu, nýtur.

Útreikningur skal grundvallast á kostnaði sem hægt er að heimfæra á:

- i) Þætti í viðkomandi þjónustu sem aðeins er hægt að veita með tapi eða hafa í för með sér meiri kostnað en eðlilegt getur talist í viðskiptum.

Undir þennan flokk geta fallið þjónustuþættir eins og neyðarsímapjónusta, tilteknir almenningssímar, tiltekin þjónusta eða búnaður fyrir endanlega notendur með fötlun o.s.frv.,

- ii) Tiltekna endanotendur eða hópa endanotenda sem aðeins er hægt að þjóna með tapi eða með meiri kostnaði en eðlilegt getur talist í viðskiptum, að teknu tilliti til kostnaðar og tekna vegna starfrækslu viðkomandi nets og þjónustu og þeirra meðaltalsgjalda sem aðildarríkið ákveður á því landsvæði.

Undir þennan flokk falla þeir notendur og hópar notenda sem fengju enga þjónustu hjá rekstraraðila sem starfaði á viðskiptagrunnvelli og væri ekki skylt að veita alþjónustu.

Útreikningur á hreinum kostnaði við sérstaka þætti alþjónustuskyldna skal fara fram aðskilið og með þeim hætti að komist sé hjá því að tvítelja hvers kyns bein eða óbein hlunnindi og kostnað. Hreinan heildarkostnað fyrirtækis, sem hlýst af alþjónustuskyldu, skal reikna sem summuna af hreinum kostnaði sem hlýst af tilteknum þáttum alþjónustuskyldu, að teknu tilliti til hvers kyns óefnislegra hlunninda. Landsbundið stjórnvald ber ábyrgðina á því að sannprófa hver sé hreinn kostnaður.

B-hluti

Jöfnunargreiðslur vegna hreins kostnaðar við alþjónustuskyldur

Endurheimt eða fjármögnun hreins kostnaðar við alþjónustuskyldur krefst þess að fyrirtækjum, sem hafa alþjónustuskyldum að gegna, séu greiddar jöfnunargreiðslur fyrir þjónustu, sem þau veita, sem er ekki veitt á venjulegum viðskiptagrundvelli. Þar sem slíkar jöfnunargreiðslur fela í sér tilfærslu fjármagns skulu aðildarríkin tryggja að þær séu gerðar með þeim hætti að þær séu hlutlægar, gagnsæjar, án mismununar og hóflegar. Þetta hefur í för með sér að millifærslurnar valda minnstu mögulegri röskun á samkeppni og eftirspurn.

Í samræmi við 3. mgr. 90. gr. skal fyrirkomulag við skiptingu kostnaðar, sem grundvallast á sjóði, miðast við gagnsæjar og hlutlausar leiðir til að innheimta framlög og koma í veg fyrir hættuna á tvöfaldrí álagningu framlaga sem leggjast bæði á afurðir og aðföng fyrirtækja.

Óháði aðilinn, sem fer með stjórn sjóðsins, skal bera ábyrgð á því að innheimta framlög frá fyrirtækjum sem metið hefur verið að beri skylda til að taka þátt í hreinum kostnaði við alþjónustuskyldur í aðildarríkinu og hafa yfirumsjón með millifærslu upphæða eða umsýslugreiðslum til fyrirtækja sem eiga rétt á að fá greiðslur úr sjóðnum.

VIII. VIÐAUKI

KRÖFUR UM UPPLÝSINGAR SEM VEITA Á Í SAMRÆMI VIÐ 102. GR. (UPPLÝSINGAKRÖFUR VEGNA SAMNINGA)

- A. Upplýsingakröfur fyrir veitendur rafrænnar fjarskiptaþjónustu sem er aðgengileg öllum annarrar en flutningsþjónustu sem notuð er til að veita þjónustu milli véla

Veitendur rafrænnar fjarskiptaþjónustu sem er öllum aðgengileg annarrar en flutningsþjónustu sem notuð er til að veita þjónustu milli véla, skulu veita eftirfarandi upplýsingar:

- 1) sem hluta af megineinkennum hverrar þjónustu sem veitt er, lágmarksstig þjónustugæða að því marki sem slíkt er í boði, og fyrir þjónustu aðra en netaðgangþjónustu, þá tilteknu gæðaþætti sem tryggðir eru.

Þar sem ekkert lágmarksstig þjónustugæða er í boði, skal setja fram yfirlýsingu þess efnis,

- 2) sem hluta af verðupplýsingum, þar og að því marki sem við á, viðkomandi verð fyrir að virkja rafrænu fjarskiptaþjónustuna og endurtekin eða notkunartengd gjöld,

- 3) sem hluta af upplýsingum um gildistíma samningsins og skilyrðin fyrir endurnýjun og riftun hans, þ.m.t. hugsanleg riftunargjöld, að því marki sem slík skilyrði gilda:

i) alla lágmarksnotkun eða lengd sem krafist er til þess að ávinningur verði af kynningarskilmálum,

ii) öll gjöld vegna flutnings og jöfnunargreiðslur og endurgreiðslufyrirkomulag vegna tafa eða misnotkunar á flutningi, auk upplýsinga um viðkomandi málsmeðferðarreglur,

iii) upplýsingar um réttindi neytenda sem nota fyrirframgreiðsluþjónustu til endurgreiðslu, sé þess óskað, á eftirstöðvum inneignar kom til flutnings, eins og sett er fram í 6. mgr. 106. gr.,

iv) gjöld sem kunna að vera gjaldfallin við riftun samningsins, þ.m.t. upplýsingar um aflæsingu endabúnaðar og hvers kyns endurheimt kostnaðar að því er varðar endabúnað,

- 4) hvers kyns jöfnunargreiðslu- og endurgreiðslufyrirkomulag, þ.m.t. eftir atvikum skýra vísun til réttinda neytenda, sem gildir ef þjónustugæðin sem samið er um eru ekki uppfyllt eða ef veitandi bregst með ófullnægjandi hætti við öryggisatviki, ógn eða veikleikum,

- 5) tegundir aðgerða sem veitandi má grípa til til að bregðast við öryggisatvikum, ógn eða veikleikum.

- B. Upplýsingakröfur fyrir veitendur netaðgangþjónustu og fjarskiptaþjónustu milli einstaklinga sem er aðgengileg öllum

- I. Til viðbótar við kröfurnar sem settar eru fram í A-hluta, skulu veitendur netaðgangþjónustu og fjarskiptaþjónustu milli einstaklinga sem er aðgengileg öllum veita eftirfarandi upplýsingar:

- 1) sem hluta af megineinkennum hverrar þjónustu sem veitt er:

i) lágmarksstig þjónustugæða að því marki sem slíkt er í boði, go að teknu ítrasta tilliti til BEREC-viðmiðunarreglnanna sem samþykktar eru í samræmi við 2. mgr. 104. gr. varðandi:

— netaðgangþjónustu: a.m.k. biðtíma, flökt og pakkatap,

— fjarskiptaþjónustu milli einstaklinga sem aðgengileg öllum þar sem þeir hafa stjórn á a.m.k. hluta staka í netinu eða eru með þjónustusamning þess efnis við fyrirtæki sem veita aðgang að netinu: a.m.k. hvenær upphafleg tenging mun eiga sér stað, líkur á bilun, tafir á upphringingu í samræmi við X. viðauka og

ii) með fyrirvara um réttindi endanotenda til að nota endabúnað að eigin vali í samræmi við 1. mgr. 3. gr. reglugerðar (ESB) 2015/2120, skilyrði, þ.m.t. gjöld, sem veitandinn leggur á fyrir notkun endabúnaðar sem hann útvegar,

- 2) sem hluta af verðupplýsingum, þar og að því marki sem við á, viðkomandi verð fyrir að virkja rafrænu fjarskiptaþjónustuna og endurtekin eða notkunartengt gjöld:
- i) upplýsingar um tiltekna gjaldskrá eða gjaldskrár samkvæmt samningnum og fyrir hverja gjaldskrá tegundir þjónustu sem í boði eru, þ.m.t. eftir atvikum, fjarskiptamagn (eins og MB, mínútur, skilaboð) sem innifalið er á hverju reikningstímabili, og verð fyrir viðbótar fjarskiptaeyningar,
  - ii) ef um er að ræða gjaldskrá eða gjaldskrár með fyrirframákveðnu fjarskiptamagni, möguleikann fyrir neytendur til að geyma ónotað magn frá fyrra reikningstímabili fram á næsta reikningstímabil, þar sem þessi möguleiki er innifalinn í samningnum,
  - iii) þjónustu til að vernda gagnsæi reikninga og fylgjast með notkun.
  - iv) gjaldskráupplýsingar varðandi númer eða þjónustu sem er háð sérstökum verðlagningarskilyrðum, hvað varðar einstaka þjónustuflokka geta lögbær yfirvöld, í samvinnu ef við á við landsbundin stjórnvöld, farið fram á að slíkar upplýsingar verði veittar rétt áður en samtalsstengingu er komið á eða tengingu við veitanda þjónustunnar,
  - v) fyrir þjónustupakka og pakka sem innihalda bæði þjónustu og endabúnað, verð einstakra þátta pakkans að því marki sem þeir eru líka settir á markað sérstaklega,
  - vi) upplýsingar og skilyrði, þ.m.t. gjöld, fyrir viðhaldsþjónustu, viðhald og aðstoð við viðskiptavinum og
  - vii) með hvaða hætti hægt er að nálgast uppfærðar upplýsingar um allar viðeigandi gjaldskrár og viðhaldsgjöld,
- 3) sem hluta af upplýsingum um gildistíma samningsins fyrir þjónustupakka og skilyrðin fyrir endurnýjun og riftun hans, þ.m.t. hugsanleg riftunargjöld fyrir pakkann eða hluta hans, eftir atvikum,
- 4) með fyrirvara um ákvæði 13. gr. reglugerðar (ESB) 2016/679, upplýsingar um hvaða persónuupplýsingar skuli veittar áður en þjónustan er veitt eða er safnað í tengslum við veitingu þjónustunnar,
- 5) upplýsingar um vörur og þjónustu sem er hönnuð fyrir endanlega notendur með fötlun og hvernig hægt er að nálgast uppfærða útgáfu af þessum upplýsingum,
- 6) hvernig hefja skal málsmeðferð til að leysa deilumál, þ.m.t. landsbundin deilumál og deilumál yfir landamæri, í samræmi við 25. gr.,
- II. Til viðbótar við kröfurnar sem settar eru fram í A-hluta og samkvæmt I. lið, skulu veitendur númeratengdrar fjarskiptaþjónustu milli einstaklinga sem er aðgengileg öllum veita eftirfarandi upplýsingar:
- 1) um allar hömlur á aðgangi að neyðarþjónustu eða upplýsingum um staðsetningu innhringjanda vegna þess að það er ekki tæknilega framkvæmanlegt að svo miklu leyti sem þjónustan heimilar endanotendum að hringja símtöl í númer í landsbundnu eða alþjóðlegu númeraskipulagi,
  - 2) rétt endanotenda til að ákvarða hvort persónuupplýsingar þeirra eru skráðar, og um hvaða gögn er að ræða, í samræmi við 12. gr. tilskipunar 2002/58/EB,
- III. Til viðbótar við kröfurnar sem settar eru fram í A-hluta og skv. I. lið, skulu veitendur netaðgangspjónustu einnig veita upplýsingarnar sem krafist er samkvæmt 1. mgr. 4. gr. reglugerðar (ESB) 2015/2120.

IX. VIÐAUKI

UPPLÝSINGAR SEM BIRTA Á Í SAMRÆMI VIÐ 103. GR. (GAGNSÆI OG BIRTING UPPLÝSINGA)

Lögbært yfirvald, í samvinnu við landsbundið stjórnvald ef við á, er ábyrgt fyrir því að tryggja að upplýsingarnar í þessum viðauka séu birtar í samræmi við 103. gr. Lögbæra yfirvaldið, í samvinnu við landsbundna stjórnvaldið ef við á, skal ákveða hvaða upplýsingar er viðeigandi að birta af hálfu veitenda netaðgangspjónustu eða fjarskiptapjónustu milli einstaklinga sem er aðgengileg öllum, og hvaða upplýsingar lögbæra yfirvaldið sjálft birtir, í samvinnu við landsbundna stjórnvaldið ef við á, til að tryggja að allir endanotendur geti tekið upplýstar ákvarðanir. Ef það þykir eiga við, geta lögbær yfirvöld, í samvinnu við landsbundin stjórnvöld ef við á, komið á sjálfseftirliti eða sameiginlegu eftirliti áður en nokkur skylda er lögð á.

1. Samskiptaupplýsingar fyrirtækis
2. Lýsing á þjónustu sem í boði er
  - 2.1. Umfang þjónustu sem í boði er og megineinkenni hvernar þjónustu sem veitt er, þ.m.t. lágmarksgæði þjónustu sem í boði er og takmarkanir settar af veitandanum um notkun endabúnaðarins, sem veittur er.
  - 2.2. Gjaldskrár fyrir þá þjónustu sem í boði er, þ.m.t. upplýsingar um fjarskiptamagn (s.s. takmarkanir á gagnanotkun, fjöldi talminútna, fjöldi skilaboða) fyrir tiltekna gjaldskrár og hvaða gjaldskrár gilda um viðbótarfjarskiptaeytingar, hvaða númer eða þjónusta er háð tilteknum verðlagningarskilyrðum, gjald fyrir aðgang og viðhald, allar gerðir afnotagjalda, sérstök og sértæk gjaldskrárkerfi og allur viðbótarkostnaður, ásamt kostnaði við endabúnað.
  - 2.3. Viðhaldspjónusta, viðhald og aðstoð við viðskiptavinum sem í boði er og viðeigandi samskiptaupplýsingar.
  - 2.4. Staðlaðir samningsskilmálar, þ.m.t. samningslengd, gjöld sem kunna að vera gjaldfallin við snemmbæra riftun samningsins, réttindi sem tengjast riftun pakkatilboða eða hluta þeirra, og verklagsreglur og bein gjöld sem tengjast flutningi númera og annarra auðkenna, ef við á.
  - 2.5. Ef fyrirtækið er veitandi númeratengdrar fjarskiptapjónustu milli einstaklinga, upplýsingar um aðgang að neyðarþjónustu og staðsetningu innhringjanda, eða takmarkanir á hinu síðarnefnda. Ef fyrirtækið er veitandi ónúmeratengdrar fjarskiptapjónustu milli einstaklinga, upplýsingar um að hvaða marki aðgangur að neyðarþjónustu er studdur eða ekki.
  - 2.6. Upplýsingar um vörur og þjónustu, þ.m.t. starfsþættir, starfsvenjur, stefnur og verklagsreglur og breytingar á rekstri þjónustunnar, sem er sérstaklega hönnuð fyrir endanlega notendur með fötlun, í samræmi við lög Sambandsins um samræmingu aðgengiskrafna fyrir vörur og þjónustu.
3. Úrræði til lausnar deilumála, þ.m.t. þau sem fyrirtækið sjálft kemur á.

X. VIÐAUKI

BREYTUR AÐ ÞVÍ ER VARÐAR GÆÐI ÞJÓNUSTU

Breytur, skilgreiningar og mæliaðferðir fyrir þjónustugæði sem um getur í 104. gr.

Hvaða varðar veitendur aðgangs að almennu fjarskiptaneti

BREYTA (1. aths.)	SKILGREINING	MÆLIADFERÐ
Afgreiðslufrestur upphaflegrar tengingar	ETSI EG 202 057	ETSI EG 202 057
Bilanaðiðni á notendalínu	ETSI EG 202 057	ETSI EG 202 057
Biðtími eftir viðgerð	ETSI EG 202 057	ETSI EG 202 057

Fyrir veitendur fjarskiptaþjónustu milli einstaklinga þar sem þeir hafa stjórn á a.m.k. hluta staka í netinu eða eru með þjónustusamning þess efnis við fyrirtæki sem veita aðgang að netinu

BREYTA (2. aths.)	SKILGREINING	MÆLIADFERÐ
Bið eftir upphringingu	ETSI EG 202 057	ETSI EG 202 057
Kvartanir vegna reikninga	ETSI EG 202 057	ETSI EG 202 057
Gæði taltengingar	ETSI EG 202 057	ETSI EG 202 057
Hlutfall símtala sem slitnar	ETSI EG 202 057	ETSI EG 202 057
Hlutfall árangurslausra upphringinga (2. aths.)	ETSI EG 202 057	ETSI EG 202 057
Líkur á bilun		
Tafir á upphringingu		

Útgáfunúmer ETSI EG 202 057-1 er 1.3.1 (júlí 2008)

Fyrir veitendur netaðgangsjónustu

BREYTA	SKILGREINING	MÆLIADFERÐ
Biðtími (töf)	ITU-T Y.2617	ITU-T Y.2617
Flökt	ITU-T Y.2617	ITU-T Y.2617
Pakkatap	ITU-T Y.2617	ITU-T Y.2617

1. athugasemd

Breytur skulu gera það kleift að frammistaða sé greind á svæðisvísu (þ.e. ekki lægra en 2. stig í flokkun hagskýrslusvæða sem Hagstofa Evrópubandalaganna kemur á fót).

2. athugasemd

Aðildarríkjunum er heimilt að ákveða að gera ekki kröfu um að haldið sé til haga uppfærðum upplýsingum varðandi frammistöðu fyrir þessar tvær breytur ef gögn eru fyrir hendi sem sýna að frammistaða, að því er varðar þessi tvö svið, sé fullnægjandi.

DRÖG

XI. VIÐAUKI

REKSTRARSAMHÆFI ÚTVARPSTÆKJA Í BÍLA OG STAFRÆNS SJÓNVARPSBÚNAÐAR FYRIR NEYTENDUR SEM UM GETUR Í 113. GR.

1. Sameiginlega brenglunarreiknið og gjaldfrjáls móttaka

Allur neytendabúnaður, ætlaður til að taka á móti stafrænum sjónvarpsmerkjum, (þ.e. útsendingum um jarðstöðvar eða kapal eða gervihnattasendingu), sem er seldur, leigður út eða á annan hátt gerður aðgengilegur í Sambandinu og er notaður til að afrugla stafræn sjónvarpsmerki, skal vera þannig að hann geti:

- a) afruglað merki er byggjast á sameiginlegu, evrópsku brenglunarreikniriti, sem viðurkennd, evrópsk staðlastofnun stjórnar (eins og stendur Fjarskiptastaðlastofnun Evrópu),
- b) endurvarpað merkjum sem eru send óbrengruð, að því tilskildu að leigjandinn virði leigusamninginn ef um leigðan búnað er að ræða.

2. Rekstrarsamhæfi stafrænna sjónvarpstækja

Stafrænt sjónvarpstæki með innbyggðum skjá, sem er markaðssett með sölu eða leigu í Sambandinu í huga, og er með stærri skjá en 30 cm, mælt á ská horna á milli, skal útbúið með a.m.k. einum tengli með opnum skilfleti (sem annaðhvort viðurkennd, evrópsk staðlastofnun hefur staðlað eða í samræmi við staðal, sem hún hefur samþykkt, eða sem er í samræmi við forskrift sem er viðtekin innan allrar atvinnugreinarinnar), þannig að ekki sé erfiðleikum bundið að tengja jaðarbúnað, og sem getur hleypt í gegn öllum þáttum stafræns sjónvarpsmerkis, þ.m.t. upplýsingum varðandi gagnvirka og skilyrta aðgangshjónustu.

3. Rekstrarsamhæfi útvarpstækja í bíla

Útvarpsviðtæki í bíl sem samþætt er nýju ökutæki í flokki M sem er markaðssett með sölu eða leigu í huga frá 21. desember 2020 skal hafa móttökubúnað sem getur tekið á móti og flutt a.m.k. útvarpsþjónustu sem veitt er með stafrænum jarðbundnum útvarpssendingum. Móttökubúnaður sem uppfyllir kröfur samhæfðra staðla sem tilvísanir hafa verið birtar til í *Stjórnartíðindum Evrópusambandsins*, eða hluta þeirra, skal teljast uppfylla þá kröfu sem fellur undir þá staðla eða hluta þeirra.

XII. VIÐAUKI

A-hluti

Niðurfelldar tilskipanir með skrá yfir síðari breytingar þeirra

(sem um getur í 125. gr.)

Tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 2002/21/EB
(Stjtið. EB L 108, 24.4.2002, bls. 33)

Tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 2009/140/EB 1. gr.
(Stjtið. ESB L 337, 18.12.2009, bls. 37)

Reglugerð Evrópuþingsins og ráðsins (EB) nr. 544/2009 2. gr.
(Stjtið. ESB L 167, 29.6.2009, bls. 12)

Reglugerð Evrópuþingsins og ráðsins (EB) nr. 717/2007 10. gr.
(Stjtið. ESB L 171, 29.6. 2007, bls. 32)

Tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 2002/20/EB
(Stjtið. EB L 108, 24.4.2002, bls. 21)

Tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 2009/140/EB 3. gr. og viðauki
(Stjtið. ESB L 337, 18.12.2009, bls. 37)

Tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 2002/19/EB
(Stjtið. EB L 108, 24.4.2002, bls. 7)

Tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 2009/140/EB 2. gr.
(Stjtið. ESB L 337, 18.12.2009, bls. 37)

Tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 2002/22/EB
(Stjtið. EB L 108, 24.4.2002, bls. 51)

Tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 2009/136/EB 1 gr. og I. viðauki
(Stjtið. ESB L 337, 18.12.2009, bls. 11)

Reglugerð Evrópuþingsins og ráðsins (ESB) 2015/2120 8. gr.
(Stjtið. ESB L 310, 26.11.2015, bls. 1)

B-hluti

Frestur til að leiða í landslög og gildistöku dagsetningar

(sem um getur í 125. gr.)

Tilskipun	Frestur til að leiða í landslög	Dagurinn þegar gerð kemur til framkvæmda
2002/19/EB	24. júlí 2003	25. júlí 2003
2002/20/EB	24. júlí 2003	25. júlí 2003
2002/21/EB	24. júlí 2003	25. júlí 2003
2002/22/EB	24. júlí 2003	25. júlí 2003

XIII. VIÐAUKI

SAMSVÖRUNARTAFLA

Tilskipun 2002/21/EB	Tilskipun 2002/20/EB	Tilskipun 2002/19/EB	Tilskipun 2002/22/EB	Þessi tilskipun
1., 2. og 3. mgr. 1. gr.				1., 2. og 3. mgr. 1. gr.
3. mgr. a í 1. gr.				4. mgr. 1. gr.
4. og 5. mgr. 1. gr.				5. og 6. mgr. 1. gr.
a-liður 2. gr.				1. liður 2. gr.
—	—	—	—	2. liður 2. gr.
b-liður 2. gr.				3. liður 2. gr.
c-liður 2. gr.				4. liður 2. gr.
—	—	—	—	5. liður 2. gr.
—	—	—	—	6. liður 2. gr.
—	—	—	—	7. liður 2. gr.
d-liður 2. gr.				8. liður 2. gr.
da-liður 2. gr.				9. liður 2. gr.
e-liður 2. gr.				10. liður 2. gr.
ea-liður 2. gr.				11. liður 2. gr.
f-liður 2. gr.				12. liður 2. gr.
g-liður 2. gr.				—
h-liður 2. gr.				13. liður 2. gr.
i-liður 2. gr.				14. liður 2. gr.
j-liður 2. gr.				—
k-liður 2. gr.				—
l-liður 2. gr.				—
m-liður 2. gr.				15. liður 2. gr.
n-liður 2. gr.				16. liður 2. gr.
o-liður 2. gr.				17. liður 2. gr.
p-liður 2. gr.				18. liður 2. gr.
q-liður 2. gr.				19. liður 2. gr.
r-liður 2. gr.				20. liður 2. gr.
s-liður 2. gr.				31. liður 2. gr.
—	—	—	—	22. liður 2. gr.
1. mgr. 3. gr.				1. mgr. 5. gr.
—	—	—	—	2. mgr. 5. gr.
2. mgr. 3. gr.				1. mgr. 6. gr.

Tilskipun 2002/21/EB	Tilskipun 2002/20/EB	Tilskipun 2002/19/EB	Tilskipun 2002/22/EB	Þessi tilskipun
3. mgr. 3. gr.				2. mgr. 6. gr.

DRÖG

Tilskipun 2002/21/EB	Tilskipun 2002/20/EB	Tilskipun 2002/19/EB	Tilskipun 2002/22/EB	Þessi tilskipun
Fyrsta undirgrein 3. mgr. a í 3. gr.				1. mgr. 8. gr.
—	—	—	—	2. mgr. 8. gr.
—	—	—	—	1. mgr. 7. gr.
Önnur undirgrein 3. mgr. a í 3. gr.				2. og 3. mgr. 7. gr.
Þriðja undirgrein 3. mgr. a í 3. gr.				1. og 3. mgr. 9. gr.
—	—	—	—	2. mgr. 9. gr.
3. mgr. b í 3. gr.				1. mgr. 10. gr.
3. mgr. c í 3. gr.				2. mgr. 10. gr.
4. mgr. 3. gr.				3. mgr. 5. gr.
5. mgr. 3. gr.				11. gr.
6. mgr. 3. gr.				4. mgr. 5. gr.
4. gr.				31. gr.
5. gr.				20. gr.
—	—	—	—	22. gr.
6. gr.				23. gr.
7. gr.				32. gr.
7. gr. a				33. gr.
—	—	—	—	c-liður 5. mgr. 33. gr.
1. og 2. mgr. 8. gr.				1. og 2. mgr. 3. gr.
5. mgr. 8. gr.				3. mgr. 3. gr.
1. og 2. mgr. 8. gr. a				1. og 2. mgr. 4. gr.
—	—	—	—	3. mgr. 4. gr.
3. mgr. 8. gr. a				4. mgr. 4. gr.
—	—	—	—	29. gr.
1. og 2. mgr. 9. gr.				1. og 2. mgr. 45. gr.
—	—	—	—	3. mgr. 45. gr.
3. mgr. 9. gr.				4. mgr. 45. gr.
4. og 5. mgr. 9. gr.				5. og 6. mgr. 45. gr.
6. og 7. mgr. 9. gr.				—
9. gr. a				—
1. og 2. mgr. 9. gr. b				1. og 2. mgr. 51. gr.

Tilskipun 2002/21/EB	Tilskipun 2002/20/EB	Tilskipun 2002/19/EB	Tilskipun 2002/22/EB	Þessi tilskipun
3. mgr. 9. gr. b				4. mgr. 51. gr.
—	—	—	—	3. mgr. 51. gr.
1. mgr. 10. gr.				1. mgr. 95. gr.
2. mgr. 10. gr.				3. mgr. 95. gr.
—	—	—	—	2. mgr. 95. gr.
—	—	—	—	4. mgr. 95. gr.
—	—	—	—	5. mgr. 95. gr.
—	—	—	—	6. mgr. 95. gr.
3. mgr. 10. gr.				7. mgr. 95. gr.
4. mgr. 10. gr.				8. mgr. 95. gr.
5. mgr. 10. gr.				—
11. gr.				43. gr.
1. mgr. 12. gr.				1. mgr. 44. gr.
2. mgr. 12. gr.				—
3. mgr. 12. gr.				2. mgr. 61. gr.
4. mgr. 12. gr.				—
5. mgr. 12. gr.				2. mgr. 44. gr.
13. gr.				17. gr.
1., 2. og 3. mgr. 13. gr. a				1., 2. og 3. mgr. 40. gr.
4. mgr. 13. gr. a				—
—				5. mgr. 40. gr.
—	—	—	—	4. mgr. 40. gr.
1., 2. og 3. mgr. 13. gr. b				1., 2. og 3. mgr. 41. gr.
—	—	—	—	4. mgr. 41. gr.
4. mgr. 13. gr. b				7. mgr. 41. gr.
—	—	—	—	5. mgr. 41. gr.
—	—	—	—	6. mgr. 41. gr.
14. gr.				63. gr.
1., 2. og 3. mgr. 15. gr.				1., 2. og 3. mgr. 64. gr.
4. mgr. 15. gr.	—	—	—	—
—	—	—	—	66. gr.
16. gr.				67. gr.
17. gr.				39. gr.
18. gr.				—

Tilskipun 2002/21/EB	Tilskipun 2002/20/EB	Tilskipun 2002/19/EB	Tilskipun 2002/22/EB	Þessi tilskipun
19. gr.				38. gr.

DRÖG

Tilskipun 2002/21/EB	Tilskipun 2002/20/EB	Tilskipun 2002/19/EB	Tilskipun 2002/22/EB	Þessi tilskipun
20. gr.				26. gr.
1. mgr. 21. gr.				1. mgr. 27. gr.
Fyrsta og önnur undirgrein 2. mgr. 21. gr.				2. mgr. 27. gr.
Þriðja undirgrein 2. mgr. 21. gr.				3. mgr. 27. gr.
Fjórtða og fimmta undirgrein 2. mgr. 21. gr.				4. mgr. 27. gr.
—				5. mgr. 27. gr.
3. mgr. 21. gr.				—
4. mgr. 21. gr.				6. mgr. 27. gr.
21. gr. a				29. gr.
1. mgr. 22. gr.				1. mgr. 118. gr.
2. mgr. 22. gr.				3. mgr. 118. gr.
3. mgr. 22. gr.				4. mgr. 118. gr.
—	—	—	—	2. mgr. 11. gr.
—	—	—	—	5. mgr. 118. gr.
—	—	—	—	117. gr.
23. gr.				119. gr.
24. gr.				1. og 2. mgr. 120. gr.
25. gr.				1. mgr. 122. gr.
26. gr.				125. gr.
28. gr.				124. gr.
29. gr.				127. gr.
30. gr.				128. gr.
II. viðauki				—
	1. gr.			1. mgr. 1. gr.
	1. mgr. 2. gr.			—
	2. mgr. 2. gr.			22. liður 2. gr.
—	—	—	—	23. liður 2. gr.
—	—	—	—	24. liður 2. gr.
—	—	—	—	25. liður 2. gr.
—	—	—	—	26. liður 2. gr.
	1. mgr. 3. gr.			1. mgr. 12. gr.
	Fyrsti málsliður 2. mgr. 3. gr.			2. mgr. 12. gr.

Tilskipun 2002/21/EB	Tilskipun 2002/20/EB	Tilskipun 2002/19/EB	Tilskipun 2002/22/EB	Þessi tilskipun
	2., 3. og 4. málslíður 2. mgr. 3. gr.			3. mgr. 12. gr.

DRÖG

Tilskipun 2002/21/EB	Tilskipun 2002/20/EB	Tilskipun 2002/19/EB	Tilskipun 2002/22/EB	Þessi tilskipun
—	3. mgr. 3. gr.	—	—	4. mgr. 12. gr.
—	—	—	—	15. gr.
—	4. gr.	—	—	1. mgr. 46. gr.
—	1. mgr. 5. gr.	—	—	2. og 3. mgr. 46. gr.
—	—	—	—	1. mgr. 48. gr.
—	Fyrsta undirgrein 2. mgr. 5. gr.	—	—	2. mgr. 48. gr.
—	Fyrsti málsliður annarrar undirgreinar 2. mgr. 5. gr.	—	—	5. mgr. 48. gr.
—	Þriðja undirgrein 2. mgr. 5. gr.	—	—	3. mgr. 48. gr.
—	annar málsliður annarrar undirgreinar 2. mgr. 5. gr.	—	—	4. mgr. 48. gr.
—	—	—	—	6. mgr. 48. gr.
—	3. mgr. 5. gr.	—	—	4. og 5. mgr. 93. gr.
—	4. og 5. mgr. 5. gr.	—	—	52. gr.
—	6. mgr. 5. gr.	—	—	93. gr.
—	—	—	—	13. gr.
—	1., 2., 3. og 4. mgr. 6. gr.	—	—	47. gr.
—	—	—	—	—
—	7. gr.	—	—	55. gr.
—	—	—	—	36. gr.
—	8. gr.	—	—	14. gr.
—	9. gr.	—	—	30. gr.
—	10. gr.	—	—	—
—	—	—	—	21. gr.
—	11. gr.	—	—	16. gr.
—	12. gr.	—	—	42. gr.
—	13. gr.	—	—	94. gr.
—	—	—	—	18. gr.
—	1. mgr. 14. gr.	—	—	19. gr.
—	2. mgr. 14. gr.	—	—	3. og 4. mgr. 120. gr.
—	15. gr.	—	—	—
—	16. gr.	—	—	—
—	17. gr.	—	—	—

Tilskipun 2002/21/EB	Tilskipun 2002/20/EB	Tilskipun 2002/19/EB	Tilskipun 2002/22/EB	Þessi tilskipun
	18. gr.			—
	19. gr.			—
	20. gr.			—
	Viðauki			I. viðauki
		1. og 2. mgr. 1. gr.		2. og 3. mgr. 1. gr.
		a-liður 2. gr.		27. liður 2. gr.
		b-liður 2. gr.		28. liður 2. gr.
		c-liður 2. gr.		29. liður 2. gr.
		d-liður 2. gr.		—
		e-liður 2. gr.		30. liður 2. gr.
		3. gr.		59. gr.
		4. gr.		60. gr.
		5. gr.		61. gr.
		6. gr.		62. gr.
				—
		8. gr.		68. gr.
		9. gr.		69. gr.
		10. gr.		70. gr.
		11. gr.		71. gr.
—	—	—	—	72. gr.
		12. gr.		73. gr.
		13. gr.		74. gr.
—	—	—	—	75. gr.
—	—	—	—	76. gr.
		13. gr. a		77. gr.
		13. gr. b		78. gr.
—	—	—	—	80. gr.
—	—	—	—	81. gr.
		14. gr.		—
		15. gr.		5. mgr. 120. gr.
		1. mgr. 16. gr.		—
		2. mgr. 16. gr.		4. mgr. 121. gr.
		17. gr.		—
		18. gr.		—
		19. gr.		—

Tilskipun 2002/21/EB	Tilskipun 2002/20/EB	Tilskipun 2002/19/EB	Tilskipun 2002/22/EB	Þessi tilskipun
		20. gr.		—

DRÖG

Tilskipun 2002/21/EB	Tilskipun 2002/20/EB	Tilskipun 2002/19/EB	Tilskipun 2002/22/EB	Þessi tilskipun
		I. viðauki		II. viðauki
		II. viðauki		—
—	—	—	—	III. viðauki
			1. gr.	4. og 5. mgr. 1. gr.
			a-liður 2. gr.	—
			c-liður 2. gr.	32. liður 2. gr.
			d-liður 2. gr.	33. liður 2. gr.
			f-liður 2. gr.	34. liður 2. gr.
—	—	—	—	35. liður 2. gr.
—	—	—	—	37. liður 2. gr.
—	—	—	—	38. liður 2. gr.
—	—	—	—	39. liður 2. gr.
—	—	—	—	84. gr.
—	—	—	—	85. gr.
			3. gr.	1. og 2. mgr. 86. gr.
			4. gr.	—
			5. gr.	—
			6. gr.	—
			7. gr.	—
			1. mgr. 8. gr.	3. mgr. 86. gr.
			2. mgr. 8. gr.	4. mgr. 86. gr.
			3. mgr. 8. gr.	5. mgr. 86. gr.
			9. gr.	—
—	—	—	—	87. gr.
			10. gr.	88. gr.
			11. gr.	—
			12. gr.	89. gr.
			13. gr.	90. gr.
			14. gr.	91. gr.
			15. gr.	2. og 3. mgr. 122. gr.
			17. gr.	—
—	—	—	—	99. gr.
—	—	—	—	101. gr.
			1. mgr. 20. gr.	102. gr.

Tilskipun 2002/21/EB	Tilskipun 2002/20/EB	Tilskipun 2002/19/EB	Tilskipun 2002/22/EB	Þessi tilskipun
			2. mgr. 20. gr.	3. mgr. 105. gr.
			21. gr.	103. gr.
			22. gr.	104. gr.
			23. gr.	108. gr.
			23. gr. a	111. gr.
			24. gr.	113. gr.
			25. gr.	112. gr.
			26. gr.	109. gr.
			27. gr.	—
			27. gr. a	96. gr.
			28. gr.	97. gr.
			29. gr.	115. gr.
			1. mgr. 30. gr.	2. mgr. 106. gr.
			2. mgr. 30. gr.	4. mgr. 106. gr.
			3. mgr. 30. gr.	4. mgr. 106. gr.
			4. mgr. 30. gr.	5. mgr. 106. gr.
			5. mgr. 30. gr.	1. mgr. 105. gr.
			31. gr.	114. gr.
			32. gr.	92. gr.
			33. gr.	24. gr.
			34. gr.	25. gr.
			35. gr.	116. gr.
			36. gr.	121. gr.
			37. gr.	—
			38. gr.	—
			39. gr.	—
			40. gr.	—
			I. viðauki	V. viðauki
			II. viðauki	VII. viðauki
			III. viðauki	IX. viðauki
			IV. viðauki	VI. viðauki
			V. viðauki	—
			VI. viðauki	X. viðauki
				IV. viðauki

DRÖG